

NADAČNÍ FOND
PROTI KORUPCI

Premiéři v rukách poradců

ANEB KDO KOMU VLÁDNE

**Premiéři v rukách poradců
aneb kdo komu vládne**

Nadační fond proti korupci

Obsah

Prolog	4
Úvod	5
1. Václav Klaus aneb narcis v zajetí poradců	12
1.2 Jiří Weigl aneb tichá voda.....	20
1.2.1 Investiční a poštovní banka	21
1.2.2 Doporučení Viktora Koženého	25
1.2.3 Utajená schůzka s velkými následky.....	27
1.3 Další „drobnosti“ kolem Klause	29
1.3.1 Kocourkův odklon a Key Investments	29
1.3.2 Ranko Pecić.....	31
1.3.3 Alexandr Nikolajevič Rebjonok.....	32
1.3.4 Nejbližší osoba.....	34
2. Miloš Zeman aneb svéráz na scéně	35
2.1 Miroslav Šlouf – olympionik lobbingu	39
2.2 Martin Nejedlý – Rusko na Hradě	44
3. Vladimír Špidla aneb byrokrat v oblacích	46
3.1 Jaroslav Ungerman – trojjediný poradce	51
4. Stanislav Gross aneb divoké mládí	53
4.1 Uhlí a kamarád Musela, Sýkora a Pokorný	57
4.2 Provize – Pandury – pokus č. 1.....	61
4.3 Křišťálová čistota a životní obchod.....	62
5. Jiří Paroubek aneb urputně proti všem!	64
6. Mirek Topolánek aneb zemitá pravice vpřed!	70
6.1 Aleš Řebíček a zvedací most v Kolíně	72
6.2 Marek Dalík a astronomický úplatek.....	74
7. Petr Nečas aneb osudová žena	78
7.1 Jana Nagyová – carevna na Úřadu vlády	83
8. Bohuslav Sobotka tedy Radek Pokorný	92
8.1 Škoda plzeňské Škody.....	95
8.2 OKD a... Pokorného kancelář	102
8.3 Lokomotivy a arbitráž s Pokorným	106
8.4 Schůzka s předsedou Vrchního soudu v Praze	108

8.5	Dvě velké oslavy jednoho právníka	109
8.6	„Bizoni“ na scéně a... za scénou	110
8.7	Trochu čínské „medicíny“	111
Literatura	114

Prolog

*„Kolikrát jsem vám říkal: dělejte si, co chcete, ale nezanechávejte žádnou dokumentaci, žádné stopy...
(smích celého sálu).“*

Josif V. Stalin z tribuny XVI. sjezdu KSSS [\[476\]](#)

Úvod

Klíčovým problémem každé politické strany jsou finance. Je to proto, že politická strana je v pozici nápadníka, který si namlouvá společnost. Od nepaměti platí, že namlouvání s plnou kapsou peněz je o řády snadnější, než když jsou kapsy prázdné. Chudoba neláká. Každá strana chce být atraktivní – bohatá.

Přízeň společnosti strana potřebuje k tomu, aby se dostala k moci. Aby mohla obsadit důležité funkce ve státní správě. Aby vyvolení jedinci strany mohli ovlivňovat další dění. Aby mohli zažít opojný pocit nadřazenosti nad svým okolím. Je to silná droga.

Každý lídr politické strany kolem sebe potřebuje věrné pomocníky. Bez nich se na vrcholu neudrží. Bez nich by se na vrchol ani nedostal. Jako v silniční cyklistice. Úkolem každého pomocníka lídra je zajistit, aby smečka lídra nesesadila. Většina by ho totiž ráda nahradila – buď sebou samým, nebo svou spřízněnou skupinou. Olympionik lobbingu, poradce a dlouholetý přítel Miloše Zemana Miroslav Šlouf k tomu poznamenal: „*Vím, že boj o vliv, o moc a o peníze je tím nejlítějším bojem v historii lidstva.*“ [\[462\]](#). To potvrzují i slova bývalého premiéra Mirka Topolánka: „*Sám a sám s mořem bouřícím neboli na špici pelotonu fouká a žlutý trikot máš jen proto, aby všichni věděli, komu je třeba zezadu brnknout do kola.*“ [\[98\]](#).

Jak lze zajistit, aby straníci lídra nesesadili? Na Adolfa Hitlera bylo spácháno několik pokusů o atentát, zatímco na Josifa Stalina žádný. Je to proto, že Hitler se personálním otázkám nevěnoval. Naproti tomu Stalin věnoval výběru lidí do nejrůznějších funkcí mimořádnou pozornost. Kouřil dýmku a stále přemýšlel, koho na jakou funkci dosadit a koho naopak odstranit. Pamatoval si jména a základní životopisná data všech klíčových lidí ve státě až do úrovně ředitelů průmyslových podniků [\[14\]](#), [\[443\]](#). V roce 1935 tehdejšími frekventantům vojenských akademií jasně ozřejmil důležitost personální otázky, když k nim hovořil na téma „*kádry rozhodují vše*“ [\[466\]](#). A soudruh Stalin si kádry vybíral pečlivě a s láskou. A pečlivě je také posílal na popraviště. Nedal možnost vzniku větší skupiny opozice, která by měla sílu ho z komunistického trůnu sesadit. Jeho nejbližší spolupracovníci mu nikdy pod stůl bombu nenastrčili. Stalin se na ně mohl vždy spolehnout – proto si je ostatně vybíral. Hlavní úkol každého vedoucího pracovníka, ministra, vojevůdce či diktátora spočívá v umění si vybrat k sobě osoby, na které se lze plně spolehnout.

V demokratickém systému nelze naštěstí používat likvidační metody soudruha Stalina. A hned je to znát. Tak například všichni tři čeští pravicoví premiéři po roce 1996 skončili předčasně. Dva z nich zradou svých blízkých spolupracovníků – a třetí proto, že jeho pravá ruka v osobě Jany Nagyové skončila... v policejní cele. Jak dále uvidíme, Václav Klaus a Mirek Topolánek si na zradu svých „věrných“ posléze veřejně postěžovali. Petr Nečas, který skončil nejhůře, si nestěžoval – s partnerkou Janou Nagyovou se oženil. Zrada od nejbližších spoludruhů se nevyhnula ani sociálnědemokratickým premiérům. Začalo to při volbě prezidenta v roce 2003, kdy Miloše Zemana zradili i jeho nejbližší souputníci. Během pouhých tří let se mezi létem 2002 a jarem 2005 v premiérské funkci vystřídali hned tři levicoví premiéři – až poslední Jiří Paroubek dokončil volební období, aby následně svůj post neobhájil. Snad všichni premiéři podcenili personální otázku. Ze všech polistopadových českých premiérů vydrželi k lednu 2017 v premiérské funkci po celou dobu čtyř let pouze Václav Klaus (mezi lety 1992 a 1996, druhé funkční období již neustál) a Miloš Zeman (mezi lety 1998 a 2002).

Jak lze vůbec v demokratické straně udržet smečku tak, aby lídra neroztrhala? Jediné, co zbývá, je dát smečce vliv a peníze. Hodně peněz, protože potřeby každého jsou nekonečné. Uspokojením jedné potřeby začíná potřeba další a větší. Miroslav Šlouf k tomu kdysi poznamenal: „V politice se samozřejmě spíš obchoduje s vlivem než penězi. Nemohl by být schválen pomalu žádný zákon ve sněmovně, kdyby se vliv poslanců nesměňoval: vy nám pomůžete schválit tento zákon, my vám zase tamten.“ [441]. Ale peníze jsou také třeba. Šlouf vzpomněl příhodu z divokých devadesátých let, kdy jakási poslankyně ODS, která svého času působila i jako mluvčí strany, zapoměla ve sněmovně igelitku s půlmilionem korun. Našla ji uklízečka a vrátila ji. Šlouf vzpomínal: „Bylo to velmi půvabné. Víte, co paní uklízečka za vrácený půlmilion od paní poslankyně dostala? Šálu. Alespoň se to říkalo.“ [441]. Později zmíněná poslankyně lobbovala za polostátní gigant ČEZ [441]. Od doby příhody se svět změnil k nepoznání. Nové technologie vše změnily. Změnily se i technologie uplácení. Igelitky a zahraniční konta vystřídaly na dlouhou dobu anonymní akcie tuzemských firem i firem se sídly v exotických destinacích. Byl-li držitelem takových akcií úředník, šéf státní firmy, poslanec, ministr, předseda vlády, prezident, policista, státní zástupce nebo soudce, neexistoval účinný způsob, jak to odhalit. A neexistuje ani v současnosti. Museli by se přiznat samotní aktéři. A ti se nepřiznají. Až do konce roku 2013 patřila Česká republika se svými „nezaknihovanými“ akciemi na doručitele (majitele) k několika málo státům na světě (Nauru, Marshallovy ostrovy nebo Kostarika), které umožňovaly držitelům akcií tuzemských firem vykonávat akcionářská práva pouhým momentálním předložením akcií. Každý, kdo je měl zrovna u sebe, měl příslušná podílnická práva. Koncem roku 2013 byla tato možnost konečně zrušena. I nadále je ale možné, aby v tuzemsku působící společnosti byly vlastněny prostřednictvím „neprůhledné“ zahraniční firmy [467]. Utajeně ovládat firmu lze i z některých zemí Evropské unie, typicky z Kypru (buť ne formou klasických anonymních akcií), nebo prostřednictvím registrace v již zmíněných daňových rájích [467]. S koncem tuzemských „nezaknihovaných“ anonymních akcií ale politici vytvořili nový institut – svěřenské fondy [467]. Možná, že jen kvůli tomu „nenápadně“ změnili i celý občanský zákoník. Svěřenské fondy slouží ke správě majetků. Čeští politici se inspirovali v anglosaském světě. Ale jak to tak bývá, Češi si zahraniční vzor trochu upravili... Výsledkem je, že kdokoli nepovolaný se o náležitostech svěřenského fondu nedozví... vůbec nic. Milá veřejnosti, anonymní akcie si klidně strč za klobouk! Ale ani igelitky ještě neztratily svou roli, přece jen hotové peníze jsou hotové peníze – lze je hned použít a nikde o nich není žádná stopa. Právě z toho důvodu tajné služby od nepaměti vyplácejí svoje agenty v hotovosti. Někteří kultivovanější politici „na úrovni“ místo igelitek používají krabice od vína...

Zdroje pro financování politických stran a jejich členů se v průběhu času také proměnily. V roce 1994 uspořádala Občanská demokratická strana (ODS) večeři na Žofíně. Strana tehdy některým českým podnikatelům rozeslala dopis s pozvánkou, kde v záhlaví dominovalo logo ODS a česká státní vlajka. K dopisu byla přiložena přihláška s tímto textem: „ANO! Zúčastním se Večeře ministerského předsedy v rámci ukončení Komunálních voleb 1994 dne 30. listopadu 1994 na Žofíně, Praha I, společně s ministry, členy Poslanecké sněmovny a ostatními předními představiteli ODS. Současně přispívám darem ve prospěch rozvoje ekonomické prosperity a demokracie v naší zemi, prosazované politikou ODS, ve výši 100 000 Kč.“ [468]. Exkluzivním sponzorem večeře se mohl stát podnikatel za 250 tisíc korun zaslanych na volební konto ODS [468]. A Žofín byl plný podnikatelů, ředitelů podniků a představitelů bank. Přišlo jich na 220 [469]. Někteří zúčastnění šéfovali podnikům či bankám, které ovládal stát. A vstupné bylo zapláceno z podnikových financí. Vedení ODS na tom nevidělo nic divného, celou akci zarytě obhajovalo a hodlalo v tom pokračovat [470], [472]. Václav Klaus večeři na Žofíně obhajoval s tím, že byla jen jednou z několika desítek, které měl s podnikateli během roku [470]. Ne

všichni ale tehdy na tuto hru přistoupili. Tehdejší generální ředitel ústecké Setuzy Miloslav Handl účast odmítl: „Zatím jsem mohl s čistým svědomím každému zaměstnanci říci, proč jsme dali peníze tam nebo onam, obávám se, že v tomto případě bych to nezdůvodnil. Výše částky není problém – jistě bychom přispěli nejen 100 nebo 250 tisíc korun, ale i milion a čtvrt, kdyby pan premiér pořádal takovou akci třeba na podporu opravy sídla předsednictva vlády nebo na podobný účel, ale nevidím důvod podporovat politickou stranu.“ [471]. K mediálně vděčné historii financování ODS patří i bombastický kongres v Karlových Varech, který se uskutečnil jen necelé tři týdny po zmíněné akci na Žofíně. Jeho účastníci tehdy jednali a byli ubytováni v Grandhotelu Pupp. Ve třech částech města se pořádaly nákladné večírky, účastníky rozvážely taxíky [478]. Jak později ukázal forenzní audit hospodaření ODS, ke kterému byla strana tlakem veřejnosti donucena v souvislosti s falešnými dárci, neexistovaly ve straně o financování této akce žádné doklady [478]. Audit odhalil katastrofální způsoby hospodaření s penězi ODS – chyběly smlouvy, faktury, ztrácely se horentní sumy, chyběla řádná evidence apod. Nikdo za to nenesl odpovědnost. Věcí se zabývala i policie. Vedení ODS ale dávalo najevo pocit, že „stát jsme teď my“ a s policií litovalo např. o vydání či nevydání policií požadovaných údajů a dokumentů. I o tom je pojednáno v první kapitole.

Přes mediální bouři ale podobné akce byly ve skutečnosti jen drobnými epizodkami. V bohatýrských devadesátých letech, v době ekonomické transformace, existovaly jiné způsoby, jak přijít k penězům. Skrze privatizační fondy banky ovládly tehdejší průmyslové a jiné podniky a skrze ně poté skoro celé hospodářství. Banky ale stát zcela nezprivatizoval a držel v nich rozhodující vliv. Šéfové největších obchodních bank v zemi byli politickou garniturou nuceni k tomu, aby poskytovali úvěry všem, kdo si o ně řekl. Bez ohledu na možnosti splácení. A šéfové „polostátních“ bank politikům vyhověli, neboť to byli právě politici, kteří mohli šéfy z vedení odstranit. V zemi byly na počátku devadesátých let tři velké banky: Česká spořitelna (dostala do vínku drtivou většinu drobných střeďatelů a největší pobočkovou síť), Komerční banka (velká podniková klientela) a Československá obchodní banka (převzala úvěrování zahraničních transakcí) [71]. Ty si rozdělily trh. Byla zde ještě Živnostenská banka a Investiční banka (ta se později spojila s Poštovní bankou a vznikla Investiční a poštovní banka, později IPB). Živnostenská banka existovala ještě před sametovou revolucí a šlo o jakousi „tuzexovou záložnu“ pro úzkou klientelu [71]. Do nově vzniklé Investiční banky spadlo „sметиště bankovních činností“, tedy vše, co ostatní banky nechtěly. IPB posléze zvolila cestu masivní expanze a spojila svůj osud s kupónovou privatizací [71]. Skrze privatizační fondy a úvěry následně ovládla až třetinu českého hospodářství. Naproti tomu Živnostenská banka zůstala exkluzivní „bankou lékařů a právníků“. Byla zprivatizována jako první v roce 1992 a pod německými majiteli se zaměřila na přicházející cizí investory [71]. O šest let později Václav Klaus prohlásil v rozhovoru pro Lidové noviny, že právě kvůli jejímu odstrašujícímu příkladu zcela záměrně brzdil privatizaci velkých bank. Živnostenská banka se totiž podle něj začala chovat „příliš obezřetně“ a nechtěla se „umazat reálnou ekonomikou“ [71]. V roce 2000 její tehdejší ředitel Jiří Kunert vysvětlil důvody pro obezřetnost: „My bychom poskytovali i provozní úvěry českým podnikům, jenomže nám to nevycházelo matematicky. Vzhledem k rizikovosti takových půjček bychom museli nasadit tak vysoký úrok, že by ho majitelé nebyli schopni splácet bez toho, aby podnik vytunelovali.“ [71]. Po Klausově kritice šéf Živnostenské banky nevydržel a soukromě se zeptal generálního ředitele IPB (tehdy jím byl Jan Klacek), jak se jim může vyplácet tak rozmáchlá úvěrová politika [71]. Copak jim nehrozí, že dlužníci peníze buď nevrátí, nebo podnik vytunelují? Kunert poté vzpomínal: „Klacek mi s klidem řekl – ano, to se bude dít, nám to matematicky také nevychází.“ [71]. Gejzír nesplacených úvěrů a půjček z takovýchto „polostátních“ bank přišel české daňové poplatníky ve finále na stovky miliard korun. V jakých konkrétních kapsách tyto miliardy skončily, nikdo nikdy nezjistí. O vazbách politiků na

IPB je pojednáno v první kapitole. Ve vrcholných orgánech banky seděl svého času i Jiří Weigl – blízký spolupracovník a poradce Václava Klause. Mimochodem, v září 1996 deník Právo otiskl fotografii s několika muži v družné náladě, k níž byl připojen následující popis: „*Předseda vlády Václav Klaus hovoří s nejméně významnějšími českými bankéři před jejich čtvrtěčním pracovním obědem v pražském hotelu Hoffmeister. Na snímku zleva V. Klaus, poradce premiéra Martin Kocourek, generální ředitel IPB Jiří Tesař, generální ředitel České spořitelny Jaroslav Klapal, generální ředitel KB Richard Salzmann a generální ředitel ČSOB Pavel Kavánek. V pozadí za Richardem Salzmannem hlavní poradce premiéra Jiří Weigl.*“ [473].

Po nástupu sociálnědemokratické vlády Miloše Zemana byla dokončena privatizace polostátních bank prodejem státních podílů soukromým investorům. A noví majitelé již neměli zájem rozhazovat svoje peníze na všechny strany. Vládoucí sociální demokracie tak musela hledat zdroje financování jinde. Řada tehdejších významných průmyslových a jiných podniků nebyla ještě zcela zprivatizována. Stát v nich stále držel významné podíly. A tak se např. stalo, že Mosteckou uhelnou společnost ovládli její manažeři za pouhých 650 milionů korun poté, co jim stát prodal svůj podíl. Záležitostí se zabývaly i švýcarské orgány. Ty odhalily skandální skutečnosti kolem prodeje státního podílu. Některé osoby stanuly před soudem. Patřil k nim i kamarád ministra vnitra a pozdějšího premiéra Stanislava Grosse. Jiný Grossův přítel, který byl do kauzy silně zapleten, během vyšetřování záhadně spadl z posedu a poranil si hlavu tak, že si nic nepamatuje. Později byl prohlášen za nesvéprávného.

Mimořádné pochybnosti také vzbuzuje skandální prodej státního podílu v někdejší plzeňské Škodě za neuvěřitelných 350 milionů korun (tato cena představovala cenu tří nových lokomotiv, které podnik následně vyrobil). Chloubu československého a následně českého strojírenství ovládli za Grossovy vlády titíž lidé, kteří ovládli i Mosteckou uhelnou společnost. Podle různých dokumentů se k nim s největší pravděpodobností zprostředkovaně přidal také tehdejší šéf plzeňské Škodovky Martin Roman. Ten se později dokonce stal šéfem nejmocnější firmy v zemi – energetického gigantu ČEZ. Někteří lidé, kteří ovládli plzeňskou Škodovku, patřili k okruhu známých Stanislava Grosse a přítele Bohuslava Sobotky Radka Pokorného. Prodej schválila Špidlova vláda, ve které byl ministrem vnitra Gross a ministrem financí Sobotka. Prodeji Škody Holding je věnována samostatná podkapitola.

Podobným skandálním způsobem byl prodán i státní podíl v někdejších Ostravsko-karvinských dolech (OKD). Změnily se jen některé osoby. Některé ale zůstaly – včetně Bohuslava Sobotky a jeho přítele Radka Pokorného. Vláda Stanislava Grosse s ministrem financí Bohuslavem Sobotkou prodala státní podíl v OKD za přibližně 4 miliardy korun jakési soukromé společnosti. Podnikatel Zdeněk Bakala vzápětí oznámil, že onu společnost ovládl. A jen několik měsíců poté si samotný kupec nechal znaleckým posudkem ocenit někdejší státní podíl v OKD. Posudek jej ocenil na 10 miliard korun... Jak se to mohlo stát, je záhada. Ale řada věcí napovídá velmi pravděpodobnou příčinu. Na tomto místě jen uvedme, že s Bakalou se znal Sobotkův přítel advokát Radek Pokorný a Pokorného advokátní kancelář posléze Bakalovu společnost i zastupovala. Když se Evropská komise českých úřadů dotázala, zda 4 miliardy korun není příliš nízká prodejní cena – při vědomí, že za tentýž podíl mohla česká strana získat 10 miliard – Sobotkovo ministerstvo financí poslalo do Bruselu odpověď, že nikoli. Že bylo vše v pořádku. Svůj závěr ministerstvo opřelo o stanovisko, které vypracovala... Pokorného advokátní kancelář. Tedy ta kancelář, která současně zastupovala onoho šťastného kupce. Věc je navíc pikantní v tom, že Sobotkovo ministerstvo ve skutečnosti pouze přeposlalo stanovisko, které vypracovala Pokorného advokátní kancelář. O kauze OKD je také pojednáno v samostatné podkapitole.

Nelze ani opomenout zálibu v armádních zakázkách. Ty byly vždy oblíbené. Jde v nich totiž zpravidla o velké miliardy – a když se z nich něco ztratí... O provizi v přepočtu přes 400 milionů korun si řekl zbrojař a Grossoův přítel Pavel Musela (ten, který později utrpěl již zmíněný úraz hlavy), když vláda Stanislava Grosse rozhodla o vypsání jedné z největších zakázek v historii české armády. Zakázku dotáhla do konce až vláda Grossova nástupce Jiřího Paroubka. Ministr obrany Paroubkovy vlády již po volbách – ale ještě před jmenováním další vlády – stihl podepsat příslušnou kupní smlouvu. Zkrátka to spěchalo. Nakonec to ale dopadlo ještě jinak.

Paroubkův nástupce Mirek Topolánek zakázku zrušil. Později byla uzavřena nová dohoda. V rámci ní si Topolánkův přítel, poradce a lobbista Marek Dalík řekl o úplatek ve výši skoro půl miliardy korun. Později za to byl odsouzen a skončil – prozatím na krátký čas – ve vězení. Oběma zakázkám na nákup obrněných transportérů Pandur – jak té v režii ČSSD, tak té v režii ODS – se v textu také věnujeme.

Po sociálnědemokratických doprodejích státních podílů ve velkých podnicích bylo nutné se přeorientovat. Do popředí se začaly dostávat „obyčejné“ státní zakázky. Tedy vedle již zmíněných stálic v podobě armádních zakázek. Za Topolánkovy éry se mimořádně dařilo stavebním firmám, které před nástupem do funkce spoluvlastnil ministr dopravy Aleš Řebíček. V době, kdy byl Řebíček ministrem, zbohatl o stovky milionů korun. Byla to doba stavebního rozmachu. V rámci rekonstrukce mostu v Kolíně byl most za miliardu korun postaven jako zvedací – to aby pod ním mohly proplouvat lodě s nákladem vyrovnaným na sobě. Most se ovšem dodnes nezvedá, po Labi velké nákladní lodě neplují. Nemají totiž kam – Labe není pro takové účely splavné. A ještě dlouho nebude. Situace připomíná éru Sovětského svazu, kdy se uprostřed nekonečných lánů polí stavěly benzínové pumpy s tím, že výhledově k nim povedou dálnice... [349].

Za vlády premiéra Topolánka se také dobře dařilo odčerpávat peníze z tuzemského zdravotnictví. Byla to doba předražených nákupů přístrojů, techniky, zdravotnického materiálu a doba ovládnutí nemocnic. Byl zde také pokus o zavedení tzv. řízené péče. V té má hlavní slovo nikoli lékař, ale soukromá zdravotní pojišťovna. Nadační fond proti korupci zveřejnil v roce 2012 o tunelování českého zdravotnictví samostatný přehledový materiál, který je dostupný na stránkách Fondu [474].

Éra Petra Nečase byla poznamenána drakonickými škrty veřejných výdajů. Šetřilo se i na těch nejslabších. Invalida na vozíku se jen těžko může bránit. Jedině, že by vyrazil do ulic. Jako Švejk. Změnou hodnocení stupňů postižení se z těžkých invalidů stávali zdraví lidé, úředně schopní pracovat... Lidé se proti tomu začali bouřit a skutečně vyšli – a vyjeli – do ulic. Drakonické škrty ale nezabránily místopředsedovi TOP 09 a ministroví práce a sociálních věcí Jaromíru Drábkovi a jeho náměstkovi Vladimíru Šiškoví, aby „z ruky“ zadávali vyvoleným firmám zakázky na předražené počítačové systémy. Šiška kvůli tomu později skončil u několika soudů a byl i pravomocně odsouzen do vězení, Drábek musel po zatčení svého náměstka Šišky v říjnu 2012 rezignovat.

Nečasova vláda také definitivně prosadila schválení církevních „restitucí“. Pocity štěstí nad tím posléze vyslovil ministr financí a místopředseda TOP 09 Miroslav Kalousek [385]. O církevních „restitucích“ – coby přesunu až 134miliardového majetku a finančních prostředků ze strany státu na stranu církví – vydal Nadační fond proti korupci samostatný elaborát [385]. Jeho zveřejnění vyvolalo ze strany církví nebývale ostrou reakci. Zástupci Fondu vzápětí o textu jednali s nejvyššími církevními představiteli včetně kardinála Dominika Duky.

Nástupem sociálnědemokratického premiéra Bohuslava Sobotky se mj. ujaly arbitráže vedené u tuzemských rozhodčích soudů. Firmy a instituce, které ovládá stát, začaly ve svých smlouvách s dodavateli uplatňovat tzv. rozhodčí doložku. Bůh ví, co je k tomu vede. Doložka říká, že v případě sporů se obě strany obrátí nikoli na státní civilní soud, ale na méně formalizovaný tzv. rozhodčí soud. Ten rozhoduje mnohem rychleji. Ve vedení nejvýznamnějšího rozhodčího soudu, u kterého skončily spory za miliardu korun, je Sobotkův přítel – advokát Radek Pokorný. Asi nepřekvapí, že stát takové spory prohrává. A když Pokorného advokátní kancelář navíc zastupuje jednu stranu sporu – tu soukromou. Pokorný tak vystupuje proti státu. Proti svému příteli Sobotkovi. Život je složitý...

Velkou podporu má ze strany současných sociálnědemokratických politiků včetně premiéra Sobotky také čínská snaha o místní „zahníždění“ tradiční čínské „medicíny“. Jak je vysvětleno v samostatné podkapitole, nejedná se o medicínu, ale o léčitelství. Tvrdě se za něj platí. Čína disponuje prakticky neomezenými finančními prostředky. Je velkou otázkou, jaká je skutečná motivace českých politiků (včetně prezidenta Miloše Zemana) pro podporu nejrůznějších čínských obchodních záměrů.

Podle názvu textu mají být jeho předmětem také poradci premiérů. Tedy osoby, které pro lídra stáje šlapou v pelotonu, rozrážejí mu vzduch a vůbec ho všemožně chrání a podporují. Jsou na své okolí zlí a tvrdí. A dělají za něho špinavou práci. To aby ta špína neulpěla na samotném lídrovi. Pro zajímavost, nejbližším spolupracovníkem diktátora Josifa Stalina byl Vjačeslav Molotov. Ve Stalinově mocenské pyramidě zaujímal Molotov pevné druhé místo po samotném Stalinovi. V tisku i na oficiálních ceremoniích nejmenovali jednotlivé státní představitele podle abecedy, ale podle postavení, jaké v sovětské mocenské hierarchii zaujíмали [\[476\]](#). Seznam byl přesným barometrem. Seběmenší selhání – a představitel se ocitl na konci seznamu, případně až v podzemí moskevské Lubjanky [\[476\]](#). Krvavé zápasy o moc se však dlouhá léta vyhýbaly prvnímu a druhému místu onoho žebříčku. Na těch místech pevně seděli Stalin a Molotov. Boj se vedl o třetí, čtvrtou a o všechny následující příčky [\[476\]](#). Soupisy funkcionářů se objevovaly skoro každý týden. Byla přehlídka, funkcionáři se jí zúčastnili, byl uveřejněn seznam. Za několik dní byla recepce – a opět seznam [\[476\]](#). Z analýzy sta seznamů, uveřejněných v tisku té doby, vyplynul zajímavý obraz. Stalin a Molotov byli nehybní, ale všichni, kteří byli na seznamu dál, se nacházeli v nepřetržité divoké rvačce [\[476\]](#). Ze sedmého místa na třetí, z třetího na páté, z pátého na osmé, z osmého znovu vzhůru a stejně prudce i mimo seznam, aby se už nikdy na seznamu neobjevili. Na vrcholu moci, kde trůnil Stalin a Molotov, byl klid a stabilita [\[476\]](#). Před válkou Stalin vystavil zemi třem zkouškám: industrializaci, kolektivizaci a velkým čistkám. Plán industrializace přijímal sjezd strany na základě referátu Molotova (v případě krachu nenesl Stalin za industrializaci zodpovědnost) [\[476\]](#). Kolektivizaci řídila komise politbyra pro záležitosti venkova, řízená... Molotovem [\[476\]](#). Nepopíratelná byla Molotovova úloha při velkých čistkách. Určit, jaké měl Stalin další velké plány, tak nebylo těžké [\[476\]](#). Stačilo se podívat, na jakou práci vůdce Stalin poslal soudruha Molotova. V květnu 1939 jmenoval Stalin Molotova lidovým komisařem zahraničních věcí a ponechal mu přitom funkci předsedy vlády [\[476\]](#). Za několik měsíců poté začala druhá světová válka, na jejímž konci Stalin obsadil pouze polovinu Evropy...

Čeští premiéři měli také své blízké poradce a osoby na špinavou práci. U některých ale není jasné, kdo koho vlastně řídil. Nejvěrnější osobou Václava Klause byl Jiří Weigl. U všeho, kde se něco důležitého dělo, byl přítomen právě on. Weigl svého času např. pracoval ve vrcholné pozici v nechvalně známé Investiční a poštovní bance, byl členem dozorčí rady Fondu národního majetku, působil v dozorčích radách některých významných společností (České dráhy, Československé aerolinie, Investiční a poštovní banka, Český Telecom, Sokolovská uhelná). Stál na počátku později „proslavené“ finanční

společnosti Key Investments. Svými utajenými schůzkami s lobbistou Miroslavem Šloufem (a bůhví s kým dalším) podstatně ovlivnil volbu prezidenta republiky v roce 2008. Za věrné služby jej Václav Klaus učinil ředitelem svého institutu. Je ovšem otázka, kdo v této dvojici byl skutečným hybatelem. Dalším důležitým vykonavatelem pokynů v Klausově okolí byl o generaci mladší Martin Kocourek.

Klíčovým mužem v okolí Miloše Zemana byl již zmíněný poradce a lobbista Miroslav Šlouf. Ten se neváhal (i ve své kanceláři na Úřadu vlády) setkávat s později zastřeleným kmotrem podsvětí Františkem Mrázkem. Jak se později ukázalo, Šlouf z pozice šéfporadce premiéra pomohl Mrázkovi s jeho obchodními zájmy. Pochopitelně mohl také Mrázka „vytěžit“ a získat cenné informace o bankovním sektoru, které Zemanova vláda mohla následně využít. Šlouf stál také za Zemanovým znovuvzkříšením a má významný podíl na jeho cestě z Vysočiny až na Pražský hrad. Po Zemanově prezidentském vítězství byl Šlouf od prezidenta odstaven a novým klíčovým Zemanovým mužem a jeho poradcem pro energetiku se stal Martin Nejedlý. Dodnes není znám jeho oficiální životopis, ví se pouze, že dlouhá léta podnikal v Rusku.

Vladimír Špidla měl řadu poradců a poradkyň, v důsledku svého psychologického založení ale věci příliš neovlivňoval. Zato byl ovlivňován jinými, mladšími členy své vlády.

Velký vliv na Stanislava Grosse měl jeho přítel a významný činovník sociální demokracie Miroslav Jansta. Grossovi radil také lobbista a mediální „guru“ Andrej Surňak. Grossovým přítelem, se kterým se často stýkal, byl i již zmíněný zbrojař Pavel Musela. Gross se také znal s významným advokátem Radkem Pokorným. Gross byl mladý a „divoký“ a vlivní podnikatelé ho vyhledávali – a on se nebránil.

V okolí premiéra Jiřího Paroubka se pohybovala celá řada osob. Nejpodstatnější jména byla tři: advokát Miroslav Jansta, dále bývalý politik, manažer a budoucí obchodník Jaroslav Tvrdík a ekonom Valtr Komárek. Paroubek se ale dobře znal i s podnikatelem a klíčovou postavou světa pražských poutí Václavem Kočkou.

Premiér Mirek Topolánek „stál a padal“ s poradcem a lobbistou Markem Dalíkem. O generaci mladší introvert jej dostal na samý vrchol, aby sám posléze skončil úplně dole – ve vězení. Topolánek si ale rozuměl i s Miroslavem Šloufem.

Případ introverta Petra Nečase je smutným příběhem otce čtyř dětí, který byl dosazen na vrchol za vydatné pomoci dominantní a svérázné mimomanželské partnerky Jany Nagyové. Ta jej plně ovládla a řídila. Nakonec skončila v policejní cele. Oba také stanuli před soudem (Nagyová před více soudy).

Klíčovou oporou premiéra Bohuslava Sobotky je jeho přítel advokát Radek Pokorný. S ním se Sobotka zná již od počátku 90. let. O jejich rozsáhlé a dlouhotrvající spolupráci pojednává poslední kapitola.

Co říci závěrem? Jaké je z textu poučení? Lze vůbec v politice něco skutečně změnit k lepšímu? Jako možnou odpověď ocitujme ještě jedno slovo lobbisty Miroslava Šloufa. Jsou pravdivá a poučná. Zní: *„Když si to tak vezmete, politika má úplně stejná pravidla a principy za jakéhokoliv režimu. Měla stejná pravidla ve starém Egyptě, měla stejná pravidla ve starém Římě, měla stejná pravidla za komunismu a má je i dneska. Je o vztazích mezi lidmi, o udržování těch vztahů, o dodržování smluv a pravidel, které se většinou stanoví per huba, protože všechno nejde dát na papír. Politika je o lidech, a těm já rozumím.“* [\[450\]](#).

V Praze dne 14. června 2017

Autoři

1. Václav Klaus aneb narcis v zajetí poradců

V pátek 17. listopadu 1989 cestoval z Rakouska jistý vědecký pracovník Prognostického ústavu Československé akademie věd. Vracel se zpět do vlasti. V rakouské televizi se o několik dní dříve zúčastnil debaty, kde se hovořilo také o pádu Berlínské zdi a vůbec o turbulentních změnách ve východní Evropě (bez Československa, kde vládl zatím klid). Vědecký pracovník vystoupil z vlaku na Hlavním nádraží v Praze kolem půl desáté večer. Při návratu do svého bydliště potkal svého staršího syna, který mu jako účastník demonstrace na Národní třídě vylíčil její dramatický průběh [1]. Vědecký pracovník to tehdy ještě netušil. Netušil, že začala „sametová revoluce“, která navždy změní život milionům občanů Československa a přinese konec komunistické totality. Netušili to ani další profesionální prognostici z Prognostického ústavu [2]. Samotný ústav byl založen v roce 1984 (pod jiným názvem), jeho architekty byli někdejší dlouholetý šéf KGB a generální tajemník Ústředního výboru KSSS Jurij Andropov a předseda československé vlády Lubomír Štrougal [3]. Ústav patřil do komunistické nomenklatury – jeho členové byli i pro Státní bezpečnost nedotknutelní a nebylo možné na ně vést svazky [3]. Oním vědeckým pracovníkem byl Václav Klaus. Ač nestraník, patřil v té době k nedotknuté nomenklaturní elitě...

Právě tímto dnem začala jeho hvězdná politická kariéra, během níž se stal symbolem jedné éry polistopadového vývoje, předsedou vlády a prezidentem. Éry, na kterou nikdo, kdo ji zažil, nezapomene...

Veřejné působení Václava Klause po roce 1989 lze rozdělit na dvě části. Jejich předělem bylo Klausovo zvolení prezidentem republiky na počátku roku 2003. Obě části končily pro Václava Klause neslavně. Na konci prvního období byly volební prohry jeho strany, jež vyústily v prohlášení tehdejšího místopředsedy strany Petra Nečase: „*Jsem přesvědčen, že nejsme s Václavem Klausem už schopni vyhrát další sněmovní volby.*“ [12]. A na konci celého druhého období byla amnestie. Ale každý konec má i svůj začátek. Začátkem konce první Klausovy etapy byl černý listopadový pátek roku 1997, kdy coby předseda vlády pracovně odcestoval do Sarajeva. V ten den byly uvedeny do chodu události, které za dvacet čtyři hodin přivodily pád jeho vlády. Tímto dnem ale také začal nezvratný konec jeho kariéry předsedy strany, na jehož úplném konci byla již citovaná slova Petra Nečase a zvolení Mirka Topolánka do čela ODS. Působením Václava Klause od sametové revoluce do roku 1998 jsme se podrobněji věnovali v minulé publikaci Nadačního fondu proti korupci [9]. Vydali jsme také analýzu, ve které jsme se podrobně věnovali Klausově–Nečasově amnestii z ledna 2013 [362]. Ta dokonale uzavřela nejen Klausovu druhou etapu, ale i celou jeho polistopadovou kariéru vrcholného představitele ODS a zástupce „kapitalismu po česku“. Jedno důležité období jsme ale opomněli: dobu mezi roky 1998 a 2002. V té se událo mnoho velkých i malých událostí, které podstatně ovlivnily další vývoj v Česku až do současnosti. Některé z nich tím, že jen „vyplavaly“ na povrch a představovaly vyvrcholení již minulých skrytých dějů. Byla to doba „Opoziční smlouvy č. 2“, skrze kterou si dvě nejsilnější strany rozdělily moc ve státě a dohodly se, že na sebe nebudou útočit. O mnoho let později v roce 2013 vystihl Miroslav Kalousek podstatu zmíněného „paktu“ a toho, co následovalo, pregnantně slovy: „*Tak zvané kmotrovské struktury vyrostly právě na kultuře opoziční smlouvy a jsou tu dodnes.*“ [43]. Troufáme si tvrdit, že Miroslav Kalousek to musí dobře vědět, neboť ve vysokých úřednických či politických funkcích se pohybuje od roku 1992, jeho skutečný vzestup však přišel až po uzavření opoziční smlouvy...

Je na čase se blíže podívat na období krátce před a po uzavření oné „Opoziční smlouvy č. 2“ a zmínit některé osoby, které v něm sehrály roli. Zmínění budou nejrůznější Klausovi poradci či lidé z jeho okolí. Lidé, kteří ho ve skutečnosti „měli v hrsti“.

1.1 Poradci a černá konta ODS

V pátek 28. listopadu 1997 odcestoval Václav Klaus – coby již protřelý předseda vlády – na krátkou pracovní návštěvu do Sarajeva. Jeho nejbližší dlouholetí spoludruzi z Občanské demokratické strany (ODS) se od něj již delší dobu odvraceli. Josef Zieleniec – Klausův dlouholetý spoludruh a místopředseda ODS – poskytl o rok dříve tisku obširný rozhovor, ve kterém kritizoval situaci v ODS [4]. Spory obou politiků nakonec vyústily v říjnu 1997, kdy Zieleniec rezignoval jak na funkci ministra zahraničí, tak i na funkci místopředsedy ODS. Krátce nato byl zveřejněn rozhovor s českým šlechticem, restituentem, podnikatelem a bývalým emigrantem v jedné osobě Jiřím Lobkowiczem. Ten byl v té době současně členem ODS, ale neváhal na její adresu pronést zdrcující kritiku [5]:

„Na transformaci vydělalo možná deset procent členů společnosti, kteří jsou dnes bohatí, ale devadesát procent lidí z ní nic nezískalo nebo na ní prodělali. Sociologické průzkumy, které byly publikovány, dokazují, že lidé takovouto transformaci nechtějí. Ne kvůli ní dělali revoluci. Jak je možné, že stát nechrání občana, ale nejrůznější lumpy? Jak je možné, že zaplatíte společnosti, která staví byty, milion korun, byt nedostanete a stát vám řekne, že to je vaše vina, protože jste si měla lépe vybrat? Jak je možné, že zaplatíte cestovní kanceláři zájezd a ona vás okrade o vaše peníze? Jak je možné, že vás o vaše peníze připraví investiční nebo penzijní fond? V této společnosti je takový politický, sociální a ekonomický rozklad, že se zničí, pokud neudělá včas nějaká opatření. Za to, co se v tomto státě děje nebo neděje, nese někdo politickou odpovědnost. Tím někým je vláda a její premiér. Staré přísloví říká, že ryba smrdí od hlavy.“

Situace v zemi nebyla tak skvělá, jak se premiér Klaus snažil veřejnosti namluvit – krachy bank a tradičních průmyslových podniků, absence dozoru nad finančním trhem a z něho plynoucí tunelování kolosálních majetků, korupce, podvody, bezmoc policie cokoli vyšetřit a nemožnost soudů podvodníky, gaunery a mafiány potrestat... Ministr vnitra za ODS Jan Ruml neznalé veřejnosti již dříve v televizní debatě vysvětlil, že „v demokratické společnosti to prostě takhle chodí“ [6]. Ve srovnání s ostatními postkomunistickými zeměmi se dařilo snad jen držet relativně nízkou míru inflace [7]. Po volbách v roce 1996 měla opozice ve sněmovně většinu 101 křesel [8]. Hvězda ekonomické reformy s jejími volnými prvky trhu bez přívlastků již nestoupala. Bylo třeba přijímat záchranné ekonomické balíčky. Na jaře 1997 představitel opoziční sociální demokracie a milovník bonmotů Miloš Zeman hovořil v té souvislosti o podmínkách „spálené země“ [15]. Tato slova se Václava Klause silně dotkla [16]. Není nad názorné příklady...

V onen listopadový černý pátek roku 1997 vrcholila několikadenní mediální kampaň informující o závažných problémech se stranickým financováním ODS. Ukázalo se, že sedm a půl milionů korun daroval straně podnikatel a bývalý tenisový reprezentant Milan Šrejber. Představitelé ODS přitom již delší dobu tvrdili, že peníze straně darovali dva cizinci. Jak ale zjistili novináři, jeden byl již 14 let mrtvý a druhý žil na ostrově Mauricius – a nevěděl nic nejen o ODS, ale ani o České republice... Klausova vláda již dříve schválila přímý prodej skoro 51 procent akcií společnosti Třinecké železárny jisté společnosti, ve které figuroval a kterou přes jinou společnost spoluvlastnil právě Šrejber (dalších sedm a půl milionů

korun od jiných osob měla ODS získat za to, že ve vládě prosadí návrh na poskytnutí půlmiliardové dotace na odstranění ekologických škod v Tříneckých železárnách) [9]. Média té doby informovala, že o skutečném dárci sedmi a půl milionů korun již dávno věděl předseda Václav Klaus, ten to však popíral. Situace se vymykala kontrole – v rozmezí několika hodin svolali různí vysocí představitelé ODS tři tiskové konference [9]. Až nakonec v pátek 28. listopadu 1997 přišla rána z milosti: deník Mladá fronta Dnes informoval o existenci tajného konta ve Švýcarsku, k němuž měla mít ODS přístup a „z něhož v uplynulých letech s velkou pravděpodobností financovala některé své aktivity“ [10]. Před polednem to premiér Václav Klaus kategoricky odmítl: „Ne, ODS žádné konto v zahraničí nemá,“ prohlásil rozzlobeně, obvinil novináře ze štvavé kampaně a odletěl do Sarajeva [11].

Jen krátce poté ho v kritické chvíli jeho nejbližší spoludruzi opustili a... zradili. Veřejně. Místopředseda ODS a ministr Ivan Pilip a člen ODS Jan Ruml před zraky televizních kamer vyzvali Klause k okamžité rezignaci na funkci předsedy strany. K výzvě se následně připojili i další vysocí funkcionáři ODS. Ivan Pilip a ministr vnitra Jindřich Vodička přiznali existenci tajného konta ODS v zahraničí v přepočtu se 170 miliony korunami [11]. Osm ministrů Klausovy vlády ze dvou politických stran podalo demisi. Předseda vlády Klaus po návratu ze Sarajeva oznámil demisi jako poslední – poslední listopadový den roku 1997 přečetl novinářům své vyjádření, ve kterém za viníky pádu označil své spoludruhy [13]:

„Měl jsem se také nemilosrdně zbavovat všech – jak mi kdosi včera velmi hezky napsal – neschopných nebo všehoschopných.“

To jsou rázná slova – jako od Lenina. Dokládají, že Václav Klaus neměl situaci pod kontrolou, a to ani ve své straně. „Lídr“ a „vizionář“ transformace včetně kupónové privatizace, za kterou jeho blízký spolupracovník Dušan Tříška očekával Nobelu cenu, veřejně přiznal, že není a nikdy nemohl být lídrem [20]. Skutečný lídr a „kapitán“ společenských změn by takové selhání nikdy veřejně nepřiznal. Umění vedoucího pracovníka, lídra, velitele, vojevůdce či vladaře totiž spočívá v tom, že je schopen nalézt mezi podřízenými takové pomocníky, na něž se může kdykoli plně spolehnout [14]. To Václav Klaus pochopil až příliš pozdě. Ostatně, nebyl sám. K takovému poznání nepochybně dospěl i ministr propagandy Třetí říše Joseph Goebbels, který si na jaře 1945 do svého tajného deníku, který dle autorova záměru neměl být nikdy zveřejněn, poznamenal slova: „Vůdce kolem sebe shromáždil výhradně muže mdlého charakteru, na něž se v kritické chvíli nemůže spolehnout... Je hrozné vidět největšího z revolucionářů, obklopeného podobnými průměrnými figurkami.“ [14].

Všichni ale Václava Klause neopustili. Pád předsedy vlády totiž neznamenal bezprostřední pád předsedy strany. Jen o několik dní později byl Klaus na mimořádném kongresu ODS opět zvolen předsedou strany, a to dvěma třetinami delegátů. Ale všeho do času. Vybudovaný kult osobnosti a Klausovy osobnostní vlastnosti bylo třeba ještě využít. V lednu 1998 složila slavnostní slib poloúřednická vláda tehdejšího guvernéra centrální banky Josefa Tošovského [17]. Klausovo vládní angažmá definitivně skončilo.

Na počátku roku 1998 oznámil tehdy již bývalý premiér Klaus, že jeho strana nechá provést forenzní audit financování a hospodaření ODS. Ze zadání auditu ale plynulo, že nemohl odhalit černé financování, nezanesené do účetnictví strany. Špičky ODS to dobře věděly. Místopředseda strany (a pozdější externí poradce prezidenta Klause) Miroslav Macek veřejnosti sebevědomě sděloval: „Grémium ODS konstatuje, že do dnešního dne existuje jediný problém financování ODS, který se podařilo věcně doložit a tím je skutečnost, že dar od podnikatele Milana Šrejbra byl uveden u účetnictví ODS jako dar od jiných osob.“ [26]. Jak později ukázaly výsledky auditu, grémium se v tom pořádně

spletlo. Měsíc a půl po jmenování Tošovského přechodné vlády se policie osmělila a v únoru 1998 zatkla tehdy již bývalého výkonného místopředsedu ODS a bývalého poslance Libora Nováka. Novák se v lednu 1994 stal poradcem tehdejšího premiéra Klause. Od konce roku 1994 do konce roku 1996 měl na starosti stranické finance coby výkonný místopředseda [29], [37]. Byl vlastně druhým mužem ve straně – hned za Klausem. Novináři nedlouho před Novákovým zatčením zjistili, že se chystal s celou svou rodinou odletět do Dominikánské republiky na dovolenou [25], [30]. Byla to klíčová osoba, která mohla – v případě, že by promluvila o skutečné praxi financování ODS – způsobit Klausovi a jeho straně katastrofu. V sázce bylo příliš mnoho...

Nedlouho poté, co byl Novák zatčen, byl na jaře roku 1998 dokončen forenzní audit financování a hospodaření ODS. Dopadl katastrofálně. Na adresu strany volající po osobní odpovědnosti každého jednotlivce se v auditu také uvádělo: „*Chybějící vnitřní kontrolní mechanismy v ODS ztěžují zjišťování případných podvodů a osoby odpovědné za zaúčtování sporných transakcí nejsou známy.*“ [28]. Jako za hlubokého komunismu – nikdo za nic nenesl osobní odpovědnost. Audit navíc vůbec nerozptýlil dohady kolem existence tajných kont v zahraničí s kolosálními financemi [28].

V létě roku 1998 se uskutečnily předčasné volby do Poslanecké sněmovny, ve kterých zvítězila Česká strana sociálně demokratická (ČSSD). Získala přes 32 procent hlasů, druhá ODS získala o přibližně čtyři procentní body méně [18]. Výsledky způsobily, že ČSSD nemohla sestavit svou vládu se svou většinovou podporou v Poslanecké sněmovně. Po delších jednáních tak vznikla menšinová vláda ČSSD, podpořená ze strany ODS. Stalo se tak na půdorysu „Opoziční smlouvy č. 2“ („Opoziční smlouva č. 1“ vznikla o dva roky dříve z opačného důvodu), uzavřené mezi ČSSD a ODS. Především o druhé opoziční smlouvě je podrobněji pojednáno v publikaci [9]. Smlouva mezi úhlavními nepřáteli představovala jakýsi „pakt o neútočení a rozdělení sfér vlivu“. Něco jako dohoda mafiánských bossů z třicátých let 20. století ve Spojených státech amerických, která zajistila tamější mafii nebyvalý rozkvět na plných šedesát let. Předseda ČSSD Miloš Zeman se stal premiérem a předseda ODS Václav Klaus se stal předsedou Poslanecké sněmovny. Byl jím až do léta roku 2002 [19].

Doba mezi roky 1998 a 2002 byla plná paradoxů. Miloš Zeman voličům před volbami v roce 1998 sliboval akci *Čisté ruce*, v rámci které chtěl zatočit s hospodářskou kriminalitou a s jejím propojením na nejvyšší politické představitele [21]. Tím mířil na četné zástupce svého úhlavního nepřítel, neboť právě ti byli do té doby u moci. Po volbách se ale díky „Opoziční smlouvě č. 2“ stal úhlavní nepřítel úhlavním... přítelem. A právě do této doby spadá finále vyšetřování „dech beroucího“ financování Klausovy ODS včetně pátrání po tajných zahraničních kontech. O nepořádku a nesrovnalostech při financování ODS jsme se již zmínili v úvodu tohoto textu. Věcí se zabývala policie i tajné služby. Je na čase uvést veřejné finále celé ságy.

Média již od konce roku 1997 – po uveřejnění informace o existenci zahraničních kont určených pro ODS – průběžně přinášela různé upřesňující zprávy „od vyšetřovatelů“ a informovala veřejnost o zemích, kde měla být konta vedena (např. Rakousko, Švýcarsko i další země). Policie však narážela na hradbu arogantních funkcionářů ODS, kteří zarytě mlčeli. Místopředsedové ODS Miroslav Macek a Ivan Langer se dokonce vyjadřovali s neskryvaným výsměchem [44], [45], [47]. Miroslav Macek se již v lednu 1998 vysmál policii a jakémusi státnímu zástupci, když na jejich adresu také napsal: „*Myslím, že je nejvyšší čas těmto ohňostrůjcům jasně a nahlas říct: Pánové dost! Proč jste celý ten bengál spustili, je dnes už každému jasné. Hleďte ale hned, bez oklik, vytáček a zdržování, přiznat, že z vašeho ohňostroje zbyl jen tradiční puch a pár ohořelých papírků, a neprotahujte úmyslně celou věc tak, aby byla*

použitelná (nebo lépe řečeno zneužitelná) v příští volební kampani.“ [53]. Pouze „zrádci“ potvrzovali to, co již dříve v ODS slyšeli. Policii se nicméně podařilo vytipovat zahraniční účty, o kterých existovalo podezření, že na nich mohly skončit kolosální finanční prostředky z korupce při privatizaci. České orgány se proto pokoušely obracet na zahraniční protějšky s prosbami o pomoc, zajímaly se hlavně o to, komu účty patřily, kdo na ně přispíval a kdo k nim měl podpisová práva. A tady Češi pro změnu naráželi opět, neboť zahraniční úřady požadovaly jasné vymezení závažných důvodů, proč údaje o kontech poskytnout. Již v lednu 1998 například Městské státní zastupitelství v Praze požádalo švýcarskou protistranu o právní pomoc ohledně jakýchsi švýcarských účtů [34], [35]. Švýcarská strana to ale obratem odmítla s tím, že „*skutková podstata trestného činu je nedostatečně popsána*“ – a požádala českou stranu o doplňující informace. Na české straně se to ale podivně zaseklo. Z nějakého důvodu Češi dlouho nijak nereagovali [35]. Do této doby mlčení české strany spadají volby a uzavření „Opoziční smlouvy č. 2“, tedy paktu o spolupráci a neútočení mezi ČSSD a ODS. Protože se z Čech nikdo neozval, Švýčari o devět měsíců později – tedy již po volbách a po uzavření zmíněného paktu – svou prosbu o doplnění žádosti urgovali. Trochu předběhneme v čase a prozradíme, že česká odpověď na tento dopis přišla až za další rok – v září 1999: „*Sdělujeme, že nemáme požadované informace k dispozici a netrváme na vyřízení žádosti,*“ uvádělo se v dopisu Městského státního zastupitelství v Praze [35]. Podivností bylo ale víc.

Až po volbách byl v prosinci 1998 konečně obžalován Libor Novák za daňové úniky související s rozepisováním darů na menší částky a více dárců, než kolik jich bylo ve skutečnosti (včetně těch od Šrejbra). Později mu byla v souvislosti s falešnými dárci žaloba ještě rozšířena a hrozilo mu až 12 let vězení [27]. Podle informací médií té doby ale o zahraničních kontech Novák nepromluvil. V létě 1999 policie zatkla automobilového závodníka Ludvíka Otta, tajemného muže a „bílého koně“, který byl podezřelý z toho, že právě na jeho tuzemská konta byly převedeny v přepočtu desítky milionů korun. Tyto peníze měly pocházet původně z černých účtů v zahraničí a měly být určené pro ODS. Podle médií mělo jít o peníze „ulité“ z „privatizační korupce“ [22]. Otto dříve působil na ministerstvu privatizace coby ředitel jednoho z odborů – mohl tak mít přehled o privatizačních projektech. Dva a půl roku byl také členem dozorčí rady Karlovarské Becherovky. Svého času také působil coby tajemník právě výkonného místopředsedy ODS Nováka [24], [46]. A druhý muž ODS Novák měl dokonce nějaký čas podpisové právo k nejméně jednomu tuzemskému účtu Ludvíka Otta, na který přitekly desítky milionů korun. Média pokračovala v informování o průběhu vyšetřování. Bylo tak možné se dočíst, že policie se mj. zajímala o rakouský účet dceřiné společnosti české firmy Teleaxis, která patřila k oficiálním sponzorům ODS: „*Policie je přesvědčena, že z jejího účtu ve Vídni byla ODS financována skrytou formou daleko vyššími částkami. V policejním spisu se mluví až o částce 100 milionů korun, jež se firmě Teleaxis podařilo pro účely ODS nashromáždit.*“ [32]. Šéf společnosti Teleaxis Peter Kovarčík to již dříve popřel [32]. Policie se ale nespolehala jen na to, co jí přiznal či zatajil ten či onen arogancí překypující vysoký funkcionář ODS. Doložila například, že za rok 1996 strana musela získat téměř devadesát milionů korun ze zahraničí – takový měl být totiž rozdíl mezi oficiálně vykázanými náklady strany na volební kampaň do sněmovny a skutečně dohledanými výdaji na tyto volby, provedený policií a finančními experty [33]. Četba tehdejšího denního tisku připomínala detektivku.

Ludvík Otto si od svého zatčení v létě 1999 pobyl několik měsíců ve vazbě. Obviněn byl ze spolupodílnictví na daňových podvodech svého společníka. Otto na něj totiž kupoval pro ODS za černé peníze ze zahraničí auta, kancelářskou techniku a plakáty nebo tímto způsobem proplácel různé předvolební kampaně Klausovy strany [34]. Co všechno o svých tuzemských kontech a jejich napojení na černá zahraniční konta policii nebo tajně službě prozradil, není známo. Ostatní straničtí funkcionáři

mlčeli. Samotný Václav Klaus se rázně odmítal na téma financování strany jakkoli vyjadřovat. Nakonec byl neodbytným novinářem přece jen donucen a k osobě Ludvíka Otta a k jeho obvinění mj. řekl [36]:

„Já prostě prohlašuji, že jsem nikdy v životě neviděl pana Otta. (...) Takže neodmítám globální politickou zodpovědnost, ale prostě prohlašuji, že toto jsou detaily, o kterých nevím, netuším a nikdy jsem o nich neslyšel. Ani tehdy, ani s odstupem tří let.“

Označit černé peníze, a tím vlastně i černá zahraniční konta s kolosálními finančními prostředky za „detail“, je od Klause poněkud překvapující. I z toho důvodu, že kvůli tomuto „detailu“ potupně padla jeho vláda. Nakonec, co vypovídá o schopnostech člověka nechat se skolit nějakými „detaily“? Mysleli to Klaus vážně, znamenalo by to, že straně nevládl. Ostatně, „detaily“ Václavu Klausovi unikaly i v ekonomických záležitostech, o čemž mj. svědčí i jeho charakteristická nechuť argumentovat v televizních debatách čísly a tvrdými daty. O to více rád používal obecné formulace a osobní soudy, oblíbenými slovy z jeho slovníku byla slova *strašně* a *falešné* – ve všech jejich tvarech a verzích. Tento styl si držel i později. Číslo jsou přitom pro ekonoma totéž, co jsou brusle pro hokejistu. „Detaily“ ekonomické transformace za něj řešili jiní (např. Dušan Tříška či Tomáš Ježek) [9]. Klausovo přiznání, že straně nevládl, vzbuzuje poněkud nepříjemnou otázku: kdo tedy straně vládl? Kdo byl oním loutkářem, který – neviděn – stojí nad loutkovým divadlem, v němž loutky zvedají ruce tak, jak je jim poručeno?

V souvislosti se stíháním Ludvíka Otta se na samém konci roku 1999 Městské státní zastupitelství v Praze znovu obrátilo na švýcarské orgány s novou žádostí o informace k tamějšímu černému kontu či černým kontům. Švýcarské úřady totiž mohly důvěrné údaje o kontech poskytnout pouze na základě trestního stíhání osoby, která s nimi měla něco společného, nebo v případě závažného podezření [34], [35]. A Otto byl již stíhán. Do čekání na odpověď začal na jaře roku 2000 médii ostře sledovaný soud s Liborem Novákem související s oněmi falešnými dárci stranických milionů. U soudu vypovídalo přes 20 svědků včetně Miroslava Macka, Václava Klause i stíhaného Ludvíka Otta. Byl to „festival“ výsměchu a arogance. Nikdo si na nic nepamatoval, případně si svědci protiřečili nejen navzájem, ale i se svými vlastními dřívějšími výpověďmi před policií. Nebo se odmítali dostavit k soudu. Nebo se opatrně – jen tak lehce – snažili „vše hodit“ na Libora Nováka [38], [39]. Tohoto postupu použil místopředseda ODS Miroslav Macek [38]. Jakýsi bývalý člen výkonné rady ODS Mackova slova ale zpochybnil a navíc uvedl, že to byl právě Macek, kdo přišel s nápadem vše zamést pod stůl nalezením obětního beránka: *„Prohlásil, že bychom to měli udělat jako britští konzervativci. Ti prý mají pro tento případ sekretáře a toho je třeba odstřelit.“* [38]. Z reakcí Libora Nováka bylo patrné, že je se svým osudem smířen. Zcela mimořádný výpadek paměti postihl Václava Klause, který se již od mládí jinak vyznačoval „fenomenální pamětí“ [40], [38].

Soudce Městského soudu v Praze Michal Hodoušek nakonec na začátku června 2000 zprostil Nováka obžaloby s tím, že není nevinný, jen se právě jemu nepodařilo prokázat trestný čin. Soudce k tomu prohlásil: *„Není prokázáno, že by se trestného činu krácení daně dopustil obžalovaný Novák. A já trvám na tomto znění. Neuslyšíte ode mě, že je nevinný.“* [41]. Byť rozepsání sponzorů na více dárců bylo trestným činem, protože byla zkrácena daň, nepodařilo se zkrátka zjistit, kdo to měl na svědomí. Podle soudce to ale musel být *„někdo z vyšších míst ODS“* [41]. Mimoto soudce řekl, že tajemní a rozepisování sponzoři Klausovy strany měli souvislost s privatizací Tříneckých železáren (všichni „tajemní“ dárci se totiž snažili podnik získat) a ODS tehdy rozhodovala, komu ho v privatizaci přidělí. *„Člověka nutně napadne, že se mohlo jednat o úplatek,“* pronesl soudce [41]. Soudce také neuvěřil, že si svědci na nic

nepamatovali [41]. Státní zástupce se proti verdiktu odvolal a kauzu tak dostal na stůl Vrchní soud v Praze [41].

Přibližně měsíc poté (v červenci 2000) však média přinesla šokující zprávu. Švýcarské státní zastupitelství potvrdilo existenci tajného konta, ze kterého se „čerpaly prostředky na nelegální financování Občanské demokratické strany“ [48]. Předseda strany Václav Klaus odmítl nové informace ze Švýcarska jakkoli komentovat a se slovy „ne, ne, ne“ raději odešel mimo dosah novinářů [48]. Švýčari potvrdili, že konto v curyšské bance Credit Suisse, na které se česká strana v souvislosti s ODS ptala, skutečně existuje. Potvrdili i to, že z něj bylo převedeno v přepočtu 45 milionů korun nejdříve do pražské ČSOB a pak do Foresbank na účet bývalého tajemníka hlavní kanceláře ODS Ludvíka Otta. Ten pak podle české strany peníze používal k financování ODS [48]. Jediný zádrhel, který při právní pomoci vznikl, spočíval v tom, že švýcarské úřady nedávaly platby z tohoto účtu do souvislosti s privatizací telekomunikační společnosti SPT Telecom, jak argumentovala česká strana. Náměstkyně Městského státního zastupitelství v Praze se pro média vyjádřila, že kvůli tomuto rozporu Švýčari odmítli konto v curyšské bance odtajnit a poskytnout bližší údaje o jeho zakladateli a podpisových právech [48]. A to se později ukázalo jako klíčové pro to, aby skuteční viníci tajného konta nebo kont zůstali – aspoň pro veřejnost – skryti. Nicméně, již samotné oficiální švýcarské potvrzení existence konta činovníky ODS zaskočilo. Byli nuceni trvat na tom, že „neexistuje žádný důkaz, že by s tímto kontem měla ODS cokoli společného“ a jediné, co přiznali, bylo, že „panu Ottovi přišly ze Švýcarska nějaké peníze na jeho soukromé konto“ [49]. Samotný bývalý úředník Ludvík Otto již v únoru 1998, kdy mu bylo třicet let, v rozhovoru pro média sdělil, že oněch v přepočtu 45 milionů korun na jeho soukromý účet přišlo před lety od kohosi omylem... [50]. Jindy zase tvrdil, že peníze mu na účet poslal jeho známý, který je nechtěl převážet v hotovosti. A policii měl zase tvrdit, že se jednalo o jeho úspory [24]. Poznamenejme, že podle informací médií mělo v letech 1995 a 1996 přes zmíněný účet Ludvíka Otta projít mnohem více peněz a další peníze měly v průběhu doby přicházet i na jiná jeho konta [51], [52], [24], [50]. Podle již zmíněného forenzního auditu poskytl Otto straně v roce 1995 čtyři půjčky za téměř 12 milionů korun, z toho dvě půjčky za 4,5 milionu nebyly doloženy smlouvami a dalších 5,9 milionu půjčil ODS v hotovosti v roce 1996 [51]. V době, kdy Švýčari potvrdili existenci konta, špičky ODS patrně ještě nemohly tušit, kam až se české úřady dostanou a co všechno odhalí veřejnosti. Vůdcové ODS proto již dávno před tím neponechali nic náhodě. Hrála se nejvyšší hra.

Mezitím odvolací Vrchní soud v Praze potvrdil na konci listopadu 2000 zprošťující rozsudek nad Liborem Novákem včetně zopakování toho, že „někdo z ODS, a to na vysokém postu, se žalovaného trestného činu dopustil,“ jen se to nepodařilo prokázat právě Novákovi [42]. Odvolací soud navíc neuvěřil Novákově tvrzení, že se o Milanu Šrejbrovi dozvěděl až v listopadu 1997, kdy vyšla totožnost dárce najevo, ale že to věděl nejméně od dubna 1996 [42]. Václav Klaus, Miroslav Macek a další vysocí představitelé ODS byli díky definitivnímu rozsudku „na koni“. Zbývalo jen definitivně nějak zastavit hrozbu kolem švýcarského konta. A to se prakticky podařilo již několik měsíců před tím, než média informovala o švýcarském potvrzení tajného konta v curyšské bance. Stalo se tak v Poslanecké sněmovně dne 25. května 2000. Docela nenápadně a bez pozornosti novinářů...

Šlo o to, že české úřady mohly švýcarskou stranu žádat o poskytnutí klíčových údajů o tajném kontu pouze tehdy, když by samy průkazně doložily spáchání trestného činu. Podle informací médií se přitom případ tajného konta (či tajných kont) od roku 1998 prověřoval jako podezření z krácení daně. Toho se ODS podle názoru policie dopustila, když nepřiznala a nezdanila dary, jež na konto v curyšské bance chodily [54]. Dne 25. května 2000 sněmovna schválila změnu třech zákonů, týkajících se

politických stran a hnutí, daní z příjmů a také daně darovací. A jednou ze změn s účinností od 1. ledna 2002 bylo, že dary politickým stranám a hnutím již neměly podléhat dani. Změny byly schváleny 139 hlasy ze 173 přítomných poslanců. Nikdo z ODS a nikdo z ČSSD nebyl proti. Pod textem původního návrhu změn z ledna 2000 byl také podpis tehdejšího předsedy vlády Miloše Zemana [55]. Schválené změny měly v kauze tajných kont konkrétní následek, který na jaře roku 2002 shrnula náměstkyně Městského státního zastupitelství v Praze: „*Mohlo tu být podezření z krácení daně, pokud by to byly dary nezdaněné. Jenže přišla novela o darovací dani a v současné době dary politickým stranám dani nepodléhají. Takže už prostě nemůžeme dovozovat, že tu byl spáchán trestný čin krácení daně.*“ [54]. V komunikaci se švýcarskými úřady tak byly definitivně zavřeny poslední pootevřené dveře ohledně získání klíčových údajů k tajnému kontu. Pakt o neútočení spolehlivě zafungoval.

A jak dopadlo trestní stíhání Ludvíka Otta ohledně krácení daní? Po neustálých průtahách, kdy se nejprve čekalo na znalecký posudek a poté na právní pomoc z Kypru, byl Otto až později nejprve zproštěn obžaloby a následně – po podání odvolání státním zástupcem – odsouzen za pomoc k daňovému úniku [477]. Stalo se tak mimo jakýkoli zájem médií. Na největší politický skandál své doby, který byl s jeho jménem spojován, všichni už dávno zapoměli...

Učiňme na závěr této podkapitoly několik doplňujících poznámek. V únoru 1998 média informovala, že tehdy již bývalý výkonný místopředseda ODS Libor Novák v době, kdy měl na starosti stranické financování, se měl utajeně sejít s nechvalně proslaveným „symbolem“ kupónové privatizace Viktorem Koženým. Měli se domlouvat na způsobu financování Klausovy strany [58]. Schůzka se měla uskutečnit počátkem roku 1996 v Bulharsku a informaci o ní měla mít i ekonomická kontrarozvědka. Kožený to popřel. Podle tisku měl na schůzce Novák získat „*všechna podpisová práva*“ k účtům v zahraničí [58]. Policie měla mít k dispozici i informace, že právě Kožený a Novákův předchůdce ve funkci výkonného místopředsedy strany Petr Čermák mohli být u zakládání tajných kont [58]. Čermák to popřel, nevyvrátil však, že mu firmy Viktora Koženého v minulosti platily několik cest do zahraničí [58]. Čermák byl posledním ministrem vnitra ve federální vládě a s Koženým se pravidelně stýkal – podle vlastních slov „*spolu hlavně hráli squash a kecali o životě*“ [59]. V souvislosti s jistou aférou ministr Čermák dokonce Koženému daroval pistoli za „*projev určité občanské statečnosti*“ [60]. Při odposlechu Koženého bahamského telefonu v prosinci 1997 v době kolem rezignace premiéra Klause zachytili zahraniční kolegové českých policistů vzkaz: „*Viktore, všechno prasklo.*“ [61]. Kožený reagoval na pozdější dotaz, o co se jednalo, slovy o šíření fám [61]. Nicméně, na konci roku 1999 média zveřejnila, že tajné služby informovaly tehdejšího premiéra Miloše Zemana o tom, že jakési tajné konto ODS zakládal před sedmi lety ve Švýcarsku finanční magnát Viktor Kožený. Tato informace se měla objevit bez dalších podrobností v přísně tajné zprávě o celkových aktivitách Viktora Koženého. V jedné ze dvou zpráv, které byly na téma Kožený zpracovány, se mělo uvádět: „*Petr Čermák a Viktor Kožený odjeli do Švýcarska, kde Kožený založil zahraniční konto ODS.*“ [57]. Je možné předpokládat, že skutečná tajemství údajných černých zahraničních kont ODS české úřady již tehdy znaly, pouze je ale nevyužily v trestním stíhání. Je možné také předpokládat, že tyto informace byly využity jiným způsobem v duchu hesla „něco za něco“. Ředitel zvláštní policejní Služby pro odhalování korupce a závažné hospodářské trestné činnosti Evžen Šírek, jehož tým pracoval nejen na údajných zahraničních kontech ODS, byl v roce 2000 na základě falešných obvinění z útvaru odstaven [67], [68]. Spolu s ním odešli i jeho další blízcí spolupracovníci [67]. Od té doby se tehdejšímu útvaru nepodařilo objasnit žádný významný korupční případ. Pod vedením sociálních demokratů (na adresu Evžena Šírka se negativně vyjádřil i tehdejší premiér Miloš Zeman) a za tichého přihlížení ODS se do vedoucích míst policie vraceli starší poslušníci policisté [67], [68]. V roce 2003 přinesl článek časopisu Respekt citaci slov jakéhosi příslušníka

české kontrarozvědky (BIS): „Od roku 1999, kdy začal službě šéfovat pan Růžek, byly informace, které by mohly vést k odhalení korupce mezi politiky, odmítány jako nepřesvědčivé.“ [108]. S touto nechutí a strachem vykročit proti politikům bojují české orgány – až na několik výjimek – dodnes...

1.2 Jiří Weigl aneb tichá voda...

V Den válečných veteránů 11. listopadu 2009 se ve Slavnostní síni Národního památníku v Praze na Vítkově konala velká sláva. Tehdejší místopředseda vlády a ministr obrany Martin Barták ocenil více než dvě desítky veteránů 2. světové války, osobností protinacistického i protikomunistického odboje a československého exilu [62]. Ministr jim udělil tři nejvyšší kategorie resortního vyznamenání. A na adresu přítomných také řekl: „*Tak, jak zde stojíte, jakoby přede mnou defilovaly dějiny českého národa 20. století, zachycené v jeho nejsvětějších, nejtěžších a nejslavnějších okamžicích, kdy navzdory nepřízní osudu a prožitému utrpení vždy znovu a znovu dokázaly povstat z popela a zazářit v oslňující kráse.*“ [62]. Tisková zpráva na stránkách ministerstva obrany, kde bylo o ocenění informováno, zcela na konci obsahovala nenápadnou větu. V té se sdělovalo, že ministr Barták také ocenil „*vybrané pracovníky resortu a další osobnosti, které spolupracují s armádou a Ministerstvem obrany, Záslužnými kříži ministra obrany ČR I., II. a III. stupně*“ [62]. Hned pod touto větou je možné nalézt snímek, na němž je dekorován dlouholetý spoludruh a poradce Václava Klause a tehdejší hradní kancléř Jiří Weigl [62].

Nedlouho poté média informovala, že Záslužný kříž obdrželi i jiní úředníci či politici. Kříž za zásluhy je vojenským vyznamenáním, které uděluje ministr obrany – za hrdinství v boji, nasazení života i za plnění pracovních povinností a zásluhy o resort obrany. Vedle Weigla byl Záslužným křížem oceněn také ředitel hradního protokolu Jindřich Forejt nebo dlouholetý Bartákův kamarád a dlouholetý poslanec ODS Jan Vidím (ten Bartáka dostal do politiky od operačního stolu, u kterého Barták coby neurochirurg dříve působil). Oceněn byl také předseda sněmovního zahraničního výboru a poslanec ČSSD Jan Hamáček, ředitel Úřadu vlády Jan Novák, ředitel kontrarozvědky Jiří Lang či ředitel Národního bezpečnostního úřadu Dušan Navrátil [63], [65]. Novináři požadovali od ministerstva objasnění, za jaké zásluhy si úředníci a politici ocenění zasloužili. Ministerstvo jim jen stroze odpovídalo, že za „zásluhy o resort“ [64], [65]. Situaci svérázně okomentoval jeden z oceněných Jan Vidím: „*Už vidím ty články, že jsme si mezi sebou rozdali metály. Ale já se o armádu zajímám už přes dvacet let. Nepátral jsem po tom. Prostě jsem byl pyšný, že ho mám.*“ [63]. Postavit vedle sebe hrdinství v boji či nasazení života a pouhý zájem o obor – a to ještě s bůhví jakou skutečnou motivací – je urážka všech po zásluze oceněných. Situace připomíná éru Sovětského svazu 60. až 80. let, kdy se dříve bojové vyznamenání Hrdina Sovětského svazu začalo udělovat „napravo nalevo“. Jednalo se o titul, ke kterému patřila Zlatá hvězda. Maršál Sovětského svazu D. F. Ustinov byl titulem vyznamenán 27. října 1978. Po bojové vřavě ani vidu, ani slechu. Za co mu tedy byl titul udělen? Za to, že se dožil sedmdesátky (narodil se 30. října). To samo o sobě je už hrdinství... Tato praxe se zalíbila také civilistům – členům politbyra. Celý jejich život v kremelských úřadovnách a v nomenklaturních sanatoriích – jeden velký hrdinský čin. A tak se brzy stali všichni vedoucí soudruzi v Kremlu hrdiny. Nejdále to dotáhl soudruh Brežněv. Narodiny měl 19. prosince 1966. A k jeho vyznamenání titulem Hrdina Sovětského svazu došlo 18. prosince 1966, 18. prosince 1976, 19. prosince 1978 a 18. prosince 1981 [66]. K šedesátinám – hrdina. K sedmdesátinám – zase hrdina. K 72. narozeninám znovu hrdina. A k pětasedmdesátinám ještě jednou. Hrdina jako doplněk ke svátečnímu dortu. Brežněv měl tak čtyři Zlaté hvězdy (a ještě jednu tenounkou hvězdičku Hrdiny socialistické práce) [66]. Mimochodem, v době konání olympijských her v Sovětském svazu, kdy

všude po Moskvě byl k vidění známý symbol her s pěti kruhy, se celá země smála vtipu: soudruh Brežněv se chystá přečíst svůj slavnostní projev při zahájení her, pročež s upřeným pohledem do textu svého projevu začne: O, O, O, O, O... [146].

Za co mohli Klausovi hradní funkcionáři získat Záslužný kříž, se nedozvíme. Jak se mohl šéf hradního protokolu Forejt, jehož náplní práce bylo také objednávání služeb pro hradní recepce či pořizování darů pro prezidentovy hosty, zasloužit o resort obrany, zůstane záhadou. U Jiřího Weigla by ale takový údiv nemusel být na místě. V médiích vystupoval vedle prezidenta Klause velmi zdrženlivě, nenápadně (o to více psal do tisku názorové polemiky), avšak v době vyznamenání Záslužným křížem měl již ledacos za sebou. Patřil vůbec k nejbližším Klausovým spoludruhům a trvalým poradcům. Od prvních okamžiků po sametové revoluci až do dnešních dnů. Lze tedy předpokládat, že tehdejší ministr obrany Martin Barták, který byl později obžalován z údajné korupce kolem nákupu armádních vozidel Tatra a ještě později u soudu osvobozen, vyznamenáním lidí kolem prezidenta Klause někomu za něco děkoval. Klidně to mohl být i Jiří Weigl, neboť jeho minulost není zdaleka tak fádní, jak by se mohlo z jeho vystupování zdát. Obraťme se trochu do minulosti.

Na oficiálních stránkách vlády České republiky je k osobě PhDr. Ing. Jiřího Weigla, CSc., uveden stručný životopis [69]. Ten se na stránky dostal z důvodu, že Weigl byl svého času členem ekonomického poradního orgánu vlády Mirka Topolánka a vlády Petra Nečase. Z oficiálního životopisu se tak můžeme dozvědět, že Weigl se narodil v roce 1958, vystudoval obor ekonomika zahraničního obchodu na Vysoké škole ekonomické v Praze a poté specializaci orientalistika-arabistika na Filozofické fakultě UK. Do roku 1989 pracoval jako vědecký pracovník v Ekonomickém ústavu tehdejší Akademie věd, kde získal vědeckou hodnost v oboru světová ekonomika. V roce 1990 nastoupil na ministerstvo financí, kde se zabýval problematikou mezinárodních finančních institucí a Mezinárodním měnovým fondem. A pracoval jako poradce tehdejšího federálního ministra financí Václava Klause. V roce 1992 přešel na Úřad vlády České republiky, kde byl ekonomickým poradcem premiéra a od června 1993 do roku 1997 byl vedoucím Sboru poradců předsedy vlády Václava Klause. Poté pracoval v Investiční a poštovní bance jako vrchní ředitel pro strategii a marketing. V letech 2000 až 2003 působil jako ředitel Centra pro ekonomiku a politiku. V 90. letech byl členem dozorčí rady Fondu národního majetku a působil v dozorčích radách některých významných společností (České dráhy, Československé aerolinie, Investiční a poštovní banka, Český Telecom, Sokolovská uhelná). Vedoucím Kanceláře prezidenta republiky se stal v březnu 2003 [66]. Byl jím až do začátku roku 2013, kdy se stal prezidentem Miloš Zeman. Poté se Weigl stal ředitelem Institutu Václava Klause. V této funkci působí dodnes.

Skutečnost, že Jiří Weigl šéfuje institutu, který nese Klausovo jméno, dokazuje, že Václav Klaus svému dlouholetému spoludruhovi naprosto důvěřuje. Po všech těch letech ve vrcholné politice, po všech zradách a podrazech ostatních stál Weigl vždy po Klausově boku pevně a nehybně jako pevný bod. Jako Molotov stál pevně po boku Stalina. Nenápadný Weigl byl přítomen u řady nejvýznamnějších kauz své doby. Je otázka, kdo ho do těchto kauz „vyslal“ – a čí pokyny ve skutečnosti plnil. A čí pokyny ve skutečnosti plnil Václav Klaus. Některé z těchto kauz nyní zmíníme.

1.2.1 Investiční a poštovní banka

Tak jako by pravda o skutečném pozadí atentátu na prezidenta J. F. Kennedyho v roce 1963 a o vrcholných politicích, kteří o něm dopředu věděli či vraždu podporovali, převrátila i současnou

americkou politickou scénu, převrátilo by českou politickou scénu pozadí fungování a pádu Investiční a poštovní banky (IPB). Z toho důvodu se veřejnost plnou pravdu o IPB nikdy nedozví. Nebo se ji dozví až za sto let – až budou všichni minulí i někteří současní politici už bezpečně na onom světě a jejich děti rovněž. Banka se od počátku 90. let stala etalonem hlášaného nového „světónázoru“ kapitalismu bez přívlastků. Záměrně se stala „nevyčerpatelným“ gejzírem peněz, které chrlila na všechny strany. Krytí úvěrů a jejich splácení se neřešilo [71]. „Lehkomyslný“ přístup byl posvěcen z nejvyšších politických míst státu – byl dokonce veřejně požadován i samotným premiérem Klausem [71]. Skrze kupónovou privatizaci a privatizační fondy banka ovládla odhadem třetinu českého hospodářství [70]. Spravovala miliony účtů občanů a firem, svou pojišťovnu a řadu dalších finančních institucí [70]. Ve svém znaku měla hlavu lva s bohatou hřívou. Lidé, kteří banku řídili, měli podobnou moc, jakou mají ruští oligarchové napojení na ruskou ropu a zemní plyn.

Banku řídili (a od určité doby i spoluvlastnili – i zprostředkovaně) manažeři ve vedení, úzce spojení nejprve s ČSSD a pak s ODS [71], [72]. Dlouholetým generálním ředitelem banky byl Jiří Tesař, který předtím, než jej premiér Klaus jmenoval v roce 1992 generálním ředitelem, byl členem ČSSD [73]. Byl také autorem ekonomické části volebního programu ČSSD pro parlamentní volby v roce 1990. Tesař pracoval několik let jako předseda ekonomické komise ČSSD a až do svého jmenování generálním ředitelem banky se jako poradce zúčastňoval všech zasedání ústředního výkonného výboru sociálních demokratů [74]. Tesařův náměstek Libor Procházka, označovaný za „mozek“ banky, měl zase blízko k lidem z ODS: „Měl velkou podporu této strany a vazby měl přímo na Václava Klause a Petra Čermáka.“ [76]. Petr Čermák byl svého času výkonným místopředsedou ODS a posledním ministrem vnitra ve federální vládě, který se „proslavil“ nejen svými kontakty s Viktorem Koženým. O úsilí Klausovy strany z počátku devadesátých let ve vztahu k IPB se později vyjádřil jakýsi bývalý vysoce postavený politik ODS: „Nedokážete si představit, co práce nám dalo přetáhnout banku od sociální demokracie.“ [75]. Když se v roce 1995 revizoři Nejvyššího kontrolního úřadu (NKÚ) pokusili přímo v centrále IPB prověřit, jak finanční ústav platí daně, nechali je tehdejší šéfové banky vyhodit. Kontrola vzbudila hlasité protesty vlády a premiér Klaus s vicepremiérem Kalvodou se kvůli obhajobě IPB dokonce osobně vypravili do sídla NKÚ (později se nicméně ukázalo, že intuice revizorů byla správná: IPB dlužila na daních 173 milionů korun) [71]. Kontaktů mezi bankou a ODS bylo více než dost. IPB byla hlavním věřitelem Klausovy strany: před volbami 1992 jí půjčila 55 milionů, aniž by půjčka byla zajištěna [71]. IPB byla rovněž účastníkem proslulé „sponzorské večeře“ ODS na Žofíně v roce 1994, takže se s 250 tisíci stala i přímým dárce. Banka také finančně podpořila vydání Klausovy knihy [71]. Další sponzorské dary mohly být skryté [71]. Dceřiná společnost banky zase dlouhodobě financovala vydávání deníku Telegraf (později pod názvem Denní Telegraf), stranického to plátku ODS, zaniklého na podzim roku 1997 [77]. V článku časopisu Respekt se uvádí, že „seznamy neplatících klientů IPB a seznamy sponzorů ODS se v řadě jmen pozoruhodně překrývají“ – a následuje několik jmen na ukázkou [71]. IPB také významně působila v médiích [76].

Poté, co se významným akcionářem banky stala japonská bankovní skupina Nomura, stal se na jaře 1998 generálním ředitelem banky Jan Klacek. Tesař se stal předsedou dozorčí rady banky a Procházka místopředsedou představenstva banky. Klacek se znal z konce šedesátých let s Václavem Klausem (napsali spolu jakýsi článek), po roce 1968 se potkávali, Klacek dlouhá léta působil v Ekonomickém ústavu tehdejší Akademie věd. V roce 1994 vstoupil do ČSSD, kde zastával funkce v odborných komisích strany. S Milošem Zemanem se znal od sedmdesátých let. Klacek nebyl v IPB nováčkem, již dříve v ní působil jako člen představenstva nebo dozorčí rady [75].

Rozmařilé a fakticky nikým nekontrolované fungování IPB ukončilo v pátek 16. června 2000 až policejní komando v kuklách a se samopaly. Se souhlasem předsedy vlády Miloše Zemana byla na banku uvalena nucená správa. Premiér Zeman na adresu IPB řekl, že šlo o podivné přelévání desetimiliardových hodnot na Kajmanské ostrovy a zakládání podivných společností, které byly s IPB spojeny personálními, nikoliv institucionálními vazbami [78]. Novým vlastníkem do té doby třetí největší banky v zemi se vzápětí stala Československá obchodní banka (ČSOB). Krátce nato zástupci nového vlastníka zjistili, že do podivných fondů na Kajmanských a Panenských ostrovech byly za předchozí dva roky z IPB nebo z dceřiných společností vyvedeny například ztrátové úvěry poskytnuté fyzickým osobám na nákup firem v malé a velké privatizaci. Jednalo se o pohledávky v účetní hodnotě zhruba čtyřicet miliard korun [78]. Sama IPB oficiálně přiznala, že v roce 1999 odsunula pohledávky v hodnotě třiceti miliard. Mimo banku byla od ledna 2000 do uvalení nucené správy v červnu téhož roku převedena i kvalitní aktiva za dalších asi deset miliard korun... [78].

Uvalení nucené správy na IPB a její převod pod nové vlastníky se ostře nelíbil zástupcům ODS. Tehdejší předseda Poslanecké sněmovny Václav Klaus byl přímo rozezlen, hovořil mj. o „balkanizaci“ a neváhal celé dějství okomentovat i těmito slovy: „*Stali jsme se svědky bankovní loupeže, která se udála za bílého dne a za přímé asistence státu.*“ [94], [70]. Zástupci ODS se dokonce rozčilovali, že je ČSSD předem neinformovala o záměru zasáhnout v IPB [79]. Místopředseda ODS Ivan Langer v rozhovoru pro tisk prohlásil, že taková rozhodnutí spadají do vymezení tzv. tolerančního patentu (jednalo se v podstatě o pět dodatků k „Opoziční smlouvě č. 2“, které byly uzavřeny v lednu 2000 mezi ČSSD a ODS). V tolerančním patentu se totiž obě strany zavázaly, že „*zásadní rozhodnutí ekonomického a zahraničněpolitického charakteru budou předem konzultovány*“ [79]. Třetí největší banka v zemi pro tehdejší politiky sloužila podobně jako ropa pro ruské oligarchy – a jejich politiky. Ze slov Ivana Langera také plyne semknutost zástupců ČSSD a ODS jako dvou mafiánských klanů, které si mezi sebou rozdělily vliv a moc v zemi.

Přeskočíme nyní v čase a uvedeme, že některé náklady státu na záchranu bankovního sektoru v důsledku pádu IPB vyčíslil v roce 2007 šéf České konsolidační agentury, na niž stát převáděl problematické úvěry z komerčních bank, na – řekněme – 110 miliard korun: „*Bez započtení letošního roku činí ztráta České konsolidační agentury od roku 1991 celkem 236 miliard korun. Z té celkové ztráty téměř polovinu tvoří dopad transakce IPB/ČSOB.*“ [80]. S pádem IPB je spojena i řada mnohamiliardových arbitrází [81], [82]. O nich by bylo možné napsat celou knihu. Byl by to bestseller. Jeho autory by mohli být Vlastimil Tlustý, Václav Klaus či Miroslav Kalousek. Zde jen stručně poznamenejme, že na konci roku 2006 byl tehdejším ministrem financí za ODS Vlastimilem Tlustým uzavřen „smír“ s japonskou bankovní skupinou Nomura. Ta se cítila být postupem českého státu v kauze IPB poškozena. V rámci smíru měly být ukončeny všechny arbitráže mezi oběma stranami. Důsledkem smíru bylo, že stát nakonec skupině vyplatil přes 3,6 miliardy korun [83]. Stát ale v souvislosti s IPB vedl další spory, tentokrát s ČSOB (na konci roku 2010 bylo státu uloženo vyplatit bance necelé dvě miliardy korun – naopak stát ve svém protinároku vůči ČSOB neuspěl) [85]. Samotná ČSOB byla již delší dobu vystavena sporu s bankovní skupinou Nomura (soud její žalobu vůči ČSOB ohledně IPB v roce 2009 zamítl) [84]. Stát též čelil žalobě ze strany jakési švýcarské společnosti, která v minulosti odkoupila sporné pohledávky z konkursu nástupnické firmy po IPB a po státu požadovala 80 miliard korun (dalších 40 miliard zmíněná společnost požadovala od někdejšího nuceného správce IPB, žalobu však v září 2008 Městský soud v Praze zamítl) [87], [86]. Švýcarskou společnost zastupoval Ivo Bechtiger, který byl současně významnou postavou ruského plynářského gigantu Gazprom na západ od ruské hranice. Zasedal nejen ve statutárních orgánech švýcarské filie Gazpromu, ale

působil i v německém Gazpromu – nejvýznamnějším to západním spojenci „kremelského“ plynářského gigantu [82]. České tajné služby přitom už léta politiky upozorňují, že filiálky velkých ruských podniků v Praze spolupracují s ruskými špiony a formálně kryjí jejich akce [82]. V květnu 2009, dva dny před opuštěním funkce, ale tehdejší ministr financí Miroslav Kalousek vítězně oznámil, že podepsal se správci obou pohledávek dohody, které měly celé věci učinit definitivní konec. Z dohod mělo plynout, že České republice již dále nehrozilo riziko výplaty 120 miliard korun. Ministr Kalousek vítězně oznamoval, že obě „žaloby budou staženy, nebudou už nikdy vůči ČR uplatněny a pro státní rozpočet to nebude znamenat ani korunu nákladů“ [87]. Jaké je skutečné pozadí této dohody, se nedozvíme, zajímavé možné souvislosti však nabízí článek [82]. O možném „smíru“ mezi oběma stranami přitom informoval soudce brněnského soudu již na počátku listopadu 2008, kdy odročil stání v předmětném sporu [82]. Nepochybné ale je, že ruské tajné služby patří od doby Stalina k nejmocnějším na světě. Nakonec, ve vedení Ruska stojí již 17 let bývalý důstojník KGB. V té souvislosti snad jen stojí za zmínku, že 22. listopadu 2008 se na Pražském hradě utajeně sešel prezident Václav Klaus se šéfem ruského ropného gigantu Lukoil a současně s jedním z nejbohatších a nejmocnějších lidí světa v jedné osobě Vagitem Alekperovem [88]. Nebyla to Klausova první utajená schůzka s tímto mocným mužem [88].

Proč ale kauzu IPB v této kapitole a podkapitole vůbec zmiňujeme? Odpověď je prostá: kolem IPB se totiž angažovali lidé z blízkého či vzdálenějšího okolí Václava Klause. Například Jiří Weigl. V době, kdy šéfoval poradcům předsedy vlády Klause, byl Weigl současně členem dozorčí rady IPB (konkrétně od léta 1993 do podzimu 1998). Weigl byl členem dozorčí rady banky – oficiálně jako zástupce Fondu národního majetku, který držel v bance akcie – ještě deset měsíců poté, kdy Klaus s hanbou oznámil rezignaci na funkci předsedy vlády. Weigl z funkce odešel až po volbách roku 1998 a po uzavření „Opoziční smlouvy č. 2“ v létě toho roku. Z banky ale vlastně vůbec neodešel. Po Klausově rezignaci a po vstupu japonské bankovní skupiny Nomura do IPB se Weigl v bance stal vrchním ředitelem pro strategii a marketing. Byl jím až do uvalení nucené správy v létě 2000. O skutečné roli Jiřího Weigla na zmíněné pozici svědčí zápis z jednání dozorčí rady IPB z 16. července 1998, v němž se uvádí [89]:

„Předseda dozorčí rady (...) představil dozorčí radě nově jmenovaného poradce Nomury PhDr. Ing. Weigla, CSc., který se bude pravidelně účastnit zasedání dozorčí rady.“

Když se Weigla na jeho roli a vztah k bankovní skupině Nomura novináři v roce 2006 ptali, popřel nejprve, že by byl poradcem skupiny: „Já jsem byl poradcem generálního ředitele IPB, ale nikdy jsem nebyl poradcem Nomury.“ [89]. Když byl však upozorněn, že novináři mají o jeho poradenství pro Nomuru písemné dokumenty, Weigl se rozpomněl a připustil, že byl japonskou bankovní skupinou skutečně požádán, aby „dohlédl na prodej televize Prima“ [89]. Upřesněme tedy oficiální životopis Jiřího Weigla na stránkách vlády České republiky a poznamenejme, že Weigl byl poradcem generálního ředitele IPB od června 1998 do června 1999 (a po neurčenou dobu neoficiálním poradcem Nomury), z této funkce poté odešel na místo ředitele strategie a marketingu IPB, kde působil až do doby jejího pádu v červnu 2000 [89].

Weigl nebyl jediný, kdo z Klausova okolí působil v IPB. Členem dozorčí rady banky byl v roce 1992 a 1993 i někdejší dlouholetý Klausův poradce a pozdější člen bankovní rady České národní banky Robert Holman [70]. Od podzimu roku 1996 do jara roku 1998 byla členkou dozorčí rady banky i Libuše Benešová. Ta mezi lety 1995 až 1997 působila jako náměstkyně ministra financí, v roce 1997 byla zvolena do funkce místopředsedkyně ODS (byla jí do listopadu 2001), působila také v Senátu Parlamentu České republiky [91], [92]. Později působila také v Kanceláři prezidenta republiky Václava

Klause i Miloše Zemana [92]. Benešová se v devadesátých letech „proslavila“ svým kategorickým vyjadřováním. Například na informace v médiích o černém financování ODS, které byly následně potvrzeny forezním auditem, tehdejší místopředsedkyně ODS Benešová reagovala slovy: „*Já o tom nic nevím, a jak vás tak poslouchám, tak si myslím, že to je pěkná blbost.*“ [93]. Inu, nebyla. V souvislosti s uvalením nucené správy na IPB, ke které došlo za souhlasu premiéra Miloše Zemana, zase varovala před předčasnými volbami [94]. Benešová je od založení Nadačního fondu Václava Klause na konci roku 1999 předsedkyní jeho správní rady. Členem správní rady fondu byl do roku 2006 také již zmíněný Robert Holman a členem dozorčí rady Klausova fondu je po celou dobu jeho existence také další bývalý Klausův ekonomický poradce Martin Kocourek. O něm bude ještě zmíněno. Mimochodem, členem dozorčí rady Klausova fondu je od léta roku 2003 i později nechvalně proslavený „kolibřík“ a pražský primátor Pavel Bém. Vlastimil Tlustý byl zase na počátku devadesátých let přes rok členem představenstva Plzeňských pivovarů (od září 1994 pod názvem Plzeňský Prazdroj) a spolu s Miroslavem Kalouskem – coby dalším členem představenstva pivovarů – tehdy navrhli, aby se japonská bankovní skupina Nomura stala poradcem při privatizaci podniku [95], [82]. Tlustý měl ale s Nomurou co do činění i později. V září 1996 byl tehdejší premiér Klaus na oficiální návštěvě Japonska. Ivan Pilip později vzpomínal na Klausova někdejší slova: „*Pamatuji si, jak Klaus řekl, že když byl na oficiální návštěvě Japonska, stál tam Tlustý v uvítací delegaci Nomury.*“ [96]. Japonská cesta v roce 1996 přitom měla pro další osud IPB patrně klíčový význam. Zúčastnili se jí totiž i vrcholní představitelé banky. Následující měsíc, 18. října 1996, se v tisku objevila první informace o tom, že Nomura má o IPB zájem. Václav Klaus to tehdy označil za „*neuvěřitelně pozitivní zprávu*“ [96]. Poslední říjnový den roku 1996 lidé z Nomury již vedli v Praze jednání s vedením IPB a centrální banky. A později, 27. listopadu, vláda rozhodla o rychlé privatizaci státního podílu v IPB. Do debat kolem dalšího osudu banky se významně zapojil i tehdejší poslanec ODS a ekonomický poradce premiéra Klause Martin Kocourek. Ten totiž připravil pro svého šéfa návrh privatizace čtyř největších bank, v němž se s rychlým prodejem IPB počítalo [96]. Tlustý, který v roce 2006 coby ministr financí uzavřel s Nomurou „smír“ za přibližně 3,6 státních miliard, byl spojku prezidenta Klause do vlády i do dění v ODS [97], [98]. Bez zajímavosti není ani skutečnost, že skupinu Nomura zastupovala v jejích sporech s ČSOB právní kancelář, v níž je hlavním partnerem vlivný právník Karel Muzikář [99]. Muzikář je dlouholetý člen ODS, spolužák Pavla Béma, přítel Václava Klause a někdejší člen prezidentova týmu externích právních odborníků (před Klausem radil i Václavu Havlovi) [100], [101]. Muzikářův otec – bývalý voják z povolání a po odchodu z armády v roce 1964 zaměstnanec v podnicích zahraničního obchodu – patří k dlouhodobým Klausovým soupeřům [100]. Kruh se tak – svým způsobem – uzavírá.

1.2.2 Doporučení Viktora Koženého

Kolem poloviny devadesátých let uvažovali vrcholní představitelé ropou nasáklého Ázerbájdžánu o privatizaci tamějšího ropného gigantu SOCAR kupónovou metodou. Na čí popud to bylo, není známo. Známo však je, že tehdejší symbol české verze kupónové privatizace Viktor Kožený měl o privatizaci ázerbájdžánské ropné společnosti zájem [104]. A po fenomenálním „úspěchu“ v Česku se s chutí pustil do dalšího dobrodružství dobývání světa. V Ázerbájdžánu nejednal za sebe – zastupoval dlouhou řadu vlivných amerických investorů ze společnosti Omega Advisors [104]. S Američany za zády se tehdy ve světě přece jen lépe vyjednávalo. Se svojí neobyčejnou schopností působit na lidi Kožený Američany přesvědčil o tom, že je v jeho silách vytoužené akcie získat. O praktikách, jaké při tom Kožený použil, se lze v tisku dočíst řady příběhů. Údajně štědře uplácel ázerbájdžánskou privatizační komisi. Kromě částky milionu dolarů, kterou vlivní úředníci měli obdržet v obálkách, vozil členy komise svým soukromým letadlem na nákupy na Manhattan [104]. V roce 1997 se ale tomuto dobře „rozjetému“

záměru postavily do cesty dvě komplikace. Místní politici začali pochybovat o tom, zda je rozumné prodat rodinné ropné stříbro – a začali z privatizace couvat [104]. Možná si už jen za Koženého peníze vše nakoupili nebo jim Kožený přestal platit... V ázerbájdžánském hlavním městě Baku také vystoupil zástupce Světové banky s pochybnostmi ohledně Koženého podnikání v Česku [104]. A to byl vážný problém. Kožený a jeho spolupracovníci reagovali rozsáhlou akcí, na jejímž konci bylo několik vlivných přímluv. Pod jednou z nich je podepsaný i tehdejší šéf Světové banky James Wolfensohn. Jiný doporučující dopis napsal Jiří Weigl – tehdy šéf poradců českého premiéra Václava Klause [104]. Psal se rok 1997. Psal se rok 1997!

O tom, kdo je Viktor Kožený, jsme se podrobněji rozepsali v předchozí publikaci Nadačního fondu proti korupci [9]. V ní jsme Koženému věnovali celou podkapitulu. Ještě před tím, než po revoluci přišel do Čech, se protloukal Spojenými státy. V roce 1998 přinesl britský bulvární deník *Daily Mail* obsáhlou faktograficky působící reportáž o začátcích a kariéře Viktora Koženého, v níž autor citoval vyjádření řady lidí, kteří se s Koženým osobně znali [102]. Bulvární noviny patří všude na světě k nejčtenějším deníkům. Nelze je brát vážně. Zpravodajské služby ale i bulvár pozorně sledují. Již z Koženého amerického působení si mohli Britové z článku odnést smutný bulvární závěr: Kožený je hochštapler a podvodník [102]. Z Koženého domácího porevolučního působení vyplynulo ve finále... totéž. Většina lidí to po čase pochopila. Na počátku ale Koženému naslouchali i lidé, kteří utvářeli rámec společenských změn. Kožený se např. stal poradcem Dušana Třísky. Ten působil jako náměstek federálního ministra financí Klause a patřil k intelektuálním otcům české verze kupónové privatizace. Oficiálním poradcem ale Kožený dlouho nevydržel a Třísku formálně opustil. Kožený byl také jediný, komu Tříška sám volal pro rady [9]. Mimochodem, byl to právě Dušan Tříška, který očekával za kupónovou privatizaci Nobelu cenu. Kožený se také stýkal s federálním ministrem vnitra a výkonným místopředsedou ODS Petrem Čermákem. Lze říci, že byl i mediální hvězdou [9]. Domácí dobrodružství Viktora Koženého definitivně skončilo až po mnoha letech, kdy byl pravomocně odsouzen na deset let do vězení – a jeho parťák Boris Vostrý na devět let [103]. Podle soudce Radka Hartmanna jejich činnost představovala „*mimořádně propracovaný, rafinovaný způsob spáchání zločinu*“, který „*svým způsobem ovlivnil ekonomiku celého státu*“ [103]. Soud navíc uložil oběma také povinnost uhradit škodu – Koženému skoro 8,3 miliardy korun, Vostrému přes 2,2 miliardy korun. Plus každému úroky – v součtu přes dvě miliardy korun [103]. Soud probíhal v nepřítomnosti obou. Boris Vostrý uprchl do středoamerického státu Belize, kde žije dosud. Kožený uprchl na Bahamy již zhruba v polovině devadesátých let. Z bahamského ráje se nemůže hnout – ve Spojených státech čelí desítkám žalob a hrozí mu v nich desítky let vězení [9]. Je na něj vydán mezinárodní zatykač. Za co? Nuže, i za Koženého ázerbájdžánské ropné dobrodružství. Po třech letech se totiž ázerbájdžánská privatizace v roce 2000 zastavila a Kožený ropnou společnost nikdy nezískal. Američtí investoři ho pak zažalovali za podvod – stovky milionů dolarů vložených do ázerbájdžánské privatizace jim totiž nikdy nevrátil [104]. A žaloby se začaly vršit. V průběhu devíti let od té první se objevila celá řada dalších obvinění. Kožený se v průběhu ázerbájdžánského angažmá dostal i do kontaktu s americkými úřady a brzy po obchodní žalobě v Londýně se objevilo i trestní stíhání ze strany amerických vyšetřovatelů kvůli defraudaci a korupci [104]. V těchto souvislostech nejsou bez zajímavosti kategorická slova někdejší Klausovy pravé ruky Dušana Třísky z roku 2015 na adresu právě Viktora Koženého: „*Neznám nikoho, koho by okradl.*“ [9].

Vraťme se ale zpět do roku 1997. V té době žil Kožený na Bahamách. Na jaře 1997 premiér Klaus na adresu Koženého prohlásil: „*Nechci teď analyzovat, jak se všechno v této věci otočilo, jakým způsobem byl on dotlačen k odchodu z této země. Obrovskou vinu na této změně v jeho chování má česká závist,*

závist lidí vůči komukoliv, kdo o něco usiluje a kdo v něčem získá nějaký úspěch.“ [107]. V srpnu 1997 celý „jeho“ Harvardský průmyslový holding skončil v podivné a spekulace vzbuzující likvidaci, média již delší dobu informovala o podivnostech kolem jeho osoby [106], [107]. Již dříve – na konci roku 1996 – přinesl americký časopis pro investory a ekonomy Fortune ostře kritickou a zdrcující analýzu toho, co na české ekonomické scéně provedli „piráti z Prahy“ Viktor Kožený a jakýsi pochybný americký finančník. Vzápětí o tom informovala i česká média [105]. A do toho všeho přišel oficiální dotaz od ázerbájdžánského prezidenta, který se ptal na české zkušenosti s Viktorem Koženým. Úkol odpovědět do Ázerbájdžánu dostal od tehdejšího premiéra Václava Klause šéf jeho týmu poradců Jiří Weigl. A ten v říjnu 1997 sepisuje pro ázerbájdžánského prezidenta nedlouhý dopis „plný vřelé a nekomplikované chvály“ Viktora Koženého [104]:

„Jako jeden z průkopníků privatizačního procesu velmi přispěl k jeho úspěchu (...). Jeho zkušenost může být, podle mého názoru, přínosná pro úspěch každého privatizačního programu.“

Jiří Weigl byl na svůj dopis z roku 1997 a jeho znění dotázán v roce 2009, kdy seděl na Pražském hradě coby kancléř prezidenta Klause. Weigl k tomu řekl: *„Z dnešního pohledu to možná působí zvláště. Tehdy ale Kožený nebyl za nic odsouzen a šlo jen o spekulace tisku. Z mého pohledu pro Čechy skutečně přínosem byl, a to vlnou zájmu o kupónovou privatizaci, kterou dokázal začátkem devadesátých let rozpoutat.“ [104].* Avšak jiný bývalý dlouholetý Klausův spolupracovník a dokonce bývalý kamarád z dětství a exministr Tomáš Ježek k tomu v roce 2009 dodal: *„Já musím říci, že jsem šokován, protože v té době už všichni věděli, že Kožený ty české fondy vykradl a utekl.“ [107].* Podle Ježka dokument potvrzuje jen to, že mezi Koženým a některými politiky byly „dobré vztahy“ [107]. Inu, o Koženém je zmínka i v podkapitole týkající se financování ODS. Nakonec dodejme, že ani v roce 2009 Jiří Weigl si nebyl osobou Viktora Koženého jist [104]:

„Jestli je zloděj? To já dodnes nedokážu odhadnout. Neměl jsem dost informací ani před jedenácti lety, když jsem psal ten dopis, a jasný názor nemám ani teď.“

Jeho vyjádření hodně připomíná již citované – ještě pozdější – kategorické tvrzení dalšího Klausova poradce Dušana Třísky.

1.2.3 Utajená schůzka s velkými následky

V přírodě lze pozorovat princip, podle něhož i maličkost může způsobit obrovské následky. Nejrůznější letecké havárie toho budiž tragickým dokladem. Přírodovědci a technici tento fenomén již dlouho dobře znají a pracují s ním. Pro širokou veřejnost se pak názorně označuje jako „efekt motýlích křídel“: na jednom konci světa motýl zamává křídly a tím spustí lavinu dějů, které v důsledku způsobí po čase na opačném konci světa uragán. Nemusí tomu být vždy, ale když se i jinak sejdou okolnosti, může drobnost mít nedozírné následky. Platí to ale i pro epochální objevy: kdo by si např. pomyslel, co všechno vzejde z neužitečných pokusů s liščíím ohonem a ebonitovou tyčí a jak objev elektřiny a magnetismu, který z toho vzešel, změnil naruby celý svět.

Svým způsobem „epochální“ byly následky jedné nenápadné a krátké schůzky dvou mužů v pražském luxusním hotelu Savoy, která se uskutečnila 22. ledna 2008. V ten den se tam – nedaleko Pražského hradu – sešli dva vlivní lidé: tehdejší hradní kancléř Jiří Weigl a dlouholetý lobbista, šedá eminence a poradce Miloše Zemana Miroslav Šlouf [109]. Stalo se tak den po Weiglových narozeninách a jen

několik dní před volbou prezidenta republiky. Když se záznam schůzky z hotelových kamer dostal do médií, spustilo to lavinu, se kterou nikdo nepočítal. Na jejím konci bylo rozhodnutí politiků o změně způsobu volby prezidenta republiky – prezidenta již dále neměli volit poslanci a senátoři, nýbrž občané v přímé volbě. Díky této změně se na Pražský hrad dostal Miloš Zeman. Ten – coby důchodce na odpočinku – onen lednový den roku 2008 patrně trávil kdesi na své chalupě na Vysočině. O tom, že se za několik let stane prezidentem, neměl nejmenší tušení. Ale motýl v daleké Praze již zamával svými křídly...

Ve skutečnosti se v hotelu Savoy uskutečnily nejméně dvě schůzky mezi oběma muži. První proběhla 22. ledna 2008 v podvečer, druhá o den později odpoledne [109]. První byla půlhodinová, druhá trvala dokonce jen necelou čtvrt hodinu [109]. Když oběma pánům za několik dní novináři souběžně zavolali, oba schůzku potvrdili (Weigl potvrdil obě, Šlouf jednu z nich zapřel), ale každý uvedl jiný důvod rozhovorů. Jiří Weigl tvrdil, že důvodem obou schůzek byly jeho narozeniny: „*On mi nějak volal, že se mnou potřebuje mluvit a vyplynuly z toho narozeniny... Já jsem ho viděl někde na nějaké akci, znám ho mediálně, ale nějak blíže jsme se neznali. Ale pan Šlouf jako pilný lobbista se snaží udržovat vztahy se všemi lidmi, které pokládá za potřebné. Takhle jsem si také vykládal jeho zájem o ty moje padesátiny.*“ [109]. Naopak podle Šloufa se sešli proto, že Weigl od něj potřeboval získat kontakt na jednoho člověka: „*Předtím jsme se sešli na obědě, který pořádala nová banka na trhu mBank a pan Weigl chtěl kontakt na jednoho člověka, který tam byl. Já ho měl, tak jsme se sešli, abych mu ho mohl dát.*“ [109]. Proč se ale kvůli předání kontaktu viděli dvakrát, to už nevysvětlil [109]. Oba muži potvrdili, že se jejich rozhovory týkaly i nadcházející prezidentské volby. Tvrdili ale, že se tohoto tématu dotkli jen okrajově. Právě Šlouf přitom velmi aktivně sháněl podporu pro prezidenta Václava Klause. A nijak se tím netajil. Odmítl ale, že by přesvědčoval „*některé sociální demokraty*“, aby volili právě Klause [109].

To, co následovalo, dlouho mediální ani politická scéna nezažila. V médiích se hojně diskutovalo o tom, co stálo za skutečnými důvody schůzek obou pánů, a ještě více tom, kdo a s jakým úmyslem záznam ze schůzky poskytl novinářům. Znovuzvolení Václava Klause nebylo zdaleka jisté, jeho hlavní soupeř ekonom Jan Švejnar se těšil široké podpoře napříč politickým spektrem. Počítal se tedy každý hlas, který by Klausovi mohl chybět [110].

Zveřejnění informace o schůzkách mezi Weiglem a Šloufem mělo konkrétní následek. Již při první volbě prvního kola se přítomní poslanci a senátoři dohadovali o tom, jakým způsobem bude volba probíhat – zda tajnou volbou nebo veřejně. Jakýsi nezávislý senátor u řečnického pultu všem jasně sdělil: „*Většina z nás, kteří se zúčastňujeme dnešní volby, je pouze loutkami mocenských hrátek různých zájmových skupin a jejich všemi mastmi mazaných lobbistů.*“ [110]. Senátor Martin Mejstřík zase požadoval: „*Volme veřejně, jedině tak to bude transparentní a průkazné. Rád bych slyšel jediný důvod, proč nechce ODS volit veřejně. Je to jediná parlamentní strana, která je proti.*“ [110]. Tehdejší ministr Miroslav Kalousek zmínil ústavní tradici tajné volby hlavy státu a naopak varoval: „*Pokud bychom ji prolomili, obávám se nebezpečného precedentu do budoucnosti.*“ [110]. V tom ho podpořil i poslanec a ministr za ODS Ivan Langer: „*Tajná volba je jednou ze základních hodnot demokracie.*“ [110]. Po zákulisních jednáních bylo ale nakonec rozhodnuto, že volba bude veřejná [110]. V první volbě, která pokračovala i následující den, však nebyl zvolen žádný z obou kandidátů. Popis dramatického průběhu této volby minutu po minutě lze nalézt na stránkách Českého rozhlasu [111]. Jen pro ilustraci poznamenejme, že dva volitelé se náhle ocitli v nemocnici, jinému voliteli se udělalo nevolno a odešel si pro léky, některým přišly výhrůžné SMS zprávy [111]. Nakonec ale prezident zvolen nebyl, když Václavu Klausovi ke zvolení chyběl jeden hlas. Situace byla velmi vážná, o čemž svědčí i fakt, že

v kuloárech Pražského hradu se pohyboval i místopředseda Nejvyššího soudu Pavel Kučera společně se svým kamarádem exministrem spravedlnosti Pavlem Němcem. Ti se tam měli pokoušet lobbovat ve prospěch Václava Klause. Kučera prezidentu Klausovi fandil [9]. Kučerovu přítomnost na Pražském hradě posléze odsoudili vysocí funkcionáři justice nebo její bývalí funkcionáři, a to velmi ostře [9]. Ale ani Kučerova či Němcova přítomnost nestačila. Rozhodnout tak měla až druhá volba za několik dní.

Během nich se nepochybně událo velmi mnoho. Samotný prezident Klaus se večer před zahájením finální druhé volby „utajeně“ sešel v luxusním pražském hotelu s lobbistou Andrejem Surňakem [9]. Ten měl dříve blízko k sociální demokracii. Podle informací deníku Mladá fronta Dnes měl Surňak pomoci Klausovi již v minulosti, a to při prezidentské volbě v roce 2003 [9]. Tehdy měl právě pro Klause shánět hlasy mezi zákonodárci nejednotné sociální demokracie. Zda a jak Surňak pomohl Klausovi i v roce 2008, není jasné [9]. Jasně však je to, že Václav Klaus byl nakonec v druhé volbě skutečně zvolen. I s pomocí hlasů dvou bývalých sociálních demokratů [112]. Mimochodem, jeden z poslanců, který byl během předchozí volby náhle hospitalizován, dorazil na finální druhou volbu do Španělského sálu v doprovodu „osobního strážce“ z policejní ochranné služby [112]. Jako kdyby nešel do Španělského sálu na volbu prezidenta republiky, ale mezi zločince a mafiány do sicilské restaurace... Ostatně, v knize někdejšího premiéra Mirka Topolánka z roku 2016 je pod citací jeho projevu při finální druhé volbě doplněna podivná poznámka tohoto znění: „*A neodpustím si zlou větičku na závěr: ‚A Milane, budeš ty peníze vracet?‘*“ [98].

Nedlouho po tomto veřejném tragikomickém divadlu si i samotní politici uvědomili, že „takto to dál nejde“. Veřejnost sice „snese“ hodně, ale čeho je moc, toho je příliš. A pak, uplatit někoho při veřejné volbě je možná řádově dražší, než ho uplatit při tajné volbě. Proto se začalo již v létě 2008 vážně hovořit o přímé volbě prezidenta republiky. K jejímu definitivnímu schválení ale došlo až v únoru 2012 [114]. Prezident Klaus ji označil za „fatální chybu“ [115]. Uragán, vzešlý z Weiglovy schůzky s Miroslavem Šloufem v roce 2008, dorazil do Čech...

1.3 Další „drobnosti“ kolem Klause

Za svou dlouhou politickou kariéru se Václav Klaus setkal se stovkami různých osob rozličných minulostí, profesí i zájmů. A ty během divokého budování kapitalismu v Čechách figurovaly v tisících kauzách a problematických obchodech. Jen zanedbatelná část z nich se dostala do novin a televizí. Ale i z toho mála je možné si učinit poměrně věrohodný obraz o skryté, neznámé skutečnosti. Jako drobné doplnění tohoto obrazu zde uvedme některé další „pikantnosti“ kolem osob, jejichž rady a názory Václav Klaus poslouchal. Nebo osob, se kterými se Klaus stýkal či setkal.

1.3.1 Kocourkův odklon a Key Investments

Nebylo mu ani třicet a federálního poslance Martina Kocourka si v roce 1992 všiml předseda vlády České republiky Václav Klaus – a udělal z něj svého ekonomického poradce. Absolvent ekonomického oboru stavební fakulty ČVUT v Praze se následně stal premiérovým mužem na ekonomickou transformaci země. Navrhoval způsoby privatizace čtyř největších bank v zemi, zasedal v dozorčích radách významných institucí či podniků: Česká spořitelna, Unipetrol, mnohem později také ČEZ. Byl

mladý, energický a navrhoval to, co chtěl Václav Klaus slyšet. Kupříkladu v případě privatizace Nové huti a Vítkovic Kocourek prosazoval takzvanou manažerskou cestu privatizace, tedy nikoliv prodej podniků strategickým a bohatým zahraničním zájemcům, ale jejich ředitelům [116]. V letech 1999 až 2006 dohlížel na velké privatizace bank z pozice člena dozorčí rady Fondu národního majetku. V letech 1997 až 2005 byl také členem prezidia Pozemkového fondu České republiky [116]. Tato instituce vyřizovala restituční a navrácení pozemků původním majitelům – nebo těm, kteří původní nároky odkoupili. S úředníky fondu bylo možné dohodnout směnu parcel, takže namísto nelukrativních pozemků šlo získat lukrativní pozemky. A právě kvůli skandálu s pozemky musel Martin Kocourek a několik dalších lidí na konci roku 2005 Pozemkový fond opustit. Šlo o to, že prezidium tehdy schválilo tzv. nouzový režim. Fungoval jediný měsíc, za tu dobu však byly lukrativní pozemky – celkem 600 hektarů po celé republice – převedeny vesměs na osoby, které měly letité vazby na lidi z fondu. „Prostě se na měsíc zhaslo, aby si vyvolení vzali, co chtěli,“ jak se uvádí v článku [116].

Kocourek se však mediálně „proslavil“ docela jinou kauzou. V listopadu 2011 svolal tehdejší ministr průmyslu a obchodu Martin Kocourek tiskovou konferenci. Na ní chtěl novinářům a celé veřejnosti vysvětlit pochybnosti ohledně 16 milionů, které se v roce 2008 objevily na bankovním účtu jeho matky. Novináři totiž objevili, že Kocourkova matka v březnu 2008 podepsala smlouvu s makléřskou společností Key Investments, načež za pár dní po otevření účtu jí na něj tajemná firma z Nového Mexika v USA vložila cenné papíry v hodnotě 16 milionů korun [117]. Pobyly si tam jen tři měsíce než Jindřiška Kocourková, tehdy šedesátiletá důchodkyně, dala příkaz k prodeji – a do měsíce měla přibližně 16 milionů korun na svém účtu v bance. V přímém přenosu televizních kamer zjevně nervózní a slova obtížně hledající ministr Kocourek přiznal, že šlo z velké části o jeho peníze a na matku je napsal proto, aby je „odklonil“ od manželky, s níž se právě v roce 2008 rozváděl. [117]. Vyloučil přitom, že by šlo o nelegální peníze. Část podle něj pramenila z dědictví a odškodného za úraz s trvalými následky, zhruba 10 milionů korun si podle svých slov vydělal podnikáním jako poradce. Kocourek vládní kolegy nepřesvědčil a několik hodin po tiskové konferenci rezignoval. Žádné další vysvětlení pak už ke svým financím veřejně neposkytl [117]. Zato však musel po své tiskové konferenci vysvětlovat své „vysvětlení“ policii, neboť svým „odklonem“ se veřejně přiznal k trestnému činu – v květnu 2012 byli on i jeho matka obviněni z trestného činu poškození věřitele [119]. Novináři však objevili další pochybnosti. Zjistili například, že samotný Kocourek byl ještě dříve v minulosti klientem zmíněné makléřské firmy a přes jeho účet u firmy prošlo více než osm milionů korun. Kocourek přitom předtím novinářům popřel, že by někdy byl sám klientem Key Investments [117]. Mimoto se objevila i podivná časová shoda: Kocourek byl v době, kdy se matka stala klientkou Key Investments, předsedou dozorčí rady polostátního gigantu ČEZ. A ten koncem roku 2007 zadal zmíněné makléřské firmě zakázku na poradenství za 7,5 milionu korun [118]. Poslat někomu cenné papíry přitom patřilo ke způsobu, jak někomu anonymně doručit peníze [118]. Stíhání Kocourka a jeho matky bylo nakonec odloženo, neboť nebyl udělen souhlas k trestnímu stíhání poškozenou osobou, tedy bývalou Kocourkovou manželkou [119]. Stojí za zmínku, že ve věci se angažoval i někdejší ministr spravedlnosti za ODS Pavel Blažek, který podal stížnost pro porušení zákona ze strany státního zastupitelství [119].

O tajemné makléřské společnosti Key Investments by bylo možné napsat samostatný text – kolem jejich obchodů a lidí, kteří společnost skutečně řídili, panují závažné pochybnosti [120], [121], [124], [123]. My se zde omezíme pouze na konstatování, že jednou z hlavních veřejných postav firmy byl původně finančník Vladimír Kroužecký, který měl blízko k IPB [120], [124]. Ten se s Kocourkem znal již ze studií a patřil mezi jeho přátele [117], [118]. Začátek „rozkvětu“ makléřské firmy spadá do doby, kdy vrcholila Klausova první prezidentská kampaň. V průběhu času firmě svěřovaly značné veřejné

prostředky i různé veřejné instituce, především pak pod vedením politiků z ODS [118]. Počátek firmy je následující. V prosinci 2002 se dlouholetý Klausův souputník Jiří Weigl stal na tři měsíce ředitelem londýnské společnosti Efficient Investments, kterou zakládal již zmíněný Kroužecký [124]. Kroužecký do firmy přivedl i jiného Klausova dlouholetého poradce a pozdějšího člena bankovní rady České národní banky – již zmíněného Roberta Holmana. Holman šéfoval české pobočce londýnské společnosti do listopadu 2004 [125]. Fotografie místa sídla společnosti z roku 2008 lze nalézt na internetu – je to farma na okraji Londýna s traktorem, třemi maringotkami a s dřevěným srubem s přibitou cedulí Efficient Investments [122]. Za Weiglůva a Holmanova působení na počátku roku 2003 společnost získala svolení ke koupi 40% podílu v jiné společnosti, jež se po čase (na konci roku 2004) přejmenovala na Key Investments [124]. V průběhu doby společnost Efficient Investments na dlouho ovládla značný podíl v české Key Investments a 100 procent stejnojmenné firmy na Slovensku [124]. A slovenská pobočka Key Investments za několik let pomohla Stanislavu Grossovi z ČSSD – bývalému premiérovi půjčila v roce 2007 za neobvyklých okolností přes 13 milionů korun [125]. Gross následně tyto a ještě další peníze „geniálně“ investoval do podílu ve firmě Moravia Energo, pročež podíl po několika týdnech prodal s profitem čítajícím 80 milionů korun [124]. Inu, kdo umí, ten umí. Poté, co obchod vyšel najevo, se objevily spekulace o tom, zda pomoc Grossovi nesouvisela s prezidentskou volbou z roku 2003, ve které uspěl Václav Klaus [116]. A naopak neuspěl sociální demokrat Miloš Zeman – pro Klause v roce 2003 v tajné volbě hlasovalo i několik sociálních demokratů. Miloš Zeman označil za jednoho z nich právě Grosse. A byl to údajně právě Gross, kdo nečekaně vyřazení Zemana ze hry vítal slovy „operace Důchodce skončila“ [126]. Ostatně, v médiích se objevily i spekulace o skutečných důvodech Kocourkova „odklonění“ peněz a o tom, komu a od koho ve skutečnosti směřovaly [116]. Novináři upozornili, že transakce s dluhopisy Kocourkovy matky prostřednictvím makléřské společnosti Key Investments začala jen půl měsíce poté, co dne 15. února 2008 v tragikomické prezidentské volbě podruhé zvítězil Václav Klaus (Jindřiška Kocourková smlouvu s Key Investments uzavřela dne 3. března 2008 a už o týden později se na jejím účtu objevily dluhopisy v hodnotě 16 milionů korun) [118]. Nakonec, Václav Klaus svému souputníkovi Kocourkovi zcela důvěřoval. Ani poté, co se Kocourek v roce 2011 veřejně přiznal ke spáchání trestného činu s „odklonem“ oněch milionů, jej prezident nesesadil z funkce člena dozorčí rady nadačního fondu nesoucího Klausovo prezidentské jméno. Společnost Key Investments skončila v roce 2012 v insolvenční, tři členy představenstva firmy soud nepravomocně poslal na konci roku 2016 do vězení na pět, čtyři a tři roky. Měli způsobit škodu ve výši skoro 874 milionů korun [123].

1.3.2 Ranko Pecić

V roce 2004 vyšel článek s názvem *Prezidentův přítel Pecić*, v němž se čtenáři časopisu Respekt mohli dočíst o osobě podnikatele Ranka Peciće. V článku bylo možné nalézt i tato slova: „Přátelství pojící jej se současným českým prezidentem Václavem Klausem vydrželo rány osudu bez nehod. Naposledy se jejich vztah dostal na přetřes v posledních dnech, kdy vyšlo najevo, že policie ‚napíchlá‘ Pecić kvůli podezření z podvodů, odposlech zachytil i pár hovorů s prezidentem a rozčilený Klaus si kvůli tomu pozval na koberec premiéra. Ten úlek nešlo přehlédnout: vzbudil dojem, že se hlava státu snad má čeho bát. Takže kdo vlastně je ten Ranko Pecić, muž s nejvyššími kontakty, kolem kterého se toho tolik děje?“ [127]. Podnikatel srbské národnosti, který absolvoval střední stavební školu a posléze začal studovat architekturu v Bělehradě (školu nedokončil), přijel do Prahy v roce 1972 jako reprezentant jugoslávské firmy Progres Kongrap [128]. A v Čechách se mu zalíbilo. V roce 1974 se oženil s českou dívkou, narodily

se jim dvě dcery. Mimochodem, ta starší – Aleksandra Udženija – je známou pražskou političkou ODS, mj. zastupitelkou a bývalou radní hlavního města Prahy a v současnosti první místopředsedkyní ODS. Partnerem té mladší byl podle článku z roku 2011 tehdejší generální ředitel Českých drah Petr Žaluda [128]. Pecic v roce 1984 – ve spolupráci s podnikem zahraničního obchodu Tuzex – otevřel v Praze prodejnu italské oděvní firmy Benetton [128]. A prodeji značkové módy coby předmětu podnikání se věnuje do současnosti. Ale jeho příběh není vůbec tak fádní, jak by se mohlo zdát. Ostatně, obchodování s módou uchvátilo i známého lobbistu Ivo Rittiga – oba se také znají [128].

Na jméno Ranko Pecic narazila policie již nedlouho po listopadových událostech. V roce 1992 se Pecic přátelil s bossem jednoho z balkánských gangů působících v Čechách [127]. Boss byl sledován a vyšetřován kvůli provozování sítě nevěstinců a pašování drog [127]. Vyšetřování skončilo v roce 1993 poté, co bossa zastřelili členové znepráteného gangu v pražském erotickém klubu [127]. Pecic obchodoval se značkovou módou a měl co do činění i s Petrem Smetkou – hlavní postavou později nechvalně známé kauzy společnosti H-System, v níž zhruba tisícovka důvěřivců přišla o přibližně miliardu korun za slíbené bydlení (Klausova–Nečasova amnestie z ledna 2013 i zde silně zasáhla, jak jsme popsali v minulé publikaci Nadačního fondu proti korupci [9]) [127]. Policie tehdy zjistila, že jakási společnost, v níž měl mít Pecic obchodní podíl a v níž měl figurovat i Petr Smetka, si vzala čtvrtmiliardový úvěr na rekonstrukci hotelu v centru Prahy, avšak peníze nepoužila „v souladu s projektem rekonstrukce hotelu“ [127]. Peníze zmizely a firma je nevrátila [127]. Obviněn byl pouze Smetka – Pecicovo jméno se na úvěrových smlouvách neobjevilo [127]. Další Smetkův projekt přinesl podle soudního spisu ztrátu tří set milionů korun. Šlo o založení banky, která nakonec nezískala bankovní licenci a nevznikla [127]. Pecic se měl stát akcionářem banky, přičemž v roce 1999 se Lidovým novinám zmínil, že „v dozorčí radě by mohla sedět paní Lívie Klausová“ [129], [127]. Tehdy byla policie na existenci Pecice upozorněna potřetí, nikdy však nebyl obviněn. Podnět k odposlechu Pecice z přelomu let 2003 a 2004 byl prostý: policie o něm našla zmínku v bloku jednoho z obviněných bankéřů, který schvaloval stamilionové úvěry firmám spojeným s již zmíněnou společností H-System. Podle státní zástupkyně byly hovory prezidenta Klause s Pecicem podle zákona skartovány, protože se nijak netýkaly vyšetřovaných zločinů [127].

Samotný Ranko Pecic vztah k Václavu Klausovi okomentoval v roce 2001 slovy: „*Já jsem skutečně rodinný přítel; obě naše rodiny se znají a tráví spolu nejen silvestry, ale i významné události v obou rodinách, jako jsou narozeniny a svatby dětí.*“ [130]. Mimochodem, Pecic se znal s dcerou někdejšího komunistického ministra zahraničí Bohuslava Chňoupkou [128]. „Super holka“, jak ji sám nazval, pak Pecicovi pomohla s tím, že komunisté povolili přistání soukromého letadla slavného zakladatele firmy, jejíž pobočku Pecic v Praze otevíral [128]. Pecicovy kontakty byly tehdy i potom prvotřídní...

Poznámka (srpen 2017): Z této podkapitoly byla odstraněna část textu týkající se podnikatele Ranka Pecice a jeho otce Mirka Pecice, neboť obsahovala nepravdivé informace; tyto informace byly převzaty z týdeníku Respekt z článku *Prezidentův přítel Pecic* ze dne 1. 11. 2004 bez dalšího ověření a následně se ukázaly jako nepravdivé.

1.3.3 Alexandr Nikolajevič Rebjonok

V roce 2003 informovala zpráva Bezpečnostní informační služby (BIS) o riziku, které České republice plynulo z aktivit Rusa Alexandra Nikolajeviče Rebjonka. Ten měl být podle detektivů z tehdejšího

Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu (ÚOOZ) mužem, přes kterého měly jít do Česka podezřelá ruská peníze [131]. ÚOOZ a BIS se o Alexandra Rebjonka začaly zajímat v polovině devadesátých let. Inženýr Rebjonok dlouhodobě žije v Karlových Varech a v České republice se usadil již v polovině 70. let. Zde se také oženil a narodil se mu syn [131]. Když však policie v 90. letech požádala ruské orgány o informace o tomto muži, údajně dostala z Moskvy odpověď, že žádný člověk toho jména a data narození „není veden v registraci obyvatel Ruské federace“ [131]. Možné vysvětlení spočívá ve spekulaci, že Rebjonok mohl žít v Československu a následně v České republice pod falešnou identitou. Samotný Rebjonok to tehdy vysvětlil omylem a nepořádkem v ruských databázích, což v rozvráceném Rusku devadesátých let nebylo nijak nereálné [131]. Rebjonok pracoval za totality nejdříve jako projektant a později jako hlavní inženýr v Projektovém ústavu uranového průmyslu v Ostrově nad Ohří [132]. Jakýsi vysoký představitel českých bezpečnostních složek to v roce 2003 okomentoval slovy: „Pokud šlo o jaderný výzkum, bylo vyloučeno, aby Sovětský svaz vyslal do zahraničí pracovníka, který nedělal pro KGB. A nedá se vyloučit, že pro ně pořád pracuje. Rusové mají značný zájem o naše teritorium, je tu podstatně více jejich špiónů než třeba v Polsku nebo Maďarsku.“ [131]. Rebjonok po listopadu 1989 začal pracovat v managementu hotelu Imperial, po čase pak koupil jeho majetkový podíl. Založil také společnost, zabývající se organizováním pobytů bohatých Rusů v Karlových Varech. Podnikatelská skupina kolem Rebjonka postupně ovládla několik karlovarských hotelů (zprostředkovaně také známý Grandhotel Pupp), lázeňských domů, porcelánový průmysl, investovala ve stavebnictví, obchodovala s akciemi [131]. Podle článku z roku 2003 se jeho investice přesně kryly s dobou, v níž podle zprávy BIS z roku 1996 investovaly ruské tajné služby do nákupu a opravy nemovitostí v Karlových Varech a okolí kolem půl miliardy korun [131]. V hotelu Imperial se pořádaly akce pro zvané, kterých se účastnili často přední politici, třeba ministr Vladimír Dlouhý. Pracovní schůzky v Imperialu pořádal i tehdejší premiér Václav Klaus, který v hotelu často bydlel [131]. Mezi roky 1995 a 2000 působil Rebjonok jako člen představenstva akciové společnosti Golf Resort Karlovy Vary, kde souběžně působil v dozorčí radě i pozdější spolumajitel televize Prima Ivan Zach. V den, kdy firmu opustili, nastoupil na post Zacha Jiří Šmejce starší – otec syna Jiřího, tehdejšího spolumajitele a významného činovníka televize Nova a pozdějšího akcionáře a činovníka finanční skupiny PPF Group miliardáře Petra Kellnera [131]. Společnost Golf Resort Karlovy Vary poskytovala golfový servis, reklamní činnost, ale také tenisové kurty – ideální prostředek pro udržování kontaktů s významnými podnikateli a politiky [131]. Tajné služby by zaplesaly radostí... Rebjonok v 90. letech každoročně pořádal v Karlových Varech tenisový turnaj osobností, kde hrávaly pravidelně politické špičky nejen z ODS – včetně Václava Klause [131]. Na podzim roku 1998, těsně po vzniku „Opoziční smlouvy č. 2“, přišel na ÚOOZ příkaz ukončit veškerou práci na Rebjonkovi. Jakýsi policejní detektiv k tomu v roce 2003 řekl: „Prý překračujeme pravomoci a zpravodajským rozpracováním Rebjonka suplujeme práci BIS.“ [131]. Jenže podle – pro změnu – jakéhosi představitele BIS byl v roce 2003 Rebjonok mimo dosah možností služby: „Tak to je. Když se letos 18. dubna prezident Klaus loučil na sjezdovce v Krušných horách se zimní sezonou, připil si před místními novináři, na zahřátí s Alexandrem Rebjonkem a nechal se s ním vyfotografovat.“ [131]. Jak se uvádí v článku z roku 2003, výlety na sjezdovky prezident Klaus podnikal ze svého oblíbeného Imperialu, kde bydlel třeba i během své letní dovolené [131]. V létě roku 2008 se novým generálním ředitelem akciové společnosti Imperial Karlovy Vary stal syn Rebjonka Alexandr [132]. Společnost provozuje dva hotely a cestovní kancelář. Samotný Rebjonok senior se k začátkům svého podnikání vyjádřil na konci roku 2011. Přiznal, že peníze pocházely z bývalého Sovětského svazu [133]. Podle jeho vyjádření sibiřská ropná společnost utrácela v Česku stovky milionů dolarů za své zaměstnance – kupovala jim favority, kožešiny i pobyty v lázních [133]. Rebjonok senior k začátkům svého podnikání zavzpomínal: „My jsme se naftařům zavázali, že odléčíme 900 Rusů, a za

to jsme dostali předem 28 milionů korun.“ [133]. Inu, za stovky milionů dolarů muselo být skutečně hodně favoritů, hodně kožešin i hodně pobytů v lázních a hodně lidí muselo být velmi spokojených...

1.3.4 Nejblíží osoba

Do osobních rodinných poměrů žijících politiků v zásadě nikomu nic není. Tím méně veřejnosti. Nesluší se o to zajímat. Přitom však rodinné poměry, ze kterých ten či onen politik vzešel, často osvětlí celou řadu jeho pozdějších postojů, názorů a způsobů jednání. Je to triviální fenomén, který je snadno pochopitelný.

Diktátor Josif Stalin údajně odmítl vyměnit svého syna v hodnosti nadporučíka, zajatého Němci, za německého polního maršála s tím, že nadporučík se za maršála nemění (např. [134]). To je extrémní případ krutého diktátora. Ale znalost možných extrémů je pro pochopení podstaty dějů důležitá. Extrémy vymezují hranice „hřiště“.

Jan Stráský potkal Václava Klause už na počátku sedmdesátých let minulého století. Pracovali spolu ve Státní bance československé a sdíleli spolu i kancelář [9]. Po změně režimu se Stráský stal místopředsedou ODS, působil také v Klausových vládách. V roce 2000 se považoval za Klausova přítele [9]. Stráský tehdy vzpomínal, že když vláda projednávala deregulaci nájemného, argumentoval tehdejší premiér Klaus neutěšenou situací, do které by se mohla dostat jeho matka: „Podle mě jsme zkazili bytovou politiku pro jeho sociální citění. On nechtěl vystavit nájemníky obecních a státních bytů ekonomickému tlaku trhu, protože jeho maminka bydlí právě v takovém bytě. A tenhle příklad byl schopen uvádět i na jednání vlády.“ [135]. Tuto vzpomínku podporuje i článek o lidech z Klausova okolí, který v roce 1997 přinesl časopis Týden. Zmíněna v něm byla i Klausova matka Marie: „Václav Klaus se matce od dětství s většinou věcí svěřuje a přiznává, že právě ona měla na formování jeho osobnosti významný vliv. Dodnes se minimálně jednou týdně scházejí a premiér své matce každé ráno telefonuje. ‚Neměl by prý jinak klid na práci,‘ tvrdí M. Klausová. Matka z pověření svého syna odpovídá na dopisy svých vrstevníků.“ [136]. Jsme přesvědčeni, že by kapitola o Václavu Klausovi a lidech z jeho okolí byla bez uvedení právě citovaných slov falešná a prázdná.

2. Miloš Zeman aneb svéráz na scéně

Vládu hlasatele volného trhu bez přívlastků Václava Klause vystřídala v roce 1998 sociálně-demokratická vláda Miloše Zemana [9]. Již jsme zmínili, že její rámec byl vymezen uzavřením „Opoziční smlouvy č. 2“, která představovala jakýsi pakt o vzájemném neútočení obou nejsilnějších stran – ideálně na dobu neurčitou [9]. Předvolební ostrá rétorika Miloše Zemana vůči svým úhlavním nepřátelům, slibovaná akce *Čisté ruce*, v rámci které mělo být zatočeno s hospodářskou kriminalitou a s jejím propojením na nejvyšší politické představitele, se náhle přetavila do několika stran opoziční smlouvy [9]. Úhlavní nepřítel se stal úhlavním přítelem. Zastánci opoziční smlouvy zpravidla zmiňují její kladné efekty (ekonomickou terminologií výnosy). Smlouva např. umožnila učinit některá opatření na záchranu českého ekonomického prostředí, které prošlo divokými devadesátými léty s rukopisem Václava Klause. Zamýšlela také změnit volební systém – zvýšením počtu volebních krajů a dalšími úpravami měla být lidem umožněna volba jim „bližších“ kandidátů, současně ale mělo být pro strany obtížnější dostat se do Poslanecké sněmovny (Ústavní soud následně tyto prvky zrušil). Umožnila také schválení státních rozpočtů [9]. Na druhé straně však byly výrazně záporné až fatální efekty (náklady), které trvají dodnes: symbióza úředníků a politiků s podnikateli, lobbisty a mafiány, která zasáhla i policii a justici [9]. Bezprostřední dopady opoziční smlouvy na činnost některých vyšetřovatelů hospodářských kauz jsme stručně zmínili již v předchozí kapitole. Milovníci účetnictví se mohou pokusit výnosy a náklady opoziční smlouvy vyčíslit a porovnat.

Nástupem Miloše Zemana se změnil i styl vládnutí. Milovník bonmotů a ostře mířících verbálních útoků vzbuzoval v řadách svých obětí stále silnější odpor a nevoli. Mezi takové oběti patřili často i novináři. Tehdejší osobnosti politického a společenského života stále otevřeněji a hlasitěji poukazovali na Zemanovu aroganci a urážlivé až vulgární vyjadřování. Terčem kritiky se stal také díky svému kladnému vztahu k alkoholu a kouření. Ještě než stanul v čele vlády, zavzpomínal Zeman na jaře roku 1998 na svá dětská léta, která jakoby předznamenala jeho pozdější styl vystupování: *„Říká se, že jedináčci jsou protivní, říká se, že učitelské děti jsou protivné. Byl jsem učitelský jedináček, dítě spíš introvertní než extrovertní. Jakmile jsem se naučil číst, byl jsem zahlobaný v knížkách.“* [438]. Budoucí premiér – a v té době již ostřílený opoziční politik – se na jaře roku 1998 vyjádřil i k vyčítané aroganci: *„Já jsem v podstatě protivný člověk, který nesnáší křiváctví druhých. Mně na politice vadí především lidé, kteří nemají vlastní názor, neodvedli žádnou práci, ale přitom zoufale touží po nějaké funkci. Říkám jim do očí, nikoli za zády, že jsou darebáci. A tím si velkou popularitu nezajistíte. Jsem někdy ironický. Pokud někdo říká hloupé věci, reaguji někdy až arogantně.“* [438]. Jeho vztah k novinářům byl již od počátku 90. let napjatý a v podstatě nepřátelský. Jen jako drobnou ukázkou uveďme část z jeho rozhovoru s redaktorem z léta roku 1999. Premiér Zeman se jej zeptal: *„Kdyby vám někdo řekl, že řada politiků je banda lumpů, grázlů, gaunerů, kšeftařů a gangsterů, co byste o tom výroku řekl?“* Redaktor odpověděl: *„Že je to hloupý výrok. Takováto zobecnění nemám rád.“* Načež premiér kontroval: *„Autorem tohoto výroku je Jan Masaryk, pane redaktore. Možná že by bylo dobré, kdybyste si doplnil vzdělání.“* [439]. Z podobných – a ještě mnohem ostřejších – Zemanových výpadů by patrně bylo možné sepsat celý elaborát. Některé jeho výroky skončily u soudu a stalo se, že Miloš Zeman i přes své postavení předsedy vlády nerespektoval rozhodnutí soudu v dané věci [440]. Premiér (a pozdější prezident) zkrátka rád provokoval a šokoval. Je třeba ale přiznat, že se nebál provokovat i v době, kdy za to hrozil citelný postih. Svou rebelii vůči autoritám započal již na Střední ekonomické škole v Kolíně, kde v důsledku svého referátu o Karlu Čapkovi s pochvalným vyjádřením směrem k T. G. Masarykovi nedostal

doporučení ke studiu na vysoké škole [438], [448]. Mnohem později se příslušná paní učitelka češtiny, kterou sám Miloš Zeman kdysi označil za „vášnivou komunistku“, veřejně vyjádřila i ke svému někdejšímu žákovi: „*On sice byl chytrý, v diktátě neudělal jedinou chybičku, hodně četl a psal pěkné slohy, ale byl ohromně namyšlený a sebestijný. A takový zůstal.*“ [448]. Inu, zavděčit se paním učitelkám je mnohdy velmi těžké... K dennímu studiu na Vysoké škole ekonomické v Praze se dostal až po několikaleté úřednické praxi v účtárně strojíren Tatra Kolín a po dálkovém studiu [444]. Během studia vstoupil v době Pražského jara do tehdejší Komunistické strany. V květnu 1968 napsal do studentského časopisu článek pojednávající o tom, že komunismus má některé společné rysy s fašismem [438]. Článek nevyšel a Zemanův učitel mu údajně vyhrožoval vyloučením. Z Komunistické strany byl vyloučen začátkem sedmdesátých let [438]. V roce 1969 promoval. Tématem jeho diplomové práce byla prognostika (tehdy futurologie) a podílel se na založení Československé futurologické společnosti (v roce 1971 byla zrušena). Poté byl rok bez zaměstnání, v letech 1971 až 1984 pracoval v tělovýchovném podniku Sportpropag (v oddělení komplexního modelování) [448]. Tam se postupně více zabýval prognostikou, věnoval se sociální systémové dynamice – modelování sociálních systémů na počítačích [438]. Také se podílel na vydávání malonákladových sborníků. Za jeden takový sborník bylo jeho prognostické pracoviště v podniku údajně zrušeno a Miloš Zeman v roce 1984 přešel do zemědělského podniku Agrodat [438]. Tam pokračoval v modelování na počítačích, zabýval se simulačními modely zemědělských systémů [438], [448]. V rámci Vědecko-technické společnosti se účastnil prognostických seminářů. Na jednom takovém semináři přednesl referát, který následně zamýšlel zveřejnit časopis Vesmír. Jeho tehdejší šéfredaktor to však nedovolil. Ještě před tím se článek dostal do Technického magazínu, kde vyšel v létě 1989. Miloš Zeman díky tomu přišel o zaměstnání. Ke konci srpna 1989 vystoupil v Československé televizi, kde se měl za svůj článek omluvit, a tím výpověď zastavit [445]. Dopadlo to ale jinak. Zeman – v košili bez kravaty – hovořil o neexistenci soutěže alternativních rozhodnutí, o tom, že bez „*změny řízení, bez skutečné přestavby*“ by „*ve velice dohledné době*“ mohlo dojít k prázdným obchodům, inflaci, stávkám a manifestacím [446]. Zmínil také právo rozhodovat na úrovni podnikové či městské. Ve vztahu k některým ukazatelům tehdejšího hospodářství jmenoval státy jako Alžírsko, Peru či Nepál a mimo jiné řekl: „*Představte si mužstvo, které sestoupilo z první ligy do druhé, a z druhé do třetí. Můžete tvrdit, že ostatní mužstva hrají lépe. Ale toto vysvětlení bude asi neuspokojivé. Musíme přemýšlet, zda je chyba v hráčích, zda je chyba v trenérech, zda je chyba ve funkcionářích.*“ [446]. Odvysílání srpnového pořadu mělo pro některé pracovníky tehdejší Československé televize negativní důsledky. A samotný Miloš Zeman listopadové události roku 1989 prožíval jako nezaměstnaný [438]. Pro zajímavost dodejme, že odmítavou reakcí na Zemanův článek v Technickém magazínu sepsal Vladimír Dlouhý – pozdější ministr průmyslu a obchodu a současný prezident Hospodářské komory. Dlouhého stať vyšla v listopadu 1989 [438]. Od počátku roku 1990 do roku 1993 Miloš Zeman působil v „legendárním“ Prognostickém ústavu tehdejší Akademie věd, než byl Ústav rozpuštěn [438], [448]. Tehdy také začaly jeho námluvy s politikou – nejprve byl kooptován do Federálního shromáždění za Občanské fórum, až byl nakonec vyzván jihočeskou organizací sociálních demokratů, abych za ně ve volbách v roce 1992 kandidoval jako nezávislý [438]. Poté se stal členem sociální demokracie, předsedou pražské organizace a v únoru 1993 předsedou ČSSD [438]. Éra opozičního politika tím naplno začala a Zemanova rebelie pokračovala. Nebral si servítky, prohlásil např., že „*jestliže Japonsko přežilo atomové bombardování, přežije Česká republika vládu ODS*“ [438]. V rozhovoru pro německý týdeník z června 1996 použil příměr, v němž vedle Václava Klause zmínil také vůdce nacistického Německa Adolfa Hitlera: „*Představte si Klause, jak prohlašuje: jsem pro samosprávu, pro ombudsmána, proti praní peněz, pro evropskou sociální chartu. To je, jako kdyby Hitler říkal, že má rád všechny Židy.*“ [9]. A na jaře roku 1997 si Miloš Zeman při komentáři k balíčku

ekonomických opatření tehdejší Klausovy vlády vypůjčil jiný termín druhé světové války: „*Jejich balíček opatření znamená, že současná vláda nám v podstatě zanechává pro dobu, kdy přejdeme z opozice do vlády, podmínky spálené země.*“ [9]. Podobné bonmoty tehdy plnily stránky novin a televizní obrazovky. Veřejnosti se takové stručné, jasné a všem srozumitelné vyjadřování líbilo. Zemanova hvězda stoupala – až dostoupala na Úřad vlády. Pro zajímavost poznamenejme, že stručným, jasným a přesným vyjadřováním vynikal diktátor Josif Stalin – a totéž vyžadoval od svých spolupracovníků. Stalinův jasný a mimořádně úsporný ústní projev, který šel vždy přímo k jádru věci, potvrdili všichni, kdo s ním přišli do styku – včetně západních politiků jakými byli premiér Winston Churchill, britský ministr zahraničí apod. [443].

Na rozdíl od Václava Klause používal Miloš Zeman s velkou oblibou nejrůznější číselné údaje, o které v televizních debatách a v kontaktu s médii opíral svou argumentaci. Jeho blízký spolupracovník a poradce, o kterém bude ještě řeč, to mnohem později vysvětlil Zemanovou vynikající pamětí: „*Řeknete mu třicet čísel a on jich za hodinu pětadvacet použije.*“ [441]. Mimochodem, zcela mimořádnou pamětí disponoval také komunistický poslanec Miloslav Ransdorf, který také ovládal řadu jazyků [442]. Mimořádnou pamětí disponoval i Stalin [14], [443]. Na jaře roku 2001 premiér Zeman vysvětlil, proč jsou pro něho číselné údaje, reprezentující nějaké skutečné děje, tak důležité: „*Nejinteligentnější otázka, kterou jsem kdy dostal, zněla: ‚Co se vám povedlo a co se vám nepovedlo?‘ (...) Je inteligentní proto, protože se ptá na činy, a nikoliv na slova. Politici se někdy obklopují balastem slov. Naslibují lidem mosty přes řeku, a když je lidé upozorní, že v jejich městě řeka není, tak jim slíbí i tu řeku. Já dávám přednost mluvit o reálných číslech, reálných činech, reálných skutcích. Slova mě zajímala, když jsem byl opoziční politik, protože jediným nástrojem opozice je slovo. Ale jste-li ve vládě, tak musíte dokazovat svoji pravdu činy a nikoliv slovy. Takže bral jsem jako relevantní všechny otázky, které se mě ptaly na činy. Bral jsem jako irelevantní všechny otázky, které se mě ptaly na slova.*“ [447]. Nepřekvapí, že kolem sebe vyhledával spolupracovníky, kteří měli podobnou náklonost a zálibu ve faktech a statistických datech.

Miloš Zeman si s sebou do vlády přivedl i některé zkušené praktiky. Mezi ně opakovaně řadil i svého ministra průmyslu a obchodu a později místopředsedu vlády Miroslava Grégra. Grégr byl vzděláním strojní inženýr, který za socialismu řadu let vedl strojírenský podnik (po vstupu vojsk v roce 1968 byl krátce vězněn a později různě perzekuován) [434]. A jako ministr zastával zcela rozdílný přístup k českému průmyslu než jeho klausovští předchůdci. Bylo to tím, že Grégr znal prostředí českých strojírenských a průmyslových podniků, neboť v nich sám dlouhá léta působil [434]. V lednu 2002 premiér Zeman na adresu ministra Grégra prohlásil, že je „*nejlepším ministrem mé vlády*“ – a zdůvodnil, proč si to myslí: „*Nikoli na základě komentářů našich novinářů, to by musel být nejhorší, ale na základě tvrdých objektivních statistických dat. To jest na základě vývoje průmyslu, stavebnictví, zahraničních investic, procesu privatizace a tak dále. Já se neohlížím na komentátory, mě zajímá statistika.*“ [436].

Premiér si ale s sebou do vlády přivedl také i tehdejšího místopředsedu ČSSD Ivo Svobodu, který se stal ministrem financí. Svoboda byl v létě roku 1999 na návrh premiéra Zemana z funkce odvolán pro podezření z trestné činnosti [435]. Té se měl – spolu se svou poradkyní Barborou Snopkovou – dopustit v době před nástupem do ministerské funkce, kdy působil v orgánech mělnické společnosti Liberta [435]. Později zastřelený kmotr českého podsvětí František Mrázek považoval Svobodu se Snopkovou za své lidi u Miloše Zemana – z policejních odposlechnů vyplynulo, že se je snažil uchránit od zatčení a stíhání za vytunelování zmíněné firmy [435]. V roce 2005 však Svobodu se Snopkovou odsoudil Vrchní

soud v Praze za vytunelování společnosti k pěti letům odnětí svobody [435]. Akce *Čisté ruce* tak paradoxně začala v řadách vlastní strany – a prakticky tím také skončila.

Když se Zemanova vláda v létě roku 1998 ujímala vedení státu, prohlásil Miloš Zeman, že to bude „*vláda sebevrahů*“ [436]. Souviselo to s tehdejší situací v zemi, za které vláda přebírala vedení státu. V lednu 2002 premiér Zeman poskytl vysvětlení svého někdejšího bonmotu: „*No, a uvědomte si, do jaké situace ten kabinet nastupoval. Nastupoval do situace, kdy tady klesala ekonomická výkonnost, měřená HDP, jako u jediné země ve střední Evropě. Nastupoval do situace, kdy tady klesala životní úroveň měřená reálnou mzdou, totéž. A nad to tady byl zcela rozvrácený bankovní sektor, vysoká míra ekonomické kriminality a tak dále. No, a já jsem říkal, že jenom sebevrah bude mít žaludek a nervy na to, aby to, co se označuje za ekonomickou krizi, a ekonomická krize, promiňte mi tu odbočku, je definována jako situace, kdy tři kvartály za sebou klesá HDP, což bylo splněno, tak aby tenhle tým měl ty nervy a ten žaludek tu ekonomiku z toho dostat. Což se podařilo, takže dnes už nejsme sebevrazi.*“ [436]. Donucení prázdnou státní pokladnou, vrhli se sociální demokraté záhy po vstupu do Strakovy akademie do masivního rozprodeje státního majetku [437]. Byla dokončena privatizace komerčních bank – po Zemanově odchodu v létě roku 2002 byly všechny finanční domy v rukách reálných majitelů [437]. Z velké části k tomu byla vláda donucena jejich špatnou situací [437]. Jen pro ilustraci uvedme, že Komerční bance musela kvůli špatnému hospodaření z dob předchozích kabinetů odpomoci Zemanova vláda převodem špatných úvěrů do státní Konsolidační banky. Jejich celková hodnota činila 83 miliard korun, dalších 20 miliard korun záruk dal kabinet investorovi [437]. České spořitelně stát odlehčil téměř o 60 miliard úvěrů. Jako první z bank v létě roku 1999 prodal Zemanův kabinet Československou obchodní banku za 40 miliard korun belgické KBC Bank (privatizaci započala ještě předchozí „úřednická“ vláda premiéra Josefa Tošovského) [437]. Následoval prodej České spořitelny (rakouské Erste Bank za 19 miliard) a na podzim roku 2001 prodej Komerční banky (francouzské Société Générale) [437]. K tomu přibyl ještě prodej zbytku České pojišťovny do rukou tuzemské finanční skupiny PPF, který státu vynesl necelé 4 miliardy korun [437]. Ale Zemanova vláda s chutí privatizovala nejen banky. Z nebankovních privatizací (prodejů státních podílů) byl prvním hlavním obchodem státu prodej zbylé třetiny akcií mladoboleslavské Škodovky německému koncernu Volkswagen přibližně za 13 miliard korun [437]. Stejnou částku si připsal stát i za prodej Českých Radiokomunikací (kromě kupní ceny v ní byl obsažen i mimořádný výnos z vysoké státní dividendy) [437]. Celkový příjem šest miliard korun přinesl prodej Pražských vodovodů a kanalizací, za zbytkový podíl v likérce Becherovka zaplatil francouzský koncern Pernod Ricard koncem roku 2001 přibližně 1,3 miliardy korun [437]. A za 1,2 miliardy korun byla prodána také kopřivnická Tatra [437]. Koncem roku 2001 Zemanova vláda ještě vybrala vítěze při privatizaci plynárenského podniku Transgas a osmi distributorů plynu (za 133 miliard korun německé společnosti RWE Gas) a při privatizaci rafinersko-petrochemického koncernu Unipetrol (tuzemský Agrofert spolu s americkou společností Conoco za něj měly zaplatit 11,75 miliardy korun, k tomu ale nakonec nedošlo – Unipetrol byl doprivatizován až rozhodnutím Špidlovky vlády na jaře roku 2004, prodej byl dotažen až o rok později; o této druhé privatizaci Unipetrolu je více zmíněno v kapitole o Stanislavu Grossovi) [437]. Zvláštní kapitolou je prodej státního podílu v Mostecké uhelné společnosti, který Zemanova vláda schválila v létě roku 1999. Podíl ve výši přes 46 procent v Mostecké uhelné společnosti vláda prodala za pouhých 650 milionů korun. Jak se později ukázalo, jednalo se o zločinný podvod, na kterém se měl podílet mladý náměstek ministra průmyslu a obchodu Miroslava Grégra. Kauze Mostecké uhelné společnosti je věnována samostatná podkapitola v části o Stanislavu Grossovi, kam kauza ve skutečnosti patří.

Osoby, kterými se premiér Zeman obklopil, měly za sebou nejrůznější životní zkušenosti a osudy. Později o svých poradcích Zeman napsal: „Zhruba patnáctičlenný tým poradců, řízený Miroslavem Šloufem jako špičkovým manažerem, byl doplňován několika desítkami externích spolupracovníků, zpravidla z vysokých škol, výzkumných ústavů, ale i z hospodářské a jiné praxe. Vzpomínám si, jak jsem při řešení severomoravské dálnice D47 s úctou naslouchal vysokoškolským profesorům, a naopak bez úcty poslouchal lobbistu zřetelně se snažícího prosadit zájmy konkurenční organizace. Čím důležitější je projednávaný bod, tím více expertů k němu potřebujete, i když se nakonec stejně musíte rozhodnout sám. Naopak vyžívat se na detailech není znakem perfekcionismu, ale hnidopišství; drobné a vcelku formální body, které také procházejí vládou, můžete ponechat klidně bez povšimnutí podle latinské zásady *minima non curat praetor* (volně přeloženo, šéf se nemá starat o prkotiny).“ [257]. Již jsme to zmínili v kapitole o Václavu Klausovi: hlavní úlohou každého vedoucího pracovníka je vybrat si k sobě spolupracovníky, na které se lze plně spolehnout – a kteří pohlídají ony „prkotiny“, které mohou být ve skutečnosti důležité. Miloš Zeman také na adresu svých poradců pronesl pochvalná slova uznání: „Mohu rád konstatovat, že soubor poradců se ve vládním fungování osvědčil a obstál po celé čtyři roky mé vlády. Jen asi ve dvou případech museli poradci odejít, když se pletli do toho, do čeho se plést neměli, a překročili své kompetence. Choval jsem se k poradcům vždy s úctou, protože jsem si uvědomoval, jak otravně nudná je jejich práce. Nevystupovali na tiskových konferencích, zpravidla ani příliš nepublikovali, ale o to byli užitečnější.“ [257]. Jací to byli vlastně lidé? V předchozí citaci bylo zmíněno jméno „špičkového manažera“ Miroslava Šloufa. Je načase o této mimořádně schopné postavě českého zákulisí a lobbingu pojednat podrobněji. Šlouf působil jako šéf Zemanových poradců.

2.1 Miroslav Šlouf – olympionik lobbingu

Při provozování libovolné profese nebo činnosti existují jedinci, kteří ji provozují lépe než ostatní. Nemusí se přitom jednat jen o výjimečné vědce, konstruktéry, řemeslníky, umělce, sportovce, učitele, milovníky apod. I temnější oblasti lidského konání mají svoje „hrdiny“, o kterých se ale tolik nemluví a neučí se o nich ve školách. I když... Od malička se děti učí o vládcích, panovnících a diktátorech, kteří zpravidla utápěli tehdejší společnosti v mořích a v oceánech krve a utrpení. Děti se dnes ve školách učí jejich životopisná data a za jejich správnou znalost dostávají pěkné známky. Stejně pěkné známky, jaké dostávají za znalost životopisných dat Leonarda da Vinciho, Newtona či Mozarta... V menší období to platí i o poradcích a lobbistech, bez nichž by se premiéři na vrcholu nemohli udržet. K nejvýznamnějším polistopadovým lobbistům a zákulisním hráčům patří Miroslav Šlouf.

Miroslav Šlouf se narodil v roce 1948 v Praze. V roce 1974 vystudoval Vysokou školu ekonomickou v Praze (obor ekonomika průmyslu), rok nato vstoupil do Komunistické strany Československa (KSČ) [449]. V roce 1977 se stal předsedou Městského výboru Socialistického svazu mládeže (SSM) a členem předsednictva Ústředního výboru SSM (ÚV SSM). V roce 1982 se stal místopředsedou ÚV SSM [449]. Vyjadřoval se v televizi [457]. Podle svých tehdejších spolupracovníků již v 70. letech rád navazoval výhodné „kontakty“ a svých „známostí“ dokázal využít [449]. Jeho kariéru v KSČ zastavil údajně Miroslav Štěpán. Právě po něm převzal Šlouf křeslo šéfa pražského výboru SSM a neodpustil si kritiku svého předchůdce [449]. Později mu to Štěpán oplatil a Šlouf byl sesazen na Obvodní národní výbor v Praze 7 [449]. Členem Komunistické strany byl v letech 1975 až 1991, v letech 1981 až 1992 byl poslancem České národní rady. V roce 1993 vstoupil do ČSSD. Později to zdůvodnil slovy: „Vykrytalizoval ve mně názor, že bych měl té straně pomoci svými drobnými silami. Nikdy jsem nebyl

komunista, který by se pevně držel idejí. Byl jsem člověk spíš napravo, vždycky reformní.“ [449]. Když ČSSD hrozil finanční kolaps, byl to Šlouf, kdo dokázal rychle sehnat osmimilionovou půjčku [449]. To mu přineslo přízeň předsedy ČSSD Miloše Zemana a funkce v jeho nejtěsnější blízkosti. Od té doby se o Šloufovi hovořilo jako o šedé eminenci, muži s obrovským vlivem na předsedu strany [449]. Po Zemanově nástupu do čela vlády se Miroslav Šlouf stal šéfem premiérových poradců. V roce 2000 neúspěšně kandidoval do Senátu [449].

V té době se v médiích prakticky stále objevovaly pochybnosti a podezření kolem schopného Zemanova šéfporadce. Policie pracovala na několika případech, v nichž se Šlouf nějakým způsobem vyskytoval [449]. Přežil řadu mediálních afér a o jeho vlivu se již tehdy vykládaly legendy [449]. S nadsázkou lze říci, že kdyby byla pravdivá jen desetina toho, co se o něm říkalo, byl by Miroslav Šlouf zdaleka nejmocnějším mužem v zemi. Příklad, že se angažoval v prodeji stavební společnosti Metrostav ve prospěch konkrétních zájemců, údajně měl také vliv na šéfa Investiční a poštovní banky Libora Procházku a bojoval za zájmy banky, když se privatizovala Česká spořitelna [449]. Neúspěšní zájemci o privatizaci říkali, že prohráli kvůli Šloufovi, ti úspěšní zase věřili, že jim pomohl [449]. Odvolání ministři vnitra a dopravy Václav Grulich a Antonín Peltrám se o Šloufovi odvážili otevřeně mluvit až poté, co museli opustit vrcholnou politiku. Oba přiznali, že jim Šlouf víc než zasahoval do práce – Peltrámovi dokonce do výběrových řízení [449]. Policie také prošetřovala, proč se Šlouf a jeho syn nechali fiktivně zaměstnávat ve firmě svého přítele a proč mu tato společnost proplatila tučné faktury za nikdy neodvedenou práci [449]. Média zaujal i tajemnou cestou do Iráku nebo pokusem o záchranu Chemapolu [449]. I když se o to novináři intenzivně snažili, nikdy mu nic nedokázali [450]. Zůstalo „jen“ u spekulací a více či méně pravděpodobně znějících verzí [450]. Už to samo o sobě je ale dost a nijak to nevylučuje možnou pravdivost takových závěrů. Podle pozdějšího Zemanova vyjádření nebyl Šlouf nikdy ani obviněn, natož obžalován [451]. Dokonce na Šloufa nebylo podáno ani trestní oznámení [451].

Výčet nastíněných „Šloufových“ kauz zde nebudeme uvádět, místo toho zde uvedeme něco, co svým způsobem vystihuje a završuje jeho tehdejší působení. Jako poradce premiéra měl svou kancelář na Úřadu vlády [452]. A tam si zval později zastřeleného kmotra podsvětí Františka Mrázka, aby si spolu vyměňovali informace [452]. Pro připomenutí, Mrázek byl bývalý vekslák, který po roce 1989 zbohatl na nesplacených úvěrech u bank [451]. Beztrestnost si dokázal zajistit kontakty s vlivnými policisty, státními zástupci i politiky [451]. V roce 2000 založila policie spis Krakatice, v němž mapovala prorůstání mafie do politiky [451]. Mezi významnými kontakty Mrázka objevila i Miroslava Šloufa a řadu dalších politiků z ČSSD i ODS [451]. Mrázek měl podle policie na svědomí i řadu násilných akcí včetně tří vražd [451]. Jak se později ukázalo, Mrázek Šloufa využíval k prosazení svých zájmů v byznysu i v politice [451]. O tom svědčily i nahrávky policie uniklé do médií. Podle záznamů telefonických hovorů Mrázka s jeho společníky byl právě někdejší šéfporadce Šlouf tím významným lobbistou, který jim pomáhal prosadit koupi největší stavební firmy v zemi – někdejší společnosti Inženýrské a průmyslové stavby, v té době pod názvem IPS. V roce 2000 Mrázek volal Šloufovi: „Míro, nešlo by, že bych se u tebe zastavil doma třeba navečer na pětiminutovku?“ [452]. A ten mu vyhověl. Na jiném záznamu z téže doby se František Mrázek a Miroslav Šlouf domlouvali na tom, jak přimět tehdejšího ředitele Komerční banky, aby Mrázkovi a jeho kumpánům prodal již zmíněnou stavební společnost IPS [451]. Konkrétně v telefonátu Mrázek žádal Šloufa, aby zavolal šéfovi Komerční banky Janu Kollertovi a přiměl ho k vydání smlouvy na prodej akcií společnosti IPS [451]. A jak se domluvili, tak se i stalo – druhý den Komerční banka vydala příslušnou smlouvu. Noví majitelé IPS, tedy Mrázkovi lidé, se ještě týž den pochlubili svým vlastnictvím společnosti [451]. O dva dny později byl Kollert odvolán z funkce ředitele na nátlak vlády.

A týž den Zemanova vláda rozhodla, že do banky „nasype“ 36 miliard korun na její záchranu [451]. Šlouf mnohem později v konfrontaci s nahrávkami nevyloučil, že před Mrázkem o IPS „*nikdy neřekl větu*“ [452]. A zcela otevřeně přiznal, že byl s Mrázkem v úzkém kontaktu v době, kdy měl svou kancelář na Úřadu vlády. Kmotr podsvětlí se s ním vídal i v Šloufově kanceláři v centru Prahy. V roce 2008 k tomu Šlouf novinářům řekl: „*No jistě, tady sedával. Možná na některé z židlí, na kterých teď sedíte vy. On byl příjemný společník, já jsem si s ním hezky povídal. Dával velmi cenné informace z bankovního a finančního světa.*“ [452]. Pochopitelně mohl získané informace postoupit Zemanově vládě, když ta rozhodovala o bankovním sektoru [460].

Ani po odchodu Miloše Zemana z funkce premiéra v roce 2002 se Miroslav Šlouf neztratil. Pokračoval dál v udržování a ve využívání svých kontaktů. O jeho schůzkách s hradním kancléřem Jiřím Weiglem v roce 2008, které – jak se následně ukázalo – zásadně ovlivnily tehdejší volbu prezidenta, jsme se již zmínili v samostatné podkapitole. Ale bylo toho více. Předseda ČSSD Jiří Paroubek později prohlásil, že právě Šlouf stál za poslanci Milošem Melčákem a Michalem Pohankou, kteří byli zvoleni za ČSSD, ale po volbách v roce 2006 podpořili koaliční kabinet ODS, KDU-ČSL a Strany zelených [453]. Ostatně, Šlouf s Pohankou jezdili i na vodu a sám Šlouf později svoje angažmá ve „zradě“ zmíněných dvou poslanců potvrdil [452], [460]. Na večere chodil svého času i s Markem Dalíkem, který byl pravou rukou premiéra Mirka Topolánka [452]. Marku Dalíkovi je věnována samostatná podkapitola. Zde jen stručně uvedme, že sám Dalík si setkávání se Šloufem v roce 2008 velmi pochvaloval: „*Letos jsme byli asi čtyřikrát na večeri. Vyměňujeme si zkušenosti, poznatky a informace, pana Šloufa považuju za součást naší politické scény. Že bych mu vynášel informace z vlády? To ne, premiér mi neříká, o čem se tam jedná. Se Šloufem je to spíš povídání u piva. (...) Šlouf je srdečný, milý a hodný člověk, který drží slovo.*“ [452]. V té době Šlouf také lobbboval za českou pobočku ruského ropného gigantu Lukoil. Česká pobočka se ucházela o zakázky na pražském letišti a v Českých drahách [452]. Šlouf později přiznal, že pobočce pomohl v roce 2007 a 2008 se získáním státní zakázky na částečnou dodávku paliva pro pražské letiště [441]. Mocný ruský Lukoil se prostřednictvím pobočky Lukoil Aviation Czech stal dalším z dodavatelů leteckých pohonných hmot pro České aerolinie [455]. Ostatně, s jednatelem této pobočky Martinem Nejedlým pojilo Šloufa v té době osobní přátelství, oba se navštěvovali [441]. A dlouholetí dobří známí byli v té době i Nejedlý a tehdejší ministr dopravy v Topolánkově vládě Aleš Řebíček [454]. Ministr Řebíček měl vliv na obsazení dozorčí rady Českých aerolinií. Podle kuloárních informací měl Řebíček tehdy také velký vliv na ředitele pražského letiště [463]. Kontakty Miroslava Šloufa nejen na pravou ruku tehdejšího šéfa vlády Topolánka tak mohly mít nejen pro ruské byznysmeny obrovskou cenu... Mimochodem, podle informací tisku mohlo být zajištění dodávek leteckého benzínu na pražské letiště pro českou pobočku ruského gigantu výměnným obchodem. Výměnný obchod měl s pomocí již zmíněných dvou přeběhlíků z ČSSD umožnit vznik Topolánkovy vlády [456]. V roce 2012 k tomu Miloš Zeman poznamenal: „*Když už jsme mluvili o Lukoilu, pan Šlouf se nedávno přiznal, že v roce 2007 za Lukoil lobbboval u Marka Dalíka, aby vláda souhlasila s tím, že Lukoil bude dodavatelem pro ČSA. A my se můžeme ptát, co za to bylo. Shodou okolností těsně poté, co pánové Melčák a Pohanka podpořili Topolánkovu vládu.*“ [456]. Inu, kdoví... Každopádně Šlouf činnost lobbisty v roce 2008 přiblížil v rozhovoru pro média i těmito zajímavostmi: „*Třeba nedávno byla velká aféra kolem biopaliv a někteří lidé seděli ve vazbě. Tehdy jsem jednu společnost provedl úskalími tak, že dnes staví fabriku a má na několik let dopředu prodanou výrobu. Aniž se jí cokoli dotklo z těch trestních záležitostí, co tady probíhaly.*“ [452]. Za svoje rady si v té době účtoval šest tisíc korun na hodinu – za osmihodinovou poradenskou „šichtu“ si tak vydělal 48 tisíc korun [452].

V říjnu 2009 vyšel článek s dlouhým a zajímavým rozhovorem s Miroslavem Šloufem [450]. Kdyby si čtenář přečetl jen tento článek, získal by dostatečně přesnou představu, kdo je Miroslav Šlouf. Úplně by to stačilo. Čtenářům jej doporučujeme. Dozví se z něj podstatu vysokého lobbingu. Je prostá a přitom mimořádně účinná. Část jsme již zmínili v úvodu tohoto textu. Když redaktorka Šloufovi oznámila, že o něm za posledních dvanáct let vyšlo v českém tisku 5376 článků a ani jeden nebyl pozitivní, lobbista byl mimořádně potěšený: „Počkejte, to musím zavolat kolegy. Kluci, pojdte sem, tohle jste ještě neslyšeli... Tohle si musíte poslechnout. Řekněte jim to, paní redaktorko, poslouchajte, vy bejci...“ [450]. Šlouf se zjevným nadhledem vyjádřil uspokojení nad svou kariérou: „Vidíte. Za deset let jsem se dostal z komunistického aparátčíka do pozice významného a vlivného lobbisty. To není zas tak špatné.“ [450]. Vysvětlil i důvody pro svůj úspěch: „Víte, já celý život pracuji s lidmi. Pracuji s jejich názory, s jejich odmítavými i souhlasnými stanovisky. To dělám celý život. A možná jsem v tom lepší než ostatní. Za tu dobu jsem se o lidech naučil všechno. Dokážu předvídat jejich kroky, jejich myšlení.“ [450]. V článku je zmíněna i Šloufova dávná účast na organizování folkového festivalu Porta, je také zmíněno, jak se komunistický funkcionář Miroslav Šlouf ocitl při listopadových událostech roku 1989 na tribuně společně s Václavem Havlem a Alexandrem Dubčekem [450]. Šlouf se rovněž pochlubil, jak za Jiřím Paroubkem docházel do Kramářovy vily poté, co se stal premiérem. I jak s ním Mirek Topolánek konzultoval programové prohlášení své vlády i její složení: „S Mirkem se znám dlouho, přišel za námi na Úřad vlády hned, jak se stal senátorem. Udělal na mě velmi dobrý dojem. Moc ho změnila, to nepopírám. Ale pořád je to chytrý a pracovitý člověk.“ [450]. Mimořádně dobře si Šlouf porozuměl s Topolánkovou pravou rukou – lobbistou Markem Dalíkem. Oba se netajili tím, že se často scházeli. Šlouf nabídl vysvětlení pro vzájemné pochopení: „Proč si tak dobře rozumíme s Dalíkem? Jednou byl významný teoretik a praktik, který se jmenoval Ota Šik, jeden z konstruktérů Pražského jara. A ten napsal knihu *Ekonomika, politika*. Pak si to rozmyslel a vložil tam ještě jedno slovíčko: *Zájmy*. *Ekonomika, zájmy, politika*. A v tom my si s Dalíkem rozumíme.“ [450]. Naproti tomu Marek Dalík se dokonce nechal slyšet, že Šlouf je pro něj jako jeho druhý táta. V citovaném článku je k této Dalíkově pochvalě uveden komentář: „A to je z úst muže, který jinak vzhlíží v zásadě jen k pravé ruce Adolfa Hitlera Martinu Bormannovi, opravdu velká pocta.“ [450]. Zmíněn je také podstatný a klíčový rozdíl v jejich stylu práce – a ten zcela vysvětluje rozdíly jejich následných osudů. V kapitole o Mirku Topolánkovi je podrobněji nastíněno, jak Marek Dalík skončil ve vězení. Miroslav Šlouf si naproti tomu může – za předpokladu dobrého zdraví – užívat svého bohatství, rodiny a svého někdejšího vlivu. Klíčový rozdíl mezi Dalíkem a Šloufem totiž spočíval v tom, že Šlouf zůstal za každou cenu v pozadí. Svoji práci a pracovními úspěchy se – vyjma zcela drobných poznámek v médiích – nechlubil. Klienty vždy tajil, dům si postavil až sedm let poté, co oficiálně opustil velkou politiku. Naproti tomu Marek Dalík v médiích svého času rád vystupoval jako zákulisní vládce, sběratel moderního umění a pražský boháč. Šlouf měl k tomu zcela jasné sdělení: „Marka mám rád. Schopný člověk. Bystrý, vzdělaný, na rozdíl ode mne jazykově vybavený a politice rozumí. Dobře. On je mladý, musí dospět. Ke všemu. Jednou přišel do mého domu, který jsem před rokem postavil, a prohlédl ho od vinného sklepa až po půdu. A pak řekl: ‚Človče, ty tady máš pět pater. Pět pater tady máš.‘ Vidíte, já si to ani neuvědomil, že mám pět pater. To musel spočítat až Dalík. Víte, tihle mladí, oni si neumějí počkat. Podívejte se na Grosse, jak si hned po odchodu z politiky začal hrát na boháče, nebo ten Sobotka a jeho byt z poslaneckých diet, vždyť je to směšné.“ [450]. V těchto slovech je ve skutečnosti ukryto tajemství úspěchu Miroslava Šloufa. Ale jak dále uvidíme, i on později zažil hořkou porážku, kterou mu připravili jeho dlouholetí přátelé a soupeřníci. Blízké osoby, které si sám „vychoval“, ho zradily. Nikdo není neomylný...

Hořká porážka začala jedním jeho snem. Tím snem bylo, aby se Miloš Zeman stal prezidentem republiky [457]. Šlouf proto částečně financoval návrat svého někdejšího přítele Zemana do politiky a intenzivně mu pomáhal i organizačně [452]. Šloufem spoluzaložená Strana práv občanů Zemanovci (SPOZ) vznikla původně s cílem, aby se Miloš Zeman stal prezidentem. V té době totiž nebyla ještě schválena přímá volba hlavy státu, proto bylo nutné dostat se na Hrad přes Poslaneckou sněmovnu. Šlouf pro to udělal vše, co mohl. V říjnu 2009 k naplnění svého snu řekl: „*Já vám rozumím. Vy myslíte, že už je vyčpělej. Ale já jsem přesvědčený, že v téhle zemi není nikdo takového charakteru a potence, jako je Zeman. Není nikdo, kdo by mohl prospět téhle republice jako on. A víte co, nebojte, my ho obklopíme klukama a holkama, který na to mají, takovými, jako jste vy. Tam už nebudou Šloufové a další. Šloufové to zorganizují, Šloufové to připraví...*“ [450]. A tak se také stalo.

Do čela SPOZ instaloval své mladší přátele z byznysu: Martina Nejedlého a Vratislava Mynáře [457]. O Martinu Nejedlém je pojednáno v následující podkapitole. Nejedlý podnikal v Rusku a po letech se vynořil jako jednatel české pobočky ruského ropného gigantu Lukoil. Disponuje kontakty na nejvyšší ruské oligarchy s prakticky neomezenými finančními prostředky. Šlouf, Nejedlý a Mynář udělali vše pro to, aby se Miloš Zeman stal prezidentem. Podle některých členů SPOZ však největší díl práce ve prospěch SPOZ a Miloše Zemana vykonal právě Šlouf [457].

Mediální zájem, který Zemanova SPOZ a posléze i jeho kandidatura na prezidenta vyvolala, měl za následek i opětovný zájem o Miroslava Šloufa a jeho bohatou komunistickou i kapitalistickou (lobbistickou) kariéru. Nepochybně to nemohlo prospívat nejen jeho lobbistickému byznysu, ale rovněž ani nové straně a Zemanově kandidatuře. Do čela volebního štábu se proto postavili právě Mynář s Nejedlým. Šlouf tehdy tvrdil: „*Podařilo se nám dát dohromady partu mladých lidí. Ti to táhnou. Já jsem v pozadí.*“ [458]. Miloš Zeman se během své volební prezidentské kampaně od Šloufa veřejně distancoval. V lednu 2013 k tomu řekl: „*Ale já jsem mnohokrát veřejně prohlásil, že pan Šlouf není v mém volebním týmu a že v případě mého zvolení na Hrad nepůjde. Odstříhl jsem se od svého bývalého poradce. Byť nebyl z ničeho obviněn. Budu rád, když se pan Schwarzenberg takto odstříhne od Miroslava Kalouska.*“ [451]. Jak ale novináři zjistili, odstřížení nebylo úplně dokonalé [451], [458]. Když např. Miloš Zeman natáčel v prosinci ve Vídni předvolební záběry, komunikoval tam se členy jeho štábu i Šlouf. Novináři také zjistili, že to byl právě Šlouf, kdo program ve Vídni zařizoval [458]. Lobbista počítal s tím, že bude se Zemanem v případě zvolení prezidentem spolupracovat. Nabídl mu, že se vzdá funkce šéfa pražské SPOZ, aby si uvolnil ruce pro práci na Hradě [458]. Podle zjištění novinářů ale Šlouf nebyl v prezidentské kampani tím hlavním mužem jako v minulosti. Toho využili lidé, které Šlouf do okolí budoucího prezidenta přivedl [458]. Zeman byl navíc donucen se v té době od něj vůbec poprvé silněji distancovat. Při jedné prezidentské debatě byl totiž konfrontován se starší nahrávkou, na níž se Šlouf s kmotrem podsvětí Františkem Mrázkem domlouvali na již zmíněné transakci ve státem vlastněné Komerční bance, související s ovládnutím stavebního kolosu IPS. Zeman posléze řekl, že Šlouf v roli hlavního poradce předsedy vlády překročil pravomoci [458]. A oznámil, že se Šlouf vzdá funkce šéfa pražské SPOZ [458]. Lobbista byl přesvědčen, že jde jen o hru pro veřejnost [458]. V den vítězství svého přítele překvapivě dorazil do Zemanova volebního štábu. Tam se ale nesetkal s přijetím, jaké očekával. Bylo mu dáno jasně najevo, že není vítán [458], [459]. Dokončením Šloufovy prohry bylo, když nedostal pozvánku na prezidentskou oslavu do Pálffyho paláce [458]. Ten, který stál na počátku Zemanova triumfálního znovuzkříšení, tak zůstal sám. Na Hrad spolu s Milošem Zemanem vystoupali jiní. Šlouf posléze napsal knihu *Jak se dobývá hrad a jiné taje politiky* [460]. V ní shrnul svou pouť s Milošem Zemanem, uvedl jeho negativní i pozitivní vlastnosti, popsal trnitou Zemanovu cestu z chalupy na Vysočině na Pražský hrad, zmínil se i o dalších minulých a současných politicích [461]. Šlouf v knize

svého dlouholetého přítele nijak nešetřil [461]. Vzhledem k tomu, že se Miloš Zeman svého souputníka a poradce – až do doby prezidentské volby – vždy zastával a hovořil o jeho kvalitách, lze předpokládat, že se do Šloufovy knihy tyto kvality také obtiskly. Čtenáři knihu doporučujeme – už proto, že patrně není nikdo, kdo by znal Miloše Zemana tak dobře a tak dlouho.

2.2 Martin Nejedlý – Rusko na Hradě

Společně s kancléřem Vratislavem Mynářem se Martinu Nejedlému daří rozhodovat, kdo bude mít k prezidentovi Zemanovi přístup a kdo ne. Aniž by měl na Hradě jakýkoli úvazek, disponuje navíc rozlehlou kanceláří v blízkosti pracovny Miloše Zemana [456]. A hlava státu ho bere i na nejdůležitější zahraniční jednání, často dokonce namísto šéfa zahraničního odboru prezidentské kanceláře Hynka Kmoníčka [456]. Nejedlý se významně podílel na shánění financí pro Zemanovu předvolební kampaň [456].

Vedle prezidenta Zemana se Nejedlý objevil na snímcích z jednání s Vladimírem Putinem v Moskvě [456]. Ruského vládce měl vyobrazeno rovněž na krytu mobilního telefonu [456]. Martin Nejedlý je důležitou spojkou českého prezidenta na Východ [456]. Bývalý ligový volejbalista Zbrojovky Brno po skončení sportovní dráhy začal podnikat. Nejprve v Německu a poté v Rusku. V obou zemích nejprve obchodoval s automobily, ale brzy pronikl i do energetiky [456]. Při obchodech se poznal s lobbistou Miroslavem Šloufem, který dlouhodobě patřil k Zemanově nejbližšímu okolí. Padli si do oka, začali spolupracovat [456]. Nejedlého firma až do jejich rozkolu sídlila na stejné adrese, kde byla legendární Šloufova kancelář, v níž se scházeli zákulisní hybatelé i špičky politiky a byznysu [456]. Společně také naplánovali Zemanův návrat do velké politiky a začali hrnout miliony do „jeho“ strany (SPOZ) a posléze do Zemanovy prezidentské kampaně. Financování kampaně měl mít na starosti Nejedlý [456]. Pak následoval rozkol – Nejedlý Šloufa odstříhl od Miloše Zemana a na Hrad jej nepustil [456]. Šlouf k tomu poznamenal: „Pěkně jsem si ho vychoval... Ale vím, že boj o vliv, o moc a o peníze je tím nejlítějším bojem v historii lidstva.“ [462]. Šlouf si také postěžoval, že si prezidenta zprivatizovali Nejedlý s kancléřem Mynářem [456]. Naproti tomu Nejedlý rád a často opakuje, že to on umí prezidentské kampaně a že to on dostal Zemana na Hrad [462].

Martin Nejedlý studoval vysokoškolský obor učitelství tělocviku a zároveň s volejbalisty brněnské Zbrojovky vyhrál ligu. V roce 1991 odešel hrát do Německa za jeden z tamních klubů. Zlákal ho byznys, seznámil se s lidmi z automobilky Opel, jež využila jeho znalosti ruštiny a vyslala ho prodávat auta do Ruska. Deset let strávených na „levé straně zeměkoule“, jak sám Rusku říká, ho hodně ovlivnilo. Vrátil se ostrý jako břitva, nelítostný k rivalům a s obdivem k autoritářskému způsobu řízení. V Moskvě se seznámil s manažery z ropného gigantu Lukoil a začal pronikat do světa energetiky. Tehdy se také potkal s Miroslavem Šloufem, jenž zrovna lobbil u Lukoilu za společnost Plynstav Pardubice, která potřebovala pomoc při výstavbě plynovodu na Kamčatce. To byl jejich první společný obchod. Rusové se v roce 2007 rozhodli založit s Nejedlým společný podnik v Praze pod názvem Lukoil Aviation Czech. Měl se zaměřit na dodávání leteckého paliva na český trh. Nejedlý v něm držel 40 procent prostřednictvím své firmy ENE Investment. Tehdy se spřátelil s evropským zástupcem ruského ropného gigantu Lukoil Dmitrijem Romaněnkem, jenž mu byl i na svatbě za svědka. Jak jsme již uvedli, v roce 2007, resp. 2008 získal Lukoil Aviation Czech státní zakázku na částečnou dodávku paliva pro pražské letiště, kdy se stal dalším z dodavatelů leteckých pohonných hmot pro České aerolinie [441], [455].

Ministr dopravy Aleš Řebíček, který měl vliv i na obsazení dozorčí rady Českých aerolinií a údajně měl také vliv na ředitele pražského letiště, se v té době dobře znal s Martinem Nejedlým [454], [463]. Řebíček v lednu 2010 přiznal, že se s Nejedlým zná 25 let z doby, kdy se věnoval volejbalu [463]. V září 2009 novináři zachytili Nejedlého a jeho manželku, jak se svými přáteli tráví dovolenou v italském Toskáncu, přičemž ubytování byli ve vile Aleše Řebíčka [463].

Podnikání Nejedlého české pobočky ruského gigantu však přineslo i problémy. Týkaly se další lukrativní zakázky strategické státní instituce – Správy státních hmotných rezerv. Šlo o obchod, kvůli němuž nakonec Nejedlého česká pobočka skončila u soudu [464]. V červnu 2015 soud společnosti Lukoil Aviation Czech poprvé uložil povinnost zaplatit pokutu ve výši 27,5 milionu korun za to, že Nejedlého společnost měla odebrat materiál za skoro 276 milionů korun, ale vrátila necelou polovinu [464]. Firma pravděpodobně očekávala, že během výměny cena suroviny klesne a ona ji nakoupí levněji, než ji státu prodala [464]. To se však nestalo, místo toho následoval spor, který vyvrcholil až soudním verdiktem o pokutě. Od června 2015 původní částka narůstala o úroky, takže se nakonec pokuta s úroky vyšplhala až na přibližně 32,6 milionu korun, které v květnu 2016 Nejedlého firma poslala na účet Správy státních hmotných rezerv [464]. Poznamenejme k tomu, že Nejedlého firma sice dosahovala miliardových tržeb, ale po odečtení výdajů vykazovala v posledních letech desetimilionové schodky. Ke konci roku 2014 proto její neuhrazené ztráty z minulých let vystoupaly na skoro 87 milionů korun. Celkové dluhy přesahovaly 200 milionů. A k tomu ještě přibyla povinnost úhrady již zmíněné pokuty. Firma se proti prvnímu rozsudku soudu odvolala a v té době také vstoupila do likvidace. Přesto Martin Nejedlý celou dobu sliboval, že firma všechny své závazky splatí, což se také nakonec stalo. A je zajímavé, jakým způsobem se tak stalo – bez problémů totiž pomohla ruská mateřská společnost Lukoil. Pro ni musí být 200 milionů korun nepatrnou položkou. Do české pobočky během rok trvající likvidace poslal ruský gigant přes svou nizozemskou pobočku ve třech vlnách skoro 180 milionů korun. Česká pobočka například získala částku, kterou ji soud definitivně uložil zaplatit na pokutě a úrocích, pouhý den poté. V souvislosti s došlými částkami a zprávou o průběhu likvidace tisk zmínil podezření ohledně jisté nesrovnalosti, týkající se dvaceti milionů korun: „*Co se během těch devatenácti dní s těmi dvaceti miliony stalo, není jasné. Martin Nejedlý otázku na osud těchto peněz nechal nezodpovězenou.*“ [464]. V jednom z nemnoha vyjádření pro tisk Nejedlý prohlásil: „*Kdo vysvětluje, ten prohrál.*“ [465]. Zemanův poradce přes energetiku Martin Nejedlý zatím neprohrál. V roce 2015 mu Kancelář prezidenta republiky nechala zařídit diplomatický pas. Jako poradci. Standardně na něj však mají nárok pouze zaměstnanci ministerstva zahraničí a vybraní ústavní činitelé [464].

Martin Nejedlý také komunikuje s Jaroslavem Tvrdíkem, vrchním lobbistou stran Číny a šéfem pražské pobočky šanghajské společnosti CEFC. Při návštěvě čínského prezidenta v Praze Nejedlý požadoval od Tvrdíka uzavření co nejvíce obchodů, aby se Miloš Zeman mohl chlubit úspěchy v ekonomické diplomacii. O Jaroslavu Tvrdíkovi, který patří k oficiálním poradcům předsedy vlády Bohuslava Sobotky, je více pojednáno v podkapitole nazvané *Trochu čínské „medicíny“*. Předseda představenstva CEFC Jie-Ťien Ming je neplaceným příležitostným (čestným) poradcem prezidenta Miloše Zemana [234], [240].

3. Vladimír Špidla aneb byrokrat v oblacích

V současné české veřejnosti existují dva silné tábory ohledně názoru na osobu Miloše Zemana: příznivci a odpůrci. Třetí tábor pak nemá vyhraněný postoj. Na podzim roku 2014 uvedla Česká televize v rámci dokumentárního cyklu *Expremiéři* slova bývalého vrcholného politika ČSSD, ministra, předsedy vlády a eurokomisaře v jedné osobě Vladimíra Špidly: „*Miloš Zeman – když se dělají takové ty různé metaforu – je Troškou české politiky.*“ [249]. Měl tím na mysli Zdeňka Trošku – režiséra některých pohádek a především „slunných“ a „pokleslých“ (pro někoho skutečně pokleslých) komedií. Prezident Zeman na to reagoval způsobem sobě vlastním: „*Zdeněk Troška byl a je úspěšný režisér a jeho filmy měly vysokou návštěvnost, možná že je nenavštěvovali členové pražské kavárny, ale těch zase tolik není. Vladimír Špidla je naproti tomu neúspěšný předseda vlády, neúspěšný předseda sociální demokracie, neúspěšný eurokomisař, neúspěšný kandidát na senátora v jižních Čechách, a pokud jsem správně informován, neuspěl ani v komunálních volbách v Kunraticích, což byl nejspíše vrchol jeho politické kariéry.*“ [249]. Pro zástupce obou vyhraněných táborů Miloše Zemana bychom už k osobě Vladimíra Špidly nemuseli v zásadě nic dalšího uvádět, neboť oba bývalí političtí soupeřníci jsou od počátku nového století v ostrém sporu. Slova jednoho na adresu druhého – a naopak – by tak mohla být dostatečným vodítkem. Ale je nemálo těch, kteří nepatří k ani jednomu z táborů a pro ty je třeba uvést bližší informace k osobě politika a nyní poradce Vladimíra Špidly.

Jeho stručný strohý životopis by mohl vypadat následovně. Po maturitě v roce 1970 studoval Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy obor historie a prehistorie. Diplomovou práci na téma Založení Živnobanky obhájil v roce 1976. Poté se stal mužem mnoha profesí: pracovník památkové péče a ochrany přírody, archeolog, dělník na pile, zaměstnanec mlékárny a skladu stavebnin [250]. Pracoval také jako kulíšák v Národním divadle [251]. K divadlu ostatně mohl mít blízko – Špidlův otec byl divadelní režisér. Matka učila na katedře marxismu Vysoké školy chemicko-technologické [251]. Ke svému rodinnému prostředí Špidla později řekl: „*Táta umělec žil poněkud divočeji, máma byla často nemocná. Přesto jsem neměl nikdy pocit, že jsem měl špatné dětství. Svým způsobem je to výhoda pro řemeslo, které dělám, protože odmalička jsem byl zvyklý, že nic není stabilní.*“ [251]. Ostatně, samotný Špidla prodělal v dětství řadu nemocí, matka na adresu svého syna svého času – velmi svérázně – řekla: „*Jako dítě byl takový chcípáček. Ve třech měsících dostal zánět mozkových blan a my nevěděli, jestli se z toho dostane. To bylo hodně špatné.*“ [252]. Už na filozofické fakultě o něm spolužáci údajně tvrdili: „*Nikdo o něm neví, co je vlastně zač.*“ [252]. Ač levicového smýšlení, nikdy nebyl ani v Socialistickém svazu mládeže, ani v Komunistické straně. Špidla k tomu kdysi řekl: „*Když za mnou přišli a tlačili, abych vstoupil do strany, prostě jsem si jich nevšímal a dál si sbíral svoje byliny.*“ [252]. V roce 1979 patřil k zakladatelům místní buňky Svazu ochránců přírody, koncem roku 1989 pro změnu k zakladatelům Občanského fóra v Českých Budějovicích i sociální demokracie v jižních Čechách [252]. V roce 1990 působil jako místopředseda pro školství, zdravotnictví, sociální věci a kulturu Okresního národního výboru v Jindřichově Hradci. V letech 1991 až 1996 byl ředitelem Úřadu práce v Jindřichově Hradci. V roce 1992 se stal členem předsednictva ČSSD, v březnu 1997 jejím statutárním místopředsedou a v dubnu 2001 se stal předsedou ČSSD a byl jím až do srpna 2004. V Poslanecké sněmovně, kam byl zvolen v roce 1996, pracoval jako předseda výboru pro sociální politiku a zdravotnictví. Od 22. července 1998 vykonával funkci 1. místopředsedy vlády a ministra práce a sociálních věcí. Vládou byl pověřen koordinací resortů ministerstev práce a sociálních věcí, zdravotnictví, školství, mládeže a tělovýchovy, životního prostředí a kultury [250]. V červenci 2002 se stal předsedou vlády České republiky a byl jím

až do srpna 2004, kdy podal demisi. Mezi lety 2004 až 2010 působil jako eurokomisař pro zaměstnanost, sociální věci a rovné příležitosti, od roku 2011 působí jako ředitel Masarykovy demokratické akademie, od ledna 2014 je také ředitelem Odboru poradců a poradkyň předsedy vlády Bohuslava Sobotky [253].

Čtenář, který přelétl tento stručný životopis, si možná povšiml jedné vlastnosti, která z něj trčí jako šídlo z pytle. Jde o *nevyhraněnost*. Tak, jak byl Vladimír Špidla mužem mnoha profesí před listopadovými událostmi roku 1989, byl také mužem mnoha funkcí i po roce 1989. Šíře jeho záběru byla zkrátka veliká. K tomu lze přičíst jeho verbální projev, který byl suchý a monotónní. Špidla hovořil bez emocí. Jakýsi jeho přítel a kamarád k tomu kdysi řekl: „*Já jsem ho nikdy neviděl našťvaného. Jestli byl, tak to v sobě dusil anebo se sebral a šel to vyběhat. A to si pak lidé říkali: Á, to je náš Volod'a, co tady zase běhá po parku.*“ [252]. V době, kdy se stal v roce 2002 předsedou vlády, přinášela média o něm a o jeho životě podrobnější informace. Z nich plyne, že Špidla našel zalíbení v knihách, v chození do přírody a ve stýkání se s lidmi, kteří jej zajímají. Média psala, že Špidla nekouří, občas pije víno či pivo a holduje kávě. Ze svých tehdejších mnoha povolání údajně nejraději dělal pošťáka, kdy s brašnou na kole objížděl vesnice. Jako politik vstával často už v pět hodin ráno. Jeho ranní porady a rozhovory pro novináře třeba v sedm hodin byly pověstné. Pracoval deset i více hodin denně [252].

Vladimír Špidla vystřídal v dubnu 2001 ve funkci předsedy ČSSD tehdejšího premiéra Miloše Zemana, který již na funkci stranického předsedy nekandidoval a který již nechtěl ani jinak zasahovat do řízení strany [254]. Tichý, nenápadný, „šedivý“ a tajemný Špidla byl opakem velmi nápadného milovníka bonmotů, cigaret a slivovice Miloše Zemana. Samotný Zeman tehdy doporučil jako svého nástupce právě Špidlu [254]. Ten krátce po svém zvolení předsedou ČSSD řekl, že by chtěl mít ve vedení sociální demokracie lidi, na které se může spolehnout a se kterými se mu dobře spolupracuje. A jako příklad jmenoval Stanislava Grosse a Zdeňka Škromacha [254]. Obojí se mu vyplnilo: tehdejší ministr vnitra mladičkový Stanislav Gross se stal statutárním místopředsedou strany a Zdeněk Škromach místopředsedou strany [254]. Krátce na to usedl v předsednictvu strany také Zemanův ostrý kritik – tehdy mladý – Lubomír Zaorálek. Média té doby psala o novém, mladém stylu sociální demokracie a srovnávala jej se zemitým, agresivním a „okoukaným“ stylem Miloše Zemana.

Média ale přinesla také různé postřehy tehdejších komentátorů, zabývajících se děním v sociální demokracii. Na konci dubna 2001 si tak čtenáři deníku Právo mohli přečíst i takovýto komentář: „*Nová stranická špička je zformována s drtivou převahou lidí kolem tandemu Vladimír Špidla – Stanislav Gross. (...) Skutků samotných se přitom za tři týdny událo dost na první přemýšlení. Aktérem byl především Špidla, Gross se zřejmě cítí lépe jako ministr vnitra a politiku nechává novému šéfovi. (...) Pokud však jde o celkové působení nového šéfa ČSSD, je často cítit závan z ledové tundry. Říci co nejméně, anebo naopak pronést hodně neurčitých slov, topit se ve větách, které občas nemají hlavu ani patu, anebo se vybičovat k průměrnému bonmotu – to se může stát každému z nás. Jenže u politika, který přišel po unikátním rétorovi Zemanovi, je to na pováženou, a tomuto srovnání Špidla prostě neujde. Stejně jako v případě, kdy ponechal bez komentáře oslavný článek na svou adresu ve stranickém bulletinu, jemuž chybělo jen pár krůčků k vyprávění o milovaném vůdci. O Zemanovi stranické trumpety nic takového nikdy nevytroubily. Možná proto, že ve svých dobrých časech oplýval také sebeironií. Špidla však pouze skromně poznamenal, že jeho citáty, z nichž je článek sestaven, jsou v pořádku a že je dobře, že jsou tak obsáhlé. Pro pochopení, jaký nový styl se usazuje v ČSSD, bylo poučné nasát atmosféru oslav Špidlových padesátin a rozpomenout se, jak stejně jubileum slavil Zeman na podzim 1994. Tenkrát šlo o hodokvas vojevůdce, nyní o gratulace u pana vrchního rady. Pach plnokrevného plebejství z Lidového domu téměř*

vyvanul. Nahrazuje ho zvířený prach ze šanonů.“ [255]. Zdůrazňujeme, že jde o pouhý názor jednoho z mnoha komentátorů té doby. Čtenář na něj nemusí brát zřetel. Nyní ale přeskočíme v čase až do jara 2017, do doby, kdy tentýž Vladimír Špidla působí jako oficiální šéfporadce sociálnědemokratického premiéra Bohuslava Sobotky. Do doby, kdy se – podle všech průzkumů volebních preferencí – ČSSD dlouhodobě propadá. Citujme slova vlivného právníka, mocného zákulisního hráče, sportovního funkcionáře a také dlouholetého člena ČSSD Miroslava Jansty, který na jaře 2017 pronesl na adresu současného vedení ČSSD a k celkové situaci ve straně i tato slova: „Je smutné, že se vrátil špidlismus. Tehdy jsme se tomu smáli a mysleli si, že už se tento ideový koncept nevrátí. Teď ale špidlismus ovládá stranu. Vladimír Špidla je rozhodně slušný a pracovitý člověk, jde ale o typického úřednického politika. Často nevnímá realitu politického ani reálného života. Vladimír Špidla má v současnosti u premiéra Sobotky zásadní slovo, z toho ve straně vyvěrá určitá apatie. Nevíme, co sociální demokracie je, co znamená, čeho chce dosáhnout. (...) Dnes se o nic nebojuje. Před dvěma lety se změnila stanovy, které umožnily vedení ČSSD zasahovat do kandidátních listin. Tím ve straně vznikl strach, že kdo bude kritický vůči vedení, přijde o funkci nebo se nedostane na kandidátní listinu. Tohle nikdy nebylo tak tvrdé, dnes panuje centralizace. (...) Já jsem byl velkým kritikem Miloše Zemana, nikdo na mě ale netlačil. Nebál jsem se Milošovi říct svůj názor. Zepsul mě, nesnášel mě, ale nic víc. Byla pestrá a svobodná diskuse. Teď ve straně spíše slyším: ‚Jsem dohodnutý se Slávkem.‘ (...) Když vám přestane okolí sdělovat kritické názory, začnete degenerovat.(...) Špidla je oficiální, těch jiných ‚motorů‘ je tam samozřejmě více.“ [248]. Na Miroslava Janstu ještě narazíme v kapitole o Jiřím Paroubkovi, ale pro letmé přiblížení jeho osoby zde aspoň uveďme, že Jansta byl blízkým spolupracovníkem, právníkem a obchodním partnerem jednoho z někdejších spoludávatelů Investiční a poštovní banky (IPB) Antonína Charouze. Byl také předsedou dozorčí rady společnosti Vojenské stavby, jedné z největších firem vlastněných IPB a Antonínem Charouzem (Charouz si ve „své“ bance půjčil v 90. letech 7 miliard korun, které nikdy nevrátil) [274]. Ale proč citujeme různá vyjádření na adresu ČSSD, která od sebe dělí 16 let?

Důvod je ten, že vládnutí premiéra Vladimíra Špidly se neslo právě v tom duchu, jaký byl nastíněn citovanými slovy z jara roku 2001 i z jara roku 2017. Přesněji řečeno, jeho vládu ovládali jiní – mladí, dynamičtí a draví politikové a... jejich lobbisté. Právě za vlády premiéra Špidly stát definitivně a nevýhodně přišel o svůj podíl v plzeňském kolosu Škoda Holding, právě Špidlova vláda nejprve rozhodla o zločinném prodeji státního podílu v Ostravsko-karvinských dolech a posléze prodej i schválila. Obě tyto kauzy jsou předmětem samostatných podkapitol. Za Špidlovy vlády došlo také ke jmenování Martina Romana do čela polostátního energetického gigantu ČEZ, což následně podstatně ovlivnilo další dění v české politice. O výběru ze tří kandidátů se formálně rozhodovalo v představenstvu a v dozorčí radě ČEZu a ještě předtím v personálním výboru dozorčí rady, kde zasedali čtyři zástupci státu (náměstek ministra financí, dva náměstci ministra průmyslu a obchodu a předseda výkonného výboru Fondu národního majetku, na kterého ještě narazíme v podkapitole o prodeji Ostravsko-karvinských dolů). Personální výbor si vybral Martina Romana [259]. Podle tehdejšího tisku však o vítězi rozhodoval premiér Špidla a někteří ministři, mezi kterými byl i tehdejší vicepremiér a ministr vnitra Stanislav Gross [259]. Ostatně, ministr průmyslu a obchodu Milan Urban spolu s ministrem Grossem silně podporovali snahu v té době veřejnosti neprůhledné skupiny Appian Group při privatizaci Severočeských dolů [261], [262]. Oba ministři také měli mít s touto skupinou nadstandardní vztahy [260]. A zmíněná skupina také ovládla plzeňskou Škodu Holding, které Martin Roman šéfoval – a sám se na jejím ovládnutí podílel, jak je podrobněji popsáno v podkapitole *Škoda plzeňské Škody*. Samotný premiér Špidla měl původně podporovat jiného kandidáta, ale do hry měla vstoupit jakási zpráva BIS, která tohoto kandidáta údajně vyřadila ze hry [259]. Za zmínku stojí i slova

samotného Martina Romana, který k tomu později řekl (v citaci zmíněná Janka je strojírenský podnik, v němž Roman v 90. letech působil): „O té zprávě BIS jsem slyšel, ale myslím, že to byl úplný nesmysl. Poslední slovo při výběru měl pan Špidla, který mě znal už z Janky a věděl, jaké mám výsledky.“ [177].

O tom, že pozice premiéra Špidly nemohla být ve vládě nijak silná, svědčí i slova Miloše Zemana z roku 2006: „V průběhu úpadku české sociální demokracie se Vladimír Špidla jako tehdejší premiér příliš nezabýval řízením vlády a raději si čítával přepisy telefonních odposlechů. (...) Špidla chodil na zasedání vlády nepřipraven, a jak uváděl ve veřejných rozhovorech Pavel Dostál, neměl mnohdy ani ponětí o tom, co se ve vládě projednává a jaká jsou stanoviska zúčastněných stran.“ [257]. Špidlova záliba v četbu a knihy by tato slova mohla potvrzovat. Zemanova slova však nejsou v rozporu ani s pamětmi bývalého šéfa BIS Jiřího Růžka, který k osobě premiéra Špidly napsal: „Nikdy jsem neměl nejmenší pochybnost o věrnosti doktora Špidly sociálně demokratickým idejím a vizím, nikdy jsem neměl pochybnosti o jeho poctivosti a osobní integritě. Ale to, co se mu stalo osudným, byl fakt, že nestál v čele silného houfce svých příznivců, kteří by s ním šli i do vnitrostranického střetu. Byl solitérem, na jehož volbě se klanovní vůdci na přání Miloše Zemana shodli, ale kterého ve chvíli, kdy jim přestal vyhovovat, bez rizika sesadili.“ [258]. Růžek ve svých pamětech také poznamenal, že Vladimír Špidla se snažil poctivě předcházet různým pokusům o „podojení státu“, avšak někdy na to nestačil. Vláda totiž rozhodovala ve sboru, přičemž někteří ministři se dokázali obratně sešikovat ve společném zájmu a prosadit věc k odsouhlasení [258]. Růžek také zavzpomínal na Špidlův vztah ke zpravodajským informacím: „Nevím, kdo vytvořil legendu o tom, že byl Špidla fascinován zpravodajstvím, já tvrdím, že to není pravda. Pokud premiér Václav Klaus zpravodajské služby a jejich informační výstupy více méně ignoroval, pokud premiér Miloš Zeman měl o výslednosti a výstupech zpravodajských služeb nadsazené a nereálné představy, pokud Josef Tošovský během půlroční úřednické vlády jen zachoval status quo ve zpravodajské komunitě, pak to byl Vladimír Špidla, kdo začlenil zpravodajské informace jako další informační pramen pro rozhodování o závažných kauzách, které měla jeho vláda na stole. A nevím, proč by měl kdokoli kárat předsedu vlády za to, že vykonává své pracovní a funkční povinnosti, notabene nasazovat mu psí berijovskou hlavu. Té byl opravdu Vladimír Špidla vzdálen.“ [258]. Pravda, věřit poměrně čerstvým pamětmi bývalého šéfa jakékoli tajné služby světa je riskantní záležitost – především proto, že není možnost si taková tvrzení jakkoli ověřit. A stylizace sebe sama je tak lákavá. Na druhou stranu tvrzení, která jsou v zásadě neškodná, lze přijmout – zvláště, pokud zapadají do širší mozaiky, složené z výroků celé řady dalších osob. Tehdejší tisk např. citoval slova jakéhosi muže v pozadí, který tvrdil, že Špidla byl „fanatický milovník informací o lidech a jejich vztazích“ [271]. Do celkové mozaiky Špidlovy osobnosti by mohly patřit i výroky o podivnostech jeho chování a komunikace, o kterých hovořili politici napříč politickým spektrem: jeden opoziční politik o něm prohlásil, že je „paranoidní autista“, jiná politička mluvila o tom, že „premiér je zvláštní bytost, se kterou se nejsme schopni bavit“ [267]. I členové jeho vlastní strany přiznali, že se v něm příliš nevyznali a přidali se tak k veřejnosti, která Špidlu znala jako muže s „neproniknutelným pohledem, který monotónně odříkává často bezobsažné věty“ [267]. Další rozvíjeli teorii o jeho komplexu méněcennosti [267]. Té se ostatně přidržel i ministr Špidlovy vlády mladý a energický Stanislav Gross, který v létě 2004 při jednání ústředního výkonného výboru ČSSD, na jehož konci bylo Špidlovo odstoupení z vládní i stranické funkce, řekl: „Ten, kdo si nevěří, z toho vyzařuje malá sebedůvěra, ten nikoho nestrhne a odpuzuje od sebe.“ [267]. Další detaily k úvahám o jeho osobě lze nalézt v článku z léta 2004 s příznačným názvem *Dr. Vladimír & Mr. Špidla* [267].

Tento text je však také o poradcích českých premiérů. Když se Špidla stal v červenci 2002 premiérem, vyjádřil se k osobám svých budoucích poradců: „Myslím na několik lidí, kteří jsou nepochybně odborně

velmi zdatní. To je pro mě klíčové stejně jako to, že o nich nemůže být pochyb.“ [263]. Narážel tím na komunistickou minulost některých poradců jeho předchůdce Miloše Zemana. Špidla též sliboval nástup čisté vlády, která umí čelit tlakům lobbistů. A ministrům své vlády doporučil, aby se vyhnuli tradičnímu setkání politiků, podnikatelů a lobbistů v rámci filmového festivalu v Karlových Varech. Špidlovo doporučení se však minulo účinkem. Mezi prvními politickými návštěvníky přehlídky byli tehdejší ministr financí Bohuslav Sobotka a tehdejší ministr průmyslu a obchodu Jiří Rusnok [266]. Pěkný přehled z května 2003 o poradcích a lobbistech, kteří se vyrojili kolem ministrů Špidlovy vlády, nabízí článek [266]. Čtenáři jej vřele doporučujeme. V článku však nejsou uvedeni poradci kolem samotného Špidly. Nuže, kdo patřil k nejvýznamnějším poradcům premiéra Špidly?

Podrobný dlouhý a komentovaný seznam Špidlových poradců přinesl nedlouho po jeho nástupu do premiérské funkce tehdejší tisk [268]. Je to zajímavé čtení. Řadu poradců si Špidla přivedl ze svého předchozího působení na ministerstvu práce a sociálních věcí. A z toho také pramenila jejich orientace na sociální otázky [268]. Tehdejší tisk psal, že Špidlovi poradci jsou „daleko více spjati s odborovou centrálou“ a že „je cítit jejich větší provázanost na Mostecko, Ostravsko“ [268]. Dřívější resortní členění poradců (zvláště poradci na průmysl, zemědělství, dopravu a telekomunikace, finance a privatizaci) chybělo. Toto nové pojetí vysvětlila ředitelka odboru poradců premiéra Jarmila Škvrnová: „Naše kapacita takto vymezené resortní členění nedovoluje. Ekonomickým věcem se převážně věnují pánové Ungerman, Fassmann, Kremlík a částečně i Baštýř. Obracíme se ale i na konzultanty zaměstnavatelských svazů, příslušné ministry a odborníky z dalších institucí.“ [268]. S ohledem na další kapitoly uvedme, že dva poradci (právníci Zdeněk Linhart a Vít Samek) působili řadu let v představenstvu Všeobecné sociální pojišťovny Vyšehrad, přičemž ve stejné době byl jejím předsedou představenstva a generálním ředitelem Antonín Koláček [268]. Na Koláčka narazíme v dalších kapitolách v souvislosti s ovládnutím Mostecké uhelné společnosti investiční skupinou Appian Group a také v souvislosti s ovládnutím plzeňského gigantu Škoda Holding, ke kterému došlo právě za Špidlovy vlády. V představenstvu uvedené pojišťovny působila nějaký čas také šéfka Špidlových poradců Jarmila Škvrnová. V citovaném článku se však čtenář o Antonínu Koláčkovi může dočíst, že se o něm „hovoří jako o manažerovi, kterému současný premiér nejvíce naslouchá“ [268]. Ve výčtu Špidlových poradců také zaujme velké množství žen [268]. Jen pro úplnost k tomu dodejme pozdější slova Miloše Zemana: „Vladimír Špidla si s sebou do Strakovy akademie přivedl skupinu lidí, kterým se říkalo ‚šílené ženy‘. Byly to vlastně spíše sekretářky než poradkyně. Soutěžily mezi sebou o to, která lépe uváže šéfovi kravatu nebo kdo mu uvaří kávu. Jednou z nich byla i patoložka a mně připadalo, že to vlastně docela dobře charakterizuje situaci na Úřadu vlády.“ [257]. Vedle oficiálních poradců však na Špidlu neoficiálně působil – nebo se spíše snažily působit – i další osoby. Z nich měl patrně největší úspěch Andrej Surňak [271]. Ten měl blízko k sociální demokracii již za éry Miloše Zemana, svůj kariérní vrchol ale zažil po boku Stanislava Grosse, kterého „dotlačil“ až do funkce premiéra [273]. Na Surňaka jsme již narazili v kapitole o Václavu Klausovi – byl to právě Surňak, za kterým se prezident Klaus vydal z Pražského hradu do pražského hotelu před svým velmi nejistým znovuzvolením prezidentem v roce 2008. A na Surňaka ještě narazíme v kapitole o Stanislavu Grossevi. Nuže, Surňak „uměl“ i introvertního a podivínského Vladimíra Špidlu, byť – jak Surňak sám přiznal – to se Špidlou nebylo úplně snadné [271]. Abychom ale nezůstali pouze u bonmotů či u obecných formulací, uvedme bližší informace alespoň k oficiálnímu ekonomickému poradci premiéra Vladimíra Špidly. Příběh tohoto poradce je co do funkcí bohatý a svým způsobem s „překvapivým“ koncem.

3.1 Jaroslav Ungerman – trojjediný poradce

Čtyři měsíce poté, kdy se v červenci 2002 stal Vladimír Špidla předsedou vlády, přinesla média zajímavý portrét muže, který patřil k externím poradcům a ke členům servisního týmu nového premiéra. Tím mužem byl Jaroslav Ungerman. Vedle poskytování rad Vladimíru Špidlovi působil Ungerman v té době také na půl úvazku jako poradce v kanceláři šéfa výkonného výboru Fondu národního majetku (FNM) Jana Juchelky (na něj narazíme k podkapitole o prodeji Ostravsko-karvinských dolů), externí poradce ministra průmyslu a obchodu Jiřího Rusnoka, šéfoval komplexu ekonomických komisí ČSSD, vedl její Národohospodářskou komisi a Pracovní komisi pro hospodářskou strategii [263]. Zájmy státu hájil jako předseda představenstva Sokolovské uhelné, člen dozorčích rad Unipetrolu, Transgasu a První česko-ruské banky [263]. Média tehdy spekovala, že v ekonomických otázkách Vladimír Špidla nenaslouchá nikomu pozorněji. Samotný Ungerman k tomu tehdy řekl: „*Je pravdou, že když mu něco řeknu, tak o tom přemýšlí.*“ [263]. Názory na Ungermanovy odborné kvality se v té době velmi lišily. Jakýsi manažer, který byl Ungermanovým posluchačem na vysoké škole, jeho odborné kvality hodnotil velmi vysoko. Jiný jeho žák o něm hovořil jako velmi racionálním člověku, který „*stojí oběma nohama na zemi, pro své názory má logické argumenty opřené o čísla*“ [263]. Naproti tomu jakýsi ekonom působící v soukromé poradenské firmě, který před listopadovými událostmi roku 1989 působil v Ekonomickém ústavu tehdejší Akademie věd, se na jeho adresu vyjádřil velmi příkře: „*Ungerman je kovaný marxista, fanatický plánovač.*“ [263].

Ungerman měl v té době za sebou zajímavou profesní kariéru. Za socialismu působil sedm let jako asistent na Vysoké škole ekonomické v Praze, v rámci praxe začal též pracovat pro Státní plánovací komisi, kde udělal kariéru a stal se zástupcem ředitele jednoho z odborů. Svého času tam byl i nadřazeným pozdějšího ministra financí Zemanovy vlády, ministra, premiéra a současného guvernéra České národní banky v jedné osobě Jiřího Rusnoka [263]. Ve Státní plánovací komisi pracoval i krátce po listopadových událostech roku 1989. V lednu 1991, po zániku Komise, si registroval živnostenskou činnost týkající se poradenství. V letech 1992 až 1996 figurovalo jeho jméno v představenstvech několika akciových společností včetně Česko-rakouské pojišťovny (později UNIQA pojišťovna). Podle bývalého ministra financí Pavla Mertlíka již „*někdy v roce 1993*“ Ungerman aktivně působil v Národohospodářské komisi ČSSD a podílel se význačnou měrou na přípravě řady dokumentů [263]. Pracoval též v tehdejší Pragobance jako ředitel odboru strategie a makroekonomických analýz. V roce 1996 přešel do nechvalně známé Investiční a poštovní banky (IPB), kde od února 1997 převzal funkci ředitele odboru strategie a obchodního plánu. Jakýsi tehdejší vedoucí pracovník IPB na Ungermana později vzpomínal: „*Byl to takový naprosto nevýrazný člověk, šedivý. Nijak nevyčníval a svědomitě si plnil své úkoly. Nedělal žádné obchody, patřil pod marketing a dělal analytickou práci. Vybavuji si jej jako takového zarytého buldočka, který měl vždy trochu socanské uvažování.*“ [263]. Jiří Weigl, o kterém jsme pojednali v kapitole o Václavu Klausovi, se v roce 1998 stal vrchním ředitelem IPB pro strategii a marketing (a v bance působil až do jejího nuceného pádu), byl tedy Ungermanovým nadřízeným. Svého někdejšího podřízeného později vysoce ohodnotil: „*Poznal jsem jej jako velmi kompetentního člověka, zkušeného, který měl svěřenou problematiku v malíku. Byl to velmi schopný ředitel, dobrý manažer a já jsem s ním velice dobře vycházel.*“ [263]. Pádem IPB v létě roku 2000 oba přišli o své funkce, ale nedlouho poté se jejich cesty opět sešly, a to hned nejméně dvakrát. Když Jiří Weigl reprezentoval Fond národního majetku (FNM) v dozorčí radě Českého Telecomu (dnes pod názvem O2 Czech Republic), Ungerman poskytoval FNM poradenské služby. A když byl Jiří Weigl mezi lety 2001 a 2004 v dozorčí radě akciové společnosti Sokolovská uhelná, působil Ungerman jako

předseda jejího představenstva (mezi lety 2000 a 2004). Ungerman po pádu IPB působil i jako poradce ministra financí Zemanovy vlády již zmíněného Jiřího Rusnoka, čímž se jejich cesty po mnoha letech také opět setkaly [263]. Ungerman později radil ve věcech ekonomické strategie také sociálnědemokratickým vládám Stanislava Grosse a Jiřího Paroubka, aby nakonec skončil jako makroekonomický odborník Českomoravské konfederace odborových svazů [264]. Hojně publikuje polemické články a vystupuje v médiích.

Ale proč tento – svým způsobem – fádní a „nezajímavý“ výčet uvádíme? Důvodem by mohl být určitý „paradox“. Ten spočívá v tom, že sociálnědemokratického poradce a ekonomického odborníka českých a moravských odborářů Ungermana si při nástupu do funkce ministra v lednu 2014 vybral jako svého poradce... Andrej Babiš [264]. Velkopodnikatel Babiš s levicovým „kovaným marxistou a fanatickým plánovačem“ Ungermanem spolupracoval již předtím několik let a ekonomické otázky s ním probíral už při vzniku hnutí ANO. Na konci ledna 2014 k tomu ministr financí Andrej Babiš řekl: „*Původně jsem měl zájem, aby hnutí i nějak pomáhal, ale nevyšlo to.*“ [264]. Poznamenejme, že podle stránek ministerstva financí působil Ungerman nejméně do konce roku 2016 jako neplacený poradce ministra financí Andreje Babiše [265]. Jak jsme již zmínili, vybrat si k sobě správné poradce patří vůbec k nejdůležitějším úkolům každého vedoucího pracovníka...

4. Stanislav Gross aneb divoké mládí

Příběh krátkého a tragického života Stanislava Grosse (1969–2015) by si zasloužil samostatnou publikaci. Počíst by si v ní mohli nejen policisté, státní zástupci, soudci či příslušníci tajných služeb, ale také sociologové a psychologové. Byl by to příběh o zcela nezkušeném, velmi sebevědomém mladém muži, který se rychle ocitl na samém vrcholu státní moci. A který opojen – pro mládí typickým – pocitem vlastní neohroženosti rozehrával velké hry s mocnými podnikateli, lobbisty a pochybnými existencemi, kteří jej nechali odstranit v okamžiku, kdy přestal vyhovovat.

Stanislav Gross spolu s premiérem Bohuslavem Sobotkou soupeří o prvenství v krátkosti doby, kdy byli zaměstnání, než se stali politickými funkcionáři či politiky. Gross je těsně druhý právě za Sobotkou. Než Gross vstoupil do politiky, vystudoval dopravní průmyslovku a poté jen několik týdnů pracoval jako elektromechanik – kandidát strojevedoucího v Lokomotivním depu Praha-Vršovice [269], [276]. Po vykonání základní vojenské služby v letech 1988 až 1990 se rovnýma nohama pustil do politického života. Ještě v roce 1989 vstoupil do obnovené sociální demokracie a v roce 1990 se stal předsedou Mladých sociálních demokratů [276]. Následovala rychlá politická kariéra: stal se poslancem, předsedou poslaneckého klubu ČSSD, místopředsedou Poslanecké sněmovny, ministrem vnitra, místopředsedou ČSSD, místopředsedou vlády, předsedou vlády a posléze předsedou ČSSD. Ministrem vnitra se stal ve svých třiceti letech, místopředsedou vlády v necelých 32 letech a předsedou vlády v necelých 35 letech. Vedle svého aktivního politického a stranického života stačil ještě v letech 1993 až 1999 vystudovat Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze [276]. Mládí a absence skutečných životních zkušeností si nutně musely vybrat svou daň. Obzvláště v době privatizací kolosálních státních či polostátních podniků, o které se ucházeli i o generaci starší a řádově zkušenější podnikatelé i lobbisté. Mladý sociálnědemokratický poslanec uměl v devadesátých letech ostře kritizovat svoje i o generaci starší politické protivníky a u veřejnosti si tím získal oblibu. Někdejší ministr vnitra Klausovy vlády a bývalý disident Jan Ruml jej zesměšňoval a na jakémsi výboru sněmovny Grossevi říkal, aby se nepletl mezi chlapy a raději šel někam na diskotéku... [275]. Ale Stanislav Gross se rychle učil a nakonec své učitele a protivníky v mnohém překonal. Až do doby, než přišel nevyhnutelný pád.

Gross se od svého nástupu do politiky specializoval na bezpečnostní otázky, byl proto také členem výborů, které se bezpečnostními otázkami zabývaly. Podílel se i na předkládání řady zákonů o policii a tajných službách. V devadesátých letech patřil mezi hlavní kritiky tehdejších šéfů vnitra a tajné služby [275]. Patrně znal výrok Josifa Stalina o tom, že „kádry rozhodují vše“. Když byl Gross obyčejný středoškolák, obklopovala ho skupinka přátel s tajemným názvem *United Gross Army*, tedy *Spojená Grossova armáda* [277]. Měl nesporný talent přesvědčovat lidi a působit na ně. Na jaře roku 2000 se Gross stal ministrem vnitra. Bylo to dva měsíce poté, kdy se do tehdejších sporů otrásajících ministerstvem vložil prezident republiky Václav Havel. Ten po návštěvě Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu pronesl: „*Cítím potřebu zastat se policistů, protože si nejsem jist, zda sbor neřídí lidé nastrčení ruskou mafií.*“ [275]. Havel tehdy vyzval Bezpečnostní informační službu, aby prozkoumala, zda policejní reorganizace Grossova sociálnědemokratického předchůdce Václava Grulichy nebyla úmyslně vymyšlena lidmi z policie, spolupracujícími s mafiánskými klany [275]. V rámci reorganizace totiž mělo dojít k faktickému rozpuštění některých specializovaných útvarů bojujících s mafií [275]. Někteří elitní vyšetřovatelé byli skandálně obviněni z činů, které se později neprokázaly. Falešná obvinění však splnila svůj účel, kterým byl odchod těchto policistů do civilu [275]. Situace skoro

jako z jara a z léta roku 2016... Po nástupu Grosse do funkce se mediálně spory „utišily“, byť Grulichova reorganizace byla za Grosse fakticky dovršena [275]. Na jednu osobu, která půl roku po Grossově nástupu musela – na základě obvinění označeného později i samotnou inspekci ministra vnitra za „vykonstruované“ – opustit službu, jsme již narazili v kapitole o Václavu Klausovi. Šlo o ředitele zvláštní policejní Služby pro odhalování korupce a závažné hospodářské trestné činnosti Evžena Šírka, jehož tým pracoval nejen na údajných zahraničních kontech ODS [275]. Představa, že by mohl za vlády ČSSD někdo vážně vyšetřovat černá konta ODS poté, kdy obě strany spolu v roce 1998 podepsaly opoziční smlouvu, je zcela nesmyslná. Utichla i kritika ODS směrem k policii a k ministru vnitra Grossovi. Nebyl pro ni ostatně důvod, opoziční smlouva dostatečně zajistila, aby se závažné kauzy z doby vlády ODS potichu odkládaly do ztracena...

Již v době, kdy byl „pouhým“ poslancem, resp. místopředsedou Poslanecké sněmovny, udržoval Gross přátelství s některými významnými podnikateli, lobbisty a právníky. Patřil k nim i zbrojař, poradce a lobbista Pavel Musela. S Muselou se setkáme v následujících dvou podkapitolách týkajících se ovládnutí Mostecké uhelné společnosti a provize při nákupu obrněných transportérů Pandur. Velký vliv na Stanislava Grosse měl v druhé polovině devadesátých let také právník a sociální demokrat Miroslav Jansta, který Grosse sám považoval za přítele a s Grosse se – coby s přítelem – scházel i později (Jansta posléze působil jako poradce Jiřího Paroubka, který Grosse vystřídal v premiéřské funkci) [278], [277]. Gross se také znal s právníkem Radkem Pokorným, na kterého také v této kapitole narazíme a narazíme na něj rovněž v kapitole o Bohuslavu Sobotkovi. S rostoucím mocenským (vládním i stranickým) Grossovým vlivem se pochopitelně objevovaly další a další osoby, které usilovaly o to dostat se do jeho blízkosti. Lobbista a mediální „guru“ Andrej Surňak, který se dostal do těsné blízkosti už premiéra Špidly, následně radil i Stanislavu Grossovi. Podle vlastních Surňakových slov se s Grosse seznámil před volbami v roce 2002, kdy se podílel na kampani ČSSD (Surňak také stál za známou kampaní „Myslím to upřímně“, která při krajských a senátních volbách na podzim roku 2004 skončila pro ČSSD debaklem) [279], [280]. Chladný vztah Špidly k lobbistům vedl k tomu, že lidé, kteří se snažili prosadit v politice své zájmy a zájmy svých klientů, našli náhradní trasy. Tím, kdo byl hojně vyhledáván, byl právě ministr vnitra a místopředseda ČSSD Stanislav Gross. Jakýsi lobbista k tomu v létě roku 2003 řekl: „Gross je dnes určitě klíčovým kádrovákem ve státě. Rozhoduje nejen o obsazení funkcí v poslaneckém klubu ČSSD, ale i na ministerstvu průmyslu, v Telecomu, Čepu, v ČEZ, Škodě Praha. Špidla tohle vůbec neřeší, to jde úplně mimo něj.“ [271]. Ostatně, samotný Gross v roce 2003 veřejně přiznal svoje ambice mít přehled o dění v zemi: „Já mám rád, když vím, co se v důležitých procesech v tomto státě děje.“ [277]. Gross měl také „pod palcem“ i privatizaci a prodej státních podílů a byznysmeni proto považovali za nezbytné vyjednávat právě s ním [271]. Skutečnost, že se kolem Grosse soustřeďovali také lidé, kteří chtěli mít z jeho postavení užitek, připustil v době, kdy se Gross měl stát premiérem, i jeho přítel Miroslav Jansta: „S rostoucími funkcemi je jich čím dál víc. Pro Standu to není lehké, vezměte si, z jakého prostředí pochází a jak velkou cestu urazil.“ [277]. A Jansta na svého přítele prozradil i jeho postoj k řízení státu: „Standovo pojetí státu je takové, že se musí hýbat kapitál. Ví, že je nutné udržovat styky s byznysem a průmyslem i za pomoci lobbistů. Když přijde Topolánek nebo Vlasta Tlustý, bude to to samé.“ [277]. Janstova slova z léta roku 2004 byla přímo prorocká nejen k osobě Stanislava Grosse, ale i k osobám politiků ODS Mirka Topolánka a Vlastimila Tlustého, kteří „na scénu“ nastoupili později a plně dostáli Janstových slov... Ale o tom je jiná kapitola.

Zvláštní přístup měl ke Grossovi i velkopodnikatel Andrej Babiš. Na konci roku 2005 Gross vysvětlil svůj vztah k majiteli koncernu Agrofert Holding slovy, že to není „blízký ani rodinný přítel“ a připustil, že se s Babišem zná „z druhé poloviny devadesátých let“ s tím, že se „potkávali na společenských akcích“

[281], [283]. V té době byl Gross již jen soukromá osoba, nebyl již ani předsedou ČSSD. Ale v lednu 2004, v době, kdy jeho politická hvězda ještě stoupala, tehdejší ministr vnitra, místopředseda Špidlovy vlády a místopředseda ČSSD v jedné osobě Stanislav Gross u soudu na ochranu osobnosti přiblížil svůj vztah k Babišovi těmito detaily: „*Dvakrát nebo třikrát jsme spolu telefonovali. A je pravda, že mě několikrát zval esemeskou na tenis.*“ [282]. Gross tehdy také přiznal, že sám Babišovi poslal SMS zprávu, když se dozvěděl, že Babišova firma odstupuje z privatizace rafinersko-petrochemického gigantu Unipetrol: „*Proč přivádíte vládu do tak složité situace, že neplníte své závazky?*“ [282]. Privatizace Unipetrolu nakonec urychlila Grossův strmý pád z politického života, k jehož konci došlo v září 2005. O co šlo?

Vláda premiéra Špidly hodlala prodat státní podíl v gigantu Unipetrol. O podíl mělo původně zájem až osmnáct firem, nabídky do termínu uzávěrky v lednu 2004 však předložilo jen sedm subjektů z různých zemí: kazašská státní společnost, kanadský koncern, slovenská finanční skupina Penta Finance, PKN Orlen (plný název společnosti zněl Polski Koncern Naftowy ORLEN Spolka Akcyjna), britsko-nizozemská společnost, maďarská společnost a německá pobočka ruské ropné společnosti [284]. Vláda do druhého kola pustila pouze PKN Orlen, maďarskou společnost a britsko-nizozemskou společnost. Z postoupivší trojice však pouze polská firma podala nabídku na koupi státního podílu. Na konci dubna 2004 Špidlova vláda rozhodla, že zhruba 63 procent státního podílu v Unipetrolu a pohledávky České konsolidační agentury vůči Unipetrolu prodá stát polské společnosti PKN Orlen. Ta za uvedené měla zaplatit 13,05 miliardy korun [284], [285]. Počátkem června 2004 zástupci státu (Fondu národního majetku a České konsolidační agentury) podepsali se zástupci společnosti PKN Orlen kupní smlouvu a na konci téhož měsíce polský kupec složil na zvláštní účet první splátku ve výši přibližně 1,3 miliardy korun. Zbytek měl být firmou doplacen až po rozhodnutí Evropské komise, která měla prozkoumat, zda Česká republika obchodem neposkytla polské společnosti státní podporu a zda při transakci nebyla porušena antimonopolní pravidla [284]. PKN Orlen měl ve finále ovládnout jen některé dceřiné společnosti prodaného holdingu, ostatní měl zčásti nebo zcela přenechat svým privatizačním partnerům. Těmi byly společnosti Agrofert Holding a ConocoPhillips. Ty se na tom se společností PKN Orlen předem smluvně dohodly [284]. Schválení celé transakce Evropskou komisí se protáhlo až do jara roku 2005, v květnu byl pak celý obchod dovršen a stát získal zbytek dohodnutých finančních prostředků. Mluvčí Fondu národního majetku tak mohla prohlásit: „*Privatizace holdingu tím končí.*“ [286]. V květnu 2005 zástupci PKN Orlen také potvrdili, že hodlají některé firmy patřící do holdingu Unipetrol prodat americké společnosti ConocoPhillips a společnosti Agrofert Holding miliardáře Andreje Babiše tak, jak bylo předem smluvně dohodnuto [286]. A pak se cosi „zvrtilo“.

Nové vedení společnosti PKN Orlen se zdráhalo splnit předem dohodnuté prodeje vůči společnosti ConocoPhillips a Agrofert Holding [288]. V létě roku 2005 se v polském tisku objevily informace o tom, že privatizace Unipetrolu provázela rozsáhlá korupce mezi polskými i českými politiky (v Polsku tyto informace spadaly do širší kauzy nazývané *Orlengate*) [288], [287]. Nedlouho poté televize NOVA odvysílala tajně pořízený videozáznam, na kterém šéf kabinetu premiéra Jiřího Paroubka (a šéf kabinetu i někdejšího premiéra Stanislava Grosse) Zdeněk Doležel požadoval úplatek od jakéhosi polského lobbisty [289]. Doležel na záznamu řekl, že „*bude na stole pět*“ a po lobbistově otázce, zda „*v českých*“, Doležel souhlasil. Za to měl Doležel dodat zákulisní informace o privatizaci Unipetrolu a tvrdit, že ovlivní privatizaci holdingu Unipetrol ve prospěch společnosti Seta Invest. Za tou stál kontroverzní podnikatel Tomáš Pitr (spolupracovník zanedlouho zastřeleného kmotra českého podsvětí Františka Mrázka) [289]. V záznamu se hovořilo i o tom, že si Stanislav Gross měl nechat platit za schůzky s podnikateli, že Andrej Babiš měl dát bývalému premiérovi 50 milionů za ČEZ a další peníze

prostřednictvím nadace Grossovy manželky Šárky [287]. Byla to mediální „bomba“. Gross s Babišem vše popřeli a na Doležela a polského lobbistu podali trestní oznámení. Premiér Jiří Paroubek svého podřízeného propustil a Úřad vlády také podal trestní oznámení [287]. Paroubek k tomu tehdy řekl: „*Je to provokace, hnůj a žumpa. Byly to opravdové bláboly nějakého psychopata, kterému bohužel přitakával náš James Bond.*“ [287]. Tím Bondem myslel svého podřízeného Doležela. V neprospěch Doležela se vyjádřil i samotný Tomáš Pitr [287]. Expremiér Stanislav Gross, který v té době byl stále předsedou ČSSD, následně v září 2005 rezignoval na funkci předsedy strany a oznámil, že již nebude kandidovat v dalších volbách do Poslanecké sněmovny. A následně se stáhl z politického života. Ke kauze byla též zřízena sněmovní vyšetřovací komise. Vyslechnut byl i Stanislav Gross, který – již jako soukromá osoba – se nad zaznamenaným jednáním a nad nabídkou svého někdejšího podřízeného Doležela podíval: „*Nerozumím tomu, protože o privatizaci bylo rozhodnuto již dříve, začátkem roku 2004.*“ [281]. Předseda vyšetřovací komise, poslanec KSČM Pavel Hojda, v prosinci 2005 sdělil, že se podle jeho přesvědčení jednalo o provokaci: „*Mám k dispozici neveřejné materiály. Došel jsme k tomu i podle informací ze dvou výslechů. Stejně důležité byly materiály, které nám předala TV Nova. Z toho jsem si to poskládal. Víím, kdo provokaci řídil, a časem se to potvrdí.*“ [290]. Hojda k privatizaci Unipetrolu také řekl: „*Osobně se domnívám, že se potvrdí, že ta druhá privatizace (Unipetrol byl už před PKN Orlen jednou prodán, ale smlouva byla později zrušena – pozn. red.) byla naprosto bezproblémová. Naprosto! Slabiny tam asi nenajdeme.*“ [290]. Babišův Agrofert Holding následně několik let vedl arbitráže se společnostmi PKN Orlen, neboť polská společnost odmítla plnit předem dohodnuté smlouvy s privatizačními partnery ConocoPhillips a Agrofert Holding [291]. V jedné z nich uspěl a v roce 2009 mu musel PKN Orlen vyplatit za porušení smluv přibližně 2,45 miliardy korun [291]. V souvislosti s požadavkem na „pět na stole – v českých“ uložil v prosinci 2010 Městský soud v Praze Zdeňku Doleželovi dvouletý podmíněný trest. Podle soudkyně spáchal trestný čin přijetí úplatku, protože pro jeho naplnění stačí o finanční částku požádat, k předání již nemusí dojít. Doležel peníze nedostal. Schůzka, na kterou je měl polský lobbista donést, se neuskutečnila [289]. Poznamenejme, že Doležel si v minulosti vyslechl dva osvobozující prvoinstanční verdikty, odvolací senát Vrchního soudu v Praze však rozhodnutí vždy zrušil a kauzu vrátil k novému projednání [289]. Odsouzením Doležela celá kauza kolem Unipetrolu na české straně skončila, v průběhu doby se však množily negativní komentáře na adresu policie. Na počátku roku 2008 poté, kdy byl Doležel původně u soudu osvobozen, někdejší předseda Nejvyššího soudu, pak ministr spravedlnosti a v té době ombudsman Otakar Motejl vyjádřil svůj pocit, že „*vystrašená policie se vůbec nezabývala kontextem případu a jeho souvislostmi*“ [292]. A jakýsi poslanec ODS, který se v té době již patnáct let zabýval ve sněmovně bezpečnostními problémy, byl přesvědčen, že se „*nikdo nepokusil vysvětlit roli hlavních aktérů případu – podnikatelů Babiše a Pitra*“ [292]. Zvědavému novináři přístup tehdejší policie osvětlil bývalý důstojník protikorupční jednotky: „*Myslíte si, že by si policajti pálili prsty vyšetřováním korupce, když si vyslechl rozhodnutí poslanecké komise, že se nic nestalo? To jste blázen. Bylo chvíli před volbami, po volbách nebylo několik měsíců jasné, kdo povládne, a policajti nebudou riskovat případnou ztrátu politické přízně.*“ [292]. Vyšetřování se „*nerozjelo*“ ani po nástupu ODS k moci. Nový ministr vnitra Ivan Langer k tomu v roce 2008 řekl: „*Já se dívám dopředu.*“ [292].

Názor na dění kolem privatizace Unipetrolu necháme na čtenáři. Novinář Jaroslav Spurný v únoru 2008 k celému případu mj. napsal: „*S odstupem času je zřejmá jedna věc, velký zájem na odhalení korupce kolem Unipetrolu měla skupina kolem Mrázka a Pitra. Mafiánský kmotr Mrázek a jeho společník Pitr doufali, že se tak do hry o Unipetrol dostanou znovu. Informace pouštěné médiím pravděpodobně odněkud ze zdrojů blízkých oběma jmenovaným nepochybně způsobily pád premiéra Grosse.* „Konečně

je ten mašinfíra z cesty a je naděje, že karty už nebude rozdávat jeho šéf Babiš, ' říkal nadšeně počátkem září 2005 Tomáš Pitr autorovi tohoto článku." [292]. My jen doplníme, že materiál o prodeji Unipetrolu, který v dubnu 2004 projednala Špidlova vláda, neprošel v meziresortním připomínkovém řízení. Premiér Vladimír Špidla totiž vyhověl dne 21. dubna 2004 žádosti tehdejšího ministra financí Sobotky a udělil výjimku z připomínkového řízení k příslušnému materiálu [293]. Po vládním schválení prodeje ve prospěch společnosti PKN Orlen byl také ministr financí Sobotka pověřen realizací jednotlivých bodů přijatého vládního usnesení týkajícího se Unipetrolu [294]. Samotný Andrej Babiš mnohem později (v listopadu 2011) v emotivním televizním vystoupení přiznal, že za Unipetrol u Stanislava Grosse skutečně lobboval: „(...) Já jsem lobboval u pana Grosse, aby Kazaši nekoupili Unipetrol, a co je na tom? Pan Nečas byl u Obamy ve Washingtonu, no a proč tam byl? No aby Westinghouse dodal Temelín (...) a jaký je v tom rozdíl vlastně? No, jaký je v tom rozdíl? A pan Gross, jsem mu říkal ano, máme semtex, který Al-Kaida používá, no tak asi to prodal Usáma bin Ládínovi, co říkáte, vládo, tak co s tím? No tak si to vzali. A to je všechno. Ale co neříkají novináři, že jsem lobboval u pana Grosse, aby Kadlec nebyl šéf Čepra. Protože Kadlec byl spojený s Krejčířem a s Pitrem a byli by to Čepro zničili.“ [336]. Poznamenejme, že oním Krejčířem byl míněn v roce 2005 uprchlý podnikatel Radovan Krejčíř, který byl stíhán za celou řadu zločinů včetně přípravy vraždy a později byl v nepřítomnosti odsouzen na mnoho let vězení za daňové i jiné podvody [343]. A snad jen jako drobné doplnění k lobbování Andreje Babiše ještě citujme slova z článku z léta roku 2006: „Babiš nepopírá, že s politiky včetně Langra komunikuje a lobbuje za svoje zájmy. Při jeho postavení v české ekonomice je to dost pochopitelné. Když je potřeba, dokáže udělat vstřícné gesto. Na některých právních případech pro něho pracuje Radek Pokorný. Advokát patří mezi důležité zákulisní postavy ČSSD. Značný vliv má Pokorný zejména na ministra financí Bohuslava Sobotku a lidi kolem něho.“ [295]. K tomu poznamenejme, že Pokorného advokátní kancelář zastupovala Babišův Agrofert Holding při arbitráži se společností PKN Orlen ohledně smluvních pokut za neplnění předchozích dohod. V létě roku 2009 k tomu samotný Radek Pokorný v České televizi řekl: „Arbitrážní soud uznal, že došlo k porušení smlouvy a přiznal nám takovou částku z části smluvní pokuty téměř tři miliard korun. Očekáváme, že nám bude odpovídající částka uhrazena.“ [296]. A dodejme ještě, že již zmíněný dlouholetý politický „harcovník“ ODS Ivan Langer, který se po nástupu do funkce ministra vnitra v září 2006 „díval dopředu“, se v roce 2004 zúčastnil oslavy Pokorného narozenin [173].

V následujících podkapitolách zmíníme některé kauzy, ve kterých vystupuje Stanislav Gross v pozici ministra vnitra a následně i v pozici premiéra.

4.1 Uhlí a kamarád Musela, Sýkora a Pokorný

Spravedlnost si může dát na čas, nebo nemusí přijít vůbec. V případě privatizace a ovládnutí Mostecké uhelné společnosti platí to první. Jen proto, že se věci pevně ujali lidé z velkého světa. Lidé, nezatížení zapáchajícím bahnem českého rybníčku. Ti pak strachem a klientelismem zdecimovaným českým orgánům ukázali směr, kterým bylo možné se vydat. Pak se i podařilo, že se český člověk inspiroval a odhodlal se k ráznému činu. Přece jen, ukázat trochu světovosti na malé vsi, se počítá.

Mostecká uhelná společnost (MUS) vznikla v listopadu 1993 spojením bývalých státních důlních podniků Komořany, Ležáky a Hlubina [147]. Druhá největší hnědouhelná společnost u nás představovala lákavý až strategický subjekt k ovládnutí. A ke generování patřičných zisků. Necelá polovina akcií prošla kupónovou privatizací [147]. V letech 1997 a 1998 skupovalo akcie z trhu a od

obcí několik firem, a to pro švýcarskou společnost Investenergy SA, kterou na jaře roku 1997 založil její majitel Čechošvýcar Jiří Diviš [147], [148]. Firma o rok později (na jaře roku 1998) přesídlila, v mezidobí u ní také došlo k proměně majitelů: akcionářem se stala společnost Appian Group se sídlem v USA [148]. V květnu 1999 společnost Investenergy SA oznámila, že skrze svou českou dceřinou společnost (Synergo Suisse CZ) drží 50,02 procenta MUS ve prospěch společnosti Appian Group [149]. V červenci téhož roku vláda Miloše Zemana rozhodla o prodeji svého podílu ve výši 46,29 procenta MUS švýcarské společnosti Investenergy SA, a to za pouhých 650 milionů korun [147]. Appian Group tak skrze svou dceřinou švýcarskou společnost a její dceřinou českou společnost plně ovládl MUS. Bylo hotovo – plán se jeho architektům povedl.

O jaký plán se vlastně jednalo? Šlo o podvod, při němž byla nejen firmě samotné, ale i České republice způsobena kolosální škoda [150]. Mnohem později – až v roce 2013 – švýcarský soud odhadl celkovou škodu způsobenou jednáním manažerů na 720 milionů franků, tedy 16 miliard korun [150]. V tom měla být zahrnuta i škoda, způsobená České republice a samotné MUS. Česká strana následně vyčíslila škodu ve vztahu k České republice na částku přesahující nejméně 3,2 miliardy korun [151]. A ve vztahu k vyvádění peněžních prostředků dceřiné společnosti MUS se mělo jednat o částku 150 milionů amerických dolarů [151]. To je ale pouze jeden z konců celého příběhu. Celá kauza byla – jak to tak bývá – košatější, vrstevnatější a bohatší. Řada lidí by byla ráda, kdyby se na ní zapomnělo.

Kauza uhelných dolů měla na svém počátku i výrazný sociální rozměr. Krátce poté, co v létě roku 1999 MUS ovládli manažeři firmy, tisk připomněl závažná slova tehdejšího předsedy představenstva Mostecké uhelné společnosti Antonína Koláčka. Ten již dříve uvedl, že podnik v průběhu nadcházejících dvou let sníží stavy zaměstnanců asi na čtyři a půl tisíce, tedy na polovinu [152]. A tomuto slibu staronoví vládcí a noví majitelé plně dostáli: během následujících pěti let se MUS výrazně změnila. Byly zavřeny oba hlubinné doly, z pěti povrchových byly zachovány jen dva [153]. Těžba se snížila o šest milionů tun na šestnáct milionů a odešel každý druhý zaměstnanec. V roce 2003 jich MUS měla pět tisíc [153]. Skoro přesně tolik, kolik Koláček kdysi sliboval. Média informovala o bouřích a protestech horníků a zaměstnanců dolů.

V létě roku 1999, kdy manažeři firmy definitivně ovládli MUS, veřejnost najisto nevěděla, že to jsou právě oni, kdo stojí za tajemnou americkou společností Appian Group, která ve finále MUS získala. V médiích té doby se ale již delší dobu hojně spekulovalo o tom, že za touto americkou společností ve skutečnosti stojí právě manažeři MUS. Ti to však od počátku rezolutně popírali [154]. Popírali to i mnohem později. Např. ještě v prosinci 2006, kdy se kolem společnosti Appian Group i samotných manažerů MUS již mnohé událo a změnilo, tvrdil jeden z nich, že za skupinou stojí „řádově desítky zahraničních investorů“, které sám nezná [155]. Bývalý šéf Mezinárodního měnového fondu a manažer Světové banky Jacques de Groot, který měl budít dojem o síle a věrohodnosti celé skupiny, rovněž – i popudlivě – popíral, že by za společností Appian Group stáli manažeři MUS [154]. Mnohem později byl švýcarským soudem označen za „profesionálního lháře“, kterého si manažeři za tím účelem najali [154]. Ale proč vlastně tuto kauzu zmiňujeme v této kapitole?

Důvodů je několik. Klíčovou osobou v celé kauze – alespoň podle médií a podle výše trestu, ke kterému byl v roce 2013 ve Švýcarsku nepravomocně odsouzen – byl Antonín Koláček (spolu s ním Švýčari nepravomocně odsoudili další čtyři bývalé manažery MUS a také již zmíněného de Groota) [150], [154]. Koláček byl mezi lety 1993 a 2001 členem dozorčí rady Komerční banky. A banka, která také držela akcie MUS, Koláčka v roce delegovala do představenstva MUS [156]. V srpnu 1998 se Koláček stal

dokonce předsedou představenstva MUS (byl jím až do konce srpna 2002). V dozorčí radě Komerční banky byl mezi listopadem 1998 a říjnem 2001 i advokát a sociální demokrat Radek Pokorný (o něm je podrobněji pojednáno v kapitole o Bohuslavu Sobotkovi). Lze tedy předpokládat, že se Pokorný s Kolářkem již na konci 90. let – v době vrcholící snahy o ovládnutí MUS manažery – znali. To pochopitelně nic neznamena. Radek Pokorný se ale také znal s tehdejšími sociálnědemokratickým místopředsedou Poslanecké sněmovny a předsedou poslaneckého klubu ČSSD Stanislavem Grossem, který se zakrátko (v dubnu 2000) stal dokonce ministrem vnitra a místopředsedou ČSSD [157]. O dobrých vztazích Grosse a Pokorného svědčí i to, že v květnu 2000 Gross předložil vedení sociální demokracie budoucí program strany a jako osobu odpovědnou za legislativu v něm navrhl... Radka Pokorného [158]. Se zlou se potázal. Předseda strany Miloš Zeman nezapomněl na to, jak Pokorný jen nedlouho před tím z pozice člena dozorčí rady Komerční banky zdůvodňoval, proč rada zatím neodvolala dva členy představenstva banky, kteří byli policejním vyšetřovatelem obviněni v souvislosti s téměř osmimiliardovou ztrátou banky [158]. Zkrátka, lze předpokládat, že Pokorný se v roce 1999, kdy vrcholilo převzetí MUS jejími manažery, dobře znal s vlivným mužem sociální demokracie Stanislavem Grossem. A že se Pokorný také znal s Antonínem Kolářkem, hlavním manažerem MUS, který se spolupodílel na ovládnutí MUS. To ale není vše.

Půl roku předtím, než Zemanova vláda schválila nevýhodný prodej svého podílu v MUS soukromé firmě, ovládané manažery MUS, se v lednu 1999 stal druhým nejmocnějším mužem, který měl hájit zájmy českého průmyslu, mladý Robert Sýkora [164]. Stal se náměstkem ministra průmyslu a obchodu Miroslava Grégra. Sýkora dříve působil jako jeho tajemník. Robert Sýkora přišel na ministerstvo průmyslu a obchodu po volbách v roce 1998. Tehdy ho nově jmenovaný ministr Grégr přivedl do Prahy z Havířova, kde byl Sýkora jedním ze zakládajících členů polistopadové ČSSD. Grégr však Sýkoru dříve neznal a byl mu doporučen stranickými kolegy. Jedním z nich byl i Stanislav Gross [164]. Ten Sýkoru dobře znal – Gross dříve působil jako předseda organizace Mladí sociální demokraté, ve které Sýkora zastával od roku 1991 funkci místopředsedy [164]. Mimochodem, tuto organizaci spoluzakládal po revoluci i Bohuslav Sobotka – lze tedy předpokládat, že i on Sýkoru znal [137]. O tom, že vztahy Grosse a Sýkory byly velmi plodné, svědčí i malá drobnost: o parlamentních prázdninách v létě roku 1999 se poslanecký a stranický funkcionář Gross společně s náměstkem ministra průmyslu a obchodu Robertem Sýkorou a ředitelem sekce majetkových účastí na Fondu národního majetku Jaroslavem Borákem vydali navštívit akciové společnosti Nová huť, OKD a Třinecké železárny [165]. Návštěva v horké srpnové sobotě (!) neměla podle samotného Grosse oficiální charakter. Gross se tehdy vyjádřil, že se chtěl seznámit „*se sociálními aspekty restrukturalizace průmyslu v regionu ještě před podzimním jednáním vlády a Parlamentu o této problematice*“ [165]. Při té příležitosti pohovořil se zástupci zmíněných společností, mezi kterými byl i velkopodnikatel Tomáš Chrenek [165]. Drobnou odbočku uzavřeme konstatováním, že o pozdější skandální privatizaci OKD za Grossovy vlády je pojednáno v kapitole o Bohuslavu Sobotkovi, kam kauza OKD patří. A že Tomáš Chrenek a Robert Sýkora se později podíleli na náhlém přibližně 80milionovém zbohatnutí Stanislava Grosse poté, co opustil politiku [175]. O kolosálním Grossově zbohatnutí je více zmíněno v jiné podkapitole.

Robert Sýkora byl mnohem později v souvislosti s privatizací MUS obviněn a následně i obžalován českými úřady z přijetí úplatku. Sýkora měl sehrát klíčovou roli v obelhání tehdejších členů vlády Miloše Zemana, kteří o privatizaci MUS v červenci 1999 rozhodli. Sýkorovu roli jasně popsaly švýcarské vyšetřovací orgány, které se kauzou MUS od roku 2005 intenzivně a se skutečným „*tahem na branku*“ zabývaly [166], [167]. V textu pozdější švýcarské obžaloby se k tomu uvádí: „*Jednali skrytě a s cílem přimět český stát k prodeji, ve spolčení se zkorumpovanými třetími osobami ve státním aparátu,*

především Robertem Sýkorou, náměstkem ministra obchodu a průmyslu, který byl v dané době odpovědný za přípravu projektu návrhu vlády, zprávy odůvodnění a prezentaci týkající se prodeje akcií MUS vlastněných Fondem národního majetku.“ [166]. Švýcaři zjistili, že soukromá společnost, které Zemanova vláda prodala svůj podíl v MUS za 650 milionů korun, si před privatizací najala zbrojaře, poradce a lobbistu Pavla Muselu, který měl blízko k ČSSD [151]. S ním firma uzavřela smlouvu na odměnu ve výši 5 milionů amerických dolarů (tehdy cca 174 milionů korun), pokud cena nepřesáhne právě 650 milionů korun [151]. Když potom Zemanův kabinet prodej podílu MUS za tuto cenu skutečně v červenci 1999 schválil, Musela na začátku září téhož roku obdržel slíbené peníze, a to skrze konto jakési skrytě ovládané firmy sídlící na Gibraltaru [151], [170]. Z jejího účtu potom poslal 85 tisíc amerických dolarů (cca 3 miliony korun) na švýcarské konto, k němuž měl přístup náměstek ministra průmyslu Robert Sýkora [151]. Vlastníkem účtu byl někdejší poslanec ČSSD a Sýkorův otec Antonín, sám Robert Sýkora měl k účtu samostatné podpisové právo [166]. Mimochodem, Musela byl již na konci 90. let Grossovým přítelem [169]. Na internetu je možné shlédnout fotografii z června 1999, kdy Stanislav Gross slavil promoci, přičemž vedle něho stojí v družné atmosféře mj. přítel Pavel Musela a přítel Robert Sýkora [169]. Samotný Gross svůj vztah k Muselovi okomentoval již někdy na jaře roku 2001 slovy: „Scházíme se asi třicetkrát za rok. Jsme přátelé a máme si o čem povídat.“ [170].

Čtenář se možná zeptá, komu všemu byl určen zbytek z oné 174milionové „provize“. Odpovědět by na to jistě mohl Pavel Musela. Ten ale patrně nic nepoví. V roce 2008 se případem již tři roky intenzivně zabývala švýcarská policie, která pětici tehdejších či bývalých manažerů MUS nechala obstatit v přepočtu přes 13 miliard korun na švýcarských účtech. V ten rok měl Musela vážný úraz [167], [168]. Záhadně „spadl“ z posedu a poranil si hlavu tak, že ztratil paměť – a později byl prohlášen za nesvéprávného [168]. Jeho stíhání proto policie v roce 2016 zastavila. V lednu 2011 nicméně média podrobněji informovala, že „peníze z privatizace mosteckých uhelných dolů zprostředkovaně zaměřily i k oficiálním stranickým představitelům“ sociální demokracie a že peníze „mířily na účty lidí spojených s tehdejším šéfem poslanců ČSSD Stanislavem Grosse“ [160]. Popis těchto transakcí lze nalézt v článku [160]. Na jaře roku 2017 Vrchní státní zastupitelství v Olomouci podalo v kauze privatizace MUS obžalobu na šest lidí, kteří se měli dopustit tunelování a korupce [151]. Byl mezi nimi i Antonín Koláček a Robert Sýkora [151]. Na základě dokumentů od svých rázných švýcarských kolegů (ti prolomili bankovní tajemství u více než 100 účtů a provedli razii v několika firmách [170]) se české orgány – po 17 letech – skromně vydaly vstříc spravedlnosti...

Učiňme nakonec několik doplňujících poznámek. Radek Pokorný, který se s Antonínem Koláčkem potkal v dozorčí radě Komerční banky, se po plném ovládnutí MUS jejími manažery ocitl – coby advokát – přímo u samotného Antonína Koláčka, resp. u „jeho“ MUS. Na jaře roku 2003 média informovala, že Pokorného advokátní kancelář zajišťuje pro MUS právní služby [161]. V té době byl Stanislav Gross ministrem vnitra a Bohuslav Sobotka ministrem financí. Pokorný se s oběma dobře znal. Nakonec, dříve působil i jako člen Ústředního výkonného výboru ČSSD [143]. Mimochodem, když se Stanislav Gross po čase stal předsedou vlády, zúčastnil se v roce 2004 velkolepé oslavy Pokorného narozenin v hotelu Ambassador [159], [173]. V září téhož roku se premiér Gross pro změnu neváhal v jedné pražské restauraci sejít i s Antonínem Koláčkem – v té době předsedou dozorčí rady MUS a také české odnože společnosti Appian Group a současně v pozici viceprezidenta celé skupiny Appian Group sídlící v Londýně [163], [176]. Gross přitom ve vládě hájil a prosazoval zájmy této skupiny při zamýšlené privatizaci Severočeských dolů [162]. Grossovi samotnému nijak nevadilo, že privatizací MUS a rolí různých osob – včetně Koláčka – se od roku 2003 zabýval i zvláštní útvar policie [163]. Gross věděl, že policie se kauzou MUS zabývala již dříve a v roce 2001, kdy byl ministrem vnitra, případ odložila [167].

Obnovené policejní prověřování z roku 2003 skončilo stejně – v roce 2008 byl případ odložen opět [\[171\]](#), [\[172\]](#). V té době byl ministrem vnitra za ODS Ivan Langer. Ten patřil k okruhu osob, se kterými „uměl mluvit“ Radek Pokorný. Ostatně, Langer se také zúčastnil v roce 2004 oslavy Pokorného narozenin [\[173\]](#). A mnohem později – v roce 2016 – se Langer zúčastnil i oslavy dvacetiletého výročí založení Pokorného advokátní kanceláře – tentokrát v pražském Rudolfinu [\[174\]](#).

Na úplný závěr poznamenejme jednu drobnou náhodu. Nic to neznamena, ale je to přesto zajímavé. Přibližně měsíc poté, kdy Zemanova vláda v červenci 1999 rozhodla o prodeji podílu MUS Antonínu Koláčkovi a jeho kolegům, zaměstnal Radek Pokorný svého sociálnědemokratického přítele a poslaneckého funkcionáře Bohuslava Sobotku jako právního koncipienta ve své advokátní kanceláři. Sobotka měl přitom jistě spoustu práce se svým poslaneckým mandátem a s funkcemi jak ve sněmovně, tak ve straně. Sobotka byl v té době předsedou podvýboru pro kapitálové a finanční trhy, který měl mimo jiné privatizační otázky ve své agendě.

4.2 Provize – Pandury – pokus č. 1

Čtenář možná zaznamenal, že Marek Dalík – blízký přítel, souputník a lobbista někdejšího premiéra Občanské demokratické strany Mirka Topolánka – byl na jaře roku 2016 pravomocně odsouzen na čtyři roky vězení a k úhradě pokuty ve výši čtyři miliony korun za to, že si v roce 2007 řekl o astronomický úplatek třikrát šest milionů eur (tehdy přibližně 480 milionů korun) [\[297\]](#). Za tyto peníze měl slíbit jakési zbrojovce, že česká vláda s ní uzavře kontrakt na dodávku více než stovky obrněných transportérů Pandur [\[297\]](#). O kauze samotné je podrobněji pojednáno v kapitole o Mirku Topolánkovi. Méně se ale ví, že pravicový lobbista Marek Dalík pravicového premiéra Topolánka se mohl inspirovat u levicového lobbisty Pavla Musely levicového premiéra Grosse. V podstatě o stejnou provizi si totiž již dříve řekl zbrojař a Grossův přítel Pavel Musela, když vláda Stanislava Grosse rozhodla o vypsání jedné z největších zakázek v historii české armády [\[272\]](#).

Podle dokumentace z Centrálního státního zastupitelství pro stíhání hospodářských trestních věcí a korupce ve Vídni uzavřel dodavatel transportérů – firma Steyr – smlouvu o lobbingu s českou společností Pamco. Ta patřila zbrojaři Pavlu Muselovi, blízkému příteli tehdejšího premiéra Stanislava Grosse [\[272\]](#). V jednom z předmětných dokumentů se uvádí: „*Při celkové hodnotě zakázky ve výši 650 milionů euro činí podíl na výsledku firmy Pamco 2,65 %, to znamená nárok podle smlouvy na cca 17,23 milionů euro.*“ [\[272\]](#). Muselova společnost Pamco tak měla podle smlouvy nárok na provizi v přepočtu zhruba 430 milionů korun – plus podle další smlouvy z března 2006 ještě 3 % z objemu tzv. offsetových programů. To v součtu přibližně odpovídá částce, o kterou si měl později říct Marek Dalík manažerům Steyru za to, že jim pomůže, aby kontrakt běžel i po změně politické situace v České republice [\[272\]](#). Vládu ČSSD totiž v létě 2006 vystřídal kabinet ODS Mirka Topolánka. Již po volbách – ale ještě před jmenováním nového premiéra – stihl ministr obrany Paroubkovy vlády podepsat smlouvu o nákupu až 234 obrněných transportérů pro českou armádu právě od rakouské firmy Steyr [\[323\]](#). Ministerstvo obrany za ně mělo zaplatit až 23,6 miliardy korun, jednalo se – jak jsme již uvedli – o jednu z největších zakázek v historii české armády [\[323\]](#). Ani rakouským vyšetřovatelům se ale nepodařilo zjistit, jaká část z domluvené skoro půlmiliardy korun nakonec skončila na účtu Muselovy firmy. Původní kontrakt na obrněné transportéry Pandur byl totiž na konci roku 2007 ministerstvem obrany s jednomyslným posvěcením Topolánkovy vlády zrušen a teprve později byla uzavřena dohoda nová a v menším objemu

[324], [325]. Rakouské dokumenty rovněž nevysvětlují možné podezření, že část peněz určená na provize mohla skončit i v rukou politiků a ve stranických pokladnách [272]. Připomeňme, že Pavel Musela po podivném pádu z posedu v roce 2008 ztratil paměť a později byl prohlášen za neschopného [168]. A Stanislav Gross v roce 2015 zemřel.

4.3 Křišťálová čistota a životní obchod

Vše začalo obyčejným dotazem ohledně financování bytu premiéra Stanislava Grosse na pražském Barrandově. Luxusní čtyřpokojový byt v ceně přes 4,2 miliony korun si v roce 1999 pořídil tehdejší místopředseda Poslanecké sněmovny Gross a nikdy se tím netajil. Vždy tvrdil, že si na to našetřil a že na podstatnou část si vzal hypotéku [298]. V lednu 2005 se ale novináři z deníku Mladá fronta Dnes rozhodli prověřit majetkové poměry politiků a z katastru nemovitostí zjistili, že Gross v roce 1999 složil za byt poměrně vysokou zálohu ve výši 2,5 milionu korun [298]. Proto novináři položili premiérovi nevinnou otázku, kde na to vzal. Jak se ale ukázalo, otázka byla sice nevinná, ale odpověď už zdaleka nikoli. Na jejím konci byla vládní krize a rozpad Grossovy vlády [298]. Jak jsme již nastínili v kapitole o Václavu Klausovi, i drobnosti mohou způsobit obrovskou katastrofu...

Na otázku novinářů premiér odpověděl, že mu část – konkrétně 1,2 milionu korun – půjčil jeho strýc František Vik z Jihlavy, který si na to údajně našetřil [298]. Novináři následně zjistili, že Grossův šestasedmdesátiletý strýc, který byl v té době už třicet let v důchodu, si takovou sumu nemohl našetřit. Hlavní argument, že získal „velké“ peníze prodejem svého domu, totiž padl. Grossův strýček totiž dům prodal už v roce 1985, a to za pouhých 84 tisíc korun. František Vik pod tíhou těchto informací začal tvrdit, že si pro Grosse půjčil od svých příbuzných a že peníze přišly z ciziny [298]. Čtenář patrně zná známý monolog Vlasty Buriana na téma „zamotané příbuzenstvo“, na jehož konci dojde k nevyhnutelnému a logickému závěru, že je „svým vlastním dědečkem“ [299]. Grossovo následné vysvětlování se tomu – co do zamotanosti – vzdáleně podobalo...

Týden po Vikově „přiznání“ se na scéně objevil podnikatel a příležitostný veterinář Rostislav Rod. Začal tvrdit, že Vikovi půjčil peníze on. Během jednoho týdne ztratila i verze o Rodovi na důvěryhodnosti. Jediný důkaz – jakýsi originál směnky – totiž shořel [298]. Spálil ho jakýsi podnikatel, jemuž ji prodal Rod, aby se zbavil... a zde další detaily zamotaného příběhu přeručíme. Čtenáře, kterého by tyto detaily zajímaly, odkážeme na článek [298]. Následně týdeník Respekt zveřejnil, že existuje další majetkový problém premiéra Grosse – podnikání jeho ženy Šárky. Ta vstoupila do byznysu se svou kamarádkou, posléze trestně stíhanou podnikatelkou Libuší Barkovou. Chtěly vybudovat luxusní bytový komplex za 50 milionů [298]. Grossová si kvůli tomu na Proseku koupila dům téměř za šest milionů korun. Barková přebudovala jednu svou nemovitost na prosperující nevěstinec [298]. Stanislav Gross byl následně přinucen vysvětlovat své majetkové poměry na půdě parlamentu. A tam zazněla i jeho proslavená slova: „Z čeho má žena financovala nákup domu? Z bankovního úvěru. Ten původ je tak křišťálově čistý, že ani křišťál křišťálově čistější být nemůže.“ [300]. Korunu tomu všemu nasadil, když prohlásil: „Jsem docela spokojen. Měl jsem strach, že klienti mé manželce utečou. Ukazuje se ale, že ta reklama, která byla provedena, nám pomohla a klienti naopak přibývají, takže nakonec na tom možná ještě vyděláme.“ [298]. Závěr celého příběhu byl ten, že v dubnu 2005 premiér Gross podal demisi, čímž padla i jeho vláda. Z funkce předsedy ČSSD Gross odstoupil nedlouho poté v září 2005, mj. v souvislosti s kauzou svého někdejšího podřízeného Zdeňka Doležela a jeho „pěti na stole“. Gross se stáhl

z politického života a začal pracovat jako právní koncipient. Policie případ nevěrohodného financování Grossova bytu opakovaně odložila [\[301\]](#).

O značný mediální rozruch se Stanislav Gross postaral ještě o dva, resp. tři roky později. V září 2007 vyšlo najevo, že se bývalý premiér Gross stal třetinovým vlastníkem společnosti Moravia Energo [\[175\]](#). Akcie koupil od bývalého náměstka ministerstva průmyslu a obchodu a zároveň člena ČSSD Roberta Sýkory, se kterým se přátelil už v 90. letech. S osobou Roberta Sýkory jsme se setkali v kauze Mostecké uhelné společnosti. Gross za akcie zaplatil zhruba 20 milionů korun. Částku 6,5 milionu korun uhradil ze svého, zbytek si půjčil od slovenské pobočky společnosti Key Investments (o této společnosti je více zmíněno v kapitole o Václavu Klausovi) [\[175\]](#). Cenné papíry pak někdejší premiér „geniálně“ prodal za částku kolem 100 milionů korun jakémusi slovenskému podnikateli, čímž vydělal kolem 80 milionů korun [\[175\]](#). Na jaře 2008 média bohatě informovala, že si Gross pořídil byt na Floridě v ceně přes 11 milionů korun, další dům a pozemek koupil v pražském Slivenci. A na jaře roku 2008 se také ukázalo, že za akcie společnosti Moravia Energo slovenského podnikatele, které předtím patřily Grossovi, zaplatil velkopodnikatel Tomáš Chrenek „*nejspíš hodně přes sto milionů korun*“ [\[175\]](#). S miliardářem a třineckým ocelářem Tomášem Chrenkem, který také významně podniká ve zdravotnictví skrze společnost Agel, jsme se setkali v podkapitole o Mostecké uhelné společnosti. Pro připomenutí, byli to tehdejší poslanecký a stranický funkcionář Stanislav Gross a náměstek ministra průmyslu a obchodu Robert Sýkora, kteří se spolu s pracovníkem Fondu národního majetku o parlamentních prázdninách v létě roku 1999 vydali „ze zájmu“ navštívit společnosti Nová huť, OKD a Třinecké železářny [\[165\]](#). Při té příležitosti Gross pohovořil se zástupci zmíněných společností včetně člena dozorčí rady Třineckých železáren, kterým byl velkopodnikatel Tomáš Chrenek [\[165\]](#). To byla dávná minulost roku 1999. Média celou transakci z roku 2007, díky které Gross závratně a legálně zbohatl, vysvětlila kategoricky: buď Sýkora i Chrenek udělali mimořádně špatný obchod, nebo cílem celé operace bylo nechat Grosse vydělat [\[175\]](#). Čtenář necht' sám posoudí...

5. Jiří Paroubek aneb urputně proti všem!

Čtrnáctiměsíční vláda premiéra Jiřího Paroubka mezi jarem roku 2005 a létem roku 2006 završila éru tří předchozích sociálnědemokratických premiérů, započatou v roce 1998. Začátek Paroubkovy vlády byl poznamenán mediálně vděčnou aférou jeho podřízeného a šéfa jeho kabinetu Zdeňka Doležela, který si známou hláškou „pět na stole“ měl říct o úplatek v souvislosti s privatizací Unipetrolu. Jeho případ jsme zmínili v předchozí kapitole. A konec Paroubkovy vlády byl poznamenán neméně mediálně bouřlivou aférou týkající se tzv. Kubiceho zprávy. Na konci května 2006 přinesl tehdejší šéf Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu Jan Kubice do parlamentu „svou“ zprávu, pomocí které chtěl prokázat, že jeho detektivům politici, spojení se sociální demokracií, bránili ve vyšetřování některých závažných případů (např. vraždy mafiánského bosse Františka Mrázka nebo tzv. kauzy biolíh) [302]. Jenže výbušný utajovaný materiál nezůstal jen v prostorách Poslanecké sněmovny a ještě téhož dne jej zveřejnil na svých stránkách Český rozhlas [302]. O „bombastické“ titulky v médiích tak bylo postaráno. ČSSD v čele s Jiřím Paroubkem reagovala na zveřejnění Kubiceho zprávy hystericky, zabývala se jí i vláda na svém posledním zasedání před volbami 30. května. A právě na něm tehdejší nejvyšší státní zástupkyně Renáta Vesecká slíbila, že únik vyšetří, a to včetně toho, jak se na úniku podílela média [302]. Zveřejnění obsahu Kubiceho zprávy se velmi pravděpodobně promítlo i na výsledky voleb do Poslanecké sněmovny v létě téhož roku. ČSSD volby prohrála a v září vládu převzali občanští demokraté.

Začátek i konec Paroubkovy vlády dostatečně vymezuje to, co se dělo i v průběhu jeho vládnutí. Byla to doba mediálně „zjitřená“ a pro média vděčná. Co chvíli premiér Paroubek hrozil podáváním trestních oznámení na novináře a na média (nebo je přímo podával) za jejich útoky na jeho osobu. To vyvolávalo jejich ještě intenzivnější útoky, které měly za následek ještě intenzivnější reakce... [303]. V srpnu 2006 shrnul odcházející premiér Jiří Paroubek v deníku Mladá fronta Dnes svůj vztah k médiím v obsáhlém článku. V něm mj. uvedl: *„Přiznám se, že mi za těch čtrnáct měsíců nečinilo potěšení dennodenně analyzovat nezaujatě stovky článků, které se zabývaly mou politickou prací, mými postoji. Prakticky denně jsme reagovali tiskovými zprávami na lživé či zkreslené informace médií. Psal jsem denně či diktoval odpovědi, články či jiné reakce na negativní statě v tisku či v televizi. To bylo i pro média něčím novým – Zeman, Špidla či Gross prakticky rezignovali na takovýto způsob ‚dialogu‘ s médii.“* [303]. Byla to také doba dávných i nových kauz a policejních zásahů. V kurzu byl Tomáš Pitr, v lednu 2006 byl zastřelen jeho spolupracovník a mafiánský boss František Mrázek [304]. V únoru 2006 rezignoval šéf Nejvyššího bezpečnostního úřadu Jan Mareš, když z odposlechů vyplynulo, že měl příliš přátelské vztahy s lidmi konkursní „mafie“ kolem soudce Jaroslava Berky [304]. Čtyři tehdy již bývalí členové ČSSD byli podezřelí z toho, že rozdávali a přijímali úplatky a využívali své kontakty k tomu, aby ovlivňovali výběrová řízení a přihrávali státní zakázky spřízněným firmám. Ve výčtu by se dalo pokračovat [304]. V kapitole o Stanislavu Grossovi jsme zmínili provizi ve výši v přepočtu přibližně 430 milionů korun, kterou měla za lobbing získat společnost Grossova přítele Pavla Musely v případě nákupu obrněných transportérů Pandur pro českou armádu. Grossova vláda skutečně výběrové řízení na obří zakázku vypsal a Paroubkova vláda ji – těsně před svým koncem – dotáhla k uzavření smlouvy. Již po volbách v létě 2006, ale ještě před jmenováním nového premiéra Mirka Topolánka, totiž stihl ministr obrany Paroubkovy vlády podepsat smlouvu o nákupu až 234 obrněných transportérů pro českou armádu od rakouské firmy Steyr [323]. Ministerstvo obrany za ně mělo zaplatit až 23,6 miliardy korun [323]. Jiří Paroubek podepsání smlouvy uvítal: *„Zmařit takovouto práci tím, že je po volbách, si myslím, že by*

nebylo rozumné.“ [323]. Topolánkova vláda však po čase i z důvodů technických nedostatků od smlouvy odstoupila, aby následně uzavřela smlouvu novou (tento samostatný příběh je zmíněn v kapitole o Mirku Topolánkovi). Jak ale novináři zjistili, premiér Paroubek se 27 dní před podpisem smlouvy o nákupu transportérů Pandur v létě roku 2006 sešel v Kramářově vile s lobbisty, kteří jej měli přesvědčovat o výhodnosti uzavření smlouvy [326]. Jedním z nich byl i Andrej Surňak, který patřil k poradcům jak premiéra Vladimíra Špidly, tak i Stanislava Grosse (o Surňakovi jsme se také zmínili v kapitole o Václavu Klausovi) [326]. A dvanáct dnů po setkání v Kramářově vile premiér Paroubek veřejně vyzval ministra obrany, aby neotálel s podpisem kupní smlouvy na nákup transportérů Pandur [326]. Účastník jednání, který v roce 2006 novináři přiznal, že premiér s lobbisty jednal o nákupu Pandurů, v roce 2010 odmítl svá slova potvrdit: „Nebudu se vůbec vyjadřovat. Nechci skončit jako Pavel Musela.“ [326]. Poznamenejme, že Grossův přítel Musela utrpěl po záhadném pádu z posedu v roce 2008 vážný úraz hlavy, následkem něhož ztratil paměť – a později byl prohlášen za nesvéprávného [168].

Co více uvést k osobě politika Jiřího Paroubka? Snad to, že byl v politice již „ostříleným harcovníkem“. Absolvent Vysoké školy ekonomické v Praze působil v letech 1976 až 1990 jako ekonom v různých vedoucích funkcích v podnikové sféře [305]. Dlouhodobě působil v podniku Restaurace a jídelny, kde se stal zástupcem ředitele [306]. V letech 1991 až 1998 podnikal v oblasti ekonomického poradenství, současně působil ve vysokých stranických funkcích ČSSD a jako zastupitel v Zastupitelstvu hlavního města Prahy [306]. V letech 1995 až 1998 byl členem představenstva akciové společnosti Kongresové centrum Praha (později byl členem její dozorčí rady a ještě později předsedou její dozorčí rady), v letech 1997 až 2005 byl členem dozorčí rady Dopravního podniku hl. m. Prahy, v letech 1999 až 2001 působil jako předseda dozorčí rady První městské banky (později pod názvem PPF banka) [306]. Mezi lety 1998 a 2004 působil jako náměstek primátora hlavního města Prahy pro oblast finanční politiky [305], [306]. V srpnu 2004 byl jmenován do funkce ministra pro místní rozvoj a v dubnu 2005 byl jmenován předsedou vlády České republiky a byl jím do srpna 2006 [305]. Mezi květnem 2006 a červnem 2010 byl předsedou ČSSD, jako poslanec působil od června 2006 do srpna 2013.

Mladý Jiří Paroubek vstoupil za socialismu do tehdejší Československé strany socialistické, která byla součástí Národní fronty. Po mnoha letech se v roce 1982 stal členem jejího Ústředního výboru [306]. Na internetu je možné shlédnout kopii části tehdejších novin, v nichž se mladí straníci v roce 1978 v rámci jakési besedy vyjadřovali k Vítěznému únoru 1948 a k jeho odkazu [307]. U fotografie s popiskem „bratr Jiří Paroubek“ bylo možné si přečíst jeho tehdejší slova: „Pro nás mladé, kteří jsme únor 1948 neprožili jako osobní zkušenost, je toto datum především historická událost, kdy byla s konečnou platností rozhodnuta otázka politické moci, došlo k likvidaci pozic exponentů buržoazie v politickém životě republiky. Nyní, 30 let po únoru 1948, jsou pro nás mladé ideje Února živou výzvou. Nutí nás především k zamyšlení, kolik toho pro stranu a společnost děláme a kolik jsme schopni udělat. V naší stranické práci je stále co zlepšovat. Stojíme před výročními členskými schůzemi a okresními konferencemi strany, bude třeba se zamýšlet nejen nad výběrem členů do výborů místních organizací, ale i nad celkovou koncepcí práce těchto organizací. Vždyť ruku na srdce, kolik z těchto orgánů a organizací má důkladně rozpracovaný dvou až tříletý plán činnosti? Kolik z těchto místních organizací provádí například důkladnou přípravu kádru? Stále nevyužíváme všech organizačních forem, které organizační řád předpokládá. Mám především na mysli možnost vytváření odborných komisí a to při okresních a krajských výborech strany. Vždyť tak bychom daleko lépe a kvalifikovaněji a tedy i s větší vahou vystupovali v zastupitelských sborech, členských organizacích Národní fronty i na svých pracovištích.“ [307]. Dobrá stranická průprava v práci s lidmi a s kádry se posléze hodila i v novém

režimu a v nových orgánech. Proto mohl Jiří Paroubek působit řadu let v Zastupitelstvu hl. m. Prahy a dokonce v pozici náměstka primátora hlavního města. Na tak exponované funkci musel nepochybně prokázat mnohé ze svých schopností, a to nejen ekonomických. V době jeho působení ve vedení města Praha mohutně investovala především do nákladných dopravních projektů. Někdejší zastupitelka a předsedkyně protikorupční komise Rady hlavního města Prahy Markéta Reedová však Paroubkovo ekonomické „náměstkování“ hodnotila značně kriticky. Kritika se zejména týkala podoby rozpočtu, který měl být „značně nepřehledný“, finanční prostředky se „přidělovaly podle nepříliš jasných pravidel“, příprava investičních akcí byla na „velmi špatné úrovni“, což se „projevilo v živelném a nekontrolovatelném nárůstu některých veřejných zakázek“ [308]. Sám Jiří Paroubek ale v roce 2004 zhodnotil své působení ve vedení města kategoricky a sebevědomě [308]:

„Hlavně díky mně Praha vypadá, jak vypadá. Takový rozvoj tu nebyl od Karla IV.“

Čtenář má nepochybně velké štěstí, že žije v tak epochální době – možná, že se o rozvoji Prahy za Paroubkovy éry budou děti učit ve školách... Ale citovaný výrok je symbolický i pro obecný charakter Paroubkova vyjadřování v době jeho politického působení.

Po nástupu do premiérského křesla Jiří Paroubek razantně oznámil, že hodlá více zasahovat do chodu jednotlivých ministerstev: „*Já dělám všechno pro to, abych tady vytvořil tým poradců, který mě bude schopen zásobovat dostatečnými informacemi tak, abych měl určitou protiváhu proti řekněme názorům jednotlivých resortů.*“ [309]. Sbor odborných poradců byl vytvořen předchůdcem Stanislavem Grosse a Jiří Paroubek jej převzal a posléze v něm provedl některé změny [309]. A časem se sbor rozrostl – jen těch oficiálních bylo svého času jedenatřicet [311]. A k tomu byli ještě další dlouholetí kamarádi. Jiří Paroubek si tak volal i s podnikatelem a klíčovou postavou světa pražských poutí Václavem Kočkou, jak Kočka sám potvrdil: „*Není možné ignorovat komunisty, je to 19 procent hlasů. Ale já nejsem žádným oficiálním poradcem předsedy vlády, jen občas si zavoláme.*“ [311]. Nejpodstatnější jména v Paroubkově okolí však byla tři: advokát Miroslav Jansta, bývalý politik, manažer a budoucí obchodník Jaroslav Tvrđík a ekonom Valtr Komárek.

O vlivném advokátovi a členovi ČSSD Miroslavu Janstovi, který svého času spolupracoval s velmi kontroverzním podnikatelem Antonínem Charouzem, jsme se již zmínili v kapitole o Vladimíru Špidlovi a Stanislavu Grossovi. Jansta a Gross byli dlouholetí přátelé. Měl to být právě Jansta, kdo v září 2005 přesvědčil Stanislava Grosse, aby rezignoval na funkci předsedy ČSSD a odešel z politiky [310]. A právě Grossova vláda prodloužila exkluzivitu pro soukromou banku ČSOB, díky které státní Česká pošta měla umožnit bance využívat poštovní pobočky, jichž bylo v celé zemi přes tři tisíce [310], [312]. A exkluzivitu pro využívání rozsáhlé sítě poštovních poboček soukromou bankou ČSOB prodloužila i vláda Jiřího Paroubka [312]. Česká pošta se posléze dohodla s ČSOB na prodloužení smlouvy o 10 let, po které banka měla mít jako jediná možnost nabízet na poštách své bankovní produkty [312]. O tento sedmnáctimiliardový kontrakt měly zájem téměř všechny renomované banky v zemi, vítězství si ale nakonec odnesla ta, s níž spolupracoval právě Miroslav Jansta [310]. Jansta byl přítom přítel jak Grosse, tak i Paroubka. Že za právní služby Janstova kancelář dostala od ČSOB sto milionů korun odměny, bylo tajné. Najevo to vyšlo až na jaře roku 2006 [310]. A za co vlastně měl Jansta dostat takovou odměnu. Nuže, podle mluvčího ČSOB ji Jansta dostal za pomoc při tvoření „jedné z nejsložitějších smluv, které byly v této zemi kdy uzavřeny“ s tím, že „ta právní smlouva má sedm set stran“ [312]. Tedy, sto milionů korun za sedm set stran textu, neboli jedna strana smlouvy za necelých 143 tisíc korun. Za dvě strany textu si Jansta mohl koupit slušný automobil... Jansta se stal poradcem nového premiéra Paroubka a

na Úřad vlády docházel jednou, někdy i dvakrát týdně [310]. Na jaře roku 2006 Úřad vlády přiznal, že Janstově advokátní kanceláři vyplatil za osobní konzultace nebo za vypracování právních stanovisek 425 tisíc korun [310]. Takové drobné ale nebyly pro Janstu vůbec podstatné. Důležité pro něho bylo získání dokonalého přehledu o vládních krocích, které pak mohl využít při své práci. A navíc tím posílil svou prestiž před těmi klienty, na které chtěl zapůsobit.

Miroslav Jansta se s Jiřím Paroubkem seznámil už v roce 1990. Jansta byl tehdy členem KSČ, do které vstoupil v roce 1985 ve svých 23 letech [310]. Po listopadových událostech roku 1989 se jako poslanec Federálního shromáždění (za KSČ) dostal do Výboru pro odsun sovětských vojsk, do Komise pro přípravu Ústavy a byl i členem Komise pro vyšetření událostí 17. listopadu 1989 [310]. V roce 2005 k tomu Jansta poznamenal: „Vyslychali jsme všechny ty generály, členy ÚV KSČ, agenty StB. Vyslychal jsem i prezidenta Havla a ministry. Díky politice jsem získal obrovský přehled, poznal myšlení důležitých lidí a měl přístup do všech archivů. A z toho žiju.“ [310]. Z komunistické strany odešel v roce 1991. Jako antileninista, který se však hlásil k ideálům Marxe a Engelse, se stal členem ČSSD a pak i právníkem, který firmám a státním institucím radil, jak budovat kapitalismus [310]. Pomáhal ho budovat i již zmíněnému Antonínu Charouzovi, který se v 90. letech také podílel na ovládnutí tehdejšího nevyčerpatelného gejízrů nesplácených miliardových úvěrů – Investiční a poštovní banky. Když byl Jiří Paroubek náměstkem pražského primátora, dostávala Janstova kancelář zakázky od magistrátu. Ty trvaly i po Paroubkově odchodu do vládních funkcí a za primátorování Pavla Béma [310]. Jansta také udržoval vztahy s šéfem Ominopolu Richardem Hávou, který je dlouholetým přítelem někdejšího šéfa lidovců a v současnosti šéfa TOP 09 Miroslava Kalouska [310]. Jansta se také stýkal s velkopodnikatelem a majitelem Agrofertu Andrejem Babišem. Podle článku z roku 2006 „jsou téměř rodinní přátelé“ [310]. A Miroslav Jansta měl také sehrát klíčovou roli při prodeji televize NOVA skupině PPF nejbohatšího Čecha Petra Kellnera [310]. Poté, co Jiřího Paroubka vystřídal ve funkci premiéra Mirek Topolánek z ODS a Paroubek se stal „jen“ poslancem a předsedou ČSSD, zhodnotil Jansta v roce 2007 svůj vztah k ČSSD slovy: „No právě, vždyť já se znám dobře i s Topolánkem, tak jakápak šedá eminence ČSSD?“ [313]. Inu, na nejvyšší úrovni jsou všichni v zásadě kamarádi a jejich rozmíšky jsou často jen divadlem pro široké masy...

Jaroslav Tvrdík strávil svá mladická léta v armádě. Vystudoval Vysokou školu vojenskou ve Vyškově (obor ekonomika armády). Na počátku 90. let se účastnil mírové mise UNPROFOR v Chorvatsku, poté šéfoval vojenským lázeňským a rekreačním zařízením [315]. V prosinci 2000 byl jmenován ekonomickým náměstkem ministra obrany Vladimíra Vetchého, kterého o půl roku později, ve svých necelých třiatřiceti letech, vystřídal ve funkci [315]. Svůj post z menšinového kabinetu Miloše Zemana si udržel i v koaliční vládě Vladimíra Špidly. V červnu 2003 ovšem pro nesouhlas se škrty v armádním rozpočtu rezignoval a vzápětí se vzdal i mandátu ve sněmovně [315]. Jeho tehdejší odchod z ministerské funkce doprovodila dramatická zápletky, když nejprve oznámil svou rezignaci, načež druhý den ji vzal zpět, aby jen o pět hodin později oznámil, že definitivně odchází [316]. Tvrdík svůj odchod bral velmi emotivně a nijak se tím před veřejností netajil [316]. Na konci června 2003 vysvětlil svůj první veletoch ohledně odchodu z funkce oblibou mezi podřízenými: „Ale k té rezignaci – můžu vám říct, že mi volali někteří armádní velitelé a oni šli daleko. Zcela vážně mi říkali, že jsou ochotni udělat pro mě absolutně všechno. Ani nemůžu říct, co všechno. Bylo to od nich obrovské. Skutečně jsem podlehl na chvíli tomu, že můžu udělat tlustou čáru a zapomenout na to, že jsem tím osvíceným vůdcem, kterému lidé nesmírně věří. Některé telefonáty byly šílené. Vojáci by skutečně udělali cokoli (...) Zkuste se podívat na poslední číslo armádního časopisu A-report. To číslo si schovám. Šéfredaktor do něj napsal úvodník o mně a nazval to „Je těžké být bohem.““ [317]. Tvrdík nedlouho předtím přiznal, že by pro

tehdejšího ministra vnitra Stanislava Grosse byl ochoten dělat cokoli, co by Gross chtěl. V létě to pak upřesnil s tím, že by Grossovi klidně dělat třeba sekretářku [317]. To patrně zapůsobilo a stát si Jaroslava Tvrdíka již v září 2003 vybral jako prezidenta a předsedu představenstva Českých aerolinií. Ty opustil počátkem ledna 2006 a stal se hlavním manažerem volební kampaně ČSSD [315]. Po volební porážce ČSSD v roce 2006 ohlásil předseda ČSSD Jiří Paroubek ukončení spolupráce s volebním manažerem Tvrdíkem, pročež krátce na to došlo ke změně a Tvrdík ohlásil další spolupráci: „Mimořádně dobře se mi spolupracuje s Jiřím Paroubkem, jakož i s celým současným vedením ČSSD, a proto jsem se rozhodl v současné situaci přijmout nabídku ještě na další prodloužení vzájemné spolupráce.“ [318]. V opozici pak Tvrdík působil jako poradce a lobbista Jiří Paroubka. V roce 2007 Tvrdík svérázným způsobem okomentoval funkci poradců politických představitelů: „Vy si chcete povídat o poradcích? To já bych musel popisovat strašný hnůj, to radši ne.“ [313]. Definitivně se Jaroslav Tvrdík rozešel s Jiřím Paroubkem až po dalším neúspěchu ČSSD při volbách v roce 2010. Poté se plně vrhl na podnikání, a to směrem na východ. Na konci roku 2013 média informovala, že Jaroslav Tvrdík znovu pracuje pro českou vládu. Získal místo poradce pro vztahy s Čínou premiéra v demisi Jiřího Rusnoka. Informaci, že Tvrdík je neplaceným poradcem premiéra, tehdy potvrdila i mluvčí Úřadu vlády: „Jaroslav Tvrdík je honorárním poradcem předsedy vlády pro Českou lidovou republiku.“ [319]. Tímto poradcem zůstal i v době vlády Petra Nečase a Bohuslava Sobotky. Zastupuje také astronomicky bohaté čínské investory a vyhledává pro ně investiční příležitosti. Všude má dveře otevřené. Bližší informace k jeho čínskému angažmá v Česku je uvedeno v kapitole o Bohuslavu Sobotkovi, konkrétně v podkapitole s názvem *Trochu čínské „medicíny“*.

Ekonom Valtr Komárek patřil k mediálním hvězdám listopadové federální vlády, nejen proto, že svým zjevem připomínal typického vědce, plně zaujatého svým oborem. Komárek byl dříve dlouholetým vysokým funkcionářem Komunistické strany, v šedesátých letech působil nějaký čas coby poradce Che Guevary na slunné Kubě. Když byl na jaře roku 1984 na základě předchozího usnesení vlády založen Kabinet prognóz Československé akademie věd (ČSAV), dostal jej na starost Valtr Komárek. Kabinet byl v roce 1986 přeměněn na Prognostický ústav ČSAV a Komárek se stal jeho ředitelem. Ústavem „prošla“ řada později známých listopadových politiků, kteří po roce 1989 rýsovali nejen transformaci československé ekonomiky (Václav Klaus, Vladimír Dlouhý, Karel Dyba, Miloslav Ransdorf, Tomáš Ježek a další). Oficiálním účelem Ústavu bylo provádět komplexní odborné odhady vývoje společnosti a ekonomiky země. V prosinci 1987 nastoupil do Prognostického ústavu i Václav Klaus. Po listopadových událostech 1989 Komárek usedl ve „vládě národního porozumění“ coby první místopředseda vlády pro ekonomické otázky. A později patřil ke křídlu, které prosazovalo „opatrný“ scénář ekonomické transformace. Tím se dostal do sporu se zastánci razantního scénáře „rychlé“ transformace, mezi které patřil Dušan Tříška i Václav Klaus. Komárek vstoupil do ČSSD a kritizoval Klausovu transformaci a s rozdělením státu odešel z politiky. Jiří Paroubek si Komárka vybral jako svého ekonomického poradce, po Paroubkově odchodu do opozice mu Komárek poskytoval „intelektuální oporu“ a patřil k jeho nejbližším spolupracovníkům [313]. Po roce 2006 se Komárek snažil prosadit modernizaci ČSSD, která – podle Komárkových slov – měla obsahovat demokratizaci, decentralizaci a intelektualizaci [313]. Komárek chtěl stranu zbavit okovů v podobě strnulých byrokratických procedur, chtěl vtáhnout do dění řadové členy [313]. V lednu 2011 vyšel v tisku dlouhý rozhovor s Valtrem Komárkem, ve kterém hodnotil někdejší premiérské i pozdější působení Jiřího Paroubka: „Když Paroubek vstoupil do velké politiky, tak sociální demokracii dost pomohl, vždyť po Grossových aférách byla úplně dole. Před jeho příchodem ta partaj připomínala spíš sektu, on ji trochu otevřel a částečně modernizoval. Tehdy velmi pracoval, i jako premiér byl nesmírně výkonný, měl nové

myšlenky. (...) Ano, říkal jsem mu buldozer s elektronickým mozkiem. Jenomže postupem doby se ty čipy zřejmě zahřály a elektronika začala selhávat. Zbyl jen ten buldozer. Paroubek chtěl pak už všechno válcovat a myslím, že si vytvořil napoleonský komplex. Rozhodoval autokraticky a jeho politické dřičství přestalo mít efekt. Jeden den vyráběl průšvihy a druhý den je usilovně zahlazoval. A tak pořád dokola. Přeměnil tu partaj ve volební mašinerii, vzhlížel se v průzkumech veřejného mínění. Já jsem mu na ÚV vždycky říkal: ‚Jirko, představ si Masaryka se štosem průzkumů veřejného mínění v podpaždí.‘ (...) Říkal, že jsem poslední romantik v politice. Oni mě už považovali za vykopávku ze starých časů s tím, že moderní jsou teď manažeři, takže stranu začali vést jako Jirkovu firmu. Všichni k němu byli servilní, přitakávali mu, takže jeho komplex se zvýšil. On už pak byl skutečně jako štvaneček, jezdil z jednoho místa na druhé, zatímco management ČSSD pracoval hlavně s píárovými agenturami a členové strany fungovali jako křoví, které roznáší letáky. Ale nějaká vnitrostranická diskuse? Nic. (...) On byl jiný Paroubek v letech 2004 až 2006, kdy vládl, a jiný v letech 2007 a 2008, kdy se ocitl v opozici a osvojil si styl gottwaldovského táborového řečníka. (...) Paroubek byl – možná by to málokdo řekl – milý, slušný, přátelský člověk. Velmi! Ale postupně té moci propadl. Ze všech stran ho tlačily všechny ty agentury, do toho Tvrdík, Dimun, billboardy, plakáty, placená inzerce, válka s médii. Pořád byl vlastně ve válečném stavu s novináři a s vládou. Opravdu mi to připomínalo gottwaldovskou opozici. Gottwald říkal, že jezdí do Moskvy učit se, jak nám zakroutit krkem, zatímco Paroubek říkal: ‚Bez nás si ani ruce neumyjete.‘“ [\[320\]](#).

Poznamenejme, že Valtr Komárek v té době působil jako ekonomický poradce tehdy úřadujícího a zakrátko zvoleného předsedy ČSSD Bohuslava Sobotku. Pro zajímavost uvedme Komárkův tehdejší názor na Bohuslava Sobotku: „Myslím, že v této fázi je nejrozumnější ten Sobotka. Není to výrazná osobnost, ale v zásadě je slušný člověk, který toho ví daleko víc, než jak je zatím schopný dát najevo. A hlavně nemá autokratické sklony. (...) On je spíše clintonovský typ čili takový ten uhlažený, argumentačně vyspělý politik, ale bez kouzla ovládnout dav. Vzdělaný, slušný a pracovitý člověk, který nedostatek charismatu dohání mozkiem.“ [\[320\]](#). Tato slova pocházejí z přelomu let 2010 a 2011, od té doby uběhlo mnoho let, událo se mnoho věcí. Pohnutý a dlouhý život Valtra Komárka skončil v květnu 2013 [\[321\]](#). Jeho syn Martin se v říjnu 2013 stal poslancem za hnutí ANO 2011 [\[322\]](#).

6. Mirek Topolánek aneb zemitá pravice vpřed!

V létě roku 2006 vystřídal premiéra Jiřího Paroubka vysoký, energický a vitální strojní inženýr Mirek Topolánek. Stal se tak prvním premiérem od roku 1989, který měl vysokoškolské technické vzdělání. Již tím se výrazně odlišil od svých předchůdců, kteří byli ekonomy, právníky, politology či historiky. Svoji výškou pro změnu disponoval přirozenou dominancí, což se hodilo nejen při jednání s mocnými zahraničními státníky (včetně francouzského prezidenta Nicolase Sarkozyho či vládce Ruska Vladimira Putina, kteří jsou malého vzrůstu). Topolánek ukončil vládu předchozích levicových premiérů. Od počátku představoval rázný, sebevědomý a zemitý styl, kterým leckoho provokoval. Jeho styl se odrazil i v prezentaci České republiky během českého předsednictví v Radě Evropské unie v roce 2009. Českým sloganem tehdy bylo „Evropě to osladíme“, což se – nakonec – skutečně podařilo. V bruselském sídle Evropské unie tehdy visela Entropa – plastika z dílny českého umělce, která provokujícím a vtipným způsobem zobrazovala stereotypy spojované s každou členskou zemí. Tak například přes celou šířku půdorysu Francie byl natažen francouzský nápis ohlašující „Stávka!“, Belgie byla zobrazena jako napůl plná, napůl sněžená krabice pralinek, Bulharsko jako řada navzájem propojených tureckých záchodů (za to se prezident Klaus omluvil svému bulharskému protějšku a vyzval premiéra Topolánka, aby se od plastiky distancoval) apod. [329], [328]. Bylo to velmi originální a návštěvníkům se to líbilo. A jak bylo zobrazeno samotné Česko? To představovalo LED displej ve zlatém rámu, na kterém byly promítány kontroverzní výroky prezidenta Václava Klause o Evropské unii a ekonomice... [329]. V oficiálním manuálu bylo k zobrazení Česka napsáno: „*Dejme slovo hlavě státu! Geniální vzorky českého prezidenta Václava Klause v permanentním toku. Moudra, která by měla být vytesána do kamene. Jeho úžasné trefné glosy o celém světě a zejména o EU svištějí na třířádkovém alfanumerickém LED displeji. Je to NÁŠ prezident, zvolili jsme si ho, tak ho se slastí v duši ukažme světu. Je to kabrhák, nejen lyžař!*“ [330]. Premiér Mirek Topolánek musel tuto prezentaci své země uvítat, neboť již od počátku, kdy ve funkci předsedy ODS nahradil Václava Klause, měl s Klausem napjaté vztahy [98]. Zkrátka, český umělec to – k radosti Mirka Topolánka – Klausovi osladil. Ale všeho do času. Nakonec to byl prezident Klaus, kdo měl v hrsti více cukru a i s pomocí poslance a věrného soupeřníka Vlastimila Tlustého se mu podařilo svrhnout vládu právě uprostřed českého předsednictví [98]. Mirek Topolánek tak s hanbou a s ponížením před svými evropskými kolegy balil kufry... [98]. Ještě větší hanbu zažil později, kdy byl nucen opustit i post předsedy ODS. Ale to byl až konec jeho politické dráhy, shrňme stručně i to, co mu předcházelo.

Topolánek se narodil v roce 1956 ve Vsetíně, vystudoval strojní fakultu Vysokého učení technického v Brně, poté byl projektantem v podniku Automatizace a mechanizace OKD v Ostravě, později pracoval jako specialista měření a regulace v Energoprojektu Praha [98]. Od roku 1991 do roku 2003 byl výkonným ředitelem, poté předsedou představenstva ve společnosti VAE, kterou v roce 1991 spoluzakládal. V roce 1991 se stal zastupitelem v Ostravě-Porubě [98]. Do ODS vstoupil v roce 1994 a v listopadu 1996 se stal senátorem. Řadu let byl předsedou senátorského klubu ODS a v letech 2002 až 2004 byl místopředsedou Senátu [98]. V prosinci 2002 byl zvolen předsedou ODS. Od června 2006 do září 2009 byl členem Poslanecké sněmovny. Premiérem vlády České republiky se stal v srpnu 2006 a byl jím do května 2009. V roce 2009 byl krátce předsedou Evropské rady [98]. V září 2009 se vzdal poslaneckého mandátu a z čela ODS odešel v dubnu 2010 poté, kdy byl donucen rezignovat kvůli svým vyjádřením pro časopis pro homosexuály [331], [332]. Svůj odchod z čela ODS okomentoval také těmito slovy: „*Kdybych měl hodnotit Topolánkovu éru v ODS, tak bych řekl, že řada věcí se mi podařila.*

Jestli jsem měl někde nešťastnou ruku, bylo to v personálních otázkách, což se nakonec potvrdilo.“ [332]. Mirku Topolánkovi se tedy stalo přesně totéž, co se o nějakých 13 let dříve stalo i jeho předchůdci v čele ODS Václavu Klausovi – nešťastný výběr lidí kolem sebe, kteří zradili. Topolánkovy předsednické pravomoci poté přešly na pověřeného místopředsedu a volebního lídra pro volby roku 2010 Petra Nečase. Po odchodu z vysoké politiky Topolánek působil a stále působí v energetice a věnoval se i přednáškové činnosti (Národohospodářská fakulta VŠE) [98]. Od roku 2010 je ředitelem společnosti VAE Controls Group, kterou zakládal v roce 1993. V roce 2011 byl zvolen předsedou Teplárenského sdružení České republiky [98]. Je také předsedou dozorčí rady Elektráren Opatovice. Od roku 2013 do roku 2014 působil jako ředitel pro rozvoj a zahraniční vztahy ve společnosti NAFTA v Bratislavě. Od listopadu 2014 působí jako ředitel a člen představenstva ve slovenském podniku Eustream [98]. Přednášel a také publikoval úvahy a komentáře nejen v denním tisku, je také spoluautorem několika knih.

Charakterizovat dobu Topolánkovy vlády by bylo možné z mnoha úhlů pohledu. Například z pohledu úspěšnosti či neúspěšnosti zahraniční politiky. Nebo z pohledu vývoje nezaměstnanosti, inflace, hospodářského růstu apod. Nebo z pohledu vnitrostranického boje o moc. Tento text ale primárně pojednává o klientelismu a o možné korupci. Proto se přidržíme právě tohoto pohledu. A hned v té souvislosti uveďme, že Topolánková vláda již na svém počátku prezentovala odhodlání bojovat s korupcí všemi možnými prostředky. V říjnu 2006 tak ministr vnitra Ivan Langer informoval veřejnost o tom, že jednou ze základních priorit nové vlády je boj proti korupci, neboť Česko se „*propadá stále hlouběji a hlouběji mezi země, které jsou řazeny mezi nejkorumpovanější země na světě*“ [338]. A hned představil Strategii vlády v boji proti korupci v letech 2006–2011, která se podle ministra vnitra lišila od všech předchozích strategií tím, že se opírala o tři pilíře: prevenci, průhlednost a postih [338]. Ale, jak známo, papír snese všechno a veřejnost skoro všechno. Konkrétní praktickou realizaci představy boje s korupcí učinil Ivan Langer dva týdny poté, kdy oznámil rozhodnutí o rozprášení Finanční policie s účinností od 1. ledna 2007 [339]. Zhruba 250 vysoce kvalifikovaných příslušníků (ekonomů, právníků) Finanční policie mělo být rozptýleno do jiných elitních policejních útvarů, zhruba polovina z nich pak měla přejít na krajské správy k hospodářské kriminálce [340]. Zkrátka, co nejdále od sebe. Za více než dvouletou existenci přitom Finanční policie zajistila zhruba 4 miliardy korun [339]. Její tehdejší ředitel k tomu řekl: „*Dlouhodobě patříme k nejméně úspěšným útvarům policie a při našich akcích jsme zajistili výnosy z trestné činnosti v hodnotě několika miliard korun. To je částka, která nemá u nás obdoby, a patříme v tomto ohledu k nejlepším i v evropském měřítku.*“ [339]. Mezi detektivy Finanční policie se tehdy hovořilo o tom, že důvodem k reorganizaci byla právě dlouhodobá úspěšnost útvaru, který byl mnohým trnem v oku [339]. Marré byly protesty podložené argumenty. Jak vidno, reorganizace úspěšných policejních složek není jen výsadou současné sociálnědemokratické vlády...

Bylo to právě za Topolánkovy vlády, kdy vyvrcholila kauza tzv. justiční mafie. O té a o provázanosti vazeb státních zástupců a soudců na politiky jsme se podrobněji věnovali v samostatném textu Nadačního fondu proti korupci [341]. Byla to doba velkých armádních zakázek pod vedením ministryně Vlasty Parkanové (v režii náměstka na ministerstvu obrany Martina Bartáka) a byla to také doba ministra financí Miroslava Kalouska. O více než dvacetileté úřednické a posléze politické kariéře Miroslava Kalouska jsme také pojednali v samostatném textu [342]. Popisovat znovu jednotlivé kauzy zde nepovažujeme za účelné. Podstatný je závěr toho, jak se Topolánkově vládě podařilo „zatočit“ s korupcí. Inu, nepodařilo. Už v roce 2008 tehdejší premiér a předseda ODS Topolánek na sjezdu ODS prohlásil: „*Reformy jsme nakonec rozmělnili nevyhnutelným koaličním kompromisem a viditelný boj*

proti korupci nechali na papíře. Lidé nabyli dojmu, že jsme stejní jako oranžoví. Že je kryjeme, aby oni v budoucnu na oplátku kryli zase nás.“ [344]. Neúspěch v boji s korupcí Topolánek přiznal i později [98].

V září 2011, tedy již za vlády Topolánkova nástupce za ODS Petra Nečase (Nečas byl v obou Topolánkových vládách místopředsedou a ministrem práce a sociálních věcí), uveřejnili Hospodářské noviny rozhovor s velkopodnikatelem a miliardářem Andrejem Babišem [337]. Článek s názvem *Korupce překročila únosnou mez* byl zlomovým okamžikem dalšího vývoje v České republice. Poprvé se totiž k míře korupce u nás veřejně vyjádřil vlivný a úspěšný podnikatel. A se sobě vlastním temperamentem hovořil velmi otevřeně. V té době přitom prezident Václav Klaus míru korupce u nás bagatelizoval a popíral, Babiš naopak jasně sdělil šokující pohled ze světa byznysu. Podnikatel mj. řekl: *„Za komunistů kradli u nás zelináři a řezníci, občas asi i pracovníci podniků zahraničního obchodu, ale komunističtí funkcionáři nekradli. Ti totiž měli své výhody, mysleli si, že na svých postech budou věčně, takže krást neměli zapotřebí. U nás se korupční systém teprve vytvářel v posledních dvaceti letech. (...) I na západě jsou různé excesy, ale je tu podstatný rozdíl. (...) Myslím, že tam nejsou do korupce zataženi policie, soudci a státní zástupci jako u nás. (...) Ale já stále říkám, že dimenze korupce u nás řádově vzrostla po roce 2006. Jestli se dřív bralo ze státního po milionech, tak teď je to po stovkách milionů až po miliardách.“* [337]. Babiš v té souvislosti jmenoval i konkrétní osoby, mezi nimiž byl i Mirek Topolánek, jeho přítel a lobbista Marek Dalík, ministr dopravy Aleš Řebíček, dlouholetý šéf a posléze předseda dozorčí rady ČEZu Martin Roman, pražský primátor Pavel Bém či další lobbista Roman Janoušek. Zmínil rovněž prezidenta Václava Klause. Článek měl velkou odezvu a Andrej Babiš se zanedlouho dokonce objevil jako host v hlavním politickém diskusním pořadu České televize. A nutno přiznat, že jeho moderátor Václav Moravec takového hosta ve svém pořadu do té doby ještě neměl. Oněměli i zbývající dva hosté. Oněměla i široká veřejnost – něco takové tu ještě nebylo. Slovák Babiš se emotivně a razantně pustil do politiků té doby včetně prezidenta Klause, jmenoval případy klientelismu či korupce apod. Babiš také řekl: *„Podívejte se, prosím Vás, toto je kilo papíru, to jsou všechno papíry o korupci Topolánkovo vlády a Nečasovo vlády. (...) Korupce tady byla vždycky, i za socanů. Za socanů řekněme korupční symbol nebo symboly klientelismu, Šlouf, Gross, Palas. No, já jsem řekl, že za Topolánka přišly tři nuly, Dalík nešel pod 500. (...) Ale oni Řebíček, Dalík, oni přidali ty tři nuly, chápete? Vždycky se tady kradlo, ta korupce je geneticky daná.“* [336]. Je tedy na čase se stručně zmínit o těch, kteří „přidali tři nuly“.

6.1 Aleš Řebíček a zvedací most v Kolíně

Absolvent Vysoké školy dopravy a spojů v Žilině začal podnikat na počátku 90. let coby projektant, technik a stavbyvedoucí tehdejších Československých drah [345]. Spolu se svými společníky založil společnost Viamont, která pro dráhy montovala nové koleje a rozmontovávala a likvidovala ty staré. Řebíček patřil mezi teplickou i ústeckou smetánku, dokázal pro firmy získávat zakázky [345]. Šlo sice jen o miliony, ale obchod se pomalu rozjížděl. Viamont opravoval železnice, stavěl vlakové zastávky. Privatizoval také dvě regionální tratě [345]. Zlom v podnikání nastal v roce 2000, kdy se Viamontu podařilo rozjet lukrativní nákladní dopravu pro polostátní energetický gigant ČEZ a firma začala vozit uhlí pro Severočeské doly a pro další subjekty [345]. V tu dobu Řebíček začal pořádat tenisové turnaje, kterých se účastnily regionální i pražské celebrity. A o rok později (v roce 2001) se Aleš Řebíček začal etablovat v teplických strukturách ODS. Zároveň jeho akciová společnost Viamont založila dceřinou stavební společnost Viamont DSP, přes níž později kdosi inkasoval velké miliardy z veřejných zakázek

[345]. Řebíček se v krajské politice propracoval na místopředsedu ústecké ODS [345]. Když se v roce 2002 stal předsedou ODS Mirek Topolánek, Řebíček se stal Topolánkovým parťákem a jakýmsi „poradcem pro podnikání“ [345]. Oba muže s největší pravděpodobností propojil Topolánkův poradce a lobbista Marek Dalík, o kterém bude ještě řeč. Mirek Topolánek si pak Aleše Řebíčka s sebou přivedl do vlády do funkce ministra dopravy. Jakýsi Topolánkův poradce k tomu později uvedl: „Mirek Topolánek potřeboval do vlády přivést ekonoma.“ [345]. Samotný Marek Dalík později přiznal: „To já jsem Aleše dostal nahoru. Když jsem ho poznal, nosil ještě bílé ponožky.“ [350].

Z dalších událostí stačí uvést pouze několik čísel, která zazněla v létě roku 2009 (na počátku roku 2009 premiér Topolánek ministra dopravy Řebíčka z vlády odvolal) z úst moderátorky Radiožurnálu: „239 milionů vydělala vloni stavební firma Viamont DSP, která dřív patřila taky exministrovi Aleši Řebíčkovi. 25x zvítězila v soutěžích o veřejné zakázky a za dobu, kdy se Aleš Řebíček pohybuje ve vysoké politice, vydělala na těchto zakázkách zhruba 14 miliard korun. Částku propočítaly Hospodářské noviny. Dřív regionální společnost Viamont DSP se během této doby vyhoupla mezi českou špičku ve stavebnictví. Mezitím narostlo i konto samotného Řebíčka, ačkoliv už předtím vlastnil milionový majetek, nejvíc údajně vydělal právě jako šéf resortu dopravy.“ [346]. K tomu je třeba dodat, že řada zmíněných veřejných zakázek pocházela od institucí, které spadaly pod ministerstvo dopravy, jemuž Řebíček šéfoval. A moderátorka také zmínila, že v roce 2008 se dařilo i samotnému Řebíčkovi: koupil vilu v toskánském Monte Argentariu (v přepočtu za 126 milionů korun), kterou nechvalně proslavily fotky politiků, lobbistů a šéfů velkých firem (tzv. Toskánská aféra), a také byt v Dubaji (v přepočtu za 9 milionů korun) [346]. Řebíček svoje náhlé zbohatnutí vysvětlil prodejem akcií uvedené stavební firmy, ke kterému mělo dojít před jeho vstupem do vládní funkce (ministrem se stal v září 2006) [346]. Přesnou částku neprozradil. Novináři ale zjistili nesrovnalosti, např. to, že přes sto milionů z oné neznámé částky, kterou měl Řebíček dříve obdržet, ve skutečnosti obdržel až v době, kdy se firmě skokově dařilo získávat státní zakázky [346]. K tomu poznamenejme, že než se stal Řebíček ministrem dopravy, měla firma roční obrát jednu miliardu korun a čistý zisk necelých 40 milionů, v roce 2008 měla firma obrát již čtyři miliardy a čistý zisk přibližně 290 milionů korun [346]. Samotný Řebíček zázračný vzestup firmy okomentoval v době svého ministrování slovy: „Kluci jsou asi šikovní.“ [347].

Pro ilustraci uveďme zakázku na rekonstrukci železničního mostu v Kolíně v hodnotě přes miliardu korun, na které se podílela i společnost Viamont DSP. Most byl zkonstruován jako zvedací. Proč zvedací? To proto, aby po Labi mohly proplouvat nákladní lodě s kontejnery nad sebou. Jenže... Na konci roku 2009 se nad nesmyslností takového záměru podivil i ředitel plavební společnosti: „Zvedání mostů nemá žádný ekonomický přínos, žádná komerční přeprava tam totiž neprobíhá a do splavnění Labe až do Pardubic ani probíhat nebude.“ Splavnění Labe až do Pardubic je přitom hudba hodně daleké a nejisté budoucnosti... Situace připomíná éru Sovětského svazu, kdy se uprostřed nekonečných lánů polí stavěly benzínové pumpy s tím, že výhledově k nim povedou dálnice... [349].

Příběh Aleše Řebíčka je ale ještě bohatší a některé další skutečnosti a zajímavé vazby na pochybné podnikatele a lobbyisty jsou popsány v článkách [345], [347].

6.2 Marek Dalík a astronomický úplatek

Ze všech příběhů o poradcích a lobbistech všech polistopadových premiérů je nejbizarnější a současně nejzáhadnější ten o Marku Dalíkovi. Jeho vztah k Mirku Topolánkovi by měl rozebrat nějaký fundovaný psycholog a následně srozumitelnou formou o tom napsat článek. Už proto, že introvert, intelektuál a milovník umění Dalík dostal o generaci staršího extroverta a rázného politika Topolánka až na úplný vrchol politické moci. A nikoli obráceně. Jejich vztah by mohl připomínat vztah otce a syna – jenže s opačnými rolemi. Svého času vedle sebe i bydleli. Dalík k tomu v lednu 2006 přiznal: „*Vidíme se skoro každý den, voláme si několikrát denně.*“ [311]. A policejní odposlechy v roce 2004 zachytily emotivní vzkaz tehdejšího šéfa ODS Topolánka adresovaný Dalíkovi: „*Marku, ty víš, že s tebou stojím a padám.*“ [350]. Kdo je tedy Marek Dalík?

Vystudoval politologii na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze. Při studiu pracoval jako stážista v týmu prezidenta Václava Havla [350]. V letech 1999 až 2001 stihl spoluzaložit a rozvíjet poradenskou agenturu New Deal Communications (vznikla z jiné společnosti), seznámit se s tehdejším senátorem Mirkem Topolánkem a navázat s ním bližší vztah [350], [98]. Posléze vstoupil do ODS. Od roku 2002 do roku 2006 byl neoficiálním poradcem Mirka Topolánka, připravoval vstup ODS do vlády [350]. V létě roku 2004 poslanec Zdeněk Kořistka z Unie svobody oznámil, že mu lobbisté Marek Dalík a Jan Večerek slíbili 10 milionů korun a post velvyslance v Bulharsku, když nepodpoří vznik vlády Stanislava Grosse. Dalík s Večerkem byli zadrženi, ale vzápětí propuštění, podezření se nepodařilo prokázat. V letech 2006 až 2009 se Dalík v neformální pozici premiérova přítele účastnil důležitých jednání [350]. V lednu 2007 se za spolupráce Marka Dalíka s lobbistou ČSSD Miroslavem Šloufem stali z poslanců ČSSD Miloše Melčáka a Michala Pohanky „přeběhlíci“ (nezúčastnili se klíčového hlasování), díky čemuž vznikla tzv. druhá Topolánkova vláda. V létě roku 2009 byl Marek Dalík účastníkem společné dovolené českých politiků, lobbistů a byznysmenů v toskánském Monte Argentariu [351]. Na ní byli přítomni vedle Marka Dalíka také expremiér a šéf ODS Mirek Topolánek, šéf ČEZu Martin Roman, exministr dopravy Aleš Řebíček, exministr průmyslu a obchodu za ČSSD Milan Urban a řada dalších osob [351]. Celá skupina politiků a lobbistů měla blízko k polostátnímu energetickému gigantu ČEZ, tedy společnosti, která posléze měla vydělat desítky miliard korun díky novému zákonu o emisních povolenkách. Příslušný zákon čeští zákonodárci krátce předtím definitivně schválili [351]. Na podzim roku 2009 Dalík slíbil konec těsného vztahu s Topolánkem [350]. V únoru 2010 se účastnil vrcholné schůzky českých a slovenských lobbistů v tatranském Štrbském Plese. V říjnu 2012 ho zatkla policie a byl obviněn z podvodu, kterého se měl dopustit v souvislosti s vládním nákupem obrněných transportérů Pandur [350]. O kauze nákupu transportérů Pandur a s ním spojeným astronomickým úplatkem je v dalším textu pojednáno podrobněji. Je to dobrá ukázka toho, jak fungují „přátelské“ vztahy mezi vrcholnými politiky a lobbisty.

Krátce poté, kdy se Dalíkův přítel Mirek Topolánek ujal vlády, začal vzbuzovat velkou pozornost Dalíkův majetek. Novináři se nemohli dopočítat, kde mladý absolvent politologie mohl vydělat na svůj nákladný až luxusní životní styl. Jeho poradenská firma New Deal Communications začala vytvářet slušný zisk, až když se stal Topolánek předsedou vlády [273]. Dalík sám v roce 2009 vysvětlil, že si na řadu nemovitostí, které si pořídil, vydělal jako podílník v mnoha firmách, případně v již zmíněné poradenské agentuře, nebo „jako živnostník na IČO“ [273]. V lednu 2016 odhadl časopis Týden hodnotu Dalíkova majetku, dohledatelného ve veřejně přístupných databázích, na více než 50 milionů korun [273]. Nejvíce utratil v roce 2011 za mezonetový byt o sedmi pokojích na pražských Hradčanech (stál ho 26 milionů korun),

v roce 2013 se Dalíkovo portfolio nemovitostí rozrostlo o jednopokojový byt za sedm milionů korun v jeho rodném Brně [273]. V Brně pořídil již v roce 2004 za čtyři miliony řadový dům pro své rodiče. Udělal si také radost nákupem chalupy v Domašově u Jeseníka s rozsáhlými pozemky. Rozpadlou sudetskou usedlost přebudoval ve vkusné moderní stavení [273]. Dalík se snažil prorazit také jako restaurátor (v přízemí luxusního bytového komplexu Prague Marina otevřel italskou restauraci), v Brně investoval do stavby třiceti bytů, pracoval též v oblasti prodeje lodí [273].

V květnu 2016 se v Paláci knih na Václavském náměstí konal křest Topolánkovy knihy „paměti“ [327]. Kniha nesla – jak jinak – provokativní název *Hlavně se neposrat aneb jak myslel, tak řekl; jak řekl, tak udělal* [98]. Je to impozantní dílo. Má 512 stran, autor zvolil větší formát – takový, v jakém se vydávají memoáry významných západních politiků. Kniha byla navíc drahá – bez jedné koruny stála rovných pět set. Skoro tolik, kolik měl činit úplatek, o který si jeho přítel a lobbista Marek Dalík měl před časem říct v souvislosti s nákupem obrněných transportérů Pandur. Tedy až na ty řády (Dalík si měl říct v přepočtu o nějakých 480 milionů korun). Kniha sestává ze sebraných dobových Topolánkových projevů, úvah a glos, pokrývajících celou časovou šíři jeho politického působení. K nim jsou připojeny kratičké, nahodilé a hlavně aktuální komentáře či poznámky „pod čarou“ (přesněji „vedle křížku“) [98]. Časově je kniha rozdělena do čtyř období, pro každou etapu byla Topolánkem vybrána „sudička“, která měla připojit svůj komentář. Jedním z oněch patronů byl i ministr financí v tzv. druhé Topolánkově vládě Miroslav Kalousek [98]. Ten si s Topolánkem zjevně už dávno dobře porozuměl, což oba v knize také přiznali [98]. Topolánek v knize přiznal svůj skutečný vztah s tehdejšími matadorem KDU-ČSL a budoucím politickým lídrem TOP 09: „S Kalouskem jsem už tehdy kul pikle a vymýšlel koncept spolupráce ODS a KDU-ČSL (...).“ [98]. Jejich plodná spolupráce se později skutečně prohloubila k oboustranné spokojenosti. Topolánek v úvodu své knihy k osobě Miroslava Kalouska napsal: „Pro některé démon, pro mne a doufám, že pro mnoho dalších – poslední skutečný český politik, rétor s dokonalou pamětí, geniální glosátor a mistr politické zkratky, brilantních intrik a schopnosti přežít. (...) Vznikl mezi námi zajímavý druh přátelství, který trvá dodnes.“ [98]. A naopak Kalousek jejich vztah popsal podobně lichotivě: „Často jsme spolu nesouhlasili, často na sebe i křičeli a věrni svým letorám si občas i sprostě nadávali. Nikdy jsme se ale nepodrazili. Oba dva jsme si byli vědomi nezbytnosti loajální spolupráce a byl to koneckonců styl, který Mirek tvrdě vyžadoval. Především vlastním příkladem. I v tom byla Topolánkova éra způsobu řízení vlády zcela unikátní.“ [98]. Nakonec, bývalý ministr financí Kalousek se dostavil i na křest zmíněné knihy. A jakoby chtěl dostat citovaným slovům, v duchu svého smyslu pro humor zarecitoval báseň: „Zaplatil jsem Daně, zaplatil jsem Janě, zaplatil jsem Stáně, zaplatil jsem Haně, nezklamal jsem dívčí důvěru. Ale tobě, ministerstvo, tobě nas...!“ [327]. Muži na pódiu Kalouskův výstup oplátili hurónským smíchem [327].

Na celé knize jsou nejzajímavější ony kratičké aktuální a často opět provokující poznámky „vedle křížku“. Ale ani ty nejsou ve skutečnosti podstatné. Na celé knize je nejdůležitější její název a pak první dvě strany prologu. Na nich totiž autor popisuje svůj vztah ke svému dlouholetému příteli a lobbistovi, mladému Marku Dalíkovi, díky kterému se Topolánek dostal až na samý vrchol politické moci. A pod fotografií, na níž se oba drží kolem ramen a usmívají se do fotoaparátu, mu vzdává hold za vše, co pro něho udělal [98]. Bývalý premiér uzavírá: „Nikoho tak schopného a přitom tak komplikovaného jsem od té doby nepotkal. Všechny útoky na mě byly vedeny přes něj, takže si mé úspěchy vlastně vždycky odskákal. Marek se mnou nebyl sice od začátku, ale ví o mně ze všech nejvíc. O mých přednostech, chybách, slabostech, ambicích, cenách za úspěch i schopnosti vyrovnat se s tlakem. Těžko jsem mohl vybrat lepší ‚sudičku‘ pro první kapitolu nazvanou Svěží vánek. Nicméně člověk míní, pomstychtiví lidé mění. Jeho odsouzení pokládám bez nadsázky za projev politické rituální popravu a justiční zvůle!

Přesto, že mi Marek úvodní slovo přislíbil, nenapsal ho a já mu rozumím. Škoda. [98]. Nedlouho před vydáním Topolánkova knihy byl totiž v únoru 2016 Marek Dalík odsouzen Městským soudem v Praze za napomáhání k trestnému činu přijímání úplatků na pět let vězení a k úhradě peněžitého trestu ve výši pěti milionů korun [297]. Bylo to v souvislosti s nákupem obrněných transportérů Pandur, které Topolánkova vláda schválila na jaře roku 2009 [333]. Odvážná soudkyně přitom vážně naznačila, že tím, kdo poslal Marka Dalíka pro úplatek ve výši v přepočtu přibližně 480 milionů korun, mohl být i premiér Mirek Topolánek [334]. Dalík ale nic nepřiznal. Vrchní státní zástupkyně Lenka Bradáčová se vyjádřila, že policisté i státní zástupci v minulosti „dostatečně prozkoumali, kdo mohl Dalíka úkolovat, a pokud se nerozhodne někdo přiznat, není možné objevit nic nového“ [334]. A Marek Dalík mlčel. Svoje trestní stíhání a odsouzení těžce nesl, stáhl se ze společenského života, s Mirkem Topolánkem omezil styky [98]. Proti rozsudku se Dalík odvolal k Vrchnímu soudu v Praze. A právě při čekání na definitivní rozhodnutí o tom, zda půjde – za někoho – do vězení a na jak dlouho, Topolánek vydal svou knihu *Hlavně se neposrat*, ve které hned v úvodu připomíná svůj vděk Marku Dalíkovi za vše, co pro něho udělal. K samotnému „zbytečně vulgárním“ názvu knihy Topolánek v úvodu uvádí: „Není mnoho lidí, kteří byli absolutně nahoře i na samém dně a obě ty mezní situace zvládli možná se ztrátou okvěti, ale určitě bez ztráty kytičky. Být nahoře a zůstat normální je těžké. Padnout a zvednout se asi ještě těžší. Název *Hlavně se neposrat* popisuje obě úvratí naprosto pregnantně a tu jistou míru neslušnosti mi, prosím, odpusťte.“ [98]. Ale koho měl bývalý premiér při těchto svých slovech na mysli? Když byl na vrcholu, byl tam s ním i Marek Dalík. Po svém politickém pádu v roce 2010 se Mirek Topolánek stal podnikatelem a bohatým člověkem a na jaře roku 2016 nebyl zdaleka na samém dně. Tam ale byl již několik let trestně stíhaný jeho někdejší přítel Marek Dalík, který si navíc v únoru 2016 vyslechl nepravomocný rozsudek vězení, kam měl navíc jít „za někoho“. Topolánkova kniha paměť i s oním neslušným názvem lze tak číst i jako vzkaz Marku Dalíkovi: Marku, vydrž! Před veřejností jsem Tě vychválil, tak teď už nemůžeš nevydržet! Mimoto, v roce 2011 Marek Dalík novináři přiznal, že Topolánkovi psal do roku 2006 „úplně všechny projevy, poté všechny zásadní“ [350]. Pokud to byla pravda, byla Topolánkova kniha ve skutečnosti knihou Marka Dalíka a jeho projevů... Zakrátko, na konci května 2016, u odvolacího Vrchního soudu v Praze Marek Dalík odmítl vypovídat s tím, že „jsem v té věci všechno řekl“ [335]. Předseda odvolacího senátu Martin Zelenka pak vynesl rozsudek: „Obžalovaný magistr Marek Dalík je vinen, že vědomě neoprávněně požadoval po projektovém manažerovi obchodní společnosti Steyr Daimler třikrát šest milionů euro, což tehdy představovalo čtyři sta osmdesát čtyři milionů sto deset tisíc korun. (...) Dopustil se jednání, které bezprostředně směřovalo k tomu, aby sebe obohatil tím, že uvedl někoho v omyl.“ [335]. Dalíka současně poslal do vězení na čtyři roky s tím, že pokud by nezaplátil čtyřmilionovou pokutu, trest by se o dva roky prodloužil [335]. Vrchní soud tedy nakonec změnil rozhodnutí prvoinstančního soudu, který Dalíka potrestal za korupci. Nepodařilo se jasně prokázat, že by chtěl peníze pro někoho z vlády, a proto jeho jednání posoudil „pouze“ jako pokus o podvod. Ještě před verdiktem si odvolací soud předvolal Dalíkova někdejšího přítele a expremiéra Mirka Topolánka [335]. A položil mu klíčový dotaz, jestli Dalíka na schůzku se zástupci rakouské zbrojovky poslal a zda lobbista mohl ovlivnit jeho rozhodování. Mirek Topolánek svou odpovědí Marka Dalíka nepochybně nepotěšil: „Všichni, co se mnou dělali, tak ví, že jsem velmi těžko ovlivnitelný, přestože média psala opak. Mohlo to vyvolat dojem, že ten Markův vliv je větší, než skutečně byl.“ [335]. Přitom tentýž Topolánek se dříve u prvoinstančního soudu dušoval, že Dalík není podvodník, že si žádný vliv nevymyslel, že byl pro něj klíčovou osobou, strůjcem úspěchu ODS a mužem, kterého posílal na jednání, když byla choulostivá. Soudkyně se jej následně zeptala, o jaká jednání šlo, pročez bývalý premiér odpověděl, že si to nepamatuje [334].

Příběh s úplatkem při nákupu obrněných transportérů Pandur ale odsouzením Marka Dalíka zdaleka neskončil. Krátce před svým nástupem do vězení se Marek Dalík v létě roku 2016 vyjádřil pro média o svém případě a trochu se rozhovořil. Poskytl osobní zповěď o svém životě, o politice, o spolupráci s Mirkem Topolánkem a s dalšími vlivnými politiky a lobbisty. Na otázku novinářky, zda je pro něho Mirek Topolánek zklamáním, Dalík odpověděl: „*Věděl jsem celou dobu, že je absolutní alibista, egoista a oportunist. Na druhou stranu jsem věřil v to dobro v něm, protože on je opravdu uvnitř dobrý člověk. Nakonec převážily ty první tři vlastnosti a on se takto nehezky zachoval i k jiným lidem. Myslel jsem, že náš vztah je nějak speciální. Jak se ale ukázalo, není. Takže mě zklamal, ale zase ne tolik, protože jsem ty pochybnosti už měl dřív.*“ [353]. Dalík rovněž přiznal, že by mu stačilo, kdyby Topolánek řekl u soudu pravdu [353]. A přiznal také, že má z vězení strach [353]. Těsně před svým nástupem do výkonu trestu Dalík poskytl na konci srpna 2016 ještě rozhovor pro týdeník Euro, ve kterém přiznal, že ví, jaký byl skutečný příběh kolem nákupu obrněných transportérů Pandur [352]. Řekl, že tento příběh zná zhruba dvacet lidí. Ti ho prý zrazovali od toho, aby policii nebo soudu řekl o skutečném dění kolem celé zakázky. Do skupiny osob, které údajně znají skutečný příběh o kauze, Dalík zahrnul i někdejšího poradce Miloše Zemana Miroslava Šloufa či současného nejvlivnějšího muže na Pražském hradě a někdejšího Šloufova přítele Martina Nejedlého. Dalík řekl: „*Já jsem soukromá osoba a v podstatě jsem jí byl i tehdy. Ale když se podíváte na ty ostatní, tak to žádné bezejmenné soukromé osoby nejsou, jeden je spolupracovník nebo kamarád slovenského premiéra, druhý českého prezidenta, třetí pracuje pro vlivného miliardáře, který má významné aktivity na Slovensku a v Čechách. A asi ani Mirek Topolánek si nechce kazit vztahy se slovenským premiérem, k čemuž by korektní výpověď nepochybně vedla. A takhle můžeme pokračovat dál. Martin Barták pracuje pro Tomáše Chrenka, který opět má významné vztahy s českou a slovenskou vládou bez ohledu na to, kdo v ní sedí (...).*“ [352].

Marek Dalík nastoupil do vězení dne 1. září 2016. Byla to mediální událost. Ještě před tím však jeho advokáti podali dovolání k Nejvyššímu soudu [354]. Na jeho základě může Nejvyšší soud zrušit již vydané pravomocné soudní rozhodnutí. Advokáti argumentovali, že soudy nesprávně vyhodnotily důkazy a nebyly se schopny shodnout, co přesně měl Marek Dalík provést [354]. Dovolání – tentokrát v Dalíkův neprospěch – podal i nejvyšší státní zástupce Pavel Zeman, kterému se nelíbilo zmírnění původně uloženého trestu. Mluvčí Nejvyššího státního zastupitelství k tomu sdělil: „*Nejvyšší státní zástupce se s argumentací Vrchního soudu v Praze neztotožnil, když měl za to, že trest měl být obviněnému ukládán nikoli mimo (pod) stanovenou trestní sazbu, ale v jejím rámci.*“ [355]. Následně v dubnu 2017 média přinesla šokující zprávu, že Nejvyšší soud vyhověl dovolání a nařídil s okamžitou platností propustit Marka Dalíka na svobodu [297]. Krátce nato média informovala, že Nejvyšší soud vyhověl jak Dalíkovu dovolání, tak i dovolání nejvyššího státního zástupce Pavla Zemana [356]. Případ vrátil pražskému vrchnímu soudu, přičemž nezpochybil, že se trestný čin stal – vrchnímu soudu ale uložil povinnost kauzu projednat znovu a vyjasnit, podle jaké právní kvalifikace by měl trest padnout [356]. Většinu námitek Dalíkových advokátů Nejvyšší soud odmítl, avšak vlastní podstatu trestného činu nezpochybil. Vrchní státní zástupkyně v Praze Lenka Bradáčová pak médiím upřesnila: „*Soud konstatoval, že skutková zjištění jsou úplná. To znamená, že trestný čin se stal a spáchal ho pan obžalovaný.*“ [356]. Předseda Nejvyššího soudu Pavel Šámal vysvětlil: „*Základní otázka je, podle jaké právní kvalifikace, zda podle starého zákona, nebo nového trestního zákoníku, se má to jednání kvalifikovat a v jaké sazbě.*“ [356]. Trest se tak může zmírnit i zpřísnit [356]. Na další dějství si tak veřejnost – a hlavně Marek Dalík – musí počkat. Pro něho osobně to bude čekání nepochybně nepřijemné. Doufejme jen, že se mu do té doby nic zlého nestane...

7. Petr Nečas aneb osudová žena

O jednom víkendu v listopadu 2009 probíhal kongres ODS. Ve všech pádech na něm byla skloňována korupce. Tehdejší předseda ODS a již bývalý premiér Mirek Topolánek hřímal: „*Zejména už vláda nedostala čas dotáhnout do konce boj s korupcí, změnit společenské klima a vrátit občanům víru v demokracii.*“ [344]. Bývalý premiér také upozorňoval, že jeho strana musí krátkodobě „*klást daleko větší důraz na rehabilitaci demokratické politiky a na boj s korupcí. To jsou problémy, které lidi trápí ze všeho nejvíce, dokonce více než krize.*“ [344]. A tehdejší místopředseda ODS Petr Nečas dokonce prohlásil, že volby rozhodne pozice jednotlivých stran ve vztahu ke korupci: „*Korupce je to, co pálí lidi více než to, zda nějaká daňová sazba je 15 nebo 17 procent. Budou-li lidé věřit, že strana, která je u moci, nekrade, nebo že minimalizuje prostor pro krádež a pro korupci, tak té straně dají důvěru.*“ [344]. Korupce byla podle Nečase největší zlo, které rozleptává základy státu. Nečas se přitom pustil i do vlastních řad: „*A teď si řekněme velmi otevřeně, týká se to celé ODS, protože na rozdíl například od daní, od důchodového systému, problém korupce prorůstá celou naší společností, všemi strukturami. Netýká se pouze celostátních politiků ODS, týká se regionálních a místních politiků ODS.*“ [344].

V dubnu 2010 se novým volebním lídrem ODS stal Petr Nečas. V politice to nebyl to žádný nováček. Nečas se narodil v roce 1964, v roce 1988 ukončil studium na Přírodovědecké fakultě Univerzity J. E. Purkyně v Brně, v tentýž rok získal doktorát (tématem jeho práce byla plazmová fyzika), poté působil jako technolog a výzkumný a vývojový pracovník v Tesle Rožnov. Překotné společenské události jej od fyziky odpoutaly k politice, v roce 1991 vstoupil do ODS, v roce 1992 se stal poslancem (a byl jím až do konce srpna 2013, tedy přes dvacet let). V září 1995 (tedy uprostřed divokých devadesátých let) byl jmenován prvním náměstkem ministra obrany, o čtyři roky později byl zvolen místopředsedou ODS a znovu zvolen do této funkce byl i na kongresu v roce 2002. V roce 2006 byl jmenován ministrem práce a sociálních věcí a místopředsedou vlády (funkce zastával do května 2009). A v dubnu 2010, jak jsme již zmínili, se stal volebním lídrem ODS do sněmovních voleb v roce 2010.

Krátce předtím vyšel s novým volebním lídrem Petrem Nečasem rozhovor na nejrůznější témata, včetně korupce, vlivu lobbistů a také... manželské nevěry [357]. V té době byla ODS mediálně zmítána v klientelistických kauzách, hovořilo se o vnitrostranických kmotrech apod. Rozhovor to byl mimořádně závažný. Lobbista či kmostr, který si jej pozorně přečetl, musel zaplesat. Novinář totiž položil Petru Nečasovi prorocké otázky přímo na tělo. Jako kdyby tušil budoucí vývoj. Nečas měl již v té době mediální nálepku „pan Čistý“, která se jemu samotnému velmi nelíbila [357]. Přiznal, že je také hříšník a jako příklad uvedl, že je cholerik. To je jistě velký hřích... Novináře ale zajímalo, zda Nečas nebude coby „pan Čistý“ jen mediálně využit pro široké davy s tím, že klientelismus a vliv kmostrů v ODS i nadále zůstane – jen přikryt oním čistým obrazem [357]. Zvídavého novináře také zajímalo, jak hodlá Nečas s těmito negativními jevy v ODS naložit. A na to Petr Nečas nedokázal odpovědět. Hovořil o tom, že má svou představu, jak by strana měla fungovat, že je třeba být solidní, seriózní apod. Přiznal také, že v případě volebního vítězství si na Úřad vlády nepřivede žádného lobbistu, jako si přivedl Mirek Topolánek svého přítele Marka Dalíka [357]. Nečas jednoduše přiznal, že žádného lobbistu nemá: „*Už když jsem byl ministrem práce, tak se každý mohl přesvědčit, zda jsem si tam nějakého lobbistu přivedl, nebo nepřivedl. Nepřivedl.*“ [357]. Čtenář, který tehdy tato slova četl, si musel hvízdnout údivem. To je přece divné: „pan Čistý“ byl v nejvyšším vedení ODS v době vlády Topolánka a Dalíka (nebo obráceně), v době působení Ivana Langera, Pavla Béma, Romana Janouška a dalších, musel tedy vědět, že bez

lobbistů ve straně nepřezíje ani jeden jediný den. A tady všem najednou tvrdí, že očistí stranu – a úplně sám. Jak to asi provede? Silou argumentů? Promluví snad stranickým kmotrům do duše, že je třeba být solidní a seriózní? Taková slova by možná mohl pronést stranický nováček, ale Nečas byl tehdy ve vysoké politice již 18 let. A lze vůbec zůstat v takovém prostředí po tak dlouhou dobu „panem Čistým“? Proč si ho ti „nečistí“ mezi sebou tak dlouho drželi? Zkrátka, v březnu 2010 mohl být Nečas cokoli, ale určitě nemohl být naivní. Zbývala tedy druhá možnost, a to ta, že nějaké lobbisty za sebou již měl.

Petr Nečas se v létě 2010 stal předsedou ODS. Po volební kampani, během které veřejnost opakovaně varoval před zvyšováním zadlužování státu a krachem Řecka (sousloví „zastavit zadlužování“), se stal premiérem [359]. Do funkce jej prezident jmenoval v červenci 2010, jeho vláda získala důvěru Poslanecké sněmovny v srpnu 2010. Skončila v létě 2013, kdy na Úřad vlády (a na další místa) přišli policisté z Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu (ÚOOZ), kteří zatkli několik úředníků, poslanců a státních zaměstnanců. Byla mezi nimi i jeho dlouholetá (mimomanželská) partnerka a v té době vrchní ředitelka jeho kabinetu Jana Nagyová. O kauze Nagyová je pojednáno v samostatné podkapitole. Policejním zásahem nejen na Úřadu vlády tak – snad symbolicky – skončilo působení vlád ODS po roce 1989.

Vláda Petra Nečase se nesla v duchu předvolebních slibů, které spočívaly v úsporách a ve vládních škrtech. Jeho koaliční partner a ministr práce a sociálních věcí za TOP 09 Jaromír Drábek přišel s radikální sociální reformou. Jejím účelem bylo ušetření miliard korun na sociálních a jiných dávkách [363]. Ministr Drábek proto přistoupil k celé řadě „revolučních“ opatření. Tak například značně zjednodušil celý proces posuzování zdravotního stavu pro příspěvek na péči, kdy se mělo posuzovat pouze deset základních životních potřeb [361]. Posudky měly být využitelné i pro poskytování jiných dávek, např. příspěvku na mobilitu [361]. Na stránkách Drábkovy ministerstva se v listopadu 2011 mohl zájemce dočíst i tyto informace: *„Ze současného nepřehledného spektra mnoha dílčích dávek pro zdravotně postižené (...) od ledna příštího roku vzniknou pouze dvě dávky: Příspěvek na mobilitu – Jedná se o opakující se nárokovou dávku, která bude poskytována osobám starším jednoho roku, které nejsou schopny zvládat základní životní potřeby v oblasti mobility nebo orientace. Výše příspěvku na mobilitu bude v jednotné výši 400 Kč měsíčně. Příspěvek na zvláštní pomůcku – Jedná se o jednorázovou nárokovou dávku, která bude určena osobám s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí, těžkým sluchovým nebo těžkým zrakovým postižením nebo těžkým mentálním postižením.“* [361]. Díky novému systému posuzování stupně postižení se z těžkých invalidů najednou stávali „zdraví“ lidé úředně schopní práce... Lidé, kteří byli odkázáni na invalidní vozík, dostali o tisíce méně na dopravu a o několik tisíc přišly i rodiny s postiženými dětmi [364]. Pomozte si, jak umíte... Do roku 2012 byl nárok na příspěvek o péči posuzován na základě 36 kritérií – sociální pracovníci hodnotili, kolik z nich postižení zvládají, a podle toho jim pak obecní úřady vyplácely příspěvky [366]. Díky Drábkově reformě se posudky začaly řídit jen deseti základními potřebami. Klíčové rozhodnutí nad postiženými se tak dostalo do rukou posudkových lékařů, kteří většinou postiženého vůbec nespátří – rozhodují tzv. od stolu [366]. Příklady? Jakýsi mladý hoch se narodil s mozkovou obrnou a jako předčasně narozenému dítěti ho navíc lékaři v inkubátoru předávkovali kyslíkem. K tělesnému postižení tak přibyla nevratně poškozená sítnice. Nikdy neviděl a nikdy vidět nebude. Je odkázán na pomoc druhé osoby. Do roku 2012 hoch náležel do čtvrtého, nejtěžšího stupně postižení – k invalidnímu důchodu pobíral nejvyšší příspěvek ve výši 12 000 korun. Po zavedení reformy byl ale posudkovým lékařem zařazen do druhého stupně. Nevládá prý pouze šest z deseti životních potřeb, a má tak nárok na 4 000 korun [366]. Ukázka citace z oficiálního vyjádření úřadů: *„U účastníka řízení není prokázáno vážné narušení mentálních schopností. Na poškození funkce zraku je účastník řízení adaptován.“* [366]. Na to, že hoch nevidí, je

prostě adaptován... Posudkový lékař rozhodl v jeho případě na základě lékařské zprávy, aniž by hoča viděl. Jenže, o to právě jde... Čtenáři doporučujeme shlédnout pořad *Reportéři ČT*, konkrétně reportáž s názvem *Úspory podle Drábka* [366]. Podobných reportáží bylo od roku 2012 natočeno více. V jedné z nich (z ledna 2012) byly zmíněny případy mnohatisícového snížení příspěvku rodičům, kteří pečovali o své malé postižené děti [365]. V reportáži se vyjádřil i tehdejší náměstek David Kafka z Drábkova ministerstva: „*Máme tady plnoleté a dospělé lidi, kteří jsou zodpovědní, kteří už vědí, co se ve světě jako může a co se nemůže, co to dítě potřebuje a co nepotřebuje, co si mohou dovolit a co si nemohou dovolit, jestli jim pomůže babička nebo jim nepomůže babička.*“ [365]. Drábkova reforma také zavedla povinnou platební (identifikační) kartu, kterou měli vlastnit všichni příjemci takzvaných nepojistných sociálních dávek, podpory v nezaměstnanosti a zdravotně postižení. Ke kartě náležel i povinný bankovní účet u České spořitelny [367]. Zavedení platebních karet prosadil ministr Jaromír Drábek a jeho první náměstek Vladimír Šiška. Oficiálním cílem projektu bylo ušetřit provozní výdaje při výplatě dávek (hlavně za složenky, poštovné, bankovní poplatky a práci s hotovostí na úřadech) a omezit zneužívání dávek (ministr Drábek nikdy přesvědčivě nevysvětlil, jak k tomu mělo dojít). Karty byly na jaře 2014 zrušeny [367].

Vedle zavedení drakonické sociální reformy se ministr Jaromír Drábek a jeho první náměstek Vladimír Šiška pustili také do drakonické reformy některých informačních systémů spadajících pod ministerstvo práce a sociálních věcí. Počátkem roku 2012 tak došlo k zavádění nového informačního systému služeb zaměstnanosti a nepojistných sociálních dávek na úřadech práce po celé České republice. Ten měl nahradit původní informační systém, který byl vyvíjen a upravován ke spokojenosti úředníků a složek státu po dobu 18 let [369]. Nový systém, vyvíjený jen několik měsíců (!), byl nasazen do ostrého provozu bez předchozího řádného odzkoušení a jeho nefunkčnost vyvolala kolaps na úřadech práce [369]. Zoufalé úřednice se nakonec uchýlily k peru a papíru a agendu aspoň tímto způsobem vyřizovaly o víkendech... Dvoumiliardová zakázka na informační systém proběhla bez výběrového řízení, zakázku získala předem určená společnost. Ze strany Drábkova ministerstva byla účelově zneužita dřívější smlouva o strategické spolupráci, respektive rámcová smlouva mezi ministerstvem vnitra jako centrálním zadavatelem a společností Microsoft, respektive Fujitsu Siemens Computers (později Fujitsu Technology Solutions) [369]. Ta se však týkala jen nákupů licencí k produktům Microsoftu a doplňkových služeb, nikoli vývoje nového informačního systému [369]. Když se o náležitostech nové prováděcí smlouvy a dodatcích dozvěděl exministr vnitra Ivan Langer, napsal na svůj facebookový profil výstižnou charakteristiku zneužití původní licenční rámcové smlouvy: „*To si pan Drábek dělá legraci! To, co s ní provedlo jeho ministerstvo, je stejné jako na rámcovou smlouvu na nákup kalkulaček koupit raketoplán a několik družic k tomu.*“ [368]. Dodatky k prováděcí smlouvě obsahovaly nejen předražené služby, ale také zjevné absurdity, kdy např. automatický provoz serverových stanic byl účtován v „člověkodnech“, jako kdyby příslušné operace prováděl pracovník osobně. Mimoto, na základě uzavřené prováděcí smlouvy a jejích dodatků mohly být pětileté provozní náklady na tento systém přibližně 2 miliardy korun, což by bylo více, než kolik činily provozní náklady původního systému za celou dobu 18 let. Drábkovo ministerstvo platilo dodavateli nového systému jen za provozní služby přes 50 milionů korun měsíčně [369]. I přes kolosální mediální rozruch, který kolem kolabujících systémů propukl, jej ministr Drábek v médiích suverénně a urputně obhajoval, stejně urputně, jako obhajoval zavedení drakonické sociální reformy. Závažné problémy, které vznikly, bagatelizoval. Vystudovaný inženýr-kybernetik Drábek v televizi či v rozhlase strojově a mechanicky odříkával stále stejné absurdní či nepravdivé „argumenty“, které měly veřejnost, sociálně slabé, zdravotně postižené či zoufalé úřednice na úřadech práce přesvědčit o tom, že to všechno je pro jejich vlastní dobro... Ani

v průběhu dvou let se nepodařilo nový systém řádně zprovoznit. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže na konci roku 2013 pravomocně celou zakázku zrušil a zakázal pokračovat v plnění smlouvy, resp. jejích dodatků. Zrušení zakázky původně iniciovala společnost Student Agency, jejíž majitel Radim Jančura je také členem správní rady Nadačního fondu proti korupci. Posléze se k návrhu na zrušení připojil i původní dodavatel informačního systému. Od počátku roku 2014 se tak na úřady práce opět vrátil původní informační systém. Na jaře roku 2014 generální ředitelka Úřadu práce České republiky k zavedení Drábkova–Šiškova informačního systému a k návratu k původnímu systému řekla: *„Stálo nás to 39 milionů korun na přesčasech, ale zaměstnanci, kteří ty staré aplikace znali, se na návrat těšili. Je to tak uživatelsky přátelské, že i noví lidé byli schopni zaučit se jen za pomoci kolegy. Takže nenastaly problémy, které si mnozí pamatovali z doby před dvěma lety, kdy nové systémy nepracovaly. Ti lidé si zažili peklo.“* [370].

Nová pravicová vláda Petra Nečase se po svém jmenování ihned pustila do realizace svého programu, který spočíval především v úsporách veřejných výdajů. Už v září 2010 proběhla stávka státních zaměstnanců a lidí pracujících ve veřejné sféře včetně policistů, hasičů, příslušníků armády, zdravotníků, učitelů apod. Krátce před ní se na adresu demonstrujících s výsměchem a s pohrdáním vyjádřil prezident Václav Klaus: *„Demonstrace neřeší věci a já myslím, že to všichni rozumní lidé vědí a já myslím, že i tahleto demonstrace bude taková trošku česká, specifická. Já jsem se včera dozvěděl půvabnou věc, že v jednom – nebudu říkat podniku – v jedné instituci se rozhodli přijít na tu demonstraci, ale PO ČESKU – jak je všechno ZKARIKOVÁNO: Aby nikoho nenaštvali, tak si všichni vzali náhradní volno! Jo, takže to je klasická ukázka českých demonstrací (smích), já myslím, že je to klasika.“* [371]. Při slově „po česku“ se v prezidentově obličejí a v dikci objevilo takové pohrdání a odpor, jaký lze jen málokdy vidět. Čtenáři doporučujeme příslušný videozáznam s prezidentovým vyjádřením shlédnout na internetu [371]. Stávka nakonec skutečně proběhla „po česku“: skoro nikoho neochromila, účastníci si skutečně kvůli ní vzali náhradní volno a proběhla spořádaně. Prezidentovi České republiky patrně vadila česká „malost“ a absence světovosti. Ve světě (například v Německu, ve Francii či ve Velké Británii) totiž stávky probíhají úplně jinak – demonstranti si volno neberou, zapalují se ulice a stavějí se barikády, vrhají se dlažební kostky a zápalné láhve po policistech a ničí se výlohy.

Působení Nečasovy vlády, spočívající v zavádění úsporných opatření, sociálních reforem, kolabujících informačních systémů, sociálních karet a dalších reforem v režii ministra a místopředsedy TOP 09 Jaromíra Drábka, vyvolávalo stále silnější reakce ze strany veřejnosti. V dubnu 2012 proběhla na Václavském náměstí největší protivládní demonstrace od roku 1997 [372]. Začaly se ozývat nejen odboráři, ale také Rada postižených, Rada seniorů, Svaz pacientů a další sdružení. V té době Jaromír Drábek ještě netušil, že jeho dny v čele ministerstva se krátí a zakrátko budou definitivně sečteny.

Dne 1. října 2012 byl přímo ve své kanceláři zatčen Drábkův první náměstek Vladimír Šiška [374]. Byla to Drábkova pravá i levá ruka [373]. Působili spolu již v Hospodářské komoře v době, kdy byl Drábek jejím prezidentem. Spolu se Šiškou policie zatkla také ředitele odboru informatiky Drábkova ministerstva Milana Hojera [373]. Náměstek Šiška na poradách často tvrdil, že přišel na ministerstvo dělat „byznys“ [373]. Lidé, kteří s ním přišli do styku, potvrzovali katastrofický způsob přidělování veřejných zakázek bez výběrových řízení. Rámcovou představu o tom, jaké na Drábkově ministerstvu mohly panovat pod Šiškovým vedením poměry, si lze učinit z článku [374]. Šiška byl po zatčení vzat do vazby a obviněn z podplácení. Toho se měl dopustit tím, že nabídl úplatek (přidělení zakázky v hodnotě nejméně 100 milionů korun) zástupci původního dodavatele systémů na výplatu dávek za to, že stáhne svou stížnost k Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS), který mohl již běžící zakázku na nové

systemy zrušit a zakázat její plnění [375]. Tou dobou ale zástupce původního dodavatele již spolupracoval s protikorupční policií, díky níž tak byla nabídka úplatku zaznamenána [375]. Ministr Nečasovy vlády Drábek se nejdříve po zatčení náměstka Šišky rozhořčil nad postupem policie a řekl, že za svým přítelem stojí [375]. Vzápětí však Šišku, který seděl v cele, odvolal a oznámil rovněž svou rezignaci na ministerskou funkci [375]. Později byli Šiška s Hojerem obžalováni ze zneužití pravomoci úřední osoby a z podplacení formou přidělení veřejné zakázky, soud však jejich jednání vyhodnotil jako vydírání. Na jaře roku 2014 Městský soud v Praze odsoudil Šišku na šest let vězení a Hojera na pět let vězení [376]. Po jejich odvolání Vrchní soud v Praze rozsudky zrušil a věc vrátil zpět Městskému soudu v Praze [376]. Ten následně oběma obžalovaným rozšířil kvalifikaci trestných činů a každému přidal ještě další rok vězení [377]. Oba se ale proti rozsudku opět odvolali a odvolací Vrchní soud v Praze v lednu 2016 rozsudky opět zrušil [378]. Do zveřejnění tohoto textu nebyla tato kauza pravomocně rozhodnuta.

Za své krátké působení na Ministerstvu práce a sociálních věcí si Vladimír Šiška později vyslechl ještě další dvě obvinění v jiných kauzách. Na podzim roku 2013 policie Šišku obvinila z několika trestných činů kvůli další zakázce na kontrolu sociálních dávek. Obvinění souviselo s tendrem na systém, který měl kontrolovat posudkové lékaře, a zabránit tak zneužívání dávek. Ministerstvo chtělo zakázku dát bez výběrového řízení firmě IBM. Pokud by zakázku nakonec ÚOHS nezrušil, mohla podle policie vzniknout České republice škoda ve výši jedné miliardy korun. Spolu se Šiškou byl obviněn i soudní znalec profesor Vladimír Smejkal [376]. I v této kauze oba pánové stanuli před soudem. Městský soud v Praze je v únoru 2016 sice osvobodil, po odvolání státního zástupce však odvolací Vrchní soud v Praze v září 2016 osvobozující rozsudek nad Šiškou i Smejkalem zrušil a věc vrátil zpět Městskému soudu v Praze [379]. Ani tato kauza nebyla v době vydání tohoto textu pravomocně rozhodnuta.

Nakonec Šiška s dalšími osobami stanuli před soudem i kvůli zmanipulování oné zakázky na nový informační systém na výplatu dávek, o kterém jsme se již zmínili. V této kauze se významně angažoval i Nadační fond proti korupci, který již na počátku roku 2012 podal ve věci trestní oznámení [369]. Fond tehdy uspořádal i tiskovou konferenci k celé kauze a i později se spolupodílel na její medializaci [369]. Na konci září 2016 Městský soud v Praze poslal Vladimíra Šišku v této věci na šest let do vězení a uložil mu povinnost nahradit škodu ve výši 282 milionů korun (původně ministerstvo práce a sociálních věcí vyčíslilo škodu na téměř dvojnásobek) [380], [381]. Spolu s tím byl k podmíněnému trestu odsouzen také ředitel odboru ministerstva vnitra Miroslav Duda, kterému byla rovněž uložena povinnost uhradit vnitru 1,1 milionu korun [380]. Soudce Tomáš Durdík k tomu řekl: „*Oba obžalovaní při plnění svých pracovních povinností zneužili své pravomoci a umožnili jednání, které následně vedlo ke způsobení škody ministerstvu práce a sociálních věcí předražením služeb, které byly dodávány společností Fujitsu. (...) Je zcela zřejmé ze všech okolností a časových souvislostí, že zde byl určitý plán obžalovaného Šišky, kterak zajistit zvýhodnění v souvislosti s naplánovanou změnou a se zajištěním nových dodavatelů systému nepojistného plnění.*“ [380]. Oba se proti rozsudku odvolali. V červnu 2017 Vrchní soud v Praze pravomocně snížil původní trest vězení pro Vladimíra Šišku na čtyři roky, současně mu zrušil povinnost uhradit státu výše zmíněnou astronomickou škodu [475]. Stát se proto svého nároku bude muset domáhat v občanskoprávním řízení. Druhému obžalovanému odvolací soud potvrdil podmíněný trest a i jemu zrušil povinnost uhradit jemu původně přičtenou škodu [475].

Vraťme se ale zpět do roku 2012. V jeho průběhu se v řadách ODS objevila šestice rebelujících poslanců, kteří odmítali podpořit Nečasův vládní balíček reforem [382]. Ten mj. obsahoval zvýšení daně z přidané hodnoty na 15 a 21 procent, omezení výdajových paušálů pro živnostníky, zrušení stropu pro

odvody zdravotního pojištění, zrušení daňové slevy pro pracující seniory a další opatření [382]. Rebelové odmítali především zvýšení daně z přidané hodnoty. Se schválením balíčku přitom Nečas spojil další existenci vlády. Po značném tlaku nakonec šestice rebelů – po více než dvou měsících – povolila, byť každý jiným způsobem [383]. Trojice nejradikálnějších překvapila a vzdala se poslaneckého mandátu. Petr Tluchoř, Ivan Fuksa a Marek Šnajdr byli vystřídáni náhradníky, kteří měli hlasovat pro balíček a tím i pro pokračování Nečasovy vlády. Další dva rebelové slíbili, že vládu podrží a jeden deklaroval, že se hlasování zdrží [383]. A tak se i stalo. Počtem 101 hlasů poslanců byl balíček schválen a Nečasova vláda zachráněna [383]. Následně se podařilo prosadit i další úpravy včetně důchodové reformy a v noci ze 7. na 8. listopadu 2012 i církevní „restituce“ (počtem 102 hlasů) [384]. Premiéru Nečasovi nijak nevadilo, že jedním z náhradníků, který vládu zachránil, byl i poslanec ODS Roman Pekárek. Ten byl v té době nepravomocně odsouzen za korupci na pět let do vězení, do kterého později skutečně nastoupil [384], [385]. Po schválení církevních „restitucí“ pronesl tehdejší ministr financí Miroslav Kalousek slova spokojenosti a radosti: *„Mám obrovskou radost a přiznám se, že jsem i dojatý. Po dvaceti letech se podařilo dosáhnout spravedlnosti v této otázce. Po dlouhých dvaceti letech jde jen o částečnou kompenzaci škod, které komunisté způsobili.“* [384]. O církevních „restitucích“ coby přesunu až 134 miliardového majetku a finančních prostředků ze strany státu na stranu církví vydal Nadační fond proti korupci samostatný elaborát [385]. Jeho zveřejnění vyvolalo ze strany vysokých církevních hodnostářů bouřlivou až hysterickou reakci a zástupci Fondu následně o svém materiálu jednali na Arcibiskupství pražském s nejvyššími církevními představiteli včetně kardinála Dominika Duky [385].

Ihned poté, kdy se tři rebelující poslanci ODS vzdali poslaneckých mandátů, se objevily spekulace o tom, proč tak učinili. Podle informací novinářů za to poslanci měli dostat slib, že se na ně nezapomene a že se mohou ucházet o funkce ve státní správě [386]. Marek Šnajdr byl v té době všemocným předsedou správní rady Všeobecné zdravotní pojišťovny, hospodařící ročně se stovkami miliard korun. Šnajdr ve funkci hodlal pokračovat a vysvětlil: *„S poslaneckým mandátem to nesouvisí.“* [386]. Petr Tluchoř byl v té době řadovým členem zmíněné správní rady. Co bylo rebelujícím poslancům skutečně slíbeno, mělo později dramatickou dohru, o které je dále pojednáno. Poznamenejme, že Marek Šnajdr se stal šéfem dozorčí rady státní společnosti Čepro, Ivan Fuksa se stal členem představenstva a jedním z vrchních ředitelů Českého Aeroholdingu a Petr Tluchoř měl získat místo v dozorčí radě Českých drah pro svého známého, přičemž následně měl slíbená další místa [395], [396]. Dramaticky také skončila i vláda „pana Čistého“ Petra Nečase.

7.1 Jana Nagyová – carevna na Úřadu vlády

Krátce před tím, než se Petr Nečas v dubnu 2010 stal oficiálně volebním lídrem ODS do nadcházejících voleb do Poslanecké sněmovny, poskytl médiím mimořádně závažný rozhovor [357]. Již jsme jej zmínili. Nečas v něm přiznal, že v případě volebního vítězství si na Úřad vlády nepřivede žádného lobbistu, jako si přivedl Mirek Topolánek přítele Marka Dalíka [357]. Zapomněl ale přitom zmínit jednu osobu, která mu byla již tehdy blízká. Ta osoba byla jeho mimomanželská partnerka. Do toho by ale nikomu nic nebylo. Dotyčná partnerka se ale jmenovala Jana Nagyová. A právě ona byla oním chybějícím lobbistou. Jak se později ukázalo, Nagyová byla pro Nečase fatální personou, a to nejen z hlediska politické kariéry, nejen z hlediska trestního stíhání, kterému v současnosti oba čelí, ale také z hlediska rozvratu jeho tehdejšího rodinného života.

Jana Nagyová začala svou kariéru úřednice v politickém aparátu v druhé polovině 90. let. Nejprve zakotvila v regionální buňce ODS v západočeské metropoli, kde sháněli asistentku krajskému manažerovi a následně senátorovi za Karlovy Vary Vladimíru Kulhánekovi. Po letech Nagyová vysvětlila důvody pro vstup do úřednického aparátu: „*Myslela jsem si, že se budu moci lépe starat o děti a mít pravidelnou pracovní dobu.*“ [387]. Její někdejší šéf Vladimír Kulhánek mnohem později zavzpomínal na to, jak se Nagyová v nové profesi našla: „*Upnula se na to, evidentně ji bavilo být středobodem důležitého dění. Našla se v tom.*“ [387]. Kulhánek i její tehdejší známí Nagyovou popsali jako pracovitou a velmi ambiciózní ženu, která – když přijel někdo z vysoce postavených politiků strany z pražského centra – se rozhodně nedržela v koutě a většinou se s dotyčným politikem rychle dávala do řeči [387]. A patrně právě tak se dostala i k Petru Nečasovi. V roce 2005 Nagyová vyhrála výběrové řízení na šéfkou provozního oddělení celostátní hlavní kanceláře ODS a přesunula se i s dcerami do Prahy [387]. Podle dobových svědků právě tenkrát puntičkářského Nečase zaujala – vždy do nejmenších detailů splnila všechny jeho požadavky. Od domlouvání cest a setkání s voliči i straníky po celém Česku, které jako místopředseda ODS často musel absolvovat, až po zařizování podkladů k volebním kampaním [387]. Svého času Nečas médiím vysvětlil důvody, proč si Janu Nagyovou přivedl s sebou do aparátu ministerstva práce a sociálních věcí poté, co se stal ministrem: „*Měla bystrý úsudek, byla velmi pracovitá, výborná organizátorka. Vždy projevovala velkou loajalitu.*“ [387]. Už na ministerstvu práce přitom Jana Nagyová vystupovala jako člověk, který si rychle zvyká na moc. Svou důležitost dávala v případě nesouhlasu najevo zvyšováním hlasu nebo boucháním dveří [387]. Po svých podřízených chtěla, aby jí psali diplomovou práci, řidiče ministerských limuzín peskovala za špatně umytá auta [387]. Potřeba dávat podřízeným najevo svou převahu se pak u Nagyové naplno rozvinula s příchodem na Úřad vlády. A to do těch nejmenších podrobností [387]. A zde ocitujeme část z článku časopisu Respekt z léta roku 2013, obsahujícího svědectví o tom, kdo později vládl zemi: „*Když například v průběhu loňského roku trávila šéfka premiérova kabinetu několik dní volna ve svém bytě v pražských Modřanech, dostala chuť na smažený sýr. Zavolala proto podle informací Respektu na protokol svého úřadu, ať vzkážou kuchaři, aby jí ho připravil a nechal poslat služebním autem. Když jí ho řidič dovezl, Nagyová na sýr sáhla a rozčílila se, že cestou vystydl. Řidiče proto poslala zpět do kuchyně se vzkazem, ať jí obalí nový sýr, a to jen do těstíčka, s tím, že si ho pak doma upeče sama. Ani napodruhé však nebyla spokojená. Sýr byl sice tentokrát nachystaný podle jejích představ, úřednice si však při jeho přebírání vzpomněla, že by k němu byl ještě dobrý salát. Vládní limuzína proto stejnou cestu absolvovala ještě potřetí. Podobné požadavky se u Nagyové opakovaly často. Protože měla zálibu v jídle, nechávala si posílat pro večeře do drahých restaurací nebo podřízeným dávala venčit své psy. Několik mimopražských úředníků – jako třeba vládního protidrogového koordinátora Jindřicha Vobořila –, kteří podobně jako ona bydleli ve vládním Hrzánském paláci (po příchodu na Úřad vlády se do něj kvůli rekonstrukci bytu přestěhovala a pak už zde zůstala), nutila při nočních nedělních příjezdech z jejich domovů nosit v ruce cestovní kufry, aby jejich kolečka před hrzánskou rezidencí nedrncala na venkovních kostkách a nerušila ji. Právě kvůli podobnému chování jí podřízení na Úřadu vlády začali nelichotivě přezdívat ‚carevna‘ s odkazem na její nejrůznější vrtochy doprovázené častými proměnami nálad. A rovněž na předváděný okázalý životní styl (svůj byt v Hrzánském paláci nechala vybavit drahým italským nábytkem). S těmi, kteří se jejímu jednání nepodvolili, se dokázala rychle a nekompromisně rozejít. Za tři roky se tak u ní vystříдалo šest sekretářek, čtyři mluvčí, u premiéra další tři sekretářky a někteří další dlouholetí úředníci. Většina zaměstnanců Úřadu vlády se nicméně Nagyové podřídila bez výhrad. S odstupem to nyní vysvětlují obavou o ztrátu zaměstnání, což pro některé (jako třeba pro šéfa Úřadu vlády Lubomíra Poula, jenž měl vysokou hypotéku na nový dům splácenou ze svého vysokého platu) představovalo vážný existenční problém. Takže i když Poul s Nagyovou nesouhlasil a ze schůzek*

s ní chodil zpocený a s roztřeseným hlasem, nikdy, ačkoli byl formálně její nadřízený, vůči ní razantněji nevystoupil. Souhlasil s vyhazovem jiných a svým mlčením pokrýval také ředitelčiny excesy. Nic z toho by však každopádně nebylo možné, kdyby včas zasáhl premiér Nečas. Jenže právě k tomu nikdy nedošlo.“ [387]. Článek rovněž zachytil její ovládnutí premiéra Nečase: „Jedno z jejích prvních rozhodnutí po příchodu na Úřad vlády bylo, že změnila zasedací pořádek v kanceláři premiéra tak, aby jejich místnosti byly přímo propojeny a oni k sobě mohli kdykoli chodit bez vědomí sekretářek a dalších lidí. Nad vnější vstup do spojených pracoven pak Nagyová nechala namontovat červená světla ‚Nevstupovat‘. To vše Nečas odsouhlasil, zároveň Nagyovou pověřil, aby mu sjednávala většinu schůzek a rozhodovala tak, kdo se s ním bude moci setkat a kdo ne. Nagyová k Nečasovi pouštěla minimum návštěv (i ministři ODS museli jednat přímo s ní), většinou se s každým sešla sama a podle svého uvážení pak premiérovi tlumočila obsah hovorů. Premiér opět nic nenamítal, naopak – šel ještě dál. Přestože musel mít živě před očima obraz svých dvou předchůdců, kteří přestali zvládat administrování státu, když si rozbili své rodiny, začal vědomě směřovat ke stejnému karambolu. Klíčovou roli v tom samozřejmě sehrála opět právě Nagyová.“ [387]. Řidič Jany Nagyové, který byl původně řidičem sekretariátu premiéra, ale Nagyová z něj udělala svého osobního řidiče, později u soudu řekl: „Její slovo bylo jako slovo Boží.“ [414]. Inu, ještě se pomodlit... Další podrobnosti k vytvoření správné představy rozhodování předsedy vlády Petra Nečase není třeba zmiňovat, snad jen dodejme, že Nečas své partnerce Nagyové bezvýhradně věřil. V krutém prostředí intrik, lobbistů a boje o moc byla jedinou osobou, které důvěřoval a automaticky přejímal její pohled, názory a komentáře [387]. Jak později ukázaly odposlechy, Nagyová se hrubě, urážlivě a ponižujícím způsobem vyjadřovala i k samotnému premiérovi [415]. Ten na to v podstatě nereagoval [415].

V noci na 13. června 2013 začala rozsáhlá razie Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu (ÚOOZ) Roberta Šlachty [388]. Útvar zasahoval na Úřadu vlády, na pražském magistrátu, ve společnosti Lesy České republiky, ve společnosti Kardio Port a provedl přes 30 domovních prohlídek, mimo jiné u šéfky Nečasova kabinetu Jany Nagyové, kmotrů Ivo Rittiga a Romana Janouška či někdejšího žalobce z Vrchního státního zastupitelství v Praze Libora Grygárka [388]. Jana Nagyová detektivům nechtěla otevřít a učinila tak až na třetí výzvu [387]. Ještě v noci se na Úřad vlády objednal dozorující olomoucký vrchní státní zástupce Ivo Ištvan s tím, že potřebuje s premiérem něco důležitého projednat [387]. Na Úřadu vlády se vzápětí sešli premiér Petr Nečas, ministr spravedlnosti Pavel Blažek, ministr vnitra Jan Kubice a policejní prezident Martin Červíček [387]. Vrchní státní zástupce Ivo Ištvan a šéf ÚOOZ Robert Šlachta následně sdělili premiérovi, že policie podezřívá Janu Nagyovou ze sledování jeho manželky tajnou službou a z uplácení tří poslanců ODS, aby nenaplnili svou výhrůžku položit neschválením zákonů Nečasovu vládu [387]. Motivem pro zneužití tajné služby ke sledování manželky premiéra měla být podle policie shánka Nagyové po kompromitujících informacích, kterými milenka chtěla premiéra přimět k rychlejšímu rozvodu [387].

Policie při razii zadržela osm lidí: Janu Nagyovou, vedoucího Úřadu vlády Lubomíra Poula (toho jako jediného neobvinila), bývalé poslance ODS Petra Tluchoře, Ivana Fuksu, bývalého náměstka na ministerstvu zemědělství Romana Bočka, bývalého ředitele Vojenského zpravodajství Ondreje Páleníka, jeho nástupce ve funkci Milana Kovandu a zpravodajce Jana Pohůnka [388]. Vyšetřovatelům unikl další exposlanec ODS Marek Šnajdr, který se ale sám posléze přihlásil na policii a byl také zadržen [388]. Policie zabavila množství dokumentů a také až 150 milionů korun (nezveřejnila, v jaké měně) a desítky kilogramů zlata [388]. Policie obvinila Janu Nagyovou, že zneužila tajnou službu ke sledování tří osob včetně Nečasovy ženy Radky, s níž se premiér v té době rozváděl. Ze zneužití pravomoci veřejného činitele obvinila i Páleníka, Kovandu a Pohůnka, kteří sledování posvětili, resp. zajistili [388]. Nagyovou

obvinila policie i z korupce. Měla organizovat podplácení Tluchoře, Fuksy a Šnajdra, prostředníkem měl být Boček [388]. Naopak lobbisty Rittiga a Janouška, bývalého šéfa odboru městského investora Jiřího Tomana či vlivného člena ODS Tomáše Hrdličku, o nichž se psalo v usnesení o trestním stíhání Nagyové, policie nezadržela, nevyslechla a ani neobvinila. Rittig, Janoušek a Hrdlička byli v době razie v zahraničí [388]. Soud následně poslal do vazby sedm obviněných: Nagyovou, Tluchoře, Fuksu, Šnajdra, Bočka, Páleníka a Pohůnka. Kovanda se doznal a soud ho ponechal na svobodě [388].

Dne 14. června 2013 předstoupili olomoucký vrchní státní zástupce Ivo Ištvan, šéf ÚOOZ Robert Šlachta a jejich spolupracovníci před novináře, aby veřejnost podrobněji informovali o celé razii [389]. Z pečlivě vybíraných a vážených slov pomalu hovořícího Ivo Ištvana a naproti tomu razantněji hovořícího Roberta Šlachty vyplynulo, že celý případ měl mít tři linie: neoprávněné úkolování tajné služby, politická korupce ve sněmovně a také aktivity pražských kmotrů [389]. Na tiskové konferenci rovněž zaznělo, že policie se bude zabývat analýzou zajištěných podkladů, dokumentů či počítačů několik měsíců a že počet obviněných nemusí být konečný. A to, jak se později ukázalo, skutečně nebyl [389]. Téhož dne odpoledne se v médiích objevila kopie policejního usnesení o zahájení trestního stíhání ve věci neoprávněného úkolování tajné služby [393]. Je k dispozici na internetu [393]. Následující den z dokumentu citovala i další média. Dokument připomíná špionážní román o ženě, která se snaží zdiskreditovat premiérovu manželku a neváhá využít vojenské agenty. V usnesení se kromě řady pikantností také uvádí: „Při využití svého vlivu vyplývajícího zejména z osobního poměru se současným předsedou vlády RNDr. Petrem Nečasem zosnovala a usměrňovala protiprávní použití zpravodajských prostředků. (...) Telefonní hovory a SMS zprávy důkazně dokládají vysoce negativní postoj Mgr. Jany Nagyové k osobě Radky Nečasové. (...) Hovory ze dne 28. 11. 2012, 21:46 hodin důkazně dokládají, že Mgr. Jana Nagyová vyvíjela nátlak na RNDr. Petra Nečase s cílem dosáhnout rozvodu jeho manželství s Radkou Nečasovou.“ [394]. Kromě sokyně v lásce Radky Nečasové nechávala Nagyová sledovat ještě dva zaměstnance z Úřadu vlády – ty označovala jako „žrádlo pro psy“ [394].

To, co potom následovalo, by vydalo na zcela samostatnou publikaci, která by mohla podrobně rozebrat další vývoj a jeho hlavní aktéry. A to z mnoha úhlů pohledu. Na své by si přitom přišli právníci, sociologové i psychologové. My se zde omezíme jen na připomenutí vybraných okamžiků, přičemž poznamenejme, že do současnosti není kauza pravomocně uzavřena. A patrně ještě dlouho nebude. Zdůrazněme ale, že to nepovažujeme za chybu policie ani státních zástupců.

Po zmíněné tiskové konferenci orgánů činných v trestním řízení následoval ještě tentýž den výstup Petra Nečase v Poslanecké sněmovně. Volil ostrá slova, hovořil rozhořčeně a emotivně. Mimo jiného Nečas zmínil, že policie „teatrálním“ zadržením hrdinů z Vojenského zpravodajství, kteří se zúčastnili misí v Hindúkuši v boji s Talibánem, poškodili Českou republiku v očích spojenců a samotné tvrzené zneužití vojenské zpravodajské služby označil za „kombinaci nedorozumění a služební horlivosti“ [390]. O den později vydal předseda vlády a předseda ODS Petr Nečas tiskové prohlášení, v němž mj. uvedl: „Nikdy jsem nerozhodl ani nebyl informován o údajném sledování osob, jejichž jména jsou v současné době skloňována v médiích. Pokud se tak opravdu stalo, považuji to za závažné pochybení. Přestože jsem o tomto konání nevěděl, hluboce toho lituji a omlouvám se všem, kterých se mělo týkat. Nikdy bych nepřipustil zneužití zpravodajských služeb k osobním a politickým účelům. Považuji také za nepřijatelné, že dva vysoce postavení představitelé Vojenského zpravodajství údajně přijímali pokyny od osoby, která k tomu neměla jakékoliv zákonné oprávnění.“ [391]. Mnohem později bude Petr Nečas ve výpovědi tvrdit, že impuls pro sledování vzešel od něho a že o něm věděl [392]. Mediální „vřava“ donutila předsedu vlády rezignovat. Petr Nečas podal demisi na funkci premiéra dne 17. června 2013.

Tím skončila i jeho vláda. Téhož dne skončil i jako předseda ODS. A stáhl se do ústraní. V prosinci 2013 ovšem poskytl rozsáhlý rozhovor, ve kterém mj. vylíčil, jakým hrubým a ponižujícím způsobem údajně proběhlo zadržení Jana Nagyové: „*Když to moje žena vyprávěla své psycholožce, paní doktorka jí odpověděla: To jsou metody StB a gestapa, jakkoliv bez použití fyzického násilí.*“ [409]. To byla silná slova. Šéf ÚOOZ Robert Šlachta se proti nim vzápětí ostře ohradil a v televizní debatě nechal zveřejnit část videozáznamu ze zadržení Jany Nagyové [410]. Z něho vyplynulo, že i guru společenské etikety Jiří Guth-Jarkovský by byl se zásahem příslušníků ÚOOZ zcela spokojen.

Ještě v červenci 2013 Nejvyšší soud vyřadil z pravomoci orgánů činných v trestním řízení exposlance Marka Šnajdra, Petra Tluchoře a nepřímo i Ivana Fuksu. Následně byli propuštěni z vazby a nejvyšší státní zástupce byl nucen jejich stíhání zastavit [396]. Nejvyšší soud totiž rozhodl, že vzdání se poslaneckého mandátu výměnou za přijetí funkcí ve státních či polostátních firmách není přijetím úplatku, tedy korupcí. Odkázal přitom na Ústavu České republiky, v níž se mj. uvádí: „*Za projevy učiněné v Poslanecké sněmovně nebo Senátu nebo v jejich orgánech nelze poslance nebo senátora trestně stíhat.*“ [397]. Nejvyšší soud přitom za „projev“ označil nejen proslov, ale také jednání, které končí hlasováním nebo vzdáním se mandátu. Tento široký výklad poslanecké beztrestnosti vzbudil značnou odezvu i v odborných kruzích. Rozpoutala se absurdní akademická debata o tom, co je míněno pojmem „projev“. Samotný Ivo Lštvan výklad Nejvyššího soudu odmítal a jeho úřad k tomu mj. dodal: „*Podstata jednání spočívá v podezření z akceptace slibu úplatku a následně v podezření z jeho přijetí. Nikoli v tom, že se podezřelí vzdali mandátu. K tomu ostatně došlo až po přijetí slibu úplatku.*“ [395]. Ivo Lštvan se následně pokusil ještě využít poslední možnost. Nejvyššímu soudu dodal místa mimo půdu sněmovny, na nichž zmínění poslanci měli domlouvat okolnosti přijetí úplatků ve formě funkcí a kde je nechránila poslanecká beztrestnost, citovaná výše [395]. Nejvyšší soud to však opět odmítl a všem vzkázal, že projevem poslance učiněným ve sněmovně se míní i jednání poslance učiněné zcela mimo půdu sněmovny... [396]. Nejvyšší soud ale současně připustil možnost trestně stíhat expremiéra a exposlance Petra Nečase, který spolu s Janou Nagyovou měl ony „trafiky“ domlouvat a nabízet. [396]. Nejvyšší soud také zdůraznil, že nic nebrání exposlance stíhat za skutky, které by jim byly prokázány po datu, kdy jim skončil mandát poslance [396]. V rozhovoru z listopadu roku 2013 Ivo Lštvan zmínil různé hypotetické absurdní situace, které logicky z rozhodnutí Nejvyššího soudu vyplývají [398]. Na dotaz novináře, zda nejvyšší soudci svým rozhodnutím legalizovali trestnou činnost při výkonu mandátu poslance, Lštvan odpověděl: „*Bojím se použít takhle expresivní výraz. Ale z jejich rozhodnutí vyplývá, že kdyby byl projev poslance ovlivněn nějakým úplatkem a pak podle toho hlasoval, tak ho nemůžeme stíhat.*“ [398].

Už od školních let každý ví, že přírodní vědy jsou založeny na mikroskopech a dalekohledech. Ty slouží k tomu, aby se malý studovaný objekt dostatečně zvětšil na velikost, ze které je již patrná podstata studovaného jevu. Zvětší se měřítko. Méně se ví, že zvětšit studovaný jev lze i ve společenských vědách. Použití mikroskopu v takovém případě spočívá také ve zvětšení měřítko. Nuže, co lze vidět pod mikroskopem v případě onoho rozhodnutí Nejvyššího soudu o beztrestnosti poslance při hlasování či vzdání se mandátu? Čtenář nechť si představí situaci, kdy nějaký pomýlený poslanec – coby bílý kůň někoho velmi mocného (např. mafiána z Ruska, Číny apod.) – předstoupí před plnou sněmovnu a všem sdělí, že když odhlasují ten a ten zákon, dostane každý poslanec milion (nebo více) korun. Celá sněmovna následně jako jeden muž odhlasuje příslušný zákon. Z něj onomu mocnému skrytému mafiánovi kdesi daleko bude plynout zisk (třeba mocenský) řádově větší, než je oněch 200 milionů na uplacení poslanců. Možná, že onen uplacený bílý kůň bude odsouzen, s dobrými právníky si možná posedí nějaký čas ve vězení (pokud nějaký uplacený soudce jej tam skutečně pošle). Možná, že se

police pokusí stíhat ony mafiány kdesi daleko. Podstatné ale je, že podle Nejvyššího soudu žádný z poslanců nebude moci být trestně stíhán za svůj projev, učiněný oním uplaceným hlasováním. Dodejme k tomu, že v létě roku 2015 Ústavní soud svým nálezem zásadně zúžil mantinely poslanecké beztrestnosti a tím se vyslovil proti dřívějšímu rozhodnutí Nejvyššího soudu [399]. Soudkyně Ústavního soudu Kateřina Šimáčková k tomu v rozhovoru pro média uvedla: „*Ústava chrání svobodný projev poslanců a senátorů, přičemž projev je vyjevení informací, názoru či myšlenky. Není to projev vůle či úkon – jako dát někomu úplatek, uzavřít s někým smlouvu a podobně.*“ [400]. Ústavní soud tak v nejvyšších patrech justice zachránil zdravý rozum. Podle někdejší ústavní soudkyně a v současnosti senátorky Elišky Wagnerové z toho vyplynul zásadní závěr: „*Soudci Nejvyššího soudu neměli pravdu. (...) Ištvan ne zcela správně zformuloval skutek, ale v zásadě měl pravdu on. Tedy pokud jde o to, zda jsou kryti imunitou, nebo ne.*“ [399]. Zpětně však názor Ústavního soudu již nebylo možné použít na opětovné stíhání oněch tří exposlanců. V kauze uplácení poslanců však byl po čase obviněn a následně obžalován i expremiér Petr Nečas. V prosinci 2016 pak v této věci stanuli před soudem Petr Nečas, Jana Nagyová (která se mezitím stala jeho ženou, tedy Jana Nečasová) a bývalý náměstek ministra zemědělství Roman Boček [400]. V případě Jany Nečasové (dříve Nagyové) přibýlo ještě obvinění z trestného činu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby v souvislosti s obdrženími luxusními dary (šperky, kabelky, kožichy apod.) [401]. Ty dostávala jakožto vedoucí premiérova kabinetu od vlivných podnikatelů a manažerů (ceny darů policie vyčíslila na deset milionů korun) [401]. Po jistých peripetiích bylo na jaře roku 2017 rozhodnuto, že kauzu bude rozhodovat soudkyně Helena Králová. O ní bude ještě řeč [401].

Kuriózní průběh měla druhá větev celé aféry kolem Jany Nagyové, která se týkala zneužití Vojenského zpravodajství k soukromým účelům. V létě roku 2014 rozhodla soudkyně Králová v neveřejném předběžném projednání obžaloby tak, že uznala Janu Nagyovou (Nečasovou) vinnou ze zneužití Vojenského zpravodajství a uložila jí roční podmíněný trest s odkladem na čtyři roky [402]. Králová současně zastavila stíhání zpravodajce Jana Pohůnka, který měl sledování zajistit [402]. Postup bývalých šéfů Vojenského zpravodajství Ondreje Páleníka a Milana Kovandy, kteří sledování nařídili, mělo posoudit Ministerstvo obrany [402]. Náměstek olomouckého vrchního státního zástupce Pavel Komár byl rozhodnutím překvapen: „*Nebudu zastírat, že nás rozhodnutí soudu překvapilo. Považujeme to za velmi neočekávatelné rozhodnutí.*“ [402]. V ten okamžik Komár ještě netušil, že překvapením z rozhodování soudkyně Heleny Králové není zdaleka konec. Komár nastínil svůj další postup: „*Máme za to, že ta rozhodnutí jsou nezákonná a neodůvodněná, proto proti nim budeme brojit opravnými prostředky.*“ [402]. A tak se také stalo. Odvolací Městský soud v Praze vrátil případ zpět soudkyni Heleně Králové k došetření, přičemž ve svém usnesení konstatoval: „*Je úplně jasné a při úvaze tím nejobyčejnějším rozumem, že obviněná Nagyová jako nastupující partnerka předsedy vlády zneužila Vojenské zpravodajství ke sledování nenáviděné sokyně v lásce a sledovala jediný zájem – bývalou manželku Petra Nečase poškodit. Obviněná Nagyová Nečasová dlouhodobě využívala Vojenské zpravodajství a jeho příslušníky jako svoji soukromou bezpečnostní agenturu.*“ [403]. V květnu 2015 ale soudkyně Králová všechny doslova šokovala: všechny obviněné – v protikladu se svým vlastním dřívějším rozhodnutím – zprostila obžaloby. Jinými slovy rozhodla, že jsou nevinní. Státní zástupce Rostislav Bajger přiznal: „*Ano, jsme trošku konsternováni z toho, ale život jde dál, od toho je právo a soudní rozhodování je přinejmenším vždy dvoustupňové, takže my máme tu možnost obrátit se na městský soud a my ji samozřejmě využijeme.*“ [403]. V březnu 2016 odvolací Městský soud v Praze opět zrušil rozhodnutí Heleny Králové [404]. Ve svém usnesení mj. uvedl, že Králová „*naprosto nekriticky*“ přijala obhajobu Nagyové (Nečasové) a ostatních obžalovaných, nevypořádala se s důkazy, které

obhajobu Nagyové a ostatních zpochybňují či přímo vyvracejí, a rovněž nepřihlédla ke změnám ve výpovědích obžalovaných [404]. V usnesení odvolacího soudu se doslova uvádělo, že závěr soudkyně Králové je „v diametrálním rozporu s provedenými důkazy“ [405]. V červnu 2016 pak soudkyně Králová rozhodla znovu – a znovu všechny osvobodila [406]. Králová se plně ztotožnila s verzí obhajoby, podle které se nic nezákonného nestalo, neboť zpravodajci na pokyn premiéra jen zjišťovali, zda jeho rodině nehrozí nebezpečí. Jak ale státní zástupci prokázali, toto tvrzení bylo v rozporu s celou řadou nezpochybnitelných důkazů, včetně rozporu ve výpovědi některých obviněných na samém počátku vyšetřování [406]. U soudu dokonce svědčil šéf policejního Útvaru zvláštních činností, který pořizuje policejní odposlechy a zajišťuje sledování. Jeho stanovisko bylo, že šlo o sledování a nikoli o ochranu před sledováním, jak tvrdila obhajoba. Ani to ale soudkyni Královou nepřesvědčilo. Státní zástupce Rostislav Bajger se posléze vyjádřil: „*Obhajoba neustále zdůrazňuje rozdíl mezi vojenským a policejním sledováním. Řeknu to takto: mně je jedno, jestli se někdo dívá zprava, nebo zleva, pořád mě sleduje. Tam není žádný rozdíl.*“ [406]. Nakonec bylo rozhodování soudkyně Králové příliš i pro odvolací Městský soud v Praze a na konci roku 2016 případ soudkyni odebral a její osvobozující verdikt opět zrušil. Soudce odvolacího soudu Richard Petrásek v usnesení na adresu Heleny Králové také uvedl: „*Obvodní soud postupoval naprosto jednostranně, přičemž dospěl k naprosto bezprecedentnímu závěru, že všechny provedené důkazy podporují obhajobu obžalovaných.*“ [407]. Soudce Petrásek si v usnesení nebral servítky. Souhlasil se státním zástupcem Rostislavem Bajgerem, který rozsudek Králové ohodnotil tak, že „*odporuje pravidlům formální logiky*“ [407]. Králová nebrala v potaz písemné důkazy. Například v záznamu o sledování Radky Nečasové se hovořilo o tom, že šla doprovodit dceru do školy, na pochůzky a nákupy či jela do Uherského Hradiště. Státní zástupce v odvolání mj. argumentoval: „*Je zřejmé, že s obranou proti sledování nemůže souviset poznatek zjištěný příslušníky Vojenského zpravodajství, popsaný následovně: v ruce nákup, na zádech batůžek, ve druhé ruce nákupní taška, nastupuje do vozidla Fabia a ukládá nákup: světlá taška a balík vod...*“ [407]. Na fotkách zpravodajců byla hlavně Radka Nečasová, a ne její okolí, před kterým ji měli chránit [407]. Králová se ani nevypořádala s rozporu v prohlášení samotného Petra Nečase, k čemuž odvolací soud uvedl: „*Obvodní soud nemístně bagatelizuje z logiky věci vyplývající skutečnost, že svědek RNDr. Nečas buď lhal v prohlášení ze dne 15. 6. 2013, nebo ve své výpovědi v této trestní věci.*“ [408]. Uzavřeme tuto větev konstatováním, že v době vydání tohoto textu nebylo ve věci pravomocně rozhodnuto.

Nakonec, obviněními nebo soudem skončila i část třetí větve afér kolem pádu Nečasovy vlády s tím, že některé další nové „výhonky“ se časem objevily. Jde o rozsáhlé kauzy, které nejsou ještě u konce. V některých z nich figurovala i Jana Nagyová, lobbista Ivo Rittig a další osoby. Policie například podezírala šéfkou premiérova sekretariátu Janu Nagyovou, že političtí kmotři a lobbisté přes ni měli dosazovat své lidi do klíčových funkcí ve státě. Nagyová podle policejního spisu tlačila vybrané „kádry“ do vedení policie, Nejvyššího kontrolního úřadu nebo České pošty. S lobbistou Ivo Rittigem probírali i situaci ve společnosti Lesy České republiky či v Pozemkovém fondu České republiky. V policejním spise se uvádělo: „*Jana Nagyová se začala jevit jako jedna z vůdčích osobností prověřované skupiny podezřelých v oblasti manipulace veřejných zakázek a obsazování funkcí v orgánech státu zájmovými osobami.*“ [411]. U soudu skončila zatím část, která se týká úniku informací z civilní kontrarozvědky – utajované informace se podle žalobců dostaly přes Janu Nagyovou k lobbistovi Ivo Rittigovi [411]. V kauze byli vedle Nagyové obviněni ještě Ivo Rittig (ten měl být příjemcem utajovaných zpráv), právník David Michal a právník Tomáš Jindra, který podle státních zástupců byl prostředníkem mezi Nagyovou a Rittigem [411]. V lednu 2017 při hlavním líčení přečetl předseda senátu Městského soudu v Praze Petr Novák část komunikace mezi aktéry kauzy [412]. Z té také vyplynulo, že Jana Nagyová (Nečasová)

si pilně psala s Rittigovým právníkem Davidem Michalem (téměř stokrát), se samotným Rittigem šlo o více než dvě desítky kontaktů [412]. Mezi těmi, s kým si minimálně jednou chatovala, byli i někdejší šéfové pražského vrchního a městského státního zastupitelství Vlastimil Rampula, respektive Jana Hercegová [412]. V zaznamenané komunikaci se např. objevila debata mezi Michalem a Nagyovou o tom, jak se zbavit tehdejšího šéfa ÚOOZ Roberta Šlachty. Michal šéfce Nečasova sekretariátu navrhoval spojení ÚOOZ s Národní protidrogovou centrálou s tím, že by tak Šlachta přišel o post ředitele Útvaru [412]. Je snad ironií, že k něčemu podobnému došlo až za působení ministra vnitra Milana Chovance z ČSSD v nové vládě. Soud v lednu 2017 vyměřil Janě Nagyové (Nečasové) za únik informací ze zprávy BIS podmíněný trest v délce 1,5 roku, lobbistovi Ivo Rittigovi a právníkovi Davidu Michalovi pak devítiměsíční podmínku [413]. Bývalého poradce ministra zemědělství právníka Tomáše Jindru soud obvinění zprostil [413]. Soudce Novák k tomu řekl: „*Máme za prokázané, že se paní Nečasová k obsahu zprávy dostala, i když není jasné jak, a že byl obsahem jednání, které vedla s panem Michalem.*“ [413]. Všichni odsouzení se proti verdiktu odvolali, odvolal se však i dozorující státní zástupce [416].

Lobbista Ivo Rittig a lidé, se kterými dlouhá léta úzce spolupracoval, skončili u soudu i v jiných kauzách. Ty se týkaly petrolejářské společnosti Oleo Chemical a pražského dopravního podniku. V únoru 2017 Městský soud v Praze nepravomocně odsoudil někdejší zakladatele a spolumajitele společnosti Oleo Chemical Michala Urbánka a Kamila Jirounka za krácení daní a tunelování petrolejářské firmy [417]. Urbánek byl odsouzen na tři roky do vězení, Jirounkovi byl trest prominut – čekal ho totiž nástup do vězení na šest let za jinou kauzu [417]. Nepravomocný tříletý trest vězení dostal i parťák Ivo Rittiga podnikatel Peter Kmeť, desetiměsíční podmínku pak šéf výroby firmy Radomír Kučera [417]. Mediálně nejznámější obviněné osoby, mezi něž patřil i Ivo Rittig a jeho spolupracovníci z advokátní kanceláře MSB Legal, soud osvobodil. Stejně tak soud osvobodil i analytika Jaroslava Kubisku, který s policií spolupracoval a po celou dobu případu vystupoval proti Rittigovi a jeho skupině [417]. Kauza nyní pokračuje u odvolacího Vrchního soudu v Praze [417].

V únoru 2017 však lobbistu Ivo Rittiga a celou řadu dalších lidí potkala další komplikace. Detektivové z Národní centrály proti organizovanému zločinu navrhli státnímu zástupci obžalovat Ivo Rittiga a dalších 17 lidí ze systematického vysávání pražského dopravního podniku. Případ podle dozorového žalobce Adama Borguly souvisí se zakázkami tohoto veřejného dopravce na tisk a prodej jízdenek stejně jako s projektem elektronických jízdenek a následného praní špinavých peněz [418]. Kauza kolem tisku jízdenek byla první velká a rozsáhlá kauza Nadačního fondu proti korupci, které se Fond od svého založení věnoval [419]. Fond v té věci předal orgánům činným v trestním řízení značné množství relevantních informací a podkladů [419].

Celou podkapitolu o pravé ruce premiéra Petra Nečase uzavřeme zmínkou ještě o jednom soudu, z něhož Petr Nečas i Jana Nagyová vzešli dvojnásobně poraženi. Vše začalo v lednu 2012, kdy média zveřejnila informace z výplatních pásek tehdejší šéfky kabinetu premiéra Nečase Jany Nagyové. Podle nich si Nagyová měla v březnu 2011 přijít díky příplatkům a odměnám na 273 tisíc korun hrubého, přestože její základní plat byl necelých 34 tisíc [420]. Způsobilo to mediální poprask. Nagyová se zveřejněním cítila poškozena a premiér Nečas to označil za „*mediální lynč slušného a pracovitého člověka, jehož jediná vina je, že pracuje pro premiéra*“ [421]. Nečas urputně a emotivně hájil Nagyovou a další spolupracovnice, přitom použil i tato slova: „*Moji lidé dřou jako koně. Standardně dvanáct hodin za den, často i víkend. Ale o platy přece nejde, jde o to, atakovat mé okolí a potažmo mě.*“ [421]. Ale nezůstalo jenom u slovních cvičení. V únoru 2012 Úřad vlády podal kvůli zveřejnění výplatnic Jany Nagyové trestní oznámení, na základě něhož byl po čase obviněn někdejší šéf civilní rozvědky a v té

době již člen správní rady Nadačního fondu proti korupci Karel Randák. Obviněna byla i bývalá zaměstnankyně Úřadu vlády Lenka Pikorová. Podle policie se právě oni měli podílet na zveřejnění „výbušných“ výplatnic. Za neoprávněné nakládání s osobními údaji jim hrozilo až pět let vězení nebo peněžité tresty [422]. Po neveřejných výsleších obou obviněných rozhodl na jaře roku 2013 Obvodní soud pro Prahu 1, že hlavní líčení ve věci začne 26. června 2013 [422]. V době, kdy zmíněný soud stanovil toto datum, byla Jana Nagyová ještě mocnou „carevnou“ na Úřadu vlády a Petr Nečas byl předsedou vlády. Jenže v noci na 13. června 2013 proběhla razie ÚOOZ nejen na Úřadu vlády a Jana Nagyová skončila... ve vazbě. Soud v onen ohlášený den v létě roku 2013 skutečně začal a státní zástupkyně na něm v souvislosti se zveřejněním výplatnic Jany Nagyové pronesla i tato slova: „Poškozené bylo závažným způsobem zasazeno do soukromí a osobního života, neboť se poté stala veřejně známou, výrazně se zhoršila její pověst a došlo k poškození na cti. Lidé ji od současné doby poznávají na ulici, kdy často dochází k jejímu osočování, a čelí také bezdůvodným žádostem o finanční pomoc.“ [423]. A požadovala pro Randáka i Pikorovou nepodmíněný trest vězení minimálně na rok [425]. Poznamenejme, že samotná poškozená Jana Nagyová se líčení nezúčastnila, neboť pobývala... v cele. Dalšího soudního stání o necelé tři týdny později se ale už zúčastnila. K soudu ji doprovodila policejní eskorta a Jana Nagyová tak za kolosálního mediálního zájmu stanula (přesněji řečeno poseděla) s rukama v poutech (zakrytých šátkem) před soudem. Jako poškozená. Tichým hlasem se soudkyni omluvila: „Prožívám fyzicky i psychicky náročnější období.“ [424]. Místo – za jiných okolností – očekávaného rázného svědectví proti Randákovi přišel opak. Nagyová v podstatě nevyprávěla. U většiny otázek odkazovala na svou lednovou výpověď na policii, která podle ní trvala dvě a půl hodiny. A opakovala: „Na tuto otázku jsem odpovídala v lednu letošního roku.“ [424]. Na Nagyové bylo znát, že zveřejnění jejich výplatnic bylo to poslední, co ji v té chvíli trápilo. Další svědek proti Karlu Randákovi – expremiér Petr Nečas – pak k soudu vůbec nedorazil, neboť se omluvil z naléhavých rodinných důvodů [424]. Uzavřeme však tuto anabázi konstatováním, že v říjnu 2013 soud Karla Randáka i Lenku Pikorovou zprostil obžaloby, neboť se žádný trestný čin nestal. Soudkyně Dana Šindelářová k tomu řekla: „Je nepochybné, že ke skutku došlo, ale nejde o trestný čin, a proto je i lhostejné, kdo za tím stojí.“ [425]. Státní zástupkyně se proti tomu odvolala, na jaře roku 2014 však odvolací Městský soud v Praze rozsudek potvrdil [426]. Další soudní dějství v jejich vlastních kauzách Nečase a Nagyovou teprve čekalo...

8. Bohuslav Sobotka tedy Radek Pokorný

Základní psychologická poučka říká, že každý jsme jedinečný. Je to bezesporné pravdivé tvrzení. Nositel Nobelovy ceny, houslový virtuos, výjimečný umělec, geniální konstruktér, řemeslnický mistr, slavný sportovec i bezdomovec – ti všichni jsou jedineční. Každý člověk na světě je v něčem jiný. To z něj dělá výjimečného člověka.

Bohuslav Sobotka zažil hvězdnou kariéru. V prosinci 1989 – ve svých 18 letech – vstoupil do sociální demokracie, následně se podílel na obnovení činnosti strany v Brně a v okrese Vyškov. V roce 1990 spoluzakládal organizaci Mladí sociální demokraté [137]. V roce 1995 vystudoval Právnickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně, poté pracoval ve stranickém aparátu ČSSD, protože byl v létě 1996 – ve svých 25 letech – zvolen poslancem [137], [138]. Je jím dodnes. Od počátku patřil ke křídlu, které podporovalo tehdejšího předsedu strany Miloše Zemana. Pak ke křídlu, které podporovalo dalšího předsedu. A pak ke křídlu, které podporovalo ještě dalšího předsedu... Mnohem později to Sobotka okomentoval slovy: „Byl jsem vždycky loajální k předsedům strany.“ [138]. Jeho loajalita se mu vyplatila – přežil všechny stranické šarvátky. Zastával řadu významných poslaneckých funkcí, v létě roku 2002 se ve svých třiceti letech stal ministrem financí a byl jím do podzimu roku 2006, byl rovněž předsedou prezidia Fondu národního majetku (post zastával jako ministr financí ze zákona) a místopředsedou vlády, od jara roku 2005 také místopředsedou ČSSD. Nakonec sám usedl do křesla předsedy strany. K tomu ale došlo až po 21 letech od jeho vstupu do ČSSD – od března 2011 mohl být konečně loajální... sobě. V lednu 2014 se Bohuslav Sobotka ve svých 42 letech stal předsedou vlády České republiky. Stanul na samém vrcholu státní moci. Loajální a nevýrazný člověk, který to dotáhl až na úplný vrchol. Na ten mu ale musel *někdo* pomoci a ten *někdo* za to musel od Sobotky něco očekávat. Je-li člověk od dětství uvyklý být loajální, těžko se z takové psychologické „železné košile“ jen tak vyvlékne... Jeho politická kariéra přitom mohla skončit náhle a s ostudou již v roce 1996. Tehdy totiž Ústřední kontrolní komise ČSSD doporučila Bohuslava Sobotku vyškrtnout ze stranické kandidátky pro morální pochybení při sestavování kandidátek na okrese Vyškov [257].

Ze všech polistopadových předsedů vlád je premiér Bohuslav Sobotka v jedné věci mimořádně výjimečný. Premiér na vlastní kůži dosud nezažil – snad kromě studentských brigád – prospěšné, civilní zaměstnání. Pakliže člověk přejde ze školních učeben a univerzitních poslucháren rovnou do stranického aparátu, kde se věnuje schůzování, usnášení, svádění bojů o zasedací pořádek či o program schůzí, budování koalic a jejich boření, nevyhnutelně se to na něm podepíše. Být v mládí pozvednut nad miliony ostatních a zažít již zkraje života opojný pocit nadřazenosti a moci nad zbytkem populace, je těžká životní zkouška, která dokáže „zamávat“ i s lidmi pevných charakterů. Vědomí, že se o vaši práci každý den debatuje v televizi, v rozhlase, v novinách či na internetu, umožňuje člověku zažívat pocity jisté opojné „slávy“. Je to jako droga, která člověka plně ovládne, pohltí a... zničí. Kdo nic jiného nezažil, nikdy se takového opojení nebude chtít vzdát.

Abychom ale byli spravedliví, musíme přiznat, že Sobotka ve skutečnosti nějaký čas souběžně „pracoval“ i vedle politiky. V září 1999 se totiž sociálnědemokratický poslanecký funkcionář Bohuslav Sobotka stal také právním koncipientem v Advokátní kanceláři Pokorný, Wagner & partneři, kterou v roce 1996 spoluzakládal jiný sociálnědemokratický mladý právník Radek Pokorný. Ten bude od té doby doprovázet Sobotkovu kariéru jako stín – až do dnešních dnů. V roce 2015 Pokorný okomentuje svůj vztah k premiérovi těmito slovy [185]:

„Nejsem žádný jeho pravidelný poradce, na Úřadu vlády jsem za jeho vládnutí nikdy nebyl. Slávek Sobotka je v první řadě můj kamarád, už pětadvacet let.“

Tato slova nijak nepopírají, že Pokorný není neoficiálním poradcem premiéra Sobotky. Neoficiálním, ale o to vlivnějším. V tisku i v zákulisí se totiž již od počátku Sobotkovy kariéry hojně přetřásá, že právě Radek Pokorný je klíčovým mužem v politické kariéře Bohuslava Sobotky. Jiný vrcholný sociální demokrat a někdejší jihomoravský hejtman Michal Hašek to v roce 2013 potvrdil: *„Nyní půjde o to, jestli ČSSD bude autonomní stranou, nebo slabým článkem budoucí vlády, kde si bude někdo, třeba pan Babiš, vodit premiéra na provázku... Nevím, zkuste se zeptat pana doktora Pokorného. Možná o tom ví víc.“* [139]. Jakýsi politolog mající blízko k ČSSD ke vztahu Sobotka–Pokorný řekl: *„Jde o osobního přítele Bohuslava Sobotky, rádce a zpovědníka a Sobotka si k sobě ani nikoho jiného než osobní přátele nepustí. Role Pokorného bude těžko zdokumentovatelná, protože není nikde formálně podchycená. Ale pokud existuje někde v Lidovém domě opravdu neformální štáb, tak stojí Pokorný v jeho čele.“* [218]. Samotný předseda ČSSD Sobotka v roce 2013 na adresu Pokorného prohlásil: *„Neřídí a nevyjednává nic. Je to soukromá osoba.“* [218]. Nejen podle médií je to však právě Pokorný, s kým se Bohuslav Sobotka o všem důležitém radí [218]. Pochopitelně, premiér Sobotka má i oficiální tým poradců, mezi něž patří např. i bývalý premiér Vladimír Špidla, který jej kdysi přivedl do funkce ministra financí [185], [141]. Ale to, co se prezentuje veřejnosti, je téměř vždy řádově méně podstatné než to, co se děje neveřejně, v zákulisí. Nejdůležitějším mužem v zákulisí premiéra Sobotky je Radek Pokorný. Nejdůležitějším mužem z oficiálních poradců premiéra Sobotky je Jaroslav Tvrdík. Ten je oficiálním poradcem premiéra pro česko-čínské vztahy [186]. A na zamezení diskuse a umlčení oponentů uvnitř sociální demokracie má největší podíl oficiální šéfporadce Vladimír Špidla [248].

Kdo je tedy Radek Pokorný? V kapitole o Stanislavu Grossovi jsme na něj narazili při zmínce, že Pokorného advokátní kancelář zastupovala Agrofert Holding miliardáře Andreje Babiše v arbitráži s polskou společností PKN Orlen, která získala státní podíl v rafinersko-petrochemickém gigantu Unipetrol [296]. V téže kapitole jsme na Pokorného narazili také v kauze privatizace Mostecké uhelné společnosti, kterou ovládla společnost Appian Group. Ale teprve v této kapitola je jeho hlavní místo. Nuže, ví se, že dříve navštěvoval stejné gymnázium jako Sobotka, ale jiný ročník (Pokorný je o více než dva roky starší než Sobotka) a podle Pokorného vlastních slov tam *„spolu hovořili jednou“*, jinak se prý neznali [139]. Po ukončení vysokoškolských studií na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze (promoval v roce 1992) pracoval mezi roky 1992 a 1993 jako ředitel pražské pobočky realitní kanceláře tehdejší Investiční banky [140], [143]. Pokorný ještě během vysokoškolských studií začal mezi roky 1991 a 1992 nabírat zkušenosti jako legislativní tajemník poslaneckého klubu ČSSD ve Federálním shromáždění [140]. Zde na něho dostal doporučení tehdejší právní expert ČSSD a někdejší i pozdější místopředseda vlády, ministr a dnešní předseda Ústavního soudu v jedné osobě Pavel Rychetský – a nabídl pracovitému juristovi práci ve své advokátní kanceláři [139]. V ní Pokorný pracoval mezi lety 1993 a 1995 [140]. Pokorný se tak dostal do úzkého kontaktu s celou tehdejší sociální demokracií, resp. s její špičkou. V roce 1996 si Pokorný společně se svou budoucí manželkou a Richardem Wagnerem otevřel již zmíněnou vlastní advokátní kancelář. A začal rozšiřovat okruh „svých“ známých, mj. návštěvami debatních setkání v rámci sdružení Lípa [142]. Tam mohl potkat řadu vlivných lidí tehdejší doby od politiků přes „byznysmeny“ – včetně zakladatele investiční společnosti Patria Finance a pozdějšího „uhlobarona“ Zdeňka Bakaly, o kterém bude ještě řeč [142]. S Bakalou se Pokorný začal stýkat od druhé poloviny 90. let [139]. A Pokorného advokátní kancelář s takovými kontakty jistě neměla nouzi o dobré „kšefty“ a zajímavé klienty. Ještě na Právnické fakultě se v ročníku spřátelil s

Martinem Romanem, pozdějším mocným šéfem energetického gigantu ČEZ [142]. Vše v jeho kariéře bylo na dobré cestě...

V roce 1998 byl Pokorný členem Ústředního výkonného výboru ČSSD [143]. Vybudované dobré vztahy s vlivnými lidmi mu pomohly i k tomu, že byl na podzim roku 1998 navržen a zvolen do dozorčí rady Komerční banky. Mimochodem, Pokorného kandidaturu – a kandidaturu ještě jiné osoby – nepředjednala tzv. bankovní trojka – tedy tehdejší šéf Fondu národního majetku, ministr financí a guvernér České národní banky [143]. Návrhy byly totiž vzneseny až během valné hromady, přesto tehdejší místopředseda Fondu národního majetku kandidatury obou pánů podpořil [143]. Bylo to v době přípravy privatizace banky – jedné ze čtyř největších bankovních domů v zemi. Pokorný byl členem dozorčí rady Komerční banky skoro tři roky až do podzimu roku 2001. Spolurozhodoval o manažerech banky [144]. V dozorčí radě banky se Pokorný setkal i s pány Antonínem Kolářkem a Janem Juchelkou, o kterých bude také ještě řeč.

Je to jenom detail, ale Pokorného členství v dozorčí radě Komerční banky (od 24. listopadu 1998 do 8. října 2001) se pozoruhodně překrývá s dobou, kdy byl Bohuslav Sobotka v Poslanecké sněmovně předsedou podvýboru pro kapitálové a finanční trhy (od 23. září 1998 do 12. září 2001), který měl mimo jiné privatizační otázky ve své agendě [141], [145]. A je tu ještě jedna zajímavá drobnost: od září 1999 zaměstnal advokát Pokorný politika Sobotku jako právního koncipienta ve své advokátní kanceláři [173], [183]. Proč? Měl snad Sobotka ve sněmovně a ve výborech málo práce? Nudil se snad? Proč Sobotka najednou tak zatoužil po získání nějaké právnícké „praxe“? Chystal se snad opustit politiku a vkročit do „skutečného“ života? Vždyť teprve před rokem byl podruhé zvolen poslancem! A v čem vlastně Sobotkova práce pro soukromou advokátní kancelář spočívala? Za jaké služby Pokorného advokátní kancelář ve skutečnosti politika Sobotku vyplácela? Podle pozdějšího Pokorného vyjádření u něj Sobotka pracoval „asi rok“ [173]. Jen pro pořádek uvedme, že v oficiálních věstnicích České advokátní komory, dostupných na jejích stránkách, není do současnosti uveden záznam o vyškrtnutí Sobotky ze seznamu koncipientů [184].

Otázek ohledně počátku úzké spolupráce mezi politikem Sobotkou a advokátem Pokorným existuje celá řada. V roce 2014 předseda vlády Bohuslav Sobotka přiznal, že se Pokorným zná pětadvacet let [142]. Tedy od roku 1989. Na počátku 90. let se ale Pokorného kariéra v sociální demokracii mohla odvíjet jiným směrem, podobně, jako se odvíjela kariéra jeho spolustraníků Stanislava Grosse či Bohuslava Sobotky. Mnohem později poslanec Dolejš k tomu zavzpomínal: „*Radek už tehdy intelektuálně převyšoval většinu lidí v klubu. Časem bylo jasné, že zvolí odbornou advokátní dráhu.*“ [142]. A právě v tom spočívá vysvětlení podstaty vztahu Sobotka–Pokorný. Z následujícího textu jasně vyplývá, že jeden dominuje nad tím druhým. A ten druhý poslušně a loajálně... poslouchá. Určení vzájemné totožnosti necháme na čtenáři. Je třeba ale poznamenat, že ze samotné intelektuální převahy nad „klubem sociálních demokratů“ nijak neplyne nějaká odborná exkluzivita Radka Pokorného. Podstatou jeho vlivu mohou být sociální dovednosti a kontakty na další vlivné postavy. A jejich obratné využívání. Tedy tzv. lobbying. Ostatně, samotný Pokorný přiznal, že i lobbyingu je třeba: „*My tohle primárně neděláme, ale práce pro klienta má v sobě někdy lobbying. Advokát je prostě frontman klienta, pokud si to přeje, musí dělat i to.*“ [144]. A snad jen pro zajímavost uvedme pikantní okolnosti sporu, kdy Pokorný zastupoval Českou televizi proti zpěvačce Petře Černocké. Ta v březnu 1999 vysoudila na České televizi omluvu a 50 tisíc odškodného za to, že byla v pořadu Česká soda prezentována jako pornoherečka [141]. Ke způsobu Pokorného obhajoby Černocká po letech řekla: „*Ve chvíli, kdy neměl argumenty, třeba řekl, že já jako normalizační zpěvačka něčím takovým být*

dotčena nemůžu. Urazilo mě to.“ [141]. S vystupováním Pokorného prý nebyl spokojen ani soudce. Napomínal ho, že klade svědkům sugestivní otázky, jejichž používání se budoucím právníkům zapovídá ve třetím ročníku vysoké školy [141]. Jakýsi očitý svědek přiblížil tehdejší situaci: „Rozzlobený soudce se advokáta ptal, zda má vůbec právnickou fakultu.“ [141].

V následujících odstavcích stručně popíšeme mediálně známé „plody“, u nichž se vyskytl Radek Pokorný anebo i Bohuslav Sobotka. Jejich dopad na veřejné finance je kolosální – v rádech desítek miliard korun. Mají jedno společné: Pokorný stál na straně soukromých zájmů, přitom se však dobře znal s lidmi z druhé strany – s těmi, kteří měli hájit veřejný zájem. A kteří rozhodovali či spolurozhodovali ve věcech, ve kterých Pokorný pracoval pro protistranu. Už jsme na to narazili v kapitole o Stanislavu Grossovi a kauze privatizace Mostecké uhelné společnosti. Ale bylo toho více. Jsme přesvědčeni, že mnohem větší dopad na veřejné finance mají případy, o kterých ví jen malý okruh zasvěcených lidí a které jsou veřejnosti skryty.

8.1 Škoda plzeňské Škody

Již za doby Rakouska-Uherska patřily Čechy k nejprůmyslovějším částem celého mocnářství. První republika na to úspěšně navázala a i totalitní komunisté tradici udržovali a v mezích tehdejšího pokroku i rozvíjeli. Někdejší Československo v 60. až 80. letech mohutně vyváželo elektrické lokomotivy a trolejbusy, nákladní automobily, strojní a investiční celky (technologie pro cukrovary, lihovary, pivovary, rafinérie, soustružny, kovárny a lisovny), reaktory, kotle, turbíny, generátory, transformátory a další stroje a zařízení. Největší odběratelem toho všeho byly země patřící do tehdejšího sovětského bloku, ale výraznou část exportu tvořily i nesocialistické státy Evropy, Asie, Afriky i Ameriky, a to zejména díky podniku zahraničního obchodu Škodaexport coby dodavateli uvedených celků [182]. Československé strojírenské výrobky byly spolehlivé a musely často odolávat náročným klimatickým podmínkám. Např. v Sovětském svazu lokomotivy Škoda spolehlivě fungovaly v rozmezí provozních teplot od + 40 °C do – 50 °C a zajišťovaly dopravu rychlíků na všech tratích vedoucích z Moskvy všemi směry – nejdále až za Novosibirsk [182]. Sovětský svaz byl vůbec největším odběratelem elektrických lokomotiv – ze 4000 vyrobených traťových lokomotiv (k roku 1981) bylo jen pro sovětské železnice určeno 1692, pro tehdejší Československé dráhy 1286 a pro další státy, především Bulharsko a Polsko, více než 400 kusů elektrických lokomotiv [182]. Průmyslových lokomotiv pro povrchové doly bylo vyrobeno přes 580 [182]. Českoslovenští technici a strojaři dělali zemi ve světě stejně dobré jméno jako vynikající sportovci, umělci či vědci. Desetiletí budovanou tradici a kolosální objem poctivé práce se podařilo výrazně a nenávratně narušit až porevolučním „kapitalistickým“ ignorantům, sociopatům a... gaunerům. Tito lidé, kryti z nejvyšších míst státu fanatickými vyznaváči šamanských akademických pouček ekonomie patřících do 19. století, přivedli za několik let světovou značku Škoda na okraj propasti. A samotný podnik, pyšníci se touto značkou a sídlící převážně v Plzni, do mnohamiliardových ztrát. Toho využili dynamičtí, ambiciózní a i jinak perspektivní a draví právníci, ekonomové a manažeři, kteří podnik – v podstatě zadarmo – ovládli. Mezi ně patřili lidé skrytí za skupinou Appian Group či Martin Roman (pozdější šéf energetického gigantu ČEZ a jeden z nejmocnějších mužů v zemi). Někteří vrcholní politici a úředníci – včetně tehdejšího ministra financí Sobotky – jim v tom významně pomohli. A Sobotkův přítel Radek Pokorný posléze i oficiálně coby advokát pracoval jak pro skupinu Appian Group, s jejímž nejméně jedním členem se také již předtím poznal, tak i pro „Romanův“ ČEZ [139],

[270]. Martin Roman byl ostatně Pokorného spolužák z vysoké školy [177]. Kruh se tak – svým způsobem – uzavřel.

Příčina celého příběhu začala hned po revoluci, kdy byl státní koncern Škoda Plzeň rozdělen na jednotlivé státní podniky. Jedním z nich byl i nástupnický podnik Škoda koncern, Plzeň. V květnu 1990 se jeho ředitelem stal Lubomír Soudek. V prosinci téhož roku byl koncern převeden na akciovou společnost téhož názvu. Na počátku roku 1991 byl Soudek odvolán z funkce ředitele nové společnosti [188]. V říjnu 1992 byla vyhlášena veřejná soutěž na odkoupení dvaatřiceti procent akcií plzeňské Škody, jejímž vítězem se stala Soudkova firma NERo, Komerční banka a Investiční banka (později Investiční a poštovní banka) [188]. V listopadu 1992 byl Lubomír Soudek zvolen předsedou představenstva a generálním ředitelem plzeňské Škody, načež následoval začátek rozsáhlé restrukturalizace [188]. V létě roku 1993 vláda rozhodla o rozdělení akcií mezi vítěze veřejné soutěže: 20 % NERo (vlastněná Soudkem), 10 % Komerční banka, 7 % Investiční banka (zakrátko Investiční a poštovní banka) [188]. Přibližně 8 % akcií zůstalo v držení Fondu národního majetku, zbytek akcií byl privatizován prostřednictvím kupónové privatizace [187].

Za Soudkova vedení následoval prudký růst tržeb a nekontrolovatelné rozšiřování a expanze výrobních aktivit plzeňské Škody – bez ohledu na jiné ekonomické ukazatele. Soudkovým náboženstvím se staly údaje o tržbách, kterými ohromoval jak veřejnost, tak i tehdejší politické špičky [187]. S politiky udržoval vřelé vztahy, byl častým hostem politických dýchánek, v roce 1994 „jeho“ plzeňská Škoda darovala Klausově ODS jeden milion korun, v roce 1995 byl Soudek zvolen Manažerem roku, stal se pro politiky jakousi výkladní skříní průmyslu [189], [192]. To vše do doby, než se začaly objevovat problémy vzniklé z nekontrolovatelné expanze [190]. Situace Soudkova podniku by se dala přirovnat k situaci Hitlerova nacistického Německa na podzim roku 1941, kdy Německo obsadilo celou Evropu od severu po jih a od západu po východ a bojovalo na čtyřech frontách. Tehdejší situace Německa byla velkolepá a... beznadějná. Stejně jako ta Soudkova. Tehdy Soudek obrátil, začal veřejně kritizovat hospodářskou politiku Klausovy vlády a požadoval politickou podporu a ochranu pro české podnikatele. Na jaře 1997 na Klausovu adresu např. řekl: „Zbytečně jsme kvůli netečnosti vlády k našim výzvám přišli o spoustu zakázek. Trvalo dlouho, než si vláda uvědomila, že nikde neexistuje žádný liberalismus, že každá země domácí podnikatele podporuje a svůj trh chrání.“ [191]. Problémy firmy byly značné: zatímco základní jmění činilo 9,4 miliardy korun, dluhy (bankovní úvěry a dlouhodobé závazky) narostly v roce 1997 na 17,6 miliardy korun [187]. Kolem Soudka navíc začala kroužit policie v souvislosti s podezřením, že skrže jakousi společnost, v níž byl Soudek jedním z podílníků, mohlo docházet k tunelování dceřiné firmy plzeňského gigantu [193], [194].

Dozorčí rada plzeňské Škody, v níž měli většinu zástupci Komerční banky (KB), Investiční a poštovní banky (IPB) a Fondu národního majetku (FNM), se Soudka pokusila z vedení společnosti odvolat v srpnu a v prosinci 1998 [187]. Neúspěšně. Na prosincové valné hromadě se ale podařilo omezit Soudkovy pravomoci coby generálního ředitele a předsedy představenstva [187]. V té době vlastnila Soudkova firma NERo ve Škodě přibližně 22,71 procenta akcií a vzhledem k tomu, že další dva akcionáři jednali ve shodě, ovládal Soudek přes 27 procent plzeňské Škody. Dalších necelých 27 procent drželi jacísi zahraniční akcionáři, zbytek připadl FNM, KB, IPB a České pojišťovně [195]. Odvolat Soudka z funkce předsedy představenstva se dozorčí radě podařilo nedlouho poté – v únoru 1999. Dozorčí rada zároveň navrhla, aby Soudek opustil i funkci generálního ředitele. Soudek návrh akceptoval a ukončil svou činnost v plzeňské Škodě. Sbalil si věci a z podniku definitivně – po sedmi letech – odešel. Vedením podniku byl pověřen jeho tehdejší náměstek Jiří Hlavica, který zastupoval IPB [197]. Obě tuzemské

banky KB a IPB patřily k významným akcionářům a současně k významným věřitelům zadlužené Škody (dluh vůči KB činil přibližně 1,4 miliardy, vůči IPB pak přibližně jednu miliardu; celkové zadlužení Škody podle Soudkova vyjádření z prosince 1998 přesahovalo 8 miliard korun) [196]. Iniciativy se následně chopily tuzemské banky KB a IPB, které skrze ustavený výbor věřitelů, do něhož patřily – vedle tehdejší státní Konsolidační banky – i zahraniční bankovní domy, po čase přišly s návrhem řešení problematické situace Škody. A právě zde by mohl začít příběh, který posléze skončil ovládnutím celého gigantu „za hubičku“ v rukách oněch mladých dravců – za vydatné pomoci úředníků a politiků a... lobbistů.

V prosinci 1999 akcionáři plzeňské Škody vyhověli věřitelským bankám (z nichž některé byly současně i akcionáři) a na mimořádné valné hromadě odhlasovali účetnicko-finanční restrukturalizaci hospodaření podniku [199]. Další – a teprve faktické – kroky k záchraně podniku měly následovat. Generální ředitel Jiří Hlavica situaci Škody okomentoval slovy: „Škodovka v příštím roce a v budoucnosti určitě nebude stejná Škodovka, jak ji vytvářel pan Škoda, nebo jak jsme znali Škodu v 70. nebo v 80. letech, kdy byla skutečně na výsluní.“ [198]. S tím nelze než souhlasit. Současně došlo ke schválení výměny některých lidí ve vedení podniku. Do představenstva byl zvolen tehdejší úspěšný manažer Janky Radotín (strojírenský podnik vyrábějící vzduchotechniku) tehdy třicetiletý Martin Roman. K jeho jmenování generálním ředitelem a předsedou představenstva mělo dojít za několik dní. Na Romanovi se svorně shodly KB s IPB. Roman to okomentoval slovy: „Komerční banka si najala specializovanou firmu, ta mě vybrala a pak jsem byl prezentován dalším akcionářům a věřitelům. To bylo na jaře. Původně jsem měl jít do Škody již v červnu, ale protože mi smlouva v Jance Radotín vyprší až nyní, zdrželo se to.“ [200]. Romanovi nepochybně pomohlo, že v dozorčí radě KB seděl Karel Kopp, který s Romanem působil v představenstvu Janky Radotín. To ostatně přiznal i Roman: „Znal moji práci v Jance a určitě mě podpořil.“ [177]. A nebyl to jen Kopp, kdo mohl mít na jeho postup vliv. Členem dozorčí rady KB byl také Romanův spolužák Radek Pokorný – právník a lobbista a přítel Bohuslava Sobotky v jedné osobě [177]. A dalším členem dozorčí rady KB byl v té době i Antonín Koláček, který právě v létě roku 1999 – coby jeden z manažerů Mostecké uhelné společnosti – definitivně ovládl skrze skupinu Appian Group uhelné doly, kterým šéfoval. Ostatně, později (nejpozději od ledna 2003) Sobotkův přítel advokát Pokorný zastupoval i „Koláčkovu“ skupinu Appian Group [139], [270]. To hlavní ale mělo teprve přijít.

Nový šéf plzeňské Škody Martin Roman představil plán na ozdravení podniku. Podnik se měl zbavit neperspektivních oborů nebo do nich pustit strategické partnery a naopak si podržet perspektivní výroby. V březnu 2000 valná hromada rozhodla o vzniku nové společnosti Škoda Holding, pod kterou byly převedeny perspektivní výroby původní plzeňské Škody. Naopak, např. nemovitosti a neperspektivní výroby přešly pod společnost Škoda a.s. [204]. Původní vedení posléze přešlo do vedení perspektivní společnosti Škoda Holding, která byla založena onou neperspektivní Škodou a.s., státní Revitalizační agenturou a věřiteli [203], [202]. Roman také představil „dábelský plán“ na úhradu kolosálních dluhů vůči věřitelům [201]. Ten spočíval – vedle řady účetnicko-finančních „kouzel“ – také v účasti státu, a to prostřednictvím státní Konsolidační banky [201]. Vláda Miloše Zemana skutečně v prosinci 2000 schválila pomoc zadlužené společnosti Škoda a.s., která držela ve Škodě Holding 51 procent akcií [205]. Prostřednictvím státní Konsolidační banky mělo dojít k faktickému odpuštění dluhu společnosti vůči bance ve výši téměř 900 milionů korun, za což banka měla od mateřské společnosti Škoda a.s. získat dalších 18 procent akcií dceřiné společnosti Škoda Holding – a stát se tak dvoutřetinovým akcionářem Holdingu [205]. Vše směřovalo k zestátnění Holdingu a k jeho následné opětovné privatizaci [206]. K tomu ale díky podivnému otálení ze strany Konsolidační banky a její nástupkyně České konsolidační agentury nedošlo. Ale nepředbíhejme.

V době, kdy Zemanova vláda schválila zmíněnou pomoc, média též informovala o předběžné dohodě mezi Holdingem a ruským ministerstvem dopravních spojů na opravu československých lokomotiv, jezdících v Rusku. Mělo jít o zakázku v hodnotě jedné miliardy amerických dolarů. Šéf Holdingu Martin Roman o ní hovořil jako o největší exportní zakázce v historii České republiky [206]. To byla skvělá zpráva! Jednalo se o desetiletý program oprav a výroby lokomotiv ve společném podniku v ruské Jaroslavi. V lednu 2001 média informovala, že kromě již zmíněné rámcové smlouvy podepsala společnost Škoda Holding s ruskou stranou i první kontrakt za 10 milionů dolarů (tehdy skoro 400 milionů korun) [207]. V zemích bývalého Sovětského svazu v té době jezdilo na 3600 lokomotiv vyrobených v někdejší plzeňské Škodě, z toho jen na území Ruské federace zhruba 2500 [207]. Podle slov šéfa Holdingu Romana bylo „*nadefinováno, co všechno bude pocházet z Česka*“, přičemž společný podnik měli v Rusku vést čeští manažeři a po roce 2003 se v něm měly začít vyrábět i nové lokomotivy podle škodovské dokumentace [207], [209]. S obdobným projektem na opravu lokomotiv se mělo počítat i na Ukrajině [209]. V roce 2000 se Holdingu podařilo získat i další obrovskou zakázku související se stavbou elektrárny v Turecku [208]. Holding skončil po letech v zisku [208]. Nedlouho poté Roman v médiích vysvětlil, že v případě Ruska se jedná o „*neuvěřitelně bohatý stát se vzdělanými lidmi, kde ale nefungují instituce*“ [208]. Martin Roman slavil úspěchy. Holding měl před sebou skvělou dlouhodobou perspektivu. Vidina, že tato perspektiva měla být zestátněna, patrně přivedla některé osoby na velmi konkrétní myšlenku...

V září 2001 Krajský soud v Plzni vyhlásil konkurs na zbytkovou společnost Škoda, a.s. Tato neperspektivní část původní plzeňské Škody v té době vlastnila přes 51 procent perspektivní Škody Holding. Druhým významným akcionářem byla Česká konsolidační agentura (vlastnila přes 48 % akcií Holdingu) [204]. Důsledkem konkursu byly rostoucí problémy s financováním Holdingu věřitelskými bankami a výroba se omezovala [211]. V médiích se psalo o „*existenčním ohrožení*“ [210]. V prosinci 2001 bylo možné si v časopise Euro přečíst přímo prorocký komentář: „*Jedinou schůdnou variantou je momentálně společná nabídka konkursního správce akciové společnosti a České konsolidační agentury na prodej celého holdingu. Zájem by patrně projevil několik finančních investorů schopných rozprodat dceřiné společnosti a dosáhnout přitom slušného zisku. Výsledkem by bylo zachování tisíců pracovních míst a značky Škoda. Jenže konkursní řízení postupuje pomalu. Schůze věřitelů se sejde teprve čtyři měsíce po vyhlášení konkursu. Na ní bude zvolen věřitelský výbor a teprve ten může rozhodnout o tom, co bude moci správce akciovky dělat s majoritním podílem v holdingu. Jenže složitý schvalovací proces proběhne i na straně státu, souhlas musí vyslovit dozorčí rada ČKA složená z poslanců, jejichž zájmy nemusí být v souladu s ekonomickou výhodností navržených řešení. Dalším schvalovacím stupněm je vláda, jejíž členové budou mít v té době plné ruce práce s volební kampaní. Zda se do přijetí racionálního rozhodnutí výrobní podniky nezhroutí vinou nedostatku provozního kapitálu, není vůbec jasné.*“ [210].

Nad tím, že Konsolidační banka, resp. nástupnická Česká konsolidační agentura (ČKA) nenaplnila vládní usnesení z prosince 2000, které směřovalo k zestátnění Holdingu, se tehdy pozastavil ne jeden komentátor [211]. ČKA se navíc s konkursem ztotožnila, protože se proti němu neodvolala [211]. Předsedou dozorčí rady ČKA byl tehdy poslanec za ODS Vlastimil Tlustý. S ohledem na to, co následovalo, mohlo vše dávat dobrý smysl.

V dubnu 2002 si ČKA na „*svízelnou*“ situaci najala poradce – americkou investiční banku JP Morgan [212]. Ta měla pomoci s prodejem akcií Holdingu a pohledávek, držенých ze strany ČKA. Podle informací médií to byla dozorčí rada, složená převážně z poslanců ČSSD a ODS, která doporučila banku JP Morgan coby poradce pro ČKA [213]. Pohled světoznámé instituce na další postup při řešení svízelné

situace se však ukázal být v nesouladu s pohledem, který zastávala ČKA. V létě roku 2002 proběhly volby do Poslanecké sněmovny, ministrem financí se stal Bohuslav Sobotka a předsedou vlády tehdejší předseda ČSSD Vladimír Špidla. Hned v den jmenování nové vlády odešla na adresu čerstvého ministra financí Sobotky a ministra průmyslu a obchodu Jiřího Rusnoka kopie dopisu, v němž Vlastimil Tlustý a další členové dozorčí rady ČKA vyjádřili „znepokojení“ nad zhoršující se situací Škody Holding. A opět vyzvali poradce JP Morgan, ať vše maximálně urychlí [178]. Tlak na rychlý prodej ze strany ČKA pokračoval celé léto [178]. Vedení ČKA i poradci z JP Morgan sice chtěli prodávat podíl ČKA spolu se správcem konkursní podstaty, ale jinak se jejich pohledy na konkrétní provedení prodeje lišily. Na konci srpna navíc správce konkursní podstaty oznámil, že není připraven „svůj“ podíl tak rychle prodat. V září 2002 poradce JP Morgan spolupráci s ČKA ukončil [212]. Argumentoval především časovou náročností celé operace, zatímco ČKA tlačila na co nejrychlejší řešení [212]. V tom plně souzněla s vedením Škody Holding. Šéf Holdingu Martin Roman k tomu tehdy řekl: „Pevně věřím, že to prodej podniku nijak nezbrzdí, časová urgentnost řešení je mimořádná.“ [212]. Oficiálně vedení Holdingu volalo po rychlém prodeji podniku proto, že v březnu 2003 měla vypršet splatnost směnek za 1,8 miliardy korun, vydaných kvůli restrukturalizaci podniku. Vedení popsalo situaci podniku jako kritickou a varovalo před nepokoji ze strany odborářů [212]. Po předlouhé době praktické nečinnosti najednou zástupci státu souzněli s vedením Holdingu. Tlak časové tísně mohl mít však dobrý důvod. Ten důvod se jmenoval Appian Group, resp. jeho švýcarská dceřiná společnost. Za skupinou i za její dceřinou společností stáli lidé, se kterými jsme se setkali již v podkapitole o ovládnutí Mostecké uhelné společnosti. Věci náhle nabraly rychlý spád.

Dne 18. října 2002 byla se společností Appian-Machinery, která spadala do skupiny Appian Group, podepsána dohoda o exkluzivitě v jednání s tím, že společnost Appian-Machinery se zavázala uhradit za podíl v držení ČKA i za podíl u správce konkursní podstaty dohromady 800 milionů až miliardu korun [178]. Krátce nato, dne 25. října 2002, vyšlo nové číslo firemních novin „Škodovák“. Hlavní titulek oznámil, že „Appian má exkluzivitu v prodeji Škoda Holding“ – a vedle na fotografii byli dva mladí muži. Čerstvě jedenatřicetiletý ministr financí Bohuslav Sobotka a téměř třiatřicetiletý ředitel Škody Holding Martin Roman [178]. V popise u fotky bylo uvedeno, že vláda slibuje, že nebude prodej nijak brzdit. A nebrzdila [178]. Následně společnost Appina-Machinery – po detailním prozkoumání stavu prodávané firmy – nabídla ČKA za její aktiva ve Škodě Holding a za úvěrové pohledávky, jdoucí za dceřinými společnostmi Holdingu, celkem 350 milionů korun. A správci konkursní podstaty nabídla za „jeho“ část 450 milionů. Dohromady tedy 800 milionů korun [178]. ČKA návrh předala ministerstvu financí a ministr Sobotka jej pak předložil vládě k tomu, aby vzala výsledky výběrového řízení na vědomí. Tím pro ČKA prodej posvětila [178]. Dne 9. prosince 2002 vláda s prodejem aktiv a pohledávek v držení ČKA za celkovou kupní cenu 350 milionů korun souhlasila. Podle vládního usnesení činila jmenovitá hodnota aktiv Holdingu a dceřiných společností a směnek v držení ČKA přibližně 2,7 miliardy korun, další aktiva v podobě pohledávek za dceřinými společnostmi Holdingu měla hodnotu – podle článku časopisu Reportér z roku 2016 – přibližně 1,5 miliardy korun [214], [178]. Pod usnesením je podepsán předseda vlády Vladimír Špidla, realizaci usnesení měl na starosti ministr financí. Na následné tiskové konferenci ministr Sobotka sdělil: „Vláda předpokládá, že následně dojde k jednání mezi nabyvatelem tohoto podílu Konsolidační agentury a správcem konkursní podstaty o odkoupení zbylé části podílu v akciové společnosti Škoda Holding. Vláda očekává, že Appian-Machinery bude subjektem, který zajistí další rozvoj plzeňské Škodovky, zejména pokud jde o oblast dopravního strojírenství a pokud jde o oblast energetiky. Čili očekáváme, že toto rozhodnutí povede k tomu, že plzeňská Škodovka bude moci dále

fungovat v těch svých profilových oblastech, které mají perspektivu.“ [215]. Na nesmělý dotaz novináře, zda cena 350 milionů korun není přece jen málo, Sobotka kontroval [215]:

„Musím říct, že ta nabídnutá cena odpovídá finanční situaci, ve které se nyní Škoda Holding nachází. Víte, že část subjektů, které jsou spojeny se Škodou Holding, se nachází v konkursu, že více než 50% podíl ve Škodě Holding je dnes kontrolován správcem konkursní podstaty. Konsolidační agentura prodávala minoritní balík. To se domnívám, že také ovlivnilo cenu. A současně musím říci, že společnost se nachází v poměrně komplikované finanční situaci a právě rychlý vstup investora skýtá naději na to, že se podaří tuto finanční situaci řešit. Čili domnívám se, že ta cena odpovídá finanční situaci a finanční pozici Škody Holding.“

Pro porovnání: cena 350 milionů korun představovala hodnotu tří nových lokomotiv (přes 100 milionů korun za jednu lokomotivu) z obří zakázky pro České dráhy, kterou získala dceřiná společnost Škody Holding na jaře 2004 (více v podkapitole *Lokomotivy a arbitráž s Pokorným*) [219]. Vraťme se ale zpět do roku 2002. Další dějství následovalo v duchu Sobotkových slov. Nový nabyvatel se ještě mezi svátky dohodl na koupi podílu v Holdingu od správce konkursní podstaty a za celkových 800 milionů korun posléze ovládl celý Holding [178], [216]. Na jaře 2003 pak začala další fáze restrukturalizace podniku. Mimochodem, noví vlastníci odhadli na konci roku 2003 v dokumentu pro banku hodnotu plzeňského podniku na 4,5 miliardy korun... [178]. Firma postupně zužovala své zaměření. V roce 2004 prodala své dceřiné firmy Škoda Jaderné strojírenství a Škoda Steel investorům z Ruska za 428 milionů korun [178]. Ještě předtím, na jaře roku 2004, opustila Škodu tehdejší hlavní postava Holdingu, Martin Roman. Roman nastoupil na místo šéfa energetického gigantu ČEZ [178]. Jeho působení v ČEZu by vydalo na samostatnou publikaci.

Popsané události měly ale ještě skrytý paralelní příběh. Ten policie popsala mnohem později, a to díky zjištěním švýcarských orgánů, které se zabývaly skupinou Appian Group v souvislosti s jejím ovládnutím Mostecké uhelné společnosti. Je to příběh mnohem zajímavější než ten oficiální. Jeho podstata je jednoduchá: Gigant Škoda byl koupen za peníze Mostecké uhelné společnosti (MUS), kterou dříve ovládli její manažeři za peníze... samotné MUS. S jejich pomocí se na ovládnutí Škody podíleli Martin Roman a další manažeři Škody Holding, kteří se následně objevili ve spleti zahraničních společností coby koneční příjemci a vlastníci firem ovládajících Holding. Trochu detailněji lze podstatu popsat následovně.

Na sklonku jara 2002, v době, kdy poradce JP Morgan začal sondovat zájem případných investorů o plzeňský gigant, začala v zahraničí vznikat spletitá struktura firem a trustů (fondů či nadací), která měla za cíl koupit Škodu Holding a přitom ukrýt, kdo jsou její skuteční nabyvatelé. Právník Josef Brož připravil pro manažery na Kajmanských ostrovech jakýsi trust, jehož zakladatelem byl podle dokumentů získaných švýcarskou prokuraturou při zkoumání všech finančních toků kolem Mostecké uhelné Martin Roman. Na Britských Panenských ostrovech zase vznikla jakási firma, jejímž vlastníkem se stal onen trust a těmi, v jejichž prospěch byla firma řízena, pak byli i ostatní členové Romanova manažerského týmu. Souběžně s tím založila skupina Appian Group v červnu 2002 zahraniční společnost Appian-Machinery, která posléze podala oficiální nabídku na koupi Škody Holding. A tento zájemce dne 1. července 2002 utajeně uzavřel vágně specifikovanou smlouvu o poradenství se společností Ashby Commercial z Britských Panenských ostrovů, ve které jí přislíbil vyplatit odměnu 150 milionů, pokud bude snaha o získání Škody Holding úspěšná. A na ostrově Man v Irském moři, známým jako daňový ráj, byla založena společnost Havelet. V ní se posléze setkaly zúčastněné osoby.

Čtyři dny poté, kdy dozorčí rada ČKA – pod vedením předsedy Vlastimila Tlustého (poslanec za ODS) a místopředsedy Josefa Hojdara (poslanec za ČSSD) – schválila (17. října 2002) návrh na udělení exkluzivity pro zájemce Appian-Machinery, sepsal zájemce o koupi s již zmíněnou společností Ashby Commercial z Britských Panenských ostrovů dohodu. V ní bylo stanoveno, že nákupní cena za podíl v držení ČKA ve Škodě Holding bude 350 milionů korun. A dne 9. prosince 2002 vláda premiéra Vladimíra Špidly schválila prodej podílu Škody Holding, dceřiných společností, pohledávek a směnec v držení ČKA ve prospěch společnosti Appian-Machinery za celkovou sumu... 350 milionů korun. Odpovědným ministrem byl Bohuslav Sobotka. Týden poté sepsala společnost Havelet smlouvu o obchodním zastupování se skupinou Appian Group a tentýž den této skupině také napsala, aby skupina dala společnosti Appian-Machinery pokyn k uzavření smlouvy o nákupu aktiv Škody Holding od ČKA. Do Haveletu přitom tekly přes dva další subjekty peníze pocházející původně z Mostecké uhelné společnosti, jež byly určeny na financování nákupu Holdingu. Skrze sérii smluv bylo v rámci společnosti Havelet zakotveno budoucí uspořádání nových vlastnických poměrů ve Škodě Holding, a to mezi manažery Holdingu a osoby ze struktur skupiny Appian Group (mezi nimi byli také manažeři Mostecké uhelné společnosti). Zájemce o konkrétní procentní rozdělení hlasovacích a majetkových podílů odkážeme na článek [178]. Naplnění dohodnutých vlastnických poměrů se mělo odvíjet od splácení peněz, které přes Havelet majitelé Mostecké uhelné společnosti na transakci poskytli. Podle pozdějšího zjištění policie se finanční vypořádání dařilo plnit. O postupném naplňování dohod a dělení získaných aktiv svědčí i dokumenty o skutečných vlastnících společnosti Havelet. Zatímco v roce 2002 mezi nimi byli pouze lidé ze struktur skupiny Appian Group, později se situace změnila. V únoru 2004 byli vlastníky Haveletu Martin Roman a další tři lidé z vedení Holdingu a kromě nich stáli za Haveletem až do října 2005 ještě manažeři MUS Antonín Koláček, Luboš Měkota a Oldřich Klimecký a manažeři společnosti Appian-Machinery Jiří Diviš a Marek Čmejla [178], [216]. V letech 2005 až 2009 bylo složení vlastníků obdobné s tím, že v roce 2009 již mezi nimi nefiguroval Martin Roman – namísto něj se objevil právník Josef Brož, který na samém počátku celou strukturu připravoval [178].

Někdejší mladí manažeři se nikdy nehlásili k tomu, že by se na spoluvlastnictví Škody Holding domluvili ještě před jejím prodejem. Nejvehementněji svou účast opakovaně popíral Martin Roman. Prohlásil, že pokud existují nějaké dokumenty, které ukazují na jeho účast ve Škodě Holding, pak „*se muselo jednat o falzum, omyl či opomenutí*“ – a to včetně dokumentů, získaných policií v rámci mezinárodní právní pomoci [178].

Zbývá ještě zmínit, jaký byl osud oněch 150 milionů korun, které měly být vyplaceny ve prospěch oné exotické společnosti z Britských Panenských ostrovů v případě úspěšné koupě plzeňského podniku. Nuže, dne 17. února 2003, tedy přibližně 10 týdnů po uzavření obchodu se státem, společnost Appian-Machinery vyplatila zmíněné miliony ve prospěch oné exotické společnosti, která tak skvěle vše zařídila. Peníze se objevily na jejím kyperském účtu [178]. Skoro 120 milionů však putovalo dál, z nich přibližně 96 milionů oklikou doputovalo až do Čech na účet (účty) jakési pražské firmy. Ani tady se peníze nezdržely. Finance chodily po částech, a jakmile jednotlivé sumy dorazily, byly vybírány. Celkem 73 milionů korun bylo vybráno v hotovosti, vždy téměř okamžitě potom, co se na účtu objevily [178]. Podle médií stály v pozadí uvedené firmy, na jejíž účet peníze chodily, dvě známé temné postavy – později zastřelený „kmostr“ František Mrázek a jeho obchodní partner Tomáš Pitr. Ti měli také blízko k některým politikům z ČSSD i ODS včetně těch, kteří ČKA kontrolovali z dozorčí rady [178]. V té souvislosti mnohem později (v únoru 2016) podepsala vrchní komisařka plzeňské expozitury tehdejšího Útvaru pro odhalování korupce a finanční kriminality rozsáhlý spis, v němž se také uvádělo: „*Policejní orgán se domnívá, že část zmíněných finančních prostředků mohla sloužit jako úplatek pro osoby mající*

rozhodující vliv na rozhodnutí o prodeji aktiv ČKA ve Škodě Holding společnosti Appian Machinery.“ [178].

Poznamenejme, že Sobotkův přítel advokát Radek Pokorný nejpozději od ledna 2003 zastupoval Koláčkovu skupinu Appian Group a že Bohuslav Sobotka dodnes hájí tehdejší prodej podílu ve Škodě Holding [270], [178]. Mimoto, Pokorný pracoval i pro ČEZ, když se jeho šéfem stal Martin Roman – a pro ČEZ pracoval i po odchodu Romana z čela energetického gigantu [218]. Když v roce 2010 tehdejší šéf ČEZu Roman založil svou nadaci, usedl Pokorný v jejích orgánech (nějaký čas byl i předsedou její správní rady) – a je v nich dodnes. O roli a skutečné moci ČEZu na chod české politiky přitom není třeba pochybovat. Kdo ovládá energetické zdroje, ovládá všechny. To platilo za Stalina stejně jako dnes. Příběh s ovládnutím společnosti slavné značky měl ale později volné pokračování, kdy se podnik již pod novým názvem Škoda Transportation soudil s Českými drahami o více než miliardu korun. Finále sporu vyústilo již v době premiérování Bohuslava Sobotky. A není bez zajímavosti, že v něm přímo – a to velmi blízko – opět figuroval... Radek Pokorný. Více je o tom pojednáno v podkapitole *Lokomotivy a arbitráž s Pokorným*.

8.2 OKD a... Pokorného kancelář

Popisu ovládnutí plzeňské Škody Holding jsme v předchozí kapitole věnovali poměrně hodně místa. Nebylo to bezdůvodné. V podstatě stejný princip – a tedy rovněž princip ovládnutí Mostecké uhelné společnosti – byl totiž použit i později. Stalo se tak při ovládnutí (privatizaci) Ostravsko-karvinských dolů na černé uhlí. Změnily se jen některé osoby. Některé osoby ale zůstaly – včetně Bohuslava Sobotky a jeho přítele Radka Pokorného. O co šlo?

Ostravsko-karvinské doly patřily za doby komunismu k páteřnímu konglomerátu podniků těžkého průmyslu, zaměstnávajícího desítky tisíc osob. A k základnímu opěrnému bodu komunistické ideologie. Horníci patřili k hrdinům doby a záběry jejich černých tváří a oděvů pravidelně plnily nejen televizní obrazovky. Po listopadových událostech roku 1989 byl podnik restrukturalizován, současně docházelo k útlumu těžby. Podnik byl částečně privatizován v rámci kupónové privatizace, část akcií získaly zainteresované obce. V roce 1997 stát, zastupovaný Fondem národního majetku, ztratil v podniku, nesoucím již název OKD, většinový podíl, když „nešikovně“ snížil základní jmění [226]. Pozdější předseda výkonného výboru Fondu národního majetku Jan Juchelka k tomu v roce 2003 řekl: „*Nevím, kdo to tehdy vymyslel, ale základní jmění nebylo sníženo plošně, ale jen na úkor podílu fondu, který tak ztratil v OKD majoritu.*“ [226]. Na samotného Juchelku ještě v příběhu OKD narazíme. Následně skupina podnikatelů v roce 1997 a později „utajeně“ skupovala akcie od drobných akcionářů a privatizačních fondů, načež po čase získala v OKD přibližně stejný vliv, jaký měl do té doby stát. Kontroverzní ostravský podnikatel Stanislav Pros, v minulosti agent Státní bezpečnosti, se poprvé objevil v roli majoritního vlastníka OKD na valné hromadě v srpnu 1998 [226]. Do představenstva OKD prosadil své lidi a s nimi i tehdejšího místopředsedu ČSSD Vladislava Schroma [226]. Jak vyšlo později najevo, Stanislav Pros však transakce připravoval pro jiné podnikatele, mezi něž patřil i Viktor Koláček (jmenovec Antonína Koláčka z kauzy Mostecké uhelné společnosti a kauzy Škoda Holding) a Petr Otava [226]. Ve středu 14. října 1998 se odehrály přes účty v tehdejší Investiční a poštovní bance spleť převody miliard, a to během několika desítek minut. Jejich výsledkem mj. bylo, že Otava s Koláčkem bez vložení vlastní koruny

ovládli OKD, přičemž Prosovi za podíl zaplatili penězi z... OKD. Zájemce o detaily těchto převodů odkážeme na článek [\[226\]](#).

Příběh, který chceme popsat, ale začíná až v roce 2000. Jeho stručný chronologický přehled, ze kterého vysvitne vše podstatné, je převzat z článku [\[225\]](#). Je následující. Od roku 2000 pracoval advokát Richard Wagner z Pokorného advokátní kanceláře pro Fond národního majetku (FNM). Tehdejšího mladého místopředsedu výkonného výboru FNM Jana Juchelku, který se později v roce 2002 stal jeho předsedou, již dříve potkal Sobotkův přítel Radek Pokorný v dozorčí radě Komerční banky. Nyní učiníme skok o další tři roky. V listopadu 2003 vláda premiéra Vladimíra Špidly souhlasila se zahájením jednání o prodeji svých 45,88 % akcií OKD se společností Karbon Invest, za níž stáli Petr Otava s Viktorem Koláčkem. Úkolem byl pověřen také tehdejší ministr financí Bohuslav Sobotka, jinak též přítel Radka Pokorného [\[225\]](#). Sobotka pověřil k jednání se zástupci společnosti Karbon Invest předsedu výkonného výboru FNM Jana Juchelku, který se – jak jsme již zmínili – znal s Pokorným z dozorčí rady Komerční banky. Byl to právě FNM, který formálně držel onen státní podíl v OKD. V lednu 2004 uzavřel FNM smlouvu s jakýmsi znaleckým ústavem na zpracování znaleckého posudku na cenu akcií OKD. Autor posudku hodnotu akcií státního podílu vyčíslil na 2,08 miliardy [\[225\]](#). Neocnil přitom desítky dceřiných společností OKD a její rozsáhlé nemovitosti. Tři dceřiné společnosti nakonec docenila Komerční banka na zhruba 1,4 miliardy, ale FNM na náhled Komerční banky nebral zřetel [\[225\]](#). V březnu 2004 Karbon Invest učinil nabídku na odkup akcií OKD za 2,25 miliardy, načež Špidlova vláda s ministrem financí Sobotkou dne 23. března 2004 rozhodla o privatizaci 45,88 % akcií OKD přímým prodejem společnosti Karbon Invest za nabízenou sumu [\[225\]](#). V dubnu 2004 Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) zamítl privatizaci OKD za 2,25 miliardy s tím, že cena je příliš nízká. ÚOHS uvedl, že se do ceny musí započítat i náhled Komerční banky na tři dceřiné společnosti. Tržní cena se tak údajně měla pohybovat kolem 3,5 miliardy korun. V květnu 2004 byla sepsána smlouva o koupi akcií, ve které se majitelé společnosti Karbon Invest Koláček a Otava zavázali prodat většinu akcií společnosti Karbon Invest ve prospěch jakési firmy Zdeňka Bakaly [\[225\]](#). O této smlouvě tehdy veřejnost nevěděla. Bakala od té chvíle schvaloval kroky společnosti Karbon Invest. A v téže době Pokorného advokátní kancelář poskytovala právní rady FNM, nikoli však ohledně prodeje akcií OKD, které FNM za stát držel [\[225\]](#). V září 2004 nová vláda Stanislava Grosse rozhodla na návrh ministra financí Bohuslava Sobotky o privatizaci 45,88 procenta akcií OKD ve prospěch společnosti Karbon Invest za cenu 4,1 miliardy korun [\[225\]](#). Krátce nato Bakala veřejnosti oznámil, že prostřednictvím své firmy koupil více než dvoutřetinový akciový podíl ve společnosti Karbon Invest, čímž OKD ovládl [\[228\]](#). V lednu 2005 Pokorného advokátní kancelář informovala FNM, že zastupuje společnost Karbon Invest, ovládanou Zdeňkem Bakalou (v létě toho roku to v médiích potvrdil i sám Bakala) [\[228\]](#), [\[229\]](#). V listopadu 2005 Evropská komise zahájila na základě stížnosti neúspěšného zájemce o koupi státního podílu v OKD prověřování, zda Česká republika neprodala svůj podíl v OKD pod tržní cenou [\[225\]](#). Pokud by cena byla nižší než tržní, mohla by Evropská komise rozhodnout, že stát poskytl kupci nedovolenou veřejnou podporu. A vláda by mohla od smlouvy odstoupit. Nebo třeba přimět kupce – Bakalovu společnost Karbon Invest –, aby za OKD doplatil miliardy. Evropská komise také upozornila Sobotkovo ministerstvo financí na mimořádně důležitou okolnost – posudek jakéhosi znaleckého ústavu, který si na vyčíslení hodnoty OKD nechal několik měsíců po doprivatizaci zpracovat samotný kupec, tedy společnost Karbon Invest. Posudek stanovil cenu za někdejší státní podíl v OKD na 10,3 miliardy korun [\[225\]](#). Tedy na více než dvojnásobek částky, za kterou podíl v OKD prodal stát.

Evropská komise se Sobotkova ministerstva financí ptala: „13. dubna 2005 učinil Karbon Invest nabídku ke koupi akcií od minoritních akcionářů, která naznačovala, že tržní hodnota OKD se rovná 22,4

miliardy. Hodnota privatizovaného státního podílu by mohla být 10 miliard Kč oproti 4,1 miliardy Kč, za které byl tento podíl prodán. Jak zdůvodníte tak velký rozdíl mezi cenami?“ [225]. To byla otázka přímo na tělo. Sobotkovo ministerstvo ale nezačalo zjišťovat, jak mohlo k takovému rozdílu dojít. V opačném případě by totiž Sobotkův úřad zjistil nepříjemnou skutečnost: stát ve „svých“ posudcích „zapomněl“ při prodeji svého podílu ocenit desítky dceřiných společností OKD a další nemovitosti (neprodukční majetky včetně např. 1200 bytů OKD na Kladensku, rozsáhlých nebytových prostor, hotelů, komerčních nemovitostí, tisíců hektarů pozemků apod.). Přibližně 44 tisíc bytů OKD bylo oceněno paušálně na částku 40 tisíc korun za byt [227]. Sobotkovo ministerstvo se místo toho řídilo článkem 10 privatizační smlouvy. V něm se stát zavázal, že udělá vše pro to, aby prodejní cenu 4,1 miliardy obhájil. Ministerstvo proto požádalo Karbon Invest, aby pomohl s vypracováním stanoviska pro Evropskou komisi. S ministerskými úředníky tak začala spolupracovat Pokorného advokátní kancelář, která pro Karbon Invest pracovala a hájila jeho zájmy...

Postup Sobotkova ministerstva později policii přiblížil úředník Martin Brož, který žádost Bruselu vyřizoval: „Náměstek Goldemund se se mnou spojil a řekl mi, že je vypracován materiál pro odpověď Evropské komisi, že se se mnou spojí Pokorný. Odpověď na dotazy Evropské komise mi AK Pokorný, Wagner předávala v české i anglické verzi k případné korekci. Ale jen po formální stránce, nikoliv věcné. Po korekci byl dopis předán k podpisu ministru financí a zaslán do Bruselu.“ [225]. To znamená, že odpověď státu do Bruselu vypracoval právní zástupce kupce OKD, který neměl žádný důvod zpochybňovat nízkou cenu, za kterou státní podíl v OKD kupec koupil. Advokát Richard Wagner z Pokorného advokátní kanceláře potvrdil, že tato kancelář vypracovala veškerou nezbytnou dokumentaci „z pohledu našeho klienta, společnosti Karbon Invest“ [225]. V únoru 2006 Sobotkovo ministerstvo, které mělo hájit zájmy státu, stanovisko poslalo – či spíše přeposlalo – pod hlavičkou „Mgr. Bohuslav Sobotka, 1. místopředseda vlády“ do Bruselu [225]. Dokument je založený v policejním spise a i podle elektronické stopy je jeho autorem Pokorného advokátní kancelář [225]. A je totožný s dokumentem, které odeslalo Sobotkovo ministerstvo do Bruselu [225]. Poznamenejme, že dokument za ministra Sobotku podepsal jeho první náměstek – bard sestavování státních rozpočtů Eduard Janota [225].

Bohuslav Sobotka dodnes popírá jakoukoli vinu ohledně prodeje státního podílu v OKD, který měl na starosti. Argumentuje přitom, že tehdy v roce 2004 postupoval podle toho, co mu předložili jeho podřízení. V lednu 2014 zakrátko jmenovaný premiér Sobotka odpověděl na dotazy ohledně své role při prodeji státního podílu v OKD z roku 2004 a toho, co následovalo. Na dotaz, zda v roce 2004 prověřoval coby ministr financí prvotní posudek, který ocenil hodnotu státního podílu v OKD na 2,08 miliardy korun a přitom „zapomněl“ ocenit desítky dceřiných firem a rozsáhlé nemovitosti OKD, Sobotka odpověděl: „Objednavatelem posudku byl Fond národního majetku. Já jsem jako ministr pracoval s materiály, kde v zásadě byly zmíněny výsledky. Tedy čísla, která vycházela z posudků. Nevzpomínám si, že bych měl někdy posudek v ruce nebo že bych zkoumal to, jestli skutečnosti uvedené v něm odpovídají realitě. Ministr přirozeně nemá čas ani prostředky, aby se zabýval zkoumáním podkladů, o nichž předpokládá, že byly zpracovány kvalitně. (...) Já jsem měl vůči lidem na Fondu národního majetku i na ministerstvu důvěru. Nenapadlo by mě, že bych mohl dostat ze strany podřízených neúplné podklady.“ [230]. Tato Sobotkova slova jsou mimořádně závažná, neboť v nich přiznal více, než si byl vědom...

Ministr skutečně nemá čas prověřovat všechna čísla, která mu podřízení předloží. Ale kompetentní ministr se přesto měl tehdy nad předloženým číslem 2,08 miliardy korun z posudku (resp. nad

nabízenými 2,25 miliardami) pořádně zamyslet a zeptat se: není to nějak málo? Za celé původní Ostravsko-karvinské doly jen zhruba dvě miliardy? Vždyť jen bytů pro horníky měla tehdy OKD přes 40 tisíc. Jednalo se o největší bytový komplex v zemi. Jenom ty byty musely mít větší tržní cenu. Nevěděl to snad ministr a ani nikdo z vlády? Nuže, věděl... Ministr kultury (!) Pavel Dostál na klíčovém jednání vlády poukázal nejen na to, že se OKD prodává firmě, kolem níž je mnoho nejasností, ale také se pozastavil nad oceněním jejího majetku: poukázal mj. na to, že podle jeho údajů je tržní cena zhruba 40 tisíc bytů OKD asi 2,5krát vyšší, než jak byty ocenila samotná firma v rámci své nabídky [256]. Ministr kultury Pavel Dostál si tedy našel čas, aby se zabýval čísly ohledně prodeje OKD, zatímco ministr financí Sobotka, který tím byl přímo pověřen, si na to čas nenašel... A pak, hlavní úkol každého vedoucího pracovníka spočívá v umění vybrat si k sobě podřízené, na které se lze plně spolehnout. Nastávající premiér Sobotka tedy veřejně přiznal, že nikdy neměl být vedoucím pracovníkem – natož ministrem či premiérem. Nedokázal si totiž k sobě vybrat důvěryhodné podřízené. To ale není vše. Krátce po pronesení citovaných slov se premiér Sobotka vyjádřil rovněž ke stanovisku pro Evropskou komisi, které jeho ministerstvo financí v únoru 2006 poslalo do Bruselu. Stanovisko, jak jsme již uvedli, vypracoval právní zástupce kupce, tedy advokátní kancelář Sobotkova přítele Pokorného. Premiér Sobotka k tomu na jaře roku 2014 řekl: „*Stanovisko pro Evropskou komisi jsem na ministerstvu nezpracovával já. Nevím o tom, jakým způsobem se to řešilo.*“ [224]. A to už je úplně nepochopitelné. Premiér Sobotka přiznal, že coby ministr financí vůbec nevěděl, co se na jeho ministerstvu děje. Je to podezřelé o to více, že o nízké ceně státního podílu v OKD informovala od roku 2004 do února 2006 pravidelně a velmi intenzivně snad všechna média té doby. Hrál se o několik miliard do státní kasy. Problém měl i značný sociální rozměr, který se dotýkal tisíců a tisíců zaměstnanců OKD a jejich bytů. Sociálnědemokratický premiér tedy přiznal, že ho to tehdy nezajímalo a nevěnoval tomu pozornost. Je to vůbec možné? Je to paradoxní.

Je to paradoxní proto, že tentýž Sobotka coby premiér si na jaře 2014 našel čas na pročitání stohů životopisů, aby vybral Kamila Rudoleckého a vyslal jej jako náměstka na ministerstvo dopravy. To bylo tak. Kamil Rudolecký jako úředník Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže svým podpisem posvětil tehdejšímu ministrovi financí Bohuslavu Sobotkovi nevýhodnou privatizaci OKD [231]. Poskytl mu tím jakési alibi ohledně ceny prodávaného státního podílu. A Sobotka, už jako premiér, Rudoleckého na jaře roku 2014 prosadil za ČSSD na post náměstka ministra dopravy – aniž by měl Rudolecký s ČSSD formálně něco společného [231]. Premiér Sobotka jakoukoli spojitost s OKD vyloučil, neboť prý „*netušil, že rozhodnutí (o OKD – pozn. red.) podepsal pan Rudolecký*“ [231]. Sobotka pro média vysvětlil, že na Rudoleckého narazil, když se probíral životopisy: „*Měli jsme v Lidovém domě k dispozici několik šanonů životopisů, se kterými jsem pracoval.*“ [231]. Inu, jak jsme již zmínili, výběru svých náměstků a podřízených musí každý vedoucí pracovník věnovat mimořádnou pozornost. Zdá se, že premiér Sobotka to také pochopil – a zavřel se do své pracovny a nikým nerušen se soustředěně zabořil do stohů životopisů. Budiž. Jenže... Rudolecký byl Sobotkou vyslán, aby dělal náměstka nikoli jemu, ale ministrovi z jiné politické strany! A to už je divné – taková péče. Čelní sociální demokraté byli nominací Rudoleckého překvapeni a nikdy o něm prý v souvislosti s ČSSD či dopravní problematikou neslyšeli [231]. V sociální demokracii údajně zazněl názor, že jméno Rudolecký „našeptal“ Sobotkovi jeho přítel Radek Pokorný. Ten, jehož advokátní kancelář zastupovala kupce OKD. Pokorný i Rudolecký přiznali, že se profesně znají, cokoli dalšího ale popřeli. Jak uvidíme v následující podkapitole, Pokorného advokátní kancelář s oblibou zastupuje soukromé firmy v jejich arbitrážích s organizacemi, které spadají pod... ministerstvo dopravy. Možné spojení Rudolecký–Pokorný by tak dávalo dobrý smysl.

Zbývá dodat, že prodej státního podílu OKD začala na jaře 2011 prověřovat protikorupční policie [141]. Úkony trestního řízení byly zahájeny pro zneužívání pravomoci veřejného činitele, porušování povinnosti při správě cizího majetku a křivou výpověď a nepravdivý znalecký posudek. Uvedme několik čísel pro dokreslení trestního stíhání: jen v roce 2004 OKD vydělal akcionářům 5,1 miliardy čistého oproti 219 milionům v roce 2003. Obrovský tříadvacetinásobný nárůst se dal přitom v průběhu roku předpokládat [141]. A v březnu 2006 auditorská společnost Ernst & Young ocenila hodnotu celého OKD k 31. 12. 2005 na 52,34 miliardy [232]. Stíhání nakonec vyústilo v soud, který začal v říjnu 2015. Stanuli před ním tři obžalovaní: znalec a dva vysocí úředníci bývalého Fondu národního majetku (FNM), který prodej připravoval [232]. Obžalovaní měli podle státního zástupce způsobit škodu 5,7 miliardy korun [232]. Jedním z úředníků FNM byl Pavel Kuta, který v roce 2004 zastával funkci druhého místopředsedy výkonného výboru FNM [233]. Do funkce Kutu v roce 2002 jmenoval ministr financí Bohuslav Sobotka, který byl ze zákona současně předsedou prezidia FNM [233]. Pavel Kuta v letech 1994 až 1999 pracoval coby investiční poradce v Bakalově investiční společnosti... [233]. V době vydání tohoto textu soud ve věci pokračuje...

8.3 Lokomotivy a arbitráž s Pokorným

V březnu 2004, jen krátce poté, kdy šéf Škody Holding Martin Roman přešel do čela energetického gigantu ČEZ, získala dceřiná společnost Holdingu zakázku od Českých drah na dodávku 20 moderních lokomotiv. České dráhy od někdejší plzeňské Škody předtím naposledy objednaly lokomotivy na počátku 90. let. Nový předseda představenstva Škody Holding Jiří Zapletal k zakázce řekl: „Rozhodnutí komise neznámá jen dobrou zprávou pro nás, ale i pro český průmysl. Vývoj a výroba elektrických lokomotiv představuje jednu z nejvíce sofistikovaných a špičkových činností ve strojírenství.“ [219]. A nadšení projevil i tehdejší generální ředitel dodavatelské dceřiné společnosti Holdingu Ladislav Tětal: „Konečně můžeme navázat na výrobu více než 5700 elektrických lokomotiv značky Škoda.“ [219]. Zkrátka, důvodů k radosti byla celá řada. O to více překvapilo, že Tětal v létě téhož roku post opustil a přešel pod „Romanův“ ČEZ [220]. A dceřiná dodavatelská společnost Holdingu přešla přímo pod manažery Holdingu – pod ty manažery, kteří spolu s Martinem Romanem figurovali v oněch exotických a utajených společnostech ovládajících Holding [220].

Nadšení ze zakázky ale po čase přešlo ve velký spor, ve kterém „létaly“ – a stále „létají“ – stamiliony korun. Termín dodání lokomotiv byl totiž stanoven do konce roku 2009, nebyl však ze strany dodavatele splněn. Škoda Transportation, jak se nyní jmenuje původní dodavatel, lokomotivy dodala až o čtyři roky později. Údajně v důsledku změny technických norem [180]. Vedle toho se Škoda Transportation o několik let opozdila s předáním příslušných povolení k provozování lokomotiv v zahraničí [179]. České dráhy požadovaly kompenzaci za tato prodlení a začaly z plateb strhávat penále. Spor mezi oběma stranami začal arbitráží před rozhodčím soudem v roce 2012 [179]. První krok v něm, paradoxně, učinila sebevědomá Škoda Transportation, když žádala přes 1,4 miliardy korun. V této sumě bylo například 295 milionů jako jakési nájemné za dobu, kdy byly lokomotivy ve zkušebním provozu, pak inflační navýšení ceny (760 milionů) či část kupní ceny (208 milionů). České dráhy v protizalobě žádaly zaplacení zhruba 940 milionů. Šlo o smluvní pokutu za zpožděnou dodávku, přičemž částka byla snížena o zmíněných 208 milionů, které představují část kupní ceny s příslušenstvím. Spor mezi Škodou Transportation a Českými drahami ležel u rozhodčího soudu tři roky, až v roce 2015 arbitři rozhodli ve prospěch... Škody. Konkrétně bylo Škodovce uloženo doplatit zbývající částí kupní ceny

včetně kompenzace o inflaci. Celkem jde zhruba o 1,2 miliardy korun. Z této částky České dráhy zaplatily Škodě Transportation 468 milionů korun. Zbytek sumy představuje inflační navýšení, které České dráhy odmítají uhradit [180]. Dráhy se posléze obrátily na „normální“ státní soud – Obvodní soud pro Prahu 1 – s úmyslem zvrátit rozhodnutí arbitru [181]. Ve své žalobě argumentují, že o případu rozhodoval podjatý arbitr. A uvádějí k tomu i konkrétní důvody a podezření – a rozhodčí řízení považují za nespravedlivé [181].

Kolem arbitráže je zajímavá řada věcí. Média zmiňují dvě z nich. První spočívá v tom, že v arbitrážním řízení zastupovala Škodu Transportation advokátní kancelář Sobotkova přítele a „důvěrníka“ Radka Pokorného [180]. Tato choulostivá situace musí být pro oba obzvláště složitá od doby, kdy se Bohuslav Sobotka stal premiérem. Premiér musí hájit zájmy státu, tedy i Českých drah. Současně jeho blízký přítel a neformální rádce hájí zájmy... proti státu. Jejich vzájemné setkávání tedy musí být obzvláště překerní. Možná, že se Bohuslav Sobotka na svého vlivného přítele a ochránce i zamračí. Ale to není vše. Radek Pokorný vedle toho působí také jako jeden z místopředsedů rozhodčího soudu, u něhož se arbitráž vedla. Představte si sebe v roli arbitra, který rozhoduje o výplatě stovek milionů korun straně sporu, kterou zastupuje váš faktický nadřízený. To se i silná osobnost dlouze zamyslí nad svým dalším osudem. Jak to tak bývá, Pokorný v tom nevidí problém a celou záležitost odbyl konstatováním, že předsednictvo nemá na rozhodování senátu žádný vliv [180]. Je to podobné, jako oblíbené fráze o nezávislosti soudců, např. na vůli politiků. Těch politiků, kteří přitom mají faktickou moc nad oněmi ubohými soudci [9].

O tom, že místopředseda rozhodčího soudu má v takové instituci velikou moc, svědčí i slova Tomáše Sokola – mediálně známého advokáta v ožehavých kauzách (např. kauza Nagyová, kauza Rath atd.). Jde o to, že Pokorného Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, jak se celá instituce nazývá, fakticky získal „monopol“ na arbitrážní řízení v České republice [221]. Nejvyšší soud totiž v minulosti vydal sjednocující právní názor, podle něhož nemají brát soudy zřetel na pravidla menších soukromých rozhodčích firem a jediný rozhodčí řád, kterým se mají věřitel a dlužník řídit, bude právě ten od zmíněného Pokorného Rozhodčího soudu. Tomáši Sokolovi, který před časem založil se společníky Společnost pro rozhodčí řízení, se to silně nelíbí a stěžuje si, že je to „v rozporu s principy liberálního trhu“ [221]. Samotný Radek Pokorný se naopak netají tím, že malé rozhodčí společnosti jsou mu trnem v oku [221]. Mezi odbornou veřejností se o důvěryhodnosti Pokorného Rozhodčího soudu vedou diskuse už delší dobu. Řeší se možná podjatost některých arbitru, vliv velkých advokátních kanceláří, kteří mají u soudu své rozhodce, a příliš velká moc předsednictva soudu. A pak také role Radka Pokorného, který současně sedí ve vedení soudu a zároveň zastupuje firmy ve sporech proti státu [222]. Ocitl se tak v situaci, kdy jeho Rozhodčímu soudu stát, reprezentovaný jeho přítelem premiérem Sobotkou, posílá na stůl případy, v nichž Pokorný ovšem hájí zájmy firem a v případě jejich vítězství pobírá tučné odměny [223]. Pro soukromé firmy je přitom – paradoxně – zjevně výhodné, aby se spory se státem řešily právě před Pokorného arbitrážním soudem, jehož ústřední postavou je právník a osobní přítel premiéra Sobotky [223]. O tom svědčí např. spory ohledně výstavby dálnice do Ostravy. Když se stát prostřednictvím Ředitelství silnic a dálnic pokusil tyto spory dostat mimo rozhodčí řízení a požádal žalovanou soukromou společnost Eurovia, zda mohou přenést případ ke státnímu soudu, neuspěl. Zájemce o „pěkný“ přehled, dokládající, že stát až na výjimky v arbitrážích se soukromými firmami, které zastupovala Pokorného advokátní kancelář, u Pokorného Rozhodčího soudu v zásadě neuspěl, odkážeme na článek [223]. My zde z něj jen stručně uvedeme, že spory, ve kterých Pokorného advokátní kancelář zastupovala soukromé stavební společnosti, se týkaly i skandálních pochybení (včetně nekvalitně provedených prací) kolem stavby

dálnice D47. Konstatujeme nakonec, že v přibližně deseti nejrůznějších sporech stát vymáhal celkově přes jednu miliardu korun [223]. Až na výjimky, jak jsme již zmínili, v nich stát neuspěl a vymáhané peníze nedostal (nebo získal jen zlomek vymáhaných částek) [223]. Přidejme k tomu ještě výše popsany spor Českých drah ohledně opožděné dodávky lokomotiv ze strany Škody Transportation, ve kterém šlo o více než miliardu korun. Inu, kdo umí, ten umí. Až Bohuslav Sobotka skončí v politice, bude se mít nepochybně kam vrátit a získat u Pokorného tolik potřebnou praxi v reálném životě – třeba jako právní koncipient...

8.4 Schůzka s předsedou Vrchního soudu v Praze

Na počátku září 2016 se v jedné pražské restauraci sešel Sobotkův přítel advokát Radek Pokorný s předsedou Vrchního soudu v Praze Jaroslavem Burešem. Bureš má za sebou bohatou kariéru nejen advokáta, soudce, politika či soudního funkcionáře, ale i pedagoga, neúspěšného kandidáta na prezidenta a posléze oblíbence Václava Klause. Svého času se prezident Klaus urputně snažil Bureše protlačit do vedení mocného Nejvyššího soudu. Avšak díky ještě urputnějšímu odporu ze strany tehdejší předsedkyně Nejvyššího soudu Ivy Brožové se to Klausovi nepodařilo. A tak Bureš „skončil“ na neméně mocném Vrchním soudu v Praze. O něm se i právní autority opakovaně vyjádřily s pochybnostmi. Například předseda Nejvyššího správního soudu Josef Baxa na adresu Vrchního soudu v Praze prohlásil: „*Je to tajemný hrad v Karpatech, soudí neprůhledně, má tendenci řešit věci utajeně.*“ [341]. Vrchní soud v Praze se také významně podílel na veřejnosti často nepochopitelném rozhodování o nejvýznamnějších hospodářských kauzách, majících svůj počátek v 90. letech s kolosálními škodami. Bureš byl řadu let místopředsedou tohoto soudu. Den poté, kdy prezident Václav Klaus vyhlásil svou lednovou amnestii (spolupodepsanou premiérem Petrem Nečasem), kterou později krátce po svém vítězství v přímé volbě prezidenta označil Miloš Zeman za zločin, byl Jaroslav Bureš na Pražském hradě slavnostně jmenován prezidentem Klausem předsedou Vrchního soudu v Praze [341]. Při té příležitosti Klaus pronesl tato slova: „*Věřím, že teď ve vašem vrchním soudu už bude vše v pořádku, už budete soudit tak dobře, že nebude potřeba, aby se udělovaly nějaké amnestie a milosti. Doufám, že nastane rajská doba.*“ [341]. V publikaci Nadačního fondu proti korupci s názvem *Chapadla justiční chobotnice v České republice a jejich dosah* jsme osobě soudního funkcionáře Jaroslava Bureše věnovali celou kapitolu [341]. I přes své vysoké postavení nečinilo Jaroslavu Burešovi potíže scházet se s různými podnikateli či jinak vlivnými osobami. Bureš se v lednu 2015 např. zúčastnil večírku mimořádně kontroverzního exministra spravedlnosti Pavla Němce, na kterém se ocitl ve společnosti bývalých politiků, právníků a zákulisních hráčů – včetně Petra Nečase a jeho ženy Jany Nečasové (Nagyové), bývalého vrchního státního zástupce v Praze a také advokáta lobbisty Ivo Rittiga Vlastimila Rampuly a řady dalších osob. Některé zúčastněné osoby byly v té době trestně stíhány a hrozilo, že jejich případy nakonec skončí na Burešově soudu [341]. Ministr spravedlnosti Robert Pelikán si Bureše posléze pozval na kobereček, přičemž zvažoval i podání kárné žaloby [427]. Nakonec se ministr spokojil s domluvou [427].

Vraťme se ale do září 2016, kdy se v pražské restauraci sešel Radek Pokorný s Jaroslavem Burešem. Když v lednu 2017 byl Pokorný osloven novinářem s dotazem na onu zářijovou schůzku, odpověděl: „*Jsem soukromý advokát. Zním ho (Bureše) mnoho let. Sešli jsme se na oběd. Kdybychom chtěli páchat něco tajného, tak se někde schováme a nebudeme v Kalině.*“ [427]. Jak jsme viděli, Radek Pokorný je sice soukromý advokát, ale současně přítel a poradce premiéra Bohuslava Sobotky, který může mít

nějaké významné zájmy. Jaroslav Bureš na dotaz novináře reagoval jinak: „Je možné, že jsem potkal i dr. Pokorného, určitě nešlo o žádnou schůzku.“ [427]. Nad schůzkou obou mužů se podivila řada funkcionářů a politiků. Bývalá nejvyšší státní zástupkyně a ministryně spravedlnosti Marie Benešová, která proslula výrokem o justiční mafii na adresu klíčových postav české justice, schůzku obou pánu okomentovala jasnými slovy: „Pan doktor Bureš je zřejmě nepoučitelný. Určitě se nesetkali, protože by si chtěli popřát hezký den. Advokát zpravidla něco chce. Takto by se neměli setkávat, protože bude pochybnost o jeho nestrannosti. Jestliže tam přijde kauza, na které doktoru Pokorném záleží, bude zpochybněna nestrannost toho rozhodnutí.“ [427].

Jedna mimořádně významná kauza přitom na Burešově soudu v té době ležela. Byla to kauza kolem bývalého hejtmána a sociálnědemokratického politika Davida Ratha. Krátce po oné schůzce přítele sociálnědemokratického premiéra Sobotky Radka Pokorného s předsedou Vrchního soudu v Praze Jaroslavem Burešem, totiž v říjnu 2016 odvolací Vrchní soud v Praze nejprve nečekaně zrušil veřejné projednávání kauzy a následně v neveřejném jednání zrušil i rozsudek v kauze Davida Ratha [428]. Rozsudek přitom sociálnědemokratického politika Ratha poslal na mnoho let do vězení [428]. Později vyplynulo, že důvodem zrušení rozsudku nad Rathem bylo skandální, šokující a zcela absurdní zdůvodnění Burešova soudu, že v kauze kolem Ratha byly nezákonně povoleny policejní odposlechy, tudíž nemělo být možné je použít jako důkaz [429]. Policisté, státní zástupci, někteří soudci, odborná i široká veřejnost – ti všichni nevěřičně kroutili hlavou nad „argumentací“ soudce Burešova soudu Pavla Zelenky. Ministr spravedlnosti následně proti tomu podal stížnost k Nejvyššímu soudu. A ten v červnu 2017 velmi kriticky Zelenkovo rozhodnutí odmítl a odposlechy v kauze Davida Ratha znovu vrátil do hry [430]. Předseda tříčlenného senátu Nejvyššího soudu Vladimír Veselý na adresu Burešova Vrchního soudu v Praze mj. řekl: „Vrchní soud porušil svým rozhodnutím zákon ve prospěch obviněných.“ [430].

8.5 Dvě velké oslavy jednoho právníka

V roce 2004 bylo Radku Pokornému 35 let. Svoje narozeniny oslavil ve velkolepém stylu. Pozval si na ně vybranou společnost. A ta skutečně dorazila – svou přítomností tak doložila skutečné postavení Radka Pokorného. Tehdejší zúčastnění oslavu popsali slovy: byl tam každý, kdo v českém byznysu něco znamená. A k tomu tři nejlivnější členové tehdejší vlády: premiér Stanislav Gross, ministr financí a přítel Bohuslav Sobotka a vicepremiér Martin Jahn [144]. Na oslavě byl ale i někdejší místopředseda ODS a budoucí ministr vnitra Ivan Langer nebo prezidentův kancléř Jiří Weigl [173]. O mnoho let později se něco podobného opakovalo. To když se v roce 2016 oslavovalo 20 let od založení Pokorného advokátní kanceláře [174]. I tato oslava byla velkolepá – už tím, že proběhla v pražském Rudolfinu [174]. A i zde svou přítomností zúčastnění doložili skutečné postavení Radka Pokorného a jeho kanceláře. Pro ilustraci zde uvedeme některá jména a jejich funkce [174]. Pro vytvoření správné představy to úplně stačí: Martin Roman (bývalý ředitel polostátního gigantu ČEZ), Jaroslav Tvrdík (exministr obrany a prezident Smíšené česko-čínské komory vzájemné spolupráce), Vladimír Mlynář (lobbista, někdejší politik a dnešní člen představenstva Kellnerovy PPF), Milan Fridrich (programový šéf veřejnoprávní České televize), Libuše Šmuclerová (ředitelka vydavatelství Czech News Center), Vladimír Johanes (lobbista), Miroslav Jansta (právník a šéf České unie sportu), Petr Dolínek (pražský radní za ČSSD), Richard Dolejš (poslanec za ČSSD), Radmila Kleslová (bývalá pravá ruka Andreje Babiše), Martin Vlasta (bývalý tajemník Jiřího Paroubka), Vladimír Schmalz (někdejší šéf akvizic společnosti ČEZ), Michel Fleischmann (prezident rádií Frekvence 1 a Evropa 2), Petra Buzková (bývalá ministryně) s

manželem Josefem Kotrbou (vedoucím partnerem české pobočky Deloitte), Petr Dimun (někdejší poradce Jiřího Paroubka a spolupracovník exministra Pavla Němce), Ivan Langer (bývalý místopředseda ODS a bývalý ministr vnitra), Marek Šnajdr (někdejší poslanec za ODS), Miroslav Singer (bývalý guvernér České národní banky), Pavel Mertlík (někdejší ministr financí za ČSSD), Šárka Grossová (vdova po expremiérově Stanislavu Grossovi), Radomír Lašák (bývalý šéf státních aerolinek), Pavel Blažek (bývalý ministr spravedlnosti a poslanec za ODS), Marcela Hrdá (někdejší šéfka České pošty a v současnosti manažerka čínské společnosti CEFC), Veselin Vačkov (ředitel redakce Lidových novin), Vladimír Piskáček (ředitel divize redakce mediálního domu Economia), Dalibor Balšínek (vydavatel a šéfredaktor zpravodajského serveru Echo24), Kamil Čermák (někdejší manažer Zdeňka Bakaly – v současnosti pracující ve společnosti ČEZ), Marek Dospiva (miliardář a spolumajitel skupiny Penta), Petr Kužel (bývalý prezident Hospodářské komory), Miloš Růžička (spolumajitel agentury Bison & Rose a důvěrník ministra vnitra Milana Chovance) [174], [433]. Ve výčtu chybí Pokorného přítel premiér Bohuslav Sobotka a také ministr vnitra Milan Chovanec [433]. Patrně by jejich přítomnost na oslavě mohla vzbudit zbytečný mediální rozruch...

8.6 „Bizoni“ na scéně a... za scénou

Komunikační, neboli v moderní mluvě „PR“, agentura Bison & Rose patří ke společnostem, které mají sloužit k vytváření dobrého a žádoucího obrazu o firmě, produktu, osobě apod. S použitím starého slovníku by se řeklo, že práce takové agentury spočívá v propagandě a v reklamě. S tím může souviset i různé ovlivňování jednotlivců nebo i skupin lidí – např. voličů. Vliv takové agentury může být nemalý. Mohou je využívat i tajné služby, aniž by to ovšem samotní zaměstnanci agentury věděli. Skrze takovéto komunikační společnosti se ale také dají snadno přeposílat peníze, určené někomu dalšímu. Podstata je stejná, jako kdyby výstřední milionář, který je vám z nějakého důvodu zavázán, zaplatil za vaši kresbu pastelkami deset milionů korun – proti umění a jeho ceně nelze nic namítat.

Komunikační agentura Bison & Rose má skrze jejího spolumajitele Miloše Růžičky blízko ke špičkám ČSSD. Růžička se stal klíčovým poradcem ministra vnitra Milana Chovance a má na Chovancově ministerstvu svou kancelář. Na rozdíl od spousty jiných politických poradců se orientuje i v bezpečnostních otázkách [432]. Sám Růžička uvedl, že pro Chovance pracuje proto, že je jeho přítel: *„Známe se dlouhá léta a je jedním z mála lidí v politice, k nimž mám osobní přátelský vztah.“* [432]. Kromě Chovance ale Miloš Růžička „umí“ mluvit i s premiérem Bohuslavem Sobotkou, a to zejména díky jeho příteli Radkovi Pokornému, s nímž lobbista spolupracuje [432]. Růžička s Pokorným společně tvoří dvojici s nejsilnější vazbou do médií – zejména se jedná o vydavatelský dům Economia Zdeňka Bakaly, ale i o Českou televizi, s níž Růžičkova firma také uzavřela smlouvu [432]. Agentuře se daří poskytovat služby nejrůznějším městským, státním či polostátním společnostem [431]. „Bizoni“, jak se agentuře přezdívá, např. v roce 2014 získali dlouhodobou zakázku v Dopravním podniku hlavního města Prahy na poradenství a konzultace v oblasti public relations. Každý měsíc za to inkasují 94 tisíc korun (bez DPH) [431], [432]. A vydělávat budou dál. Mluvčí Dopravního podniku k tomu na jaře roku 2017 uvedl: *„Smlouva je uzavřena na dobu neurčitou. Není třeba ji prodlužovat.“* [431]. Agentura měla pomáhat hlavně se správnou komunikací ohledně dostavby linky A pražského metra a dalších investic týkajících se provozu hromadné dopravy [431]. Jde zkrátka patrně o to přesvědčit Pražany, že dostavba metra byl „dobrý nápad“ a že vše „běží hladce“ – i kdyby neběželo. Díky jiné smlouvě z roku 2010 si agentura za 13 měsíců práce pro Dopravní podnik naučtovala kolem pěti milionů korun [431]. Za co?

Čtenáři by to mělo být již jasné: za přípravu komunikační strategie [431]. Podrobný a okomentovaný přehled „veřejných“ zakázek „Bizonů“ lze nalézt v článku [432]. Pro ilustraci uvedme, že mezi klienty „Bizonů“ mimo již zmíněného Dopravního podniku hl. města Prahy patřily či patří také např. Český Aeroholding, Ministerstvo pro místní rozvoj, Státní pozemkový úřad, Magistrát hl. města Prahy, ČEZ, Letiště Praha, Čepro, Česká televize, Správa Pražského hradu, Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových či Správa Národního parku Šumava [431]. Za zmínku také stojí, že „Bizoni“ svého času poskytovali svoje služby i pro Agrofert Andreje Babiše. Jeho vstupem do politiky spolupráce skončila [431].

8.7 Trochu čínské „medicíny“

Čína patří mezi světové velmoci. Ba co více, Čína je světovou supervelmocí, před kterou se „klaní“ takové státy, jakými jsou Velká Británie, Spojené státy či Rusko. Tedy také velmoci. Důvody jsou čistě ekonomické. Pochopitelně se občas utrousí nějaká poznámka týkající se občanských práv. To už patří k věci.

Když Velkou Británii v roce 2015 navštívil čínský prezident, vozila jej po Londýně anglická královna v pozlaceném kočáře [235]. Když téhož čínského prezidenta hostil v dubnu 2017 nový americký prezident, hovořil o „velké cti“ mít takového prezidenta ve Spojených státech [236]. O poznání chladnější bylo přijetí čínského prezidenta v roce 2014 prezidentem Obamou [237]. Vřelé vztahy mezi Ruskem a Čínou nikoho nepřekvapují. Ekonomická moc Číny je kolosální a všichni světoví státníci to dobře vědí – a snaží se z toho „urvat“ co nejvíce.

Čínská společnost CEFC China Energy Company Limited (CEFC) je podle údajů na jejích stránkách „největší soukromou společností v Šanghaji a sedmou největší privátní firmou v Číně“, přičemž „působí především v oblasti financí, energetiky a průmyslu“ [238]. Firma má po celém světě zaměstnávat téměř 30 tisíc lidí [238]. Pro přečtení těchto informací ze stránek společnosti není třeba umět čínsky. Není třeba umět ani anglicky. Stránky jsou totiž dostupné v češtině. CEFC se totiž rozhodla expandovat do Evropy a Českou republiku si vybrala jako hlavní sídlo svých evropských aktivit [238]. Od roku 2015 zde uskutečnila řadu významných nákupů a investic od strojírenství po pivovarnictví a cestovní ruch, média a fotbalový klub. Zájemce o konkrétní výčet těchto investic odkážeme na stránky zmíněné čínské společnosti [238]. Místopředsedou představenstva její české zástupkyně pro Evropu je bývalý ministr, politik a úředník ČSSD Jaroslav Tvrdík. Ten je současně jedním ze dvou prezidentů Smíšené česko-čínské komory vzájemné spolupráce [239]. A od roku 2013 také poradcem předsedy vlády České republiky pro Čínu, od ledna 2014 tedy Bohuslava Sobotky [239]. Předseda představenstva CEFC Jie-Ťien Ming je neplaceným příležitostným (čestným) poradcem prezidenta Miloše Zemana [234], [240]. A podle článku z roku 2016 právní služby české zástupkyně CEFC zařizuje Sobotkův přítel... Radek Pokorný [234].

Pokorný coby právník opanoval uzavírání česko-čínských obchodních smluv. Podle zjištění novinářů vyjednává i o ceně transakcí a vyhledává pro Čiňany investiční příležitosti. Když v březnu 2016 navštívil Českou republiku čínský prezident, bylo na pražském Žofíně uzavřeno na 30 obchodních smluv. U osmi z nich poskytovala Pokorného advokátní kancelář „absolutní právní servis“ [241]. Sám Pokorný k tomu řekl: „Osm? Může být, já to takhle z hlavy nevím. Jsou to prostě všechny smlouvy, kde na jedné straně

stojí společnost CEFC. Pro ni pracujeme.“ [241]. Premiérův přítel se tak stává nejlépe informovanou osobou ohledně tuzemských investic astronomicky bohatých Číňanů.

Na podzim roku 2015 média bohatě informovala českou veřejnost o návštěvě premiéra Bohuslava Sobotky a ministra zdravotnictví Svatopluka Němečka v nemocnici v čínské Šanghaji, provozující také tzv. tradiční čínskou medicínu. Velikým příznivcem této „medicíny“ je ředitel nemocnice v Hradci Králové. Právě v jeho nemocnici v té době již fungovala ambulance čínské „medicíny“. Podporu pro takový podnik měl z nejvyšších kruhů. Během Sobotkovy návštěvy Číny ředitel tamější nemocnice ocenil, že český premiér již navštívil ambulanci čínské „medicíny“ v Hradci Králové a že zavítal také do Šanghaje. Výsledkem návštěvy byla smlouva, na základě které by měla během několika měsíců v hradecké nemocnici vzniknout klinika tzv. tradiční čínské medicíny. Peníze na výstavbu pavilonu v hodnotě deseti milionů eur měla poskytnout společnost CEFC [242]. A že zájem o šíření čínské „medicíny“ do světa má i nejvyšší vedení Číny, potvrzuje dohoda mezi čínským prezidentem Si Ťin-pchingem a prezidentem Milošem Zemanem o posilování vzájemné spolupráce mezi lékařskými institucemi, školami a farmaceutickými podniky [243]. V prohlášení, zveřejněném Pražským hradem, se uvádělo: „*Obě strany budou nadále podporovat šíření, propagaci a používání tradiční čínské medicíny v České republice a střední a východní Evropě a podporovat výstavbu česko-čínských center tradiční čínské medicíny.*“ [243].

Pracovníci Česko-čínského centra tradiční čínské medicíny Fakultní nemocnice Hradec Králové, jak se uvádí název Centra na jeho oficiálních stránkách, od září 2015 provádějí akupunkturu nebo podávají různé byliny či provádějí masáže [244]. A klient za ně tvrdě platí: např. vstupní vyšetření metodami tradiční čínské „medicíny“ včetně akupunktury stojí 2 140 korun, cenový balíček obsahující 1 vstupní vyšetření, 1 kontrolní vyšetření a 5 ošetření akupunkturou přijde na 5 150 korun [244]. Centrum nezajišťuje léčbu náhlých akutních onemocnění [244]. U každého nového pacienta je nejprve českým lékařem stanovena vstupní diagnóza a „*ve spolupráci s čínským lékařem je pak stanoven diagnostický a léčebný závěr z hlediska tradiční čínské medicíny*“ [244].

Proti fungování Centra čínské „medicíny“ v rámci hradecké nemocnice ostře vystupuje vedení České lékařské komory. To neváhalo podat i trestní oznámení pro možné porušení zákona [243]. Na jaře roku 2017 prezident Komory Milan Kubek posluchačům Českého rozhlasu pregnantně vysvětlil důvody pro odmítavý postoj Komory: „*Tak především neexistuje žádná čínská medicína. Medicína je pouze jediná, je to lékařská věda, založená na důkazech vycházejících z poznatků a respektující poznatky ostatních vědeckých disciplín jako je chemie, jako je fyzika, jako je biologie, genetika a podobně. Vedle medicíny existuje řada léčitelско-šarlatánských postupů, které mohou být čínské, mohou být africké, eskymácké, indiánské a podobně. To, co jsem vám teďko řekl, to není názor můj, ale je to oficiální stanovisko Světové lékařské asociace.*“ [245]. Na upozornění moderátorky, že čínská medicína funguje na bázi empirie pokrývající dobu 5 tisíc let, Kubek kontroval: „*Tak 5 tisíc let je mýtus. To, ten konglomerát různých pověr označovaných jako tradiční čínské léčitelství, byl vytvořen za kulturní revoluce Mao Ce-tungem proto, že byla zlikvidována tehdy intelektuální elita v Číně. Čína přišla o lékaře a bylo třeba předhodit lidu někoho, kdo se o jeho zdraví bude starat. U banálních věcí samozřejmě to může pomoci, je zde řada empirických poznatků, které mají čeští bylinkáři a podobně (...).*“ [245]. Vrchní představitel lékařů v České republice Milan Kubek následně posluchačům rozhlasu zopakoval: „*Žádná čínská medicína neexistuje. Za prvé. Za druhé u nás žádní čínští lékaři nepracují. My jsme upozornili na to, že v Hradci Králové se vyskytují osoby, které se chovají jako by byly lékaři. Lékaři nejsou, nemají vystudované lékařské fakulty (...).*“ [245]. Kubek dále upozornil, že za vlídným postojem vedení hradecké nemocnice

k čínské „medicině“ jsou čistě obchodní zájmy „některých osob“ [245]. K účinnosti akupunktury, kterou čínské Centrum také používá, Kubek ironicky reagoval: „*Tak my nějak nadšení propagátoři akupunktury nejsme. Akupunktura je skvělá věc a říká se, že pokud se dostanete do rukou skutečně špičkového akupunkturisty, tedy takového, který za to jedno sezení bere tak kolem 100 euro, tak je úplně jedno, kam tu jehličku píchne, ono vám to vždycky, vždycky pomůže.*“ [245]. Na závěr Kubek posluchače upozornil na velmi závažnou skutečnost: „*Vy jste hovořila o lékářích. Lékař je právně zodpovědný za své konání, a pokud pacienta poškodí, je za to trestně odpovědný. Na rozdíl od nejrůznějších šamanů, léčitelů, zařikávačů a podobně, kteří se schovávají za to, že jsou nejrůznější poradci. Nedělají zdravotní dokumentaci (...).*“ [245].

Na stránkách čínského Centra se lze dočíst, že v něm provozované léčebné postupy „*jsou obecně vhodné pro pacienty s bolestivými stavy a chronickými onemocněními*“ [244]. Když byl Bohuslav Sobotka v roce 2010 na mítinku sociální demokracie zákeřně udeřen z blízkosti do hlavy, nepochybně ocenil kvalitu českých lékařů, kteří jej ošetřili a kteří ho následně požádali, aby dalších nejméně 14 dní nosil krční límec kvůli pohmožděné páteři [246]. Sobotka se následně před voliče skutečně vypravil s tímto límcem, aby tak uposlechl pokynů právě českých lékařů... Kdo ví, dnes by možná zavítal do hradecké nemocnice za čínskými léčiteli... Mimochodem, Sobotka se tehdy stal objektem zájmu senzacechtivých novinářů. Z fotografií té doby se může jevit, že Sobotka byl na svou zdravotnickou okrasu možná i „*pyšný*“ [246]. Poznamenejme k tomu jen, že velikými bolestmi páteře (zad) trpěl americký prezident John F. Kennedy, který si záda poranil, když za války bojoval v Tichomoří [247]. Svoje zdravotní potíže, kterých byla celá řada, před veřejností přísně zakrýval a do poslední chvíle vystupoval jako mladý, energický a temperamentní člověk plný síly a... odvahy [247].

Literatura

- [1] REDAKCE; PERKNEROVÁ, Kateřina. *Co dělali před 25 lety? Klaus byl ve vlaku, Zeman na Albertově*. [online]. 15. 11. 2014. Dostupné na www.denik.cz
- [2] KÖCHER, Karel. *Co dělal špión Karel Koecher v Prognostickém ústavu?* [online]. 18. 7. 2007. Dostupné na <http://blisty.cz>
- [3] SPURNÝ, Jaroslav. *Svazky v ohni, nebo v Kremlu*. 18. 11. 2014. Respekt.
- [4] LESCHTINA, Jiří. *ODS by už neměla znít jen jedním hlasem, říká Zieleniec*. 5. 8. 1996. Mladá fronta Dnes.
- [5] KLVAČOVÁ, Eva. *Rozhovor ekonoma*. 30. 10. 1997. Ekonom.
- [6] ŠNAJDER, Bohuslav. *Ztracené miliardy*. 25. 10. 1996. Hospodářské noviny.
- [7] KLAUS, Václav. *25 let od liberalizace cen a zahraničního obchodu – celý záznam*. [online]. 14. 1. 2016. Dostupné na www.youtube.com
- [8] ČT. *Parlamentní volby sice vyhrála Občanská demokratická strana, překvapením však byl dobrý výsledek sociální demokracie*. [online]. 2014. Dostupné na www.ceskatelevize.cz
- [9] NFPK. *Václav Klaus – Stopy a odkaz pragmatika bez přívlastků*. [online]. 2016. Dostupné na www.nfpk.cz
- [10] KMENTA, Jaroslav. *Vedení ODS má tajné konto ve Švýcarsku*. 28. 11. 1997. Mladá fronta Dnes.
- [11] SLONKOVÁ Sabina; KUBÍK, Jiří. *Kdyby špičky ODS nelhaly, mohl kabinet ještě vydržet*. 30. 11. 1997. Mladá fronta Dnes.
- [12] ŠÍDLO, Jindřich; DOLANSKÝ, Lukáš. *Klaus už nám volby nevyhraje – Rozhovor s místopředsedou ODS Petrem Nečasem*. 7. 10. 2002. Mladá fronta Dnes.
- [13] ČT24. *Archiv ČT24 – Sarajevský atentát 1997*. [online]. 8. 12. 2007. Dostupné na www.ceskatelevize.cz
- [14] SUVOROV, Viktor. *Očista*. Naše vojsko, 2009. ISBN 80-206-0640-8.
- [15] MLADÁ FRONTA DNES. *Vláda nedělá úspěšnou hospodářskou politiku, tvrdí Zeman*. 19. 4. 1997. Mladá fronta Dnes.
- [16] LIDOVÉ NOVINY. *Klause rozhořčila Zemanova slova*. 21. 4. 1997. Lidové noviny.
- [17] ČT24. *Archiv ČT24 – Sarajevský atentát 1997*. [online]. 8. 12. 2007. Dostupné na www.ceskatelevize.cz
- [18] ČSÚ. *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 19. – 20. 6. 1998*. [online]. 1998. Dostupné na www.volby.cz

- [19] POSLANECKÁ SNĚMOVNA PČR. *Prof. Ing. Václav Klaus, CSc.* [online]. 2002. Dostupné na www.psp.cz
- [20] HRSTKOVÁ, Julie; FISCHER, Petr. *Tříška: Za provedení privatizace jsem očekával Nobelovu cenu.* [online]. 13. 11. 2014. Dostupné na <http://byznys.ihned.cz>
- [21] ŠTRÁFELDOVÁ, Milena. *Akce Čisté ruce.* [online]. 22. 1. 2001. Dostupné na www.radio.cz
- [22] SPURNÝ, Jaroslav. *Černé konto v Bambergu.* 12. 7. 1999. Respekt.
- [23] SPURNÝ, Jaroslav. *Život a doba soudce Hermana.* 2. 8. 1999. Respekt.
- [24] SLONKOVÁ, Sabina; KUBÍK, Jiří. *Řekne soudu pravdu o kontu ODS?* 3. 8. 2001. Respekt.
- [25] (GRO). *Novákova rodina odjede sama.* 17. 2. 1998. Mladá fronta Dnes.
- [26] JAKLOVÁ, Dana. *Financování ODS.* 23. 1. 1998. Radiožurnál.
- [27] KALINOVÁ, Jana. *Soud potvrdil zpřísnění kvalifikace L. Nováka.* 20. 11. 1999. Právo.
- [28] SLONKOVÁ, Sabina. *Dohady o tajném kontu ODS audit nerozptýlil.* 14. 5. 1998. Mladá fronta Dnes.
- [29] KORECKÝ, Miroslav. *Klaus potvrdil, Macek překvapil.* 9. 12. 1996. Lidové noviny.
- [30] (HUB); (KAL). *Libor Novák chtěl vycestovat.* 16. 2. 1998. Lidové noviny.
- [31] (AJO). *Státní zastupitelství podalo obžalobu na L. Nováka z ODS.* 12. 12. 1998. Právo.
- [32] KMENTA, Jaroslav. *Policie se rozhoduje, zda ukončí případ konta ODS.* 7. 12. 1998. Mladá fronta Dnes.
- [33] KMENTA, Jaroslav. *Policisté mají další indicie o kontu ODS.* 8. 12. 1998. Mladá fronta Dnes.
- [34] KMENTA, Jaroslav. *Žalobce: Nové údaje rozhýbaly vyšetřování ODS.* 2. 3. 2000. Mladá fronta Dnes.
- [35] SPURNÝ, Jaroslav. *Zločiny těch nahoře.* 21. 2. 2000. Respekt.
- [36] KRAMER, Alexandr. *„Počítáte s možností, že se už nestanete premiérem ani prezidentem?“ – „Nepočítám,“ odpovídá Václav Klaus.* 28. 8. 1999. Právo.
- [37] HOŘEJŠÍ, Tomáš. *Muž, který ztratil vládu nad svým osudem.* 28. 4. 2000. Pátek Magazín LN.
- [38] KALINOVÁ, Jana; BEK, Lukáš. *Mackova výpověď u soudu Novákovi výrazně přitížila.* 21. 4. 2000. Právo.
- [39] POKORNÝ, Marek. *Obětování Nováka navrhl Macek, tvrdí Rösch.* 22. 4. 2000. Slovo.
- [40] KALINOVÁ, Jana; BEK, Lukáš. *Klaus si u soudu nemohl na nic vzpomenout.* 27. 4. 2000. Právo.
- [41] KUBITA, Jan. *Soudce: Novák není vinen, ODS ano.* 9. 6. 2000. Lidové noviny.

- [42] SLONKOVÁ, Sabina; KUBÍK, Jiří. *Soud nenašel důkazy, Novák je osvobozen*. 29. 11. 2000. Mladá fronta Dnes.
- [43] ČT24. *Opoziční smlouva 15 let poté: Signatáři podpisů nelitují*. [online]. 15. 7. 2013. Dostupné na www.ceskatelevize.cz
- [44] VELEBNÝ, Jiří. *Rozhovor s Miroslavem Mackem – místopředsedou ODS*. 3. 8. 1998. Frekvence 1.
- [45] KOCIÁNOVÁ, Martina. *Tajné konto ODS*. 29. 7. 1998. PRIMA TV.
- [46] MOTL, Stanislav. *Tajemný pan Otto*. 26. 8. 1998. Relace: Na vlastní oči. NOVA.
- [47] DRÁBEK, Ondřej; HRBÁČEK, Jan. *Švýcarské i rakouské úřady brzdí vyšetřování*. 23. 12. 1998. Lidové noviny.
- [48] KMENTA, Jaroslav. *Švýcaři potvrdili tajné konto ODS*. 14. 7. 2000. Mladá fronta Dnes.
- [49] (KOP); ČTK. *ODS odmítá spekulace o kontu ve Švýcarsku*. 15. 7. 2000. ZN Zemské noviny.
- [50] SLONKOVÁ, Sabina. *Otto byl ochoten hovořit o svém účtu pouze jednou*. 29. 7. 1999. Mladá fronta Dnes.
- [51] KALINOVÁ, Jana. *Kauzu bývalého tajemníka ODS brzdí finanční ředitelství*. 18. 8. 2000. Právo.
- [52] KMENTA, Jaroslav. *Konto ODS: pokročilo se, ale podrobnosti sdělí policie až po volbách*. 12. 6. 1998. Mladá fronta Dnes.
- [53] MACEK, Miroslav. *Ohňostroj kolem konta skončil*. 7. 1. 1998. Lidové noviny.
- [54] SLONKOVÁ, Sabina; KUBÍK, Jiří. *Vyjasnění konta ODS je ohroženo*. 21. 4. 2001. Mladá fronta Dnes.
- [55] PČR, PS 1998–2002. *Sněmovní tisk 513*. [online]. 2000. Dostupné na www.psp.cz
- [56] (AJO). *Kauza extajemníka ODS vážne na právní pomoci*. 28. 8. 2001. Právo.
- [57] KMENTA, Jaroslav. *Zeman má zprávu o Koženém a ODS*. 1. 12. 1999. Mladá fronta Dnes.
- [58] SLONKOVÁ, Sabina; KMENTA, Jaroslav. *Novák jednal tajně s Koženým o financování*. 25. 2. 1998. Mladá fronta Dnes.
- [59] FILIPOVÁ, Hana. *Práci mi nabídl i Viktor Kožený. Z federálního ministra vnitra Čermáka je dnes zapomenutý důchodce*. [online]. 25. 11. 2015. Dostupné na <http://ekonom.ihned.cz>
- [60] HRADECKÉ NOVINY. *Petr Čermák dal Viktoru Koženému pistoli na památku, a nikoliv na osobní ochranu*. 27. 6. 1997. Hradecké noviny.
- [61] HUSÁK, Petr; SEDLÁČKOVÁ, Veronika. *Tady a teď plus – Viktor Kožený*. 8. 2. 1999. ČT 1.
- [62] ČERNÁ, Věra. *Vyznamenání ke Dni veteránů*. [online]. 11. 11. 2009. Dostupné na www.mocr.army.cz
- [63] BLAŽEK, Vojtěch. *Politici mají vojenské řády. Neví se ale proč*. 24. 11. 2009. Hospodářské noviny.

- [64] BLAŽEK, Vojtěch. „Metály“ pro politiky jsou tajné. Obrana neřekne, proč jim je dala. 25. 11. 2009. Hospodářské noviny.
- [65] ČTK. Obrana dala politikům řád pro hrdiny. Ted' neví proč. 25. 11. 2009. Lidové noviny.
- [66] SUVOROV, Viktor. *Stín vítězství*. Naše vojsko, 2005. ISBN 80-206-0753-6.
- [67] SPURNÝ, Jaroslav; ŠVEHLA, Marek. *Stále nevyřízený atentát*. 26. 11. 2007. Respekt.
- [68] HENDRYCH, Lukáš. *Zemřel policista, který šel po Mrázkovi i pochybném financování ČSSD*. [online]. 31. 3. 2016. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz>
- [69] VLÁDA ČR. *PhDr. Ing. Jiří Weigl, CSc.* [online]. 2009. Dostupné na www.vlada.cz
- [70] PEČINKOVÁ, Ivana. *Cena za IPB se bude určovat měsíce*. 26. 6. 2000. Týden.
- [71] NĚMEČEK, Tomáš. *Tajemství trezorů IPB – Politici nemají zájem vyšetřit zločiny v Investiční a Poštovní bance*. 4. 12. 2000. Respekt.
- [72] ORÁLEK, Petr; ŠTICKÝ, Jiří. *Věřil jsem, že banka je zdravá, říká šéf IPB*. [online]. 27. 3. 2006. Dostupné na <http://ekonomika.idnes.cz>
- [73] PEČINKOVÁ, Ivana. *Bankovnictví devadesátých let – kauza IPB. Druhá část rozhovoru s prof. Miroslavem Tučkem*. [online]. 20. 5. 2001. Dostupné na www.revuepolitika.cz
- [74] HRÁČEK, Jiří. *Obviněný J. Tesař (IPB) pracoval pro ČSSD*. 30. 4. 1997. IT CAD.
- [75] LÉKO, István. *Jan Klacek v čele největší banky*. 23. 3. 1998. Týden.
- [76] KUBÍK, Jiří; SLONKOVÁ, Sabina. *Banka má i politické stíny*. [online]. 20. 6. 2000. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz>
- [77] SLOVO. *Denní Telegraph skončil*. 7. 11. 1997. Slovo.
- [78] HAVLIGEROVÁ, Jana; POSPÍŠIL, Roman; PÁRAL, Pavel. *Solidní nejistota*. 17. 7. 2000. Euro.
- [79] KUBÍK, Jiří; SLONKOVÁ, Sabina. *Ani za dveřmi si kolem ramen nepadáme*. 24. 7. 2000. Mladá fronta Dnes.
- [80] GALLISTL, Vladan. *Dvousetčtyřicetimiliardové minus*. 17. 9. 2007. Týden.
- [81] MLÁDEK, Jan. *Vzestup a pád Investiční a poštovní banky*. [online]. 31. 1. 2011. Dostupné na www.mladek.eu
- [82] SPURNÝ, Jaroslav. *Zlatá žíla IPB*. 18. 11. 2008. Respekt.
- [83] ŽIŽKA, Jan. *Výpočet odškodnění Nomury je znám*. 13. 6. 2008. E15.
- [84] PISKÁČEK, Vladimír. *ČSOB nemusí Nomuře platit miliardy*. 25. 6. 2009. E15.
- [85] JUNEK, Adam; PÁRAL, Pavel. *Výrok arbitráže z Paříže*. 10. 1. 2011. Euro.

- [86] PÍSAŘOVICOVÁ, Daniela. *Městský soud v Praze zamítl miliardovou žalobu na bývalého nuceného správce IPB*. 15. 9. 2008. ČT 24.
- [87] KOCIÁNOVÁ, Martina; MARTÍNEK, Jan. *Dohoda ohledně sporných pohledávek*. 6. 5. 2009. Z1.
- [88] SPURNÝ, Jaroslav; KUNDRA, Ondřej. *Klausova tajná schůzka*. 2. 3. 2009. Respekt.
- [89] JUNEK, Adam; SLONKOVÁ, Sabina. *Prezidentův kancléř pomáhal Nomuře*. [online]. 6. 4. 2006. Dostupné na <http://zpravy.aktualne.cz>
- [90] (SVJ, ČTK). *Klausův kancléř Weigl radil Nomuře*. 7. 4. 2006. Právo.
- [91] BARTONÍČEK, Radek. *Libuše Benešová – politička, kterou přivedla razance až do čela Senátu*. [online]. 19. 12. 1998. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz>
- [92] MACHOVÁ, Martina. *Někdejší šéfka Senátu Libuše Benešová končí na Hradě*. [online]. 8. 7. 2015. Dostupné na <http://zpravy.aktualne.cz>
- [93] SLONKOVÁ, Sabina. *Dary od sponzorů se skryly za členské příspěvky*. 14. 5. 1998. Mladá fronta Dnes.
- [94] BEK, Lukáš; BLANDA, Robert. *Klaus obvinil z potíží IPB centrální banku*. 20. 6. 2000. Právo.
- [95] SPURNÝ, Jaroslav. *Noční můra Nomura*. 6. 8. 2007. Respekt.
- [96] MATOCHA, Pavel; PŠENIČKA, Jiří. *Vyšetřovatelé by měli spíše svědčit*. 31. 7. 2000. Euro.
- [97] SPURNÝ, Jaroslav. *Policii musí vést nová generace*. 8. 1. 2007. Respekt.
- [98] TOPOLÁNEK, Mirek. *Hlavně se neposrat*. Euromedia, 2016. ISBN 978-80-7549-044-5.
- [99] SKŘIVÁNEK, Tomáš. *Stát vůči ČSOB přitvrdil*. [online]. 27. 7. 2007. Dostupné na www.euro.cz
- [100] MAŘÍK, Martin. *Za komunistů se tolik nekradlo*. 25. 8. 2011. Ekonom.
- [101] PŠENIČKA, Jiří. *Tajné sny hradního rádce*. 14. 4. 2011. Ekonom.
- [102] PENDLEBURY, Richard. *He Paid [Pounds Sterling] 13,000 for Lunch at le Gavroche and Bought Andrew Lloyd Webber's House for [Pounds Sterling] 12,5m. So Who Exactly Is Viktor Kozeny?* [online]. 30. 9. 1998. Dostupné na www.highbeam.com
- [103] KLÍMOVÁ, Jana. *Harvardský holding chce peníze Koženého. Ten má 10 let sedět*. 18. 10. 2012. Mladá fronta Dnes.
- [104] HOŘEJŠ, Nicola; SACHR, Tomáš. *Piráť na Pražském hradě*. 9. 2. 2009. Respekt.
- [105] ČULÍK, Jan. *Kožený a Dingman – piráti z Prahy*. 27. 12. 1996. Slovo.
- [106] RESPEKT. *Poslední tah česko–irského mága*. 26. 8. 1997. Respekt.
- [107] TVARŮŽKOVÁ, Zuzana. *Kožený v minulosti dostal pochvalné doporučení od poradce prezidenta*. 8. 2. 2009. ČT 1.

- [108] SPURNÝ, Jaroslav. *Tajná část zprávy BIS*. 1. 9. 2003. Respekt.
- [109] SLONKOVÁ, Sabina; JUNEK, Adam. *Tajná schůzka před volbou prezidenta: Exkluzivní záznam*. [online]. 4. 2. 2008. Dostupné na <http://zpravy.aktualne.cz>
- [110] ČESKÝ ROZHLAS. 8. 2. 2008: *První volba prezidenta republiky minutu po minutě – Volba prezidenta 2008*. [online]. 8. 2. 2008. Dostupné na www.rozhlas.cz
- [111] ČESKÝ ROZHLAS. 9. 2. 2008: *První volba prezidenta republiky minutu po minutě – Volba prezidenta 2008*. [online]. 9. 2. 2008. Dostupné na www.rozhlas.cz
- [112] ČESKÝ ROZHLAS. 15. 2. 2008: *Druhá volba prezidenta republiky minutu po minutě – Volba prezidenta 2008*. [online]. 15. 2. 2008. Dostupné na www.rozhlas.cz
- [113] PERKNEROVÁ, Kateřina. *Kdo byl při prezidentské volbě na Hradě za veřejnost?* [online]. 11. 2. 2008. Dostupné na www.denik.cz
- [114] JIRÁSKOVÁ, Terezie. *Senát schválil podobně jako sněmovna zavedení přímé volby prezidenta republiky*. 17. 2. 2012. Český rozhlas 6.
- [115] ČTK. *Klaus se podepsal pod „fatální chybu“. Přímé volbě prezidenta už nic nebrání*. [online]. 17. 2. 2012. Dostupné na <http://zpravy.ihned.cz>
- [116] DOLEJŠÍ, Václav. *Multifunkční Kocourek*. 14. 11. 2011. Mladá fronta Dnes.
- [117] KLÍMOVÁ, Jana. *Kocourek, máma a makléři*. 13. 12. 2011. Mladá fronta Dnes.
- [118] KLÍMOVÁ, Jana; KAISEROVÁ, Zuzana. *Key Investments: samí lepší klienti*. 4. 11. 2011. Mladá fronta Dnes.
- [119] NOVINKY; ČTK. *Kocourek za odklonění 16 miliónů stíhán nebude*. [online]. 25. 9. 2013. Dostupné na www.novinky.cz
- [120] KLÍMOVÁ, Jana. *Řekni, kde ty prachy jsou*. 10. 6. 2011. Mladá fronta Dnes.
- [121] LÉKO, István. *Think tank Václava Klause točí peníze u Key Investments*. [online]. 4. 1. 2012. Dostupné na <http://ceskapozice.lidovky.cz>
- [122] KAISEROVÁ, Zuzana; KLÍMOVÁ, Jana. *Grossovi věřitelé sídlí na farmě mezi maringotkami*. [online]. 27. 2. 2008. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz>
- [123] PLHOŇ, Tomáš. *Kauza Key Investments skončila. Padly rozsudky*. [online]. 27. 12. 2016. Dostupné na <http://ceskapozice.lidovky.cz>
- [124] KAISEROVÁ, Zuzana; KLÍMOVÁ, Jana. *Stamilionové obchody řídí ze srubu*. 27. 2. 2008. Mladá fronta Dnes.
- [125] PŠENIČKA, Jiří. *Klíč ke třinácté komnatě*. 13. 3. 2008. Ekonom.
- [126] TÝDEN. *Operace Důchodce skončila*. 27. 1. 2003. Týden.
- [127] SPURNÝ, Jaroslav. *Prezidentův přítel Pecič*. 1. 11. 2004. Respekt.

- [128] PŠENIČKA, Jiří. *Báječná léta s Husákem i Klausem*. 28. 7. 2011. Ekonom.
- [129] BBC. *Policie nepřímo odposlouchávala prezidenta*. [online]. 23. 10. 2004. Dostupné na www.bbc.co.uk/czech
- [130] TÝDEN. *Lidé od prezidenta*. 10. 3. 2003. Týden.
- [131] SPURNÝ, Jaroslav. *Klausův přítel v hledáčku BIS*. 15. 9. 2003. Respekt.
- [132] ŠORFA, Josef. *Nový šéf Imperialu: Rebjonok*. 14. 7. 2008. Mladá fronta Dnes.
- [133] HONSOVÁ, Marcela. *Vlk, nebo beránek? Ani jedno ani druhé*. 1. 12. 2011. Ekonom.
- [134] PACNER, Karel. *Stalin svému synovi nepomohl. „Neměníme nadporučíka za polního maršála!“* [online]. 18. 7. 2015. Dostupné na <http://technet.idnes.cz>
- [135] PROCHÁZKA, Michal; ŘÍHA, Daniel; HLINOVSKÁ, Eva. *Můj kamarád Vašek*. 20. 10. 2000. Magazín Pátek Lidových novin.
- [136] TÝDEN. *25 z okolí: Rodina, přátelé, poradci & soupeři*. 8. 12. 1997. Týden.
- [137] VLÁDA ČR. *Bohuslav Sobotka*. [online]. 2017. Dostupné na www.vlada.cz
- [138] KAISEROVÁ, Zuzana. *Tři mladí chlapci v boji o moc*. 27. 9. 2013. Mladá fronta Dnes.
- [139] FÉR, Ondřej. *Více než právník*. 6. 3. 2017. Týden.
- [140] AK Pokorný, Wagner & partneři. *Partneři*. [online]. 2017. Dostupné na www.p-w.cz
- [141] MENSCHIK, Tomáš; KALINOVÁ, Jana; SVOBODA, Petr. *Temné mraky nad Sobotkou*. 28. 11. 2011. Týden.
- [142] DOLEJŠÍ, Václav. *Umí Sobotku, Romana i Bakalu*. 3. 4. 2014. Mladá fronta Dnes.
- [143] MAREK, Tomáš. *Dva členové rady Komerční banky byli blízcí IPB*. 27. 11. 1998. Mladá fronta Dnes.
- [144] NOVÁKOVÁ, Pavla. *Pokorný: Do sedmnácti jsem se staral o ovce*. 8. 10. 2004. Mladá fronta Dnes.
- [145] PČR, PS 1998–2002. *Mgr. Bohuslav Sobotka*. [online]. 2002. Dostupné na www.psp.cz
- [146] SUVOROV, Viktor. *V gostjach u Dmitrija Gordona. 1/4 (2016)*. [online]. 2016. Dostupné na www.youtube.com
- [147] KLÍMOVÁ, Jana. *Čisté, či špinavé uhlí? Švýcaři řeší monstrproces*. 13. 5. 2013. Mladá fronta Dnes.
- [148] ŠEDIVÝ, Jaroslav. *Privatizace uhelných dolů byla podezřelá od počátku, říká bývalý velvyslanec*. [online]. 10. 12. 2011. Dostupné na www.novinky.cz
- [149] (JAF); ČTK. *Appian Group chce další firmy*. 27. 5. 1999. Hospodářské noviny.

- [150] KLÍMOVÁ, Jana. *Spočítejte to, a pak přijďte znovu, řekli Švýcaři Česku*. 30. 11. 2013. Mladá fronta Dnes.
- [151] KLÍMOVÁ, Jana. *Kauza Mostecké uhelné: státní zastupitelství obžalovalo šest lidí. Měli způsobit škodu 3,2 miliardy*. [online]. 2. 5. 2017. Dostupné na www.irozhlas.cz
- [152] EURO. *Appian zvítězil*. 2. 8. 1999. Euro.
- [153] KNĚŽŮ, Jakub. *Neznámý dravec Appian*. 21. 7. 2003. Profit.
- [154] KLÍMOVÁ, Jana. *Pohled do archivu říká víc než Koláček*. 22. 10. 2013. Mladá fronta Dnes.
- [155] JAŠMINSKÝ, Martin; PISKÁČEK, Vladimír. *Jsme schopni investovat miliardu eur*. 6. 12. 2006. Hospodářské noviny.
- [156] MUS. *Antonín Koláček*. [online]. 2014. Dostupné na www.mosteckauhelna.cz
- [157] (PAŠ). *Gross a Kupčová se stali novými místopředsedy sociální demokracie*. 10. 4. 2000. Hospodářské noviny.
- [158] MITROFANOV, Alexandr. *Zraje v ČSSD střet generací?* 15. 5. 2000. Právo.
- [159] ČÁSENSKÝ, Robert. *Nonstop, já chci žít nonstop – prvních 100 dní Stanislava G.* 7. 10. 2004. Mladá fronta Dnes.
- [160] KLÍMOVÁ, Jana; SYROVÁTKA, Tomáš. *Černé peníze z mosteckých dolů mířily k oficiálním představitelům ČSSD*. [online]. 19. 1. 2011. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz>
- [161] PRAŽÁK, Marek; KLÍMOVÁ, Jana. *Appian Group: hráč s českou energií*. 16. 4. 2003. Mladá fronta Dnes.
- [162] PÁRAL, Pavel; FOJTÍK, Vadim. *Appian ztrácí*. 3. 11. 2003. Euro.
- [163] WANATOWICZOVÁ, Krystyna. *Grossovo rande s Koláčkem*. 4. 10. 2004. Týden.
- [164] EURO. *Raketový start*. 1. 2. 1999. Euro.
- [165] FIGURA, Zdeněk. Borák: *Na FNM existují dvě smlouvy s vedením Vítkovic*. 9. 8. 1999. Právo.
- [166] TRONÍČEK, Jakub. *Pomohl zázračně zbohatnout Grossovi, teď je stíhán za úplatky kolem MUS*. 30. 7. 2013. Právo.
- [167] MUS. *Příběh Mostecké Uhelny*. [online]. 2014. Dostupné na www.mosteckauhelna.cz
- [168] SYROVÁTKA, Tomáš. *Tragický příběh bratří Muselových: zbraně, peníze a vlivní lidé*. [online]. 11. 11. 2011. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz>
- [169] SYROVÁTKA, Tomáš; KLÍMOVÁ, Jana. *Nepozná dceru, ale Grosse ano. Paměť zbrojaře z kauzy MUS je vratká*. [online]. 29. 5. 2013. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz>
- [170] MATOCHA, Pavel. *Tučná provize pro Grossova zbrojaře*. 13. 10. 2008. Euro.

- [171] KALINOVÁ, Jana. *Kauzu doly dostal protikorupční odbor*. 24. 6. 2004. Lidové noviny.
- [172] MATOCHA, Pavel. *Vyšetřování bývalých šéfů MUS: Kosatka pod Alpami*. 6. 10. 2008. Euro.
- [173] ZELENKA, Robert. *Radek a Bohuslav*. 14. 3. 2005. Týden.
- [174] SLONKOVÁ, Sabina. *Premiérův přítel slavil. Kdo za ním přišel do Rudolfina?* [online]. 2. 11. 2016. Dostupné na <http://neovlivni.cz>
- [175] KAISEROVÁ, Zuzana. *Gross: bohatství na Chrenkův účet*. 28. 5. 2008. Mladá fronta Dnes.
- [176] PŠENIČKA, Jiří. *Belgická pralinka*. 21. 6. 2004. Euro.
- [177] WANATOWICZOVÁ, Krystyna. *Kdo je Mr. ČEZ*. 18. 5. 2007. Mladá fronta Dnes.
- [178] KLÍMOVÁ, Jana; ČÁSENSKÝ, Robert. *Plzeňská detektivka*. 6. 6. 2016. Reportér.
- [179] SHABU, Martin; KOUTNÍK, Ondřej. *„Nevěřím soudu. Kvůli Burešovi“*. 1. 2. 2017. Lidové noviny.
- [180] PAVEC, Michal. *ČD vs. strojírný: pokuta pro „Pokorného“ soud*. 20. 3. 2017. Lidové noviny.
- [181] ČTK. *Sepište důkazy, žádá soud škodu i ČD*. 21. 4. 2017. Lidové noviny.
- [182] ŠKODA. *Historie – Škoda Transportation a.s.* [online]. 2017. Dostupné na www.skoda.cz/historie
- [183] ČAK. *Věstník 1999, č. 3, Česká advokátní komora*. [online]. 2012. Dostupné na www.cak.cz
- [184] ČAK. *Věstník České advokátní komory*. [online]. 2012. Dostupné na www.cak.cz
- [185] KALENSKÝ, Jakub. *Sobotkovi „Šerpové“*. *Kdo jsou klíčoví spolupracovníci českého premiéra*. 23. 3. 2015. Hospodářské noviny.
- [186] SLONKOVÁ, Sabina. *Osm klíčových česko-čínských smluv ovládl jediný muž*. [online]. 25. 4. 2016. Dostupné na <http://neovlivni.cz>
- [187] KADLEC, Vladimír. *Škoda Plzeň zápasí s mnoha problémy*. 22. 12. 1998. Hospodářské noviny.
- [188] (DAK). *Škoda Plzeň 1989–1997*. 3. 11. 1997. Týden.
- [189] SLONKOVÁ, Sabina; KEDROŇ, Radek. *Bývalý kapitán průmyslu dnes šéfuje deseti lidem*. 14. 7. 2004. Hospodářské noviny.
- [190] MLADÁ FRONTA DNES. *Škoda Plzeň nebyla Klausovi dost velká*. 24. 8. 1996. Mladá fronta Dnes.
- [191] PRÁVO. *Premiér si usmířoval podnikatele*. 14. 4. 1997. Právo.
- [192] LEJPOVÁ, Jana. *Západočeská policie vyšetřuje zpronevěru milionového daru Škody Plzeň*. 30. 9. 1998. Radiožurnál.
- [193] ZILIZIOVÁ, Eva. *Lubomír Soudek nehodlá rezignovat*. 9. 10. 1998. Radiožurnál.
- [194] ČTK. *Policie vyšetřuje Soudkovu firmu*. 9. 10. 1998. Lidové noviny.

- [195] ČTK. *Škodu Plzeň čeká změna systému řízení*. 17. 12. 1998. Lidové noviny.
- [196] DOLEČKOVÁ, Marcela; HAVLIGEROVÁ, Jana. *Vabank o Plzeňskou Škodu*. 1. 3. 1999. Euro.
- [197] NOVÁKOVÁ, Pavla. *Lubomír Soudek včera definitivně odešel ze Škody Plzeň*. 23. 2. 1999. Lidové noviny.
- [198] SOUKUP, Zdeněk. *Akcionáři Škody Plzeň kvůli dluhům odhlasovali snížení základního jmění*. 20. 12. 1999. ČT 2.
- [199] SCHNAPKA, Zbyněk. *Škoda Plzeň sníží jmění na čtvrtinu*. 21. 12. 1999. Právo.
- [200] (MP). *Roman: Nebudu prodávat všechny dceřiné firmy*. 17. 12. 1999. Mladá fronta Dnes.
- [201] BAUTZOVÁ, Libuše. *Ďábelský plán Škody Plzeň*. 30. 3. 2000. Ekonom.
- [202] DLUHOSCHOVÁ, Pavla. *Mimořádná valná hromada Škody Plzeň*. 24. 3. 2000. Radiožurnál.
- [203] (JIS). *Roman v čele nové Škody Holding*. 3. 4. 2000. Hospodářské noviny.
- [204] MLADÁ FRONTA DNES. *Zbytková část Škody Holding je v konkurzu*. 29. 9. 2001. Mladá fronta Dnes.
- [205] (JIS). *Kabinet schválil oddlužení Škody*. 13. 12. 2000. Hospodářské noviny.
- [206] EKONOM. *V Plzni krok za krokem*. 14. 12. 2000. Ekonom.
- [207] FIALA, Michael. *Škoda Holding má největší exportní zakázku v historii ČR*. 24. 1. 2001. ČT 1.
- [208] NĚMEČEK, Tomáš. *Dnes umíme lépe počítat*. 23. 4. 2001. Respekt.
- [209] (NOV). *Škoda Holding dohodla první kontrakt z miliardové zakázky*. 24. 1. 2001. Mladá fronta Dnes.
- [210] PÁRAL, Pavel. *Hračka se pokazila*. 17. 12. 2001. Euro.
- [211] ŠRÁMKOVÁ, Jitka. *Vláda schválila plán na oddlužení Škody*. 26. 3. 2002. Hospodářské noviny.
- [212] ČTK. *JP Morgan končí poradenství při prodeji Škody Holding*. 23. 9. 2002. Právo.
- [213] (MP). *JP Morgan bude muset za své rady státu slevit*. 2. 4. 2002. Mladá fronta Dnes.
- [214] VLÁDA ČR. *Usnesení vlády České republiky ze dne 9. prosince 2002 č. 1253*. [online]. 2002. Dostupné na <https://kormoran.vlada.cz>
- [215] ÚŘAD VLÁDY. *Záznam z tiskové konference po schůzi vlády ČR v pondělí 9. prosince 2002*. 9. 12. 2002. Vláda ČR.
- [216] KLÍMOVÁ, Jana; KROUPA, Janek. *Pohled do zákulisí prodeje Škody: nečekaná role Martina Romana*. 14. 10. 2011. Mladá fronta Dnes.
- [217] MLADÁ FRONTA DNES. *Jak stát prodal Škodu za mostecké peníze*. 25. 11. 2011. Mladá fronta Dnes.

- [218] POKORNÝ, Jakub. *Sobotkův stín*. 10. 9. 2013. Mladá fronta Dnes.
- [219] PETR, Miroslav. *Plzeňská Škoda dodá drahám dvacet lokomotiv*. 17. 3. 2004. Hospodářské noviny.
- [220] MF DNES; (NOV). *Jednu z dcer Škody opustil generální ředitel*. [online]. 14. 7. 2004. Dostupné na <http://ekonomika.idnes.cz>
- [221] SLONKOVÁ, Sabina. *Zákulisní bitva o arbitráže: Sokol proti Pokornému*. [online]. 26. 10. 2015. Dostupné na <http://neovlivni.cz>
- [222] SLONKOVÁ, Sabina. *Vyšetřování arbitráže dvou miliardářů a premiérova přítele se odkládá*. [online]. 21. 9. 2016. Dostupné na <http://neovlivni.cz>
- [223] SLONKOVÁ, Sabina. *Přehledně: Kdy Sobotkův přítel pracuje proti státu*. [online]. 24. 9. 2015. Dostupné na <http://neovlivni.cz>
- [224] SYROVÁTKA, Tomáš. *Premiérův stín*. 3. 4. 2014. Mladá fronta Dnes.
- [225] SYROVÁTKA, Tomáš. *Sobotkův úřad věděl, že doly prodal levně. Nic neudělal*. 3. 4. 2014. Mladá fronta Dnes.
- [226] BÁRTEK, Dalibor. *Od incestu k miliardám*. 24. 3. 2003. Respekt.
- [227] BYTYOKD. *Kauza BYTY OKD – největší finanční kauza současnosti*. [online]. 2010. Dostupné na www.bytyokd.cz
- [228] PROCHÁZKA, Martin. *Kolářek a Otava prodali OKD za asi deset miliard*. 10. 11. 2004. Právo.
- [229] ERBÁKOVÁ, Jana. *Rubat uhlí nikdy nebudu*. 6. 6. 2005. Týden.
- [230] SYROVÁTKA, Tomáš. *„Já mám čisté svědomí“*. 27. 1. 2014. Mladá fronta Dnes.
- [231] SYROVÁTKA, Tomáš. *„Náhoda“*. *Sobotku zaujal životopis jeho zachránce*. 23. 4. 2014. Mladá fronta Dnes.
- [232] JUNEK, Adam. *Kauza OKD: začal boj o posudek č. 50*. 9. 10. 2015. Lidové noviny.
- [233] SHABU, Martin. *Obžalovaný Kuta pracoval pro Bakalu*. 8. 10. 2015. Lidové noviny.
- [234] KLÍMOVÁ, Jana. *Partnerství s Čínou: minus 422 miliard, vývoz klesá a na velké investice se čeká*. [online]. 21. 10. 2016. Dostupné na www.irozhlas.cz
- [235] ČTK; IDNES.CZ. *Čínského prezidenta vítaly v Londýně davy, s královnou jel zlatým kočárem*. [online]. 20. 10. 2015. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz>
- [236] NOVINKY.CZ. *Trump si pochvaloval návštěvu čínského prezidenta, pak udeřil v Sýrii*. [online]. 7. 4. 2017. Dostupné na www.novinky.cz
- [237] ČTK; IDNES.CZ. *Obama: Čína je mírumilovná, na lidských právech se neshodneme*. [online]. 12. 11. 2014. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz>

- [238] CEFC. *O CEFC*. [online]. 2017. Dostupné na <http://cefceurope.com>
- [239] SČČKVS. *Vedení Komory*. [online]. 2017. Dostupné na www.czechchina.com
- [240] SHABU, Martin. *Tvrdík: V Číně jsem byl již téměř stokrát a CEFC je seriózní firma bez vazeb na armádu*. [online]. 25. 3. 2016. Dostupné na <http://byznys.lidovky.cz>
- [241] SLONKOVÁ, Sabina. *Osm klíčových česko-čínských smluv ovládl jediný muž*. [online]. 25. 4. 2016. Dostupné na <http://neovlivni.cz>
- [242] ČTK. *CEFC zaplatí stavbu kliniky tradiční čínské medicíny, vznikne v Hradci Králové*. [online]. 24. 11. 2015. Dostupné na <http://zpravy.e15.cz>
- [243] NOHL, Radek. *Čínská klinika v Hradci je průšvih, zlobí se komora lékařů a stěžuje si úředníkům i policii*. [online]. 3. 4. 2016. Dostupné na <https://zpravy.aktualne.cz>
- [244] ČČCTČM. *Základní informace*. [online]. 2011. Dostupné na www.fnhk.cz
- [245] KOUBOVÁ, Karolína. *Rozhovor s Milanem Kubkem*. 9. 3. 2017. Radiožurnál.
- [246] KOČÍ, Michal. *Sobotka se vrátil před voliče s krčným límcem*. [online]. 10. 5. 2010. Dostupné na www.denik.cz
- [247] ŠIŠKA, Miroslav. *Jak nemoci vůdců měnily běh dějin*. [online]. 20. 1. 2012. Dostupné na www.novinky.cz
- [248] KOUTNÍK, Ondřej. *Naši stranu zachvátil špidlismus*. 8. 3. 2017. Lidové noviny.
- [249] ČTK; (KAŠ). *Špidla byl neúspěšný premiér, eurokomisař a šéf ČSSD, řekl Zeman*. [online]. 25. 11. 2014. Dostupné na <http://domaci.ihned.cz>
- [250] VLÁDA ČR. *Vladimír Špidla*. [online]. 2009. Dostupné na www.vlada.cz
- [251] (KUB). *Vladimír Špidla*. 11. 6. 2002. Lidové noviny.
- [252] BUCHERT, Viliam. *Vladimír Špidla: přichází Pan čistý*. 19. 6. 2002. Mladá fronta Dnes.
- [253] VLÁDA ČR. *PhDr. Vladimír Špidla*. [online]. 2017. Dostupné na www.vlada.cz
- [254] VÍTKOVÁ, Hana; SCHUSTER, Michal. *Vladimír Špidla byl zvolen do čela sociálních demokratů*. 7. 4. 2001. ČT 1.
- [255] MITROFANOV, Alexandr. *Nový styl ČSSD je vlažný*. 30. 4. 2001. Právo.
- [256] ADAMIČKOVÁ, Naďa; KONIGOVÁ, Marie. *Některé ministry nadzdvihl výběr nových majitelů dolů*. 25. 3. 2004. Právo.
- [257] ZEMAN, Miloš. *Vzestup a pád české sociální demokracie*. Nakladatelství Andrej Šťastný, 2006. ISBN 80-86739-22-8.
- [258] RŮŽEK, Jiří. *V labyrintu zpravodajských služeb*. Šulc a Švarc, 2014. ISBN 978-80-7244-363-5.

- [259] HOŘEJŠÍ, Tomáš. *Nezávislá iniciativa*. 22. 3. 2004. Euro.
- [260] ADÁMKOVÁ, Alena. *ČEZ: Vítěze určilo zákulisí*. 17. 2. 2004. Večerník Praha.
- [261] PÁRAL, Pavel. *Neodolatelný Koláček*. 8. 3. 2004. Euro.
- [262] NĚMEČEK, Tomáš. *Fér hra v říši Appianu*. 8. 3. 2004. Respekt.
- [263] PŠENIČKA, Jiří. *Poradce superman*. 18. 11. 2002. Euro.
- [264] MĚŘIČKA, Aleš. *Na ANO Babiš experta odborů nenalákal, na finance mu kývl*. 29. 1. 2014. Hospodářské noviny.
- [265] MF. *Seznam poradních orgánů, poradců, advokátů a advokátních kanceláří MF – I. pololetí 2016*. [online]. 2016. Dostupné na www.mfcr.cz
- [266] SKOČDOPOLE, Petr. *Dirigenti Špidlova orchestru*. 12. 5. 2003. Týden.
- [267] BLECHOVÁ, Silvie. *Dr. Vladimír & Mr. Špidla*. 10. 7. 2004. Lidové noviny.
- [268] PŠENIČKA, Jiří. *Špidlův mozkový trust*. 25. 11. 2002. Euro.
- [269] NEKVASILOVÁ, Lucie; VOKURKOVÁ, Iva. *Poslanecké rychlokvašky*. 5. 12. 2011. Týden.
- [270] KLÍMOVÁ, Jana; PRAŽÁK, Marek. *Antonín Koláček: uhlobaron a buddhista*. 3. 1. 2003. Mladá fronta Dnes.
- [271] PŠENIČKA, Jiří. *Grossing Urbaning Palasing*. 23. 6. 2003. Euro.
- [272] SLONKOVÁ, Sabina. *Smlouva k Pandurům: půl miliardy pro firmu blízko ČSSD*. [online]. 29. 6. 2016. Dostupné na <http://neovlivni.cz>
- [273] MENSCHIK, Tomáš; KOLÁŘ, Petr. *Jak Dalík vyměnil Topolánka za psa Huga*. 25. 1. 2016. Týden.
- [274] RESPEKT. *Oprava*. 8. 12. 2008. Respekt.
- [275] SPURNÝ, Jaroslav. *Gross problém*. 16. 8. 2004. Respekt.
- [276] VLÁDA ČR. *Stanislav Gross*. [online]. 2009. Dostupné na www.vlada.cz
- [277] TVARŮŽKOVÁ, Lucie; MENSCHIK, Tomáš. *Spojená Grossova armáda: Divize lobbying*. 12. 7. 2004. Týden.
- [278] KMENTA, Jaroslav. *Ten, který ve vládě tahá za nitky*. 28. 4. 2006. Mladá fronta Dnes.
- [279] BARTONÍČEK, Radek. *Kam až sahá Grossova moc?* 16. 7. 2004. Mladá fronta Dnes.
- [280] KOPECKÝ, Josef. *Volební debakl ČSSD má svou první oběť*. 3. 12. 2004. Mladá fronta Dnes.
- [281] ERVA, Martin. *Gross: Žádný úplatek jsem nevzal*. 2. 12. 2005. Hospodářské noviny.
- [282] KMENTA, Jaroslav. *Dostál: Gross byl z novin v těžké depresi*. 15. 1. 2004. Mladá fronta Dnes.

- [283] (PRO); (ADA); (NIG). *Komise pro Unipetrol se od Grosse moc nedozvěděla*. 2. 12. 2005. Právo.
- [284] FOJTÍK, Vadim; LÉKÓ, István; PÁRAL Pavel. *Miliardy mají zpoždění*. 20. 12. 2004. Euro.
- [285] PROCHÁZKA, Martin. *Unipetrol prodán do Polska za 13 miliard*. 29. 4. 2004. Právo.
- [286] ČTK; (EKO). *PKN zaplatil, privatizace holdingu Unipetrol končí*. 25. 5. 2005. Hospodářské noviny.
- [287] LÉKÓ, István. *Vývoz korupce*. 5. 9. 2005. Euro.
- [288] FOJTÍK, Vadim; LÉKÓ, István. *Agrofert vrací úder*. 19. 12. 2005. Euro.
- [289] ČTK. *Kauza „pět na stole v českých“ skončila. Podmínka pro Doležela platí*. [online]. 5. 5. 2011. Dostupné na <https://domaci.ihned.cz>
- [290] ERVA, Martin. *Úplatek pro Doležela jsem nezpochybnil*. 7. 12. 2005. Hospodářské noviny.
- [291] ČTK; IDNES.CZ. *Miliardář Andrej Babiš vzdal boj s polskou PKN Orlen*. [online]. 18. 9. 2011. Dostupné na <http://ekonomika.idnes.cz>
- [292] SPURNÝ, Jaroslav. *Proč „pět v českých“ spadlo pod stůl*. 18. 2. 2008. Respekt.
- [293] LÉKÓ, István. *Akcionáři, radujte se!* 3. 5. 2004. Euro.
- [294] VLÁDA ČR. *Usnesení vlády České republiky ze dne 28. dubna 2004 č. 415*. [online]. 2004. Dostupné na <https://kormoran.vlada.cz>
- [295] MOTEJLEK, Miroslav. *Mazaný Andrej (Éra velkého chemika)*. 24. 7. 2006. Týden.
- [296] HERGETOVÁ, Michaela. *Agrofert Andreje Babiše vyhrál spor s PKN Orlen*. 30. 6. 2009. ČT24.
- [297] KOUTNÍK, Ondřej; SHABU, Martin. *Dalík na svobodě*. 13. 4. 2017. Lidové noviny.
- [298] KMENTA, Jaroslav. *Osmdesát dní, které otřásl Grosse*. 8. 4. 2005. Mladá fronta Dnes.
- [299] BURIAN, Vlasta. *Vlasta Burian – Zamotané příbuzenstvo*. [online]. 2010. Dostupné na www.youtube.com
- [300] (KM). *Křišťál křišťálově čistější...* 24. 2. 2005. Mladá fronta Dnes.
- [301] ČTK. *Kde vzal Gross na byt? Policie to už neřeší*. [online]. 26. 6. 2007. Dostupné na www.tyden.cz
- [302] DRCHAL, Václav. *Vše rozpoutala Kubiceho zpráva*. 21. 9. 2006. Lidové noviny.
- [303] PAROUBEK, Jiří. *Něco nového v médiích?* 5. 8. 2006. Mladá fronta Dnes.
- [304] TVARŮŽKOVÁ, Lucie. *V hlavní roli Pitr a státní úředníci*. 28. 12. 2006. Mladá fronta Dnes.
- [305] VLÁDA ČR. *Jiří Paroubek*. [online]. 2009. Dostupné na www.vlada.cz
- [306] NAŠI POLITICI. *Ing. Jiří Paroubek – životopis*. [online]. 2016. Dostupné na www.nasipolitici.cz

- [307] NEVIDITELNÝ PES. *DOKUMENT: Bratr Paroubek o Vítězném únoru*. [online]. 24. 4. 2006. Dostupné na <http://neviditelnypes.lidovky.cz>
- [308] MAŠKOVÁ, Martina; DRDA, Adam. *Údajné aféry Jiřího Paroubka*. 27. 4. 2005. BBC.
- [309] MAŠKOVÁ, Martina. *Spolupracovníci Jiřího Paroubka*. 18. 5. 2005. BBC.
- [310] KMENTA, Jaroslav. *Ten, který ve vládě tahá za nitky*. 28. 4. 2006. Mladá fronta Dnes.
- [311] DOLEJŠÍ, Václav. *Kdo radí Paroubkovi a Topolánkovi*. 28. 1. 2006. Mladá fronta Dnes.
- [312] KOLÁŘ, Petr. *Policie šetří obří provizi*. 15. 4. 2006. Lidové noviny.
- [313] KREČ, Luboš. *Za zády mocných*. 7. 5. 2007. Týden.
- [314] NAŠI POLITICI. *Ing. Jaroslav Tvrdík – životopis*. [online]. 2016. Dostupné na www.nasipolitici.cz
- [315] VORLÍČKOVÁ, Hana; ŠÍDLO, Jindřich. *Vím přesně, co budu dělat po volbách*. 20. 1. 2006. Hospodářské noviny.
- [316] DUBNOVÁ, Ivana. *Je mi do breku, říká Jaroslav Tvrdík*. 31. 5. 2003. Mladá fronta Dnes.
- [317] KALENSKÁ, Renata. *Můžu být ministrem čehokoli*. 28. 6. 2003. Lidové noviny.
- [318] (ALM); (TRJ). *Tvrdík zůstane v Lidovém domě*. 7. 10. 2006. Právo.
- [319] KOUTNÍK, Ondřej. *Tvrdík se vrátil do Strakovky*. 2. 12. 2013. Lidové noviny.
- [320] KALENSKÁ, Renata. *Alfa samci v politice*. 3. 1. 2011. Týden.
- [321] WIRNITZER, Jan. *Valtr Komárek: odložené dítě se žlutou hvězdou, komunista, ikona ČSSD*. [online]. 16. 5. 2013. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz>
- [322] PS PČR. *PhDr. Martin Komárek*. [online]. 2013. Dostupné na www.psp.cz
- [323] DANDA, Oldřich. *Kühnl stihl podepsat nákup transportérů*. 10. 6. 2006. Právo.
- [324] ADAMIČKOVÁ, Naďa; KONIGOVÁ, Marie. *Vláda zrušila nákup transportérů za 23 miliard*. 12. 12. 2007. Právo.
- [325] DANDA, Oldřich. *Ministři schválili nákup 107 pandurů za 14,4 miliardy korun*. 3. 3. 2009. Právo.
- [326] KUBÍK, Jiří. *Tajemná schůzka šéfa ČSSD*. 1. 3. 2010. Mladá fronta Dnes.
- [327] LÉKÓ, István. *Konec konzervativní politiky v Česku*. [online]. 2. 6. 2016. Dostupné na <http://ceskapozice.lidovky.cz>
- [328] LÉKÓ, István. *Protest a omluva*. 26. 1. 2009. Euro.
- [329] NOVINKY.CZ; ČTK. *Video: Kontroverzní plastika Entropa je umění, tvrdí Vondra*. [online]. 14. 1. 2009. Dostupné na www.novinky.cz

- [330] EU. *České předsednictví v Radě EU – Entropa*. [online]. 2009. Dostupné na <https://euctv.files.wordpress.com/2009/01/entropa.pdf>
- [331] IDNES.CZ; ČTK. *Dokument: Úplný přepis rozhovoru s Topolánkem, který otřásl ODS*. [online]. 24. 3. 2010. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz>
- [332] BEK, Lukáš. *Topolánek nechal ODS Nečasovi*. 2. 4. 2010. Právo.
- [333] ČT24. *Vojáci dostanou 107 transportérů Pandur II, zakázku posvětila vláda*. [online]. 2. 3. 2009. Dostupné na www.ceskatelevize.cz
- [334] SPURNÝ, Jaroslav. *Bezvýznamná schůzka premiérova poradce*. 8. 2. 2016. Respekt.
- [335] PÍSAŘOVICOVÁ, Daniela. *Trest pro Marka Dalíka*. [online]. 31. 5. 2016. Dostupné na www.ceskatelevize.cz
- [336] MORAVEC, Václav. *Otázky Václava Moravce*. [online]. 13. 11. 2011. Dostupné na www.ceskatelevize.cz
- [337] KUBÁTOVÁ, Zuzana. *Korupce překročila únosnou mez*. 19. 9. 2011. Hospodářské noviny.
- [338] ÚŘAD VLÁDY. *Tisková konference předsedy vlády ČR Mirka Topolánka*. 18. 10. 2006. Úřad vlády.
- [339] TRONÍČEK, Jakub. *Vedení finanční policie se brání rozpuštění útvaru*. 6. 11. 2006. Právo.
- [340] DRCHAL, Václav; MALECKÝ, Robert. *Policii hrozí v EU ostuda*. 14. 11. 2006. Lidové noviny.
- [341] NFPK. *Chapadla justiční chobotnice v České republice a jejich dosah*. [online]. 16. 7. 2015. Dostupné na www.nfpk.cz
- [342] NFPK. *Miroslav Kalousek a dvacet let jeho úřednických a politických her*. [online]. 1. 7. 2014. Dostupné na www.nfpk.cz
- [343] ČTK. *Za daňové úniky Krejčířovi 11 let*. 1. 12. 2012. Právo.
- [344] (DAN); (LUK); (MAP). *Korupce: věčné téma ODS, které neumí řešit*. 23. 11. 2009. Právo.
- [345] SVOBODOVÁ, Ivana; SPURNÝ, Jaroslav. *Tunel až do Dubaje*. 20. 8. 2012. Respekt.
- [346] SEDLÁČKOVÁ, Veronika. *Majetek firmy Viamont DSP a Aleše Řebíčka*. 12. 8. 2009. Radiožurnál.
- [347] SPURNÝ, Jaroslav. *Podivuhodná kariéra bratří Řebíčků*. 13. 7. 2009. Respekt.
- [348] SAMEK, Martin. *Miliarda utopená v Labi*. 14. 12. 2009. Týden.
- [349] HOLUB, Miroslav. *Aladinova lampa*. Baronet, 1996. ISBN 80-85890-61-5.
- [350] PŠENIČKA, Jiří; ŠTĚTKA, Jan. *Dalíkova derniéra*. 11. 10. 2012. Ekonom.
- [351] SYROVÁTKA, Tomáš. *Mirek Topolánek si pobyt v Itálii platí ze svého, tvrdí ODS*. [online]. 29. 7. 2009. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz>
- [352] HRBÁČEK, Jan. *Můžu si za to sám*. 29. 8. 2016. Euro.

- [353] SLONKOVÁ, Sabina. *Jediný rozhovor s Markem Dalíkem. Před nástupem do vězení řekl všechno.* [online]. 4. 1. 2017. Dostupné na <http://neovlivni.cz>
- [354] SLONKOVÁ, Sabina. *Dalíkovi právníci podali dovolání k Nejvyššímu soudu.* [online]. 21. 7. 2016. Dostupné na <http://neovlivni.cz>
- [355] LIDOVKY.CZ; ČTK. *Nejvyšší žalobce Zeman chce pro Dalíka tvrdší trest. Podal dovolání.* [online]. 2. 9. 2016. Dostupné na www.lidovky.cz
- [356] ČT24. *Nejvyšší soud uznal dovolání Dalíka i žalobce, trest se může zmírnit i zpřísnit.* [online]. 27. 4. 2017. Dostupné na www.ceskatelevize.cz
- [357] KUBÍK, Jiří. *Nečas: Nejsem pan Čistý. Jsem cholerik.* 27. 3. 2010. Mladá fronta Dnes.
- [358] VLÁDA ČR. *RNDr. Petr Nečas.* [online]. 2017. Dostupné na www.vlada.cz
- [359] MORAVEC, Václav. *Volební lídr ODS a bývalý ministr práce a sociálních věcí Petr Nečas v Impulzech Václava Moravce.* 4. 5. 2010. Radio Impuls.
- [360] SVOBODA, Jakub; PRÁVO. *Reforma zásadně změní celý systém sociálních dávek.* [online]. 13. 11. 2011. Dostupné na www.novinky.cz
- [361] MPSV. *TZ MPSV: Sociální reforma I.* [online]. 4. 11. 2011. Dostupné na www.mpsv.cz
- [362] NFPK. *Amnestie.* [online]. 2016. Dostupné na www.nfpk.cz/amnestie
- [363] VESELOVSKÝ, Martin. *Jak ušetřit miliardy na dávkách?* 13. 3. 2012. ČT 24.
- [364] BARTOŇOVÁ, Iva. *Sociální reforma.* 7. 1. 2012. ČT 1.
- [365] FRIDRICHOVÁ, Nora. *Příliš drahé kočárky pro handicapované děti.* [online]. 29. 1. 2012. Dostupné na www.ceskatelevize.cz
- [366] WOLLNER, Marek; DOBIÁŠOVÁ, Markéta. *Úspory podle Drábka.* [online]. 28. 7. 2014. Dostupné na www.ceskatelevize.cz
- [367] ČTK. *Konec sKaret. Systém kontroverzních sociálních karet přestane od května fungovat.* [online]. 30. 4. 2014. Dostupné na <http://zpravy.ihned.cz>
- [368] SVOBODA, Jakub; OVČÁČEK, Jiří. *Drábek chce seškrtnat dávky o tři miliardy.* 14. 3. 2012. Právo.
- [369] NFPK. *Informační systémy na úřadech práce.* [online]. 2015. Dostupné na www.nfpk.cz
- [370] PETRÁŠOVÁ, Lenka. *Z Drábka se vzpamatováváme dodnes.* 5. 4. 2014. Mladá fronta Dnes.
- [371] NOVINKY. *Oni si berou na demonstraci volno, pobavili odboráři Klause.* [online]. 21. 9. 2010. Dostupné na www.novinky.cz
- [372] JIRÁSKOVÁ, Terezie. *Praha zažila největší protivládní demonstraci od roku 1997.* 25. 4. 2012. Český rozhlas 6.

- [373] PETRÁŠOVÁ, Lenka. *Náměstek ministra sedí v cele kvůli počítačům*. 2. 10. 2012. Mladá fronta Dnes.
- [374] RODRIGUEZ, Veronika. *Mocný muž za Drábkovými zády*. 2. 10. 2012. Lidové noviny.
- [375] PETRÁŠOVÁ, Lenka. *Rezignace*. 4. 10. 2012. Mladá fronta Dnes.
- [376] ČTK. *Šiška a Hojer z ministerstva práce dostali šest a pět let*. [online]. 27. 5. 2014. Dostupné na www.tyden.cz
- [377] KUBIŠTOVÁ, Pavla. *Drábkův náměstek Šiška vydíral při veřejné zakázce. Dostal sedm let*. [online]. 3. 4. 2015. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz>
- [378] ČTK. *Soud podruhé zrušil verdikt nad exnáměstkem Vladimírem Šiškou*. 15. 1. 2016. Právo.
- [379] ČTK. *Soud zrušil verdikt nad Šiškou*. 30. 9. 2016. Právo.
- [380] (BAD); ČTK. *Drábkův exnáměstek Šiška dostal šest let, má zaplatit skoro 300 miliónů*. 1. 10. 2016. Právo.
- [381] AUGUSTOVÁ, Marcela. *Trest pro bývalého náměstka Šišku*. 30. 9. 2016. ČT 1. Pořad: Události.
- [382] KÁLAL, Jan. *Rozjela se hlasovací mašinerie*. 8. 11. 2012. Lidové noviny.
- [383] DOLEJŠÍ, Václav; SYROVÁTKA, Tomáš. *Rebelové v ODS kapitulovali, vláda žije*. 7. 11. 2012. Mladá fronta Dnes.
- [384] DANDA, Oldřich. *Restituce odklepnuty, čeká se na Klause*. 9. 11. 2012. Právo.
- [385] NFPK. *Podivnosti kolem církevních restitucí*. [online]. 2013. Dostupné na www.nfpk.cz
- [386] (SYR); (VIK). *„Končíme. Nejsme bílí koně“*. 8. 11. 2012. Mladá fronta Dnes.
- [387] KUNDRA, Ondřej. *Zamilovaný pan Nečas*. 29. 7. 2013. Respekt.
- [388] HRUBEŠ, Karel; PÁLKOVÁ, Šárka. *Unikl obvinění v kauze Nagyová. Nyní je šéf Úřadu vlády v pracovní neschopnosti*. [online]. 20. 6. 2013. Dostupné na www.lidovky.cz
- [389] KÁLAL, Jan. *Kmotři Janoušek a Rittig vyvázli*. 15. 6. 2013. Lidové noviny.
- [390] PS PČR. *PČR, PS 2010-2013, 54. schůze, část 71 (14. 6. 2013)*. [online]. 2013. Dostupné na www.psp.cz
- [391] VLÁDA ČR. *Premiér: Nikdy jsem nerozhodl ani nebyl informován o údajném sledování osob*. [online]. 15. 6. 2013. Dostupné na www.vlada.cz
- [392] SHABU, Martin. *Kauza Nagygate se vrací na začátek*. 27. 1. 2017. Lidové noviny.
- [393] HRBÁČEK, Jan. *Policejní dokument: Nagyová tlačila na Nečase, aby se rozvedl*. [online]. 14. 6. 2013. Dostupné na <http://zpravy.e15.cz>
- [394] DOLEJŠÍ, Václav; NOVOTNÝ, Jan. *Nagyová: intriky, špioni*. 15. 6. 2013. Mladá fronta Dnes.

- [395] SYROVÁTKA, Tomáš. *Ištvánův úder číslo 2: Máme nové důkazy*. 27. 8. 2013. Mladá fronta Dnes.
- [396] ŠENKÝŘ, Miloš. *Nečase si stíhejte. Trafikanty ne*. 1. 11. 2013. Lidové noviny.
- [397] PS PČR. *Ústava České republiky*. [online]. 2017. Dostupné na www.psp.cz
- [398] BLAŽEK, Vojtěch; HONZEJK, Petr. *Ted' už se mohou kupovat za úplatek zákony*. 6. 11. 2013. Hospodářské noviny.
- [399] KOUKAL, Josef. *Wagnerová: Soudci Nejvyššího soudu neměli v kauze poslanců ODS pravdu*. 25. 6. 2015. Právo.
- [400] SHABU, Martin. *Nečasovi u soudu: Žalobci jsou podjatí*. 16. 12. 2016. Lidové noviny.
- [401] ČTK. *Kauza Nagyová zůstává původní soudkyni*. 12. 4. 2017. Právo.
- [402] PACLÍKOVÁ, Adéla. *Soud zpravodajce v kauze Nagyová zatím nepotrestal*. 1. 7. 2014. Mladá fronta Dnes.
- [403] DOBIÁŠOVÁ, Markéta. *Nagygate: utajený rozsudek*. 31. 5. 2015. ČT 1. Pořad: 168 hodin.
- [404] ČTK; (RED). *Odvolací soud: Rozsudek byl k Nagyové nekritický*. 19. 4. 2016. Mladá fronta Dnes.
- [405] ČTK. *Verdikt nad Nagyovou? Soud prý byl nekritický*. 19. 4. 2016. Lidové noviny.
- [406] PACLÍKOVÁ, Adéla. *Nečas byl zamilovaný, rozhodl soud*. 18. 6. 2016. Mladá fronta Dnes.
- [407] KOVÁŘOVÁ, Radka. *Soudkyně Králová přišla kvůli vstřícnosti k Nečasové o kauzu vojenských zpravodajců*. 27. 1. 2017. Právo.
- [408] SHABU, Martin. *Kauza Nagygate se vrací na začátek*. 27. 1. 2017. Lidové noviny.
- [409] KAISER, Daniel. *Neodpustím a nezapomenu*. 19. 12. 2013. Reflex.
- [410] ČT24.CZ. *Kauza Nagyová: Zveřejněn záznam zatýkání, přibyli noví lidé*. [online]. 22. 12. 2013. Dostupné na www.ceskatelevize.cz
- [411] SYROVÁTKA, Tomáš; PACLÍKOVÁ, Adéla. *Prostě to tak uděláš!* 22. 5. 2014. Mladá fronta Dnes.
- [412] VACULÍK, Radim. *Nechávala si říkat pilan*. 10. 1. 2017. Právo.
- [413] KOUTNÍK, Ondřej. *Trest za vyzrazení tajné zprávy*. 11. 1. 2017. Lidové noviny.
- [414] TŘEČEK, Čeněk. *Její slovo bylo slovo Boží, řekl u soudu o Nečasové řidič Úřadu vlády*. [online]. 23. 5. 2017. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz>
- [415] ČTK; PÁNEK, Jiří. *Primitive, vole, křičela Nagyová na Nečase. Pomlouvala i jeho manželku*. [online]. 18. 5. 2015. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz>
- [416] ČTK; (ZR). *Nečasová se odvolala proti podmínce v kauze BIS*. 4. 3. 2017. Právo.
- [417] KOUTNÍK, Ondřej. *Tunel, v němž chyběl Rittig*. 11. 2. 2017. Lidové noviny.

- [418] TRONÍČEK, Jakub. *Policie chce obžalovat Rittiga kvůli pražským jízdenkám*. 7. 2. 2017. Právo.
- [419] NFPK. DPP. [online]. 2017. Dostupné na www.nfpk.cz/kauza-dpp
- [420] ČTK; (ZT). *Zveřejnění platu Nagyové pověst nezničilo, rozhodl soud*. 24. 10. 2013. Mladá fronta Dnes.
- [421] DOLEJŠÍ, Václav. *Vlivná žena, která pro Nečase „dře jako kůň“*. 18. 1. 2012. Mladá fronta Dnes
- [422] HARDOŠ, Jiří. *Soud vyslechl Randáka, proces začne v červnu*. 25. 4. 2013. Právo.
- [423] TRONÍČEK, Jakub. *Žalobkyně: Randák poškodil pověst Nagyové*. 27. 6. 2013. Právo.
- [424] KLÍMOVÁ, Jana; JIŘIČKA, Jan. *„Prožívám náročnější období“*. 16. 7. 2013. Mladá fronta Dnes.
- [425] TRONÍČEK, Jakub. *Zveřejnění platu Nagyové nebylo trestné*. 24. 10. 2013. Právo.
- [426] TRONÍČEK, Jakub. *Randák definitivně očištěn v kauze výplatnic Nagyové*. 30. 4. 2014. Právo.
- [427] SHABU, Martin. *Šéfovi soudu Burešovi soukromá setkání s advokáty nevadí*. [online]. 24. 1. 2017. Dostupné na <http://ceskapozice.lidovky.cz>
- [428] TŘEČEK, Čeněk. *Vrchní soud zrušil verdikt v kauze Rath kvůli právním nedostatkům*. [online]. 18. 10. 2016. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz>
- [429] TŘEČEK, Čeněk. *Odposlechy v kauze Rath byly nezákonné, uvedl pražský vrchní soud*. [online]. 19. 12. 2016. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz>
- [430] VYROUBALOVÁ, Martina. *Odposlechy v kauze Rath lze použít jako důkaz, rozhodl Nejvyšší soud*. [online]. 7. 6. 2017. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz>
- [431] KOUTNÍK, Ondřej; KOLÁŘOVÁ, Kateřina. *Bizoni udrželi dopravní podnik*. 7. 4. 2017. Lidové noviny.
- [432] SLONKOVÁ, Sabina. *Miliony pro Bisony: Přehled státních kontraktů agentury Chovancova důvěrníka*. [online]. 22. 3. 2017. Dostupné na <http://neovlivni.cz>
- [433] KOUTNÍK, Ondřej. *Neskrývané tajemství premiérova muže*. 5. 11. 2016. Lidové noviny.
- [434] VLÁDA ČR. *Miroslav Grégr*. [online]. 2017. Dostupné na www.vlada.cz
- [435] TŘEČEK, Čeněk. *Bývalou poradkyni ministra Snopkovou propustili na podmínku z vězení*. [online]. 4. 8. 2008. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz>
- [436] POKORNÝ, Jan; NOVÁČEK, Petr. *Rozhovor s předsedou vlády Milošem Zemanem*. 7. 1. 2002. Radiožurnál.
- [437] PRAŽÁK, Marek. *Sociální demokraté privatizovali víc než Václav Klaus*. 10. 1. 2002. Mladá fronta Dnes.
- [438] SEEWALDOVÁ, Martina; PAKOSTA, Miroslav. *Učitelský jedináček zbrojí na akci čisté ruce*. 18. 4. 1998. Hradecké noviny.

- [439] HVÍŽĎALA, Karel. *Zeman, Masaryk a vulgarismy*. Hospodářské noviny. 7. 7. 1999.
- [440] GARKISCH, David. *Zeman dostal pokutu za pohrdání soudem*. 7. 6. 2000. Lidové noviny.
- [441] SVOBODOVÁ, Ivana. *Rusům pomáhám v českém zájmu*. 18. 1. 2010. Týden.
- [442] FIALOVÁ, Markéta. *Zemřel Miloslav Ransdorf*. 24. 1. 2016. NOVA. Pořad: Střepiny.
- [443] SUVOROV, Viktor. *Sebevražda*. Naše vojsko, 2009. ISBN 978-80-206-1005-8.
- [444] JEŠ, Jiří. *Recenze knížky rozhovorů s Milošem Zemanem*. 13. 8. 1998. Svobodná Evropa. Pořad: Události a názory.
- [445] HUSÁROVÁ, Lucie. *Miloš Zeman v roce 1989 přišel o práci. Jeho článek šokoval nejen disidenty*. [online]. 18. 8. 2014. Dostupné na www.rozhlas.cz
- [446] ČT24. *„Jistý prognostik“ si dovil kritizovat komunistické hospodářství*. [online]. 3. 8. 2010. Dostupné na www.ceskatelevize.cz
- [447] POKORNÝ, Jan. *Rozhovor s předsedou vlády a ČSSD Milošem Zemanem*. 5. 4. 2001. Radiožurnál.
- [448] JURKOVÁ, Marcela. *Profil mladého Zemana: Inteligentní samotář, který se vždy rád poslouchal*. [online]. 24. 1. 2013. Dostupné na <https://domaci.ihned.cz>
- [449] KUBITA, Jan; ČÁSENSKÝ, Robert. *Pád Miroslava Šloufa*. 6. 12. 2000. Lidové noviny.
- [450] TVARŮŽKOVÁ, Lucie. *Svět podle Šloufa*. 30. 10. 2009. Hospodářské noviny.
- [451] (KM). *Kmotři Šloufa a Mrázek*. 24. 1. 2013. Mladá fronta Dnes.
- [452] ŠTASTNÝ, Ondřej; SYROVÁTKA, Tomáš. *Šloufovy rady: šest tisíc za hodinu*. 8. 10. 2008. Mladá fronta Dnes.
- [453] ČTK. *Šlouf opouští „škodlivou“ ČSSD*. 13. 10. 2009. Lidové noviny.
- [454] SLONKOVÁ, Sabina; BÁRTOVÁ, Eliška. *Vláda Topolánka a Šloufa. Jak Lukoil tiše ovládl byznys*. [online]. 20. 1. 2010. Dostupné na <https://zpravy.aktualne.cz>
- [455] PROCHÁZKA, Martin. *Ruský Lukoil chce mít v Česku desetinu trhu s benzínem*. 5. 12. 2008. Právo.
- [456] TOMÁNEK, Tomáš; PLHOŇ, Tomáš. *Zemanův problém: Jednatel Lukoil Aviation Czech Martin Nejedlý*. [online]. 6. 5. 2016. Dostupné na <http://ceskapozice.lidovky.cz>
- [457] SVOBODOVÁ, Michaela; SYROVÁTKA, Tomáš. *Pomsta poníženého hráče*. 13. 9. 2013. Mladá fronta Dnes.
- [458] SYROVÁTKA, Tomáš. *Šloufův sen*. 27. 2. 2013. Mladá fronta Dnes.
- [459] KREČ, Luboš; MĚŘIČKA, Aleš. *Zemanovi naslouchá řada lidí v byznysu i politice*. 30. 1. 2013. Hospodářské noviny.

- [460] ŠLOUF, Miroslav. *Jak se dobývá hrad a jiné taje politiky*. Bondy, 2014. ISBN 978-80-905866-3-5.
- [461] KOPECKÝ, Josef. *Zemana ničí jeho nulová sociální inteligence, píše ve své knize Šlouf*. [online]. 25. 11. 2014. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz>
- [462] DOLEJŠÍ, Václav. *ROPA, RUBLY, HRAD*. 29. 4. 2016. Hospodářské noviny.
- [463] BÁRTOVÁ, Eliška. *Ruské prsty vedou do Toskánska. Do Řebíčkovy vily*. [online]. 20. 1. 2010. Dostupné na <http://aktualne.centrum.cz>
- [464] SRNKA, Vojtěch. *Kde jsou ruské miliony?* 4. 11. 2016. Mladá fronta Dnes.
- [465] KUNDRA, Ondřej; KLÍMOVÁ, Jana. *Stíny Martina Nejedlého*. 29. 6. 2015. Respekt.
- [466] SUVOROV, Viktor. *Všechno bylo jinak*. Naše vojsko, 2006 (2. vydání). ISBN 978-80-206-0926-7.
- [467] KUČERA, Petr. *Anonymní akcie končí. Utajení vlastníci o zakázky nepřijdou*. [online]. 1. 7. 2014. Dostupné na <https://zpravy.aktualne.cz>
- [468] DOSTÁL, Pavel. *Za večeři s Klausem chce ODS přes sto tisíc korun*. 19. 11. 1994. Právo.
- [469] (PS). *Na Žofín přišlo 220 podnikatelů*. 2. 12. 1994. Lidové noviny.
- [470] MACHÁČEK, Jan; MLYNÁŘ, Vladimír. *Otesánek ODS*. 7. 12. 1994. Respekt.
- [471] (KR). *Setuza odmítla pozvání na Žofín*. 8. 12. 1994. Právo.
- [472] PRÁVO. *L. Novák se bude snažit o sponzorské večeře ODS*. 27. 12. 1994. Právo.
- [473] PRÁVO. *Předseda vlády Václav Klaus*. 20. 9. 1996. Právo.
- [474] NFPK. *Zdravotnictví*. [online]. 2012. Dostupné na www.nfpc.cz/zdravotnictvi
- [475] ČTK; IDNES.CZ. *Cíleně manipuloval zakázky, soud mu snížil trest. Šiška dostal čtyři roky*. [online]. 14. 6. 2017. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz>
- [476] SUVOROV, Viktor. *Den M – kdy začala druhá světová válka*. Naše vojsko, 2008. ISBN 978-80-206-0913-7.
- [477] NĚMEČEK, Tomáš. *Svým způsobem to je dobro proti zlu*. 12. 3. 2012. Lidové noviny.
- [478] LESCHTINA, Jiří; KUBÍK, Jiří. *Všechno jsme dělali metodou zkoušky a omylu*. 17. 6. 2000. Mladá fronta Dnes.

PREMIÉŘI V RUKÁCH PORADCŮ ANEB KDO KOMU VLÁDNE

Vydal a vytiskl Tribun Eu s.r.o. (knihovnicka.cz)

Cejl 892/32, 602 00 Brno

V Tribunu EU vydání druhé

Brno 2017

ISBN 978-80-263-1321-2

www.nfpk.cz

ISBN: 978-80-263-1321-2

